

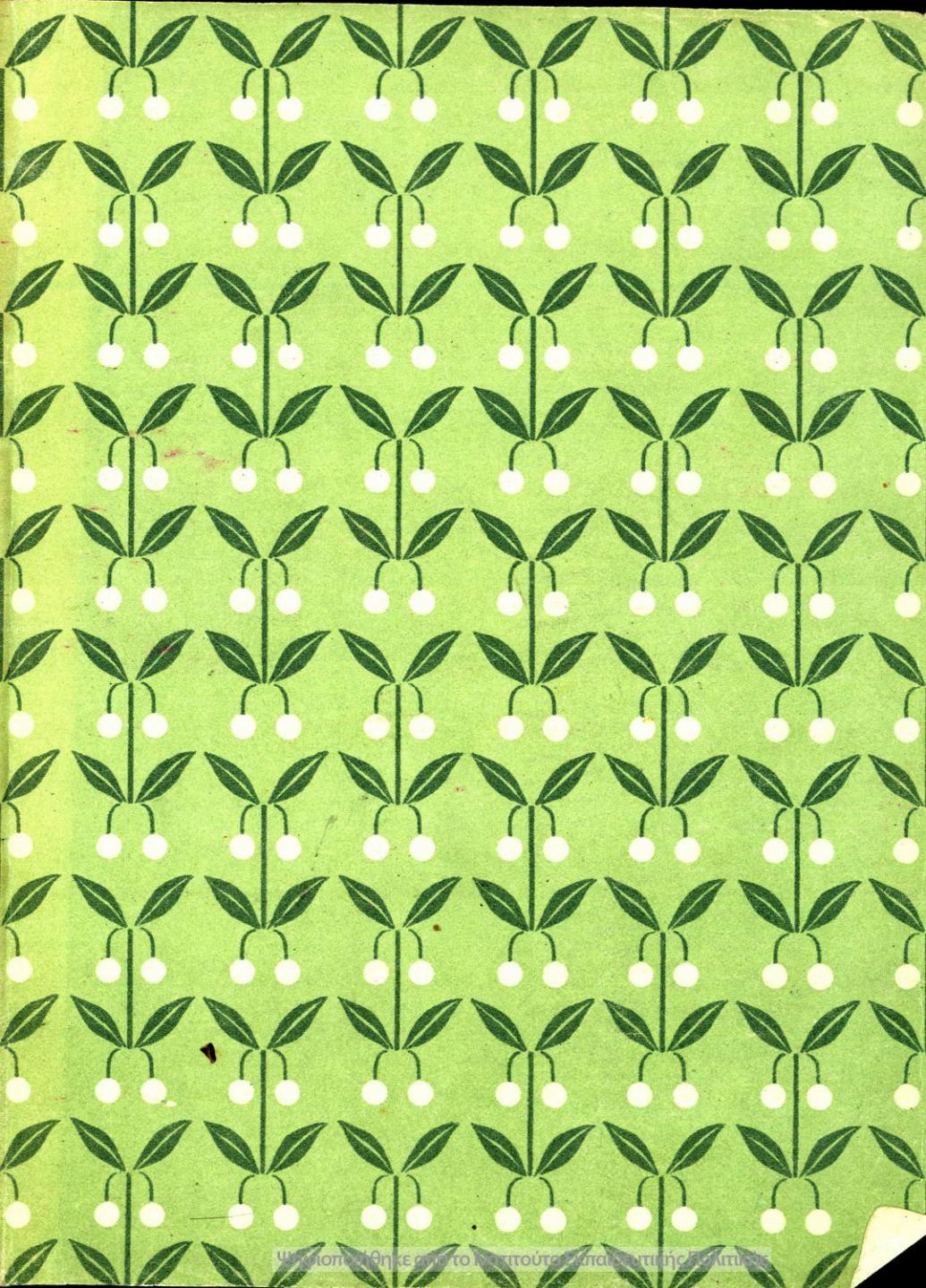

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ 1958

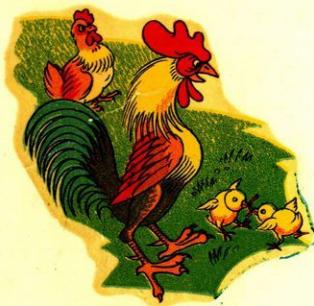
Βού

12.10
809

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

68

60

68

60 →

42312

Β. ΠΕΤΡΟΥΝΙΑ - Φ. ΚΟΔΟΒΟΥ
Σ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ - Α. ΜΕΤΑΛΛΙΝΟΥ

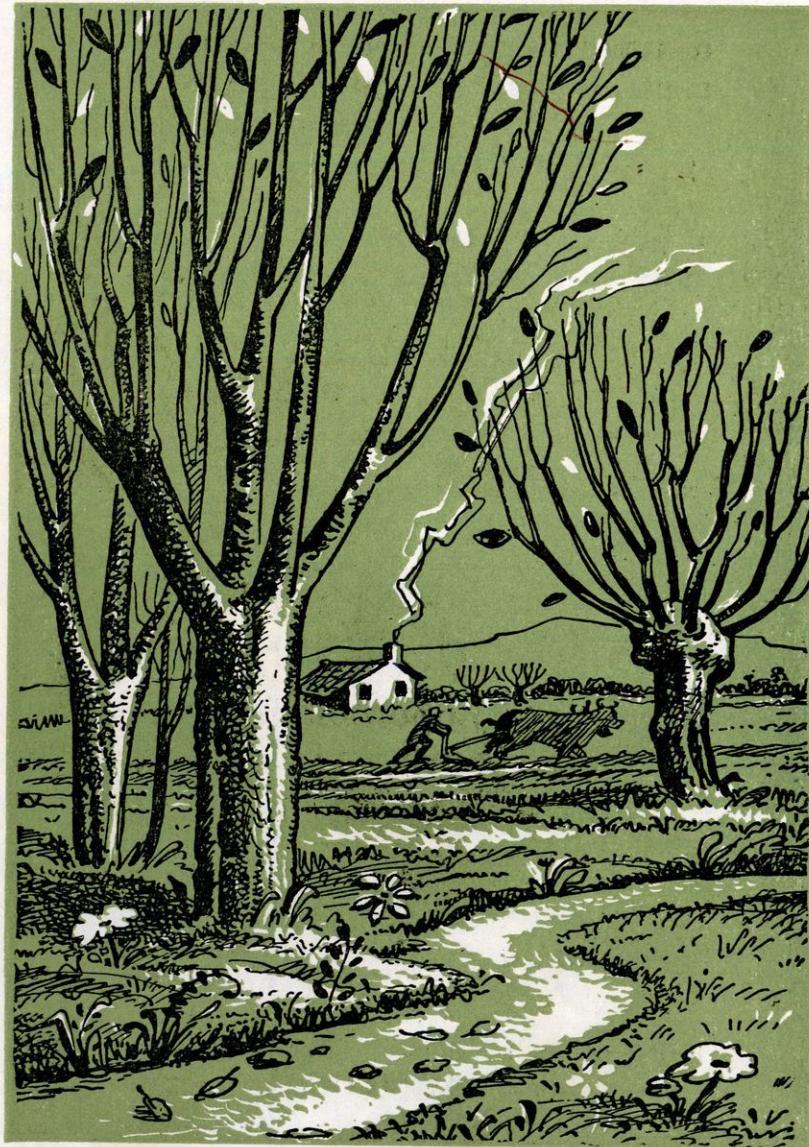
ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

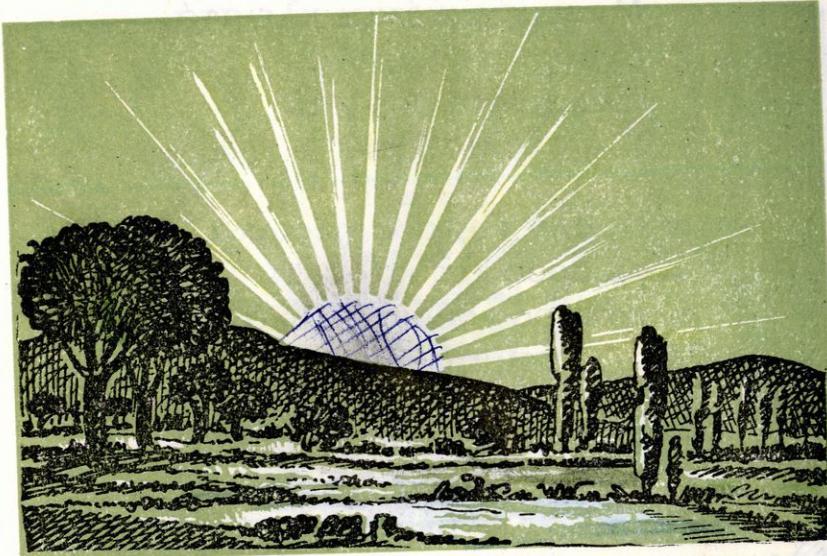

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1957

Φθινό Μαρτ

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

1. Η ΑΥΓΟΥΛΑ

‘Η Αύγούλα προβάλλει ἀπὸ τὸ βουνό.
Μὲ τὴν οὐράνια φωνή της ἀναγγέλλει τὸν
ἔρχομό τοῦ “Ηλιου καὶ λέγει: //

ΣΗΚΩΘΗΤΕ ΠΑΙΔΙΑ

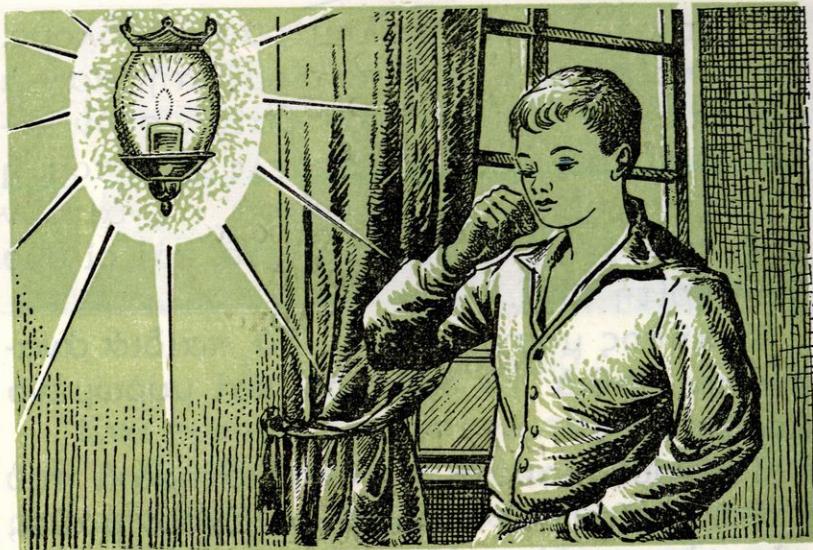
Σηκωθῆτε, παιδιά,
κελαϊδῆστε, πουλιά,
δένδρα, φύλλα, κλαδιά,
πρασινίστε. //

Μπουμπουκάκια κλειστά,
άνοιχθήτε γοργά,
πλουμιστή φορεσιά
στολισθήτε.

Κι ὅλα ἐμπρὸς χαρωπὰ
μὲ δροσάτη καρδιὰ
καὶ τραγούδια γλυκὰ
τοιμασθῆτε,

Τὸ χρυσὸ βασιλιᾶ,
ποὺ σὲ λίγο ἀρχινᾶ
καὶ προβαίνει λαμπρά,
νὰ δεχθῆτε.

2. Ο ΚΩΣΤΑΚΗΣ ΚΑΙ Η ΕΛΕΝΙΤΣΑ

Ο Κωστάκης σηκώνεται τὸ πρωὶ ἀπὸ τὸ κρεβάτι τού καὶ ντύνεται ἀμέσως. Πλύνεται μὲ κρύο νερὸ καὶ κτενίζει τὰ μαλλιά του

"Επειτα πηγαίνει ἐμπρὸς στὸ εἰκόνισμα καὶ κάμνει τὴν προσευχή του:

Θεέ μου, σὲ παρακαλῶ,
κάνε με παιδὶ καλό,
φρόνιμο καὶ καθαρὸ
καὶ στὸ σῶμά μου γερό,
νὰ μαθαίνω γράμματα,
τοῦ Θεοῦ τὰ πράματα.

“Υστερα λέγει «καλημέρα» σε δύος.
Στή μητέρα και στὸν πατέρα, στή γιαγιά
και στὸν παπποῦ και κατεβαίνει στὸν κῆ-
πο. Έκεῖ τρέχει και ἡ ἔξαδελφούλα του, ἡ
Ἐλενίτσα. Μὲ τὴν Ἐλενίτσα πηγαίνουν
μαζὶ στὸ σχολεῖο και μάλιστα και οἱ δυό^δ
στὴν τρίτη τάξι.

‘Ο κῆπος μοσχομυρίζει. Τὰ παιδιὰ ἀνα-
πνέουν βαθιὰ τὸ δροσερὸ και μυρωμένο
ἀεράκι.

Πιάνουν καθένα τὸ σκαλιστηράκι του
και σκαλίζουν τὰ λουλούδια.” Εχουν μάθει,
πώς τὸ πρωινὸ σκάλισμα στὸν κῆπο εἶναι
ἡ καλύτερη γυμναστική.

Κόβουν μερικὰ λουλούδια και φτειάνουν
καθένα ἀπὸ ἔνα ώραίο μπουκέτο. “Υστερα
γυρίζουν μέσα στὸ σπίτι και βάζουν τὰ
λουλούδια στὸ ἀνθογυάλι. Μὲ αὐτὸ στολί-
ζουν τὸ τραπέζι, ποὺ εἶναι στρωμένο μὲ
καθαρὸ τραπεζομάνδηλο.

Έκει ἡ μητέρα φέρνει τὸ γάλα και κά-
θονται δύοι νὰ πάρουν τὸ πρωινό τους φα-
γητό.

οὔμανον μηκεῖτερον
δόρας τοῦ διηγέροντο ιστον
οὐδὲμιδόν τιτινθεμεῖ διε
ατιμηδεῖτο διε διεθεθεῖτο

3. ΑΝΟΙΞΕ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

“Ενα πρωινό, ή καμπάνα τής ἐκκλησίας τοῦ Ἀγίου Γεωργίου ἐσήμανε διαφορετικὰ ἀπὸ τὶς ἄλλες φορὲς καὶ ἔκαμε φωτεινὰ καὶ χαρούμενα τὰ πρόσωπα ὅλων τῶν παιδιῶν τοῦ Χωριοῦ.

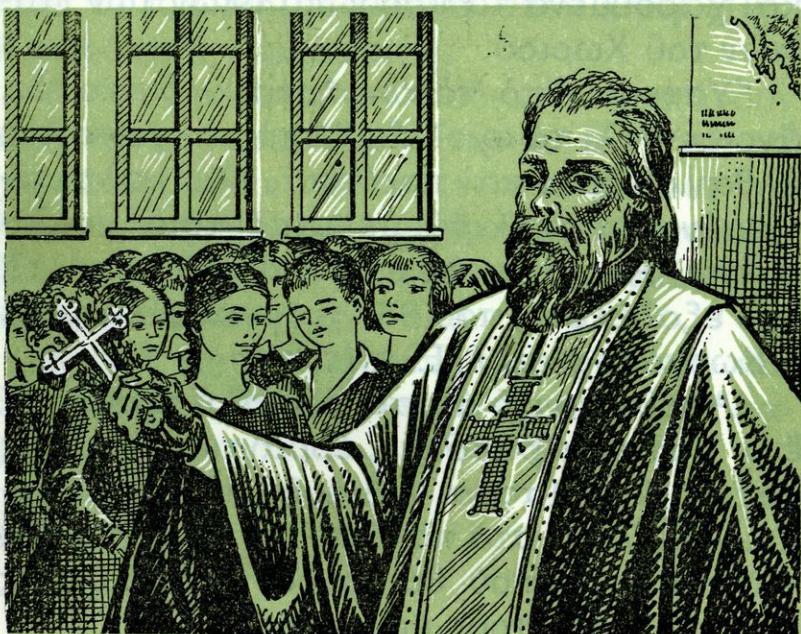
“Υστερα ἀπὸ τόσων ἡμερῶν διακοπές, ἀνοιξε πάλι τὸ σχολεῖο. Ἐπὸ τὶς γειτονίες ἦλθαν ἀγόρια καὶ κορίτσια, ὅλα καλοκενισμένα καὶ καθαρά, μὲ παπούτσια γυαλισμένα. Ἀνάμεσα στὰ παιδιά εἶναι καὶ τὰ δυὸ ἔξαδέλφια, ποὺ θὰ γίνουν οἱ φίλοι μας, δ Κωστάκης καὶ ή Ἐλενίτσα.

‘Αφοῦ ἔγινε δ ἀγιασμὸς καὶ δ παπᾶς, μ’ ἔνα ματσάκι βασιλικό, ἐρράντισε ὅλες τὶς τάξεις μὲ ἀγίασμα, δ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου ἐμίλησε στὰ παιδιά. Τοὺς εἶπε πολλὰ γιὰ τὴν ἀρχὴ ποὺ θὰ κάνουν τῆς δουλειᾶς καὶ στὸ τέλος τοὺς ἐπρόσθεσε:

— "Όλα τὰ παιδιά, σᾶν ἀδέλφια ἄγαπη-
μένα, θὰ ἐργασθῆτε μαζὶ μὲ τοὺς δασκά-
λους σας, ποὺ θὰ σᾶς φωτίσουν τὸ μυαλό
καὶ θὰ κάμουν καλὴ τὴν καρδιά σας. Θὰ
γίνετε ὅλοι χαρούμενοι σύντροφοι στὴ δου-
λειὰ καὶ στὸ παιγνίδι.

Πόσα καινούργια πράγματα ἔχετε νὰ
μάθετε ἐφέτος! Ἰστορίες γιὰ ζῷα, γιὰ φυ-
τά, γιὰ τὴ ζωή σας, τὴ ζωὴ τοῦ Χωριοῦ σας
καὶ τὴ ζωὴ τῆς Πατρίδος σας.

Κάθε σας καλὴ κι εὐγενικὴ πρᾶξι θὰ
σᾶς δίνῃ χαρὰ κι εὐχαρίστησι.

4. ΞΑΝΑΓΥΡΙΖΩ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Μὲ νέα χαρὰ ξαναγυρίζω
στὸ ἀγαπημένο μου σχολειό.
Σὲ ξαναβρίσκω μὲ λαχτάρα,
μικρὸ θρανίο μου παλιό.

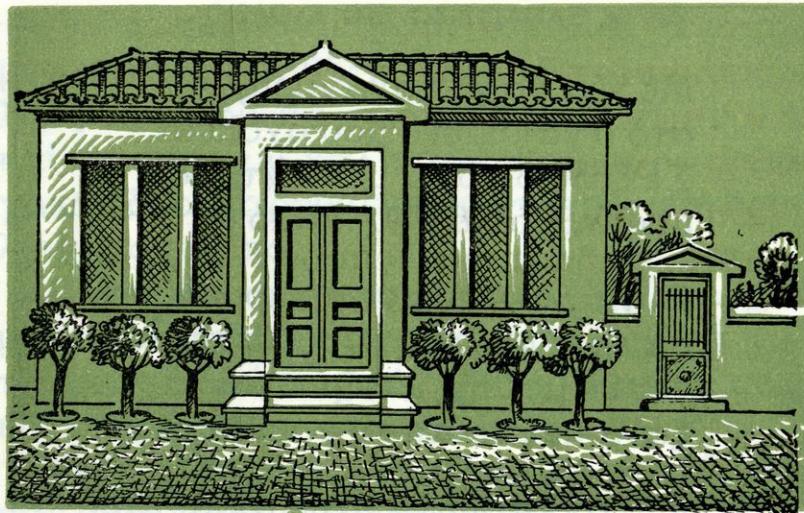
Γωνιά, ποὺ πέρσι σὲ κρατοῦσα,
σὰν μιὰ φωλίτσα μου, ὁ γωνιά,
δὲν θὰ μὲ ἵδης νὰ εἶμαι κοντά σου
ξανὰ καὶ τούτη τὴ χρονιά.

Μιὰ ἄλλη γωνιὰ στὴν ἄλλη τάξι
τώρα, γιὰ κοίτα, καρτερεῖ.
Κρατῶ βιβλία πιὸ μεγάλα
κι ἔχω ἔνα χρέος πιὸ βαρύ.

«Τεργουδιστής τῶν Παιδιῶν»

Στέλιος Σπεράντσας

5. ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Τὸ σχολεῖο τοῦ Χωριοῦ εἶναι πολὺ ὅμορφο. Ἔχει εύρυχωρη αὐλή, ποὺ τὴν βλέπει σχεδὸν ὅλη τὴν ἡμέρα ὁ ἥλιος. Οἱ αἴθουσες εἶναι μεγάλες, φωτισμένες καὶ ἥλιόλουστες, μὲ ἀρκετὰ καθαρὰ θρανία ἢ κάθε μιά. Ἐπίσης τὸ σχολεῖο ἔχει μιὰ μεγάλη καὶ ὠραία αἴθουσα γιὰ τὶς ἑορτές κι ἔνα γραφεῖο γιὰ τὸν Διευθυντὴ καὶ τοὺς δασκάλους.

Εἶναι καινούργιο τὸ σχολεῖο. Εἶναι πλούτισμένο μὲ πολλὲς εἰκόνες καὶ χάρτες, μὲ δργανα Φυσικῆς καὶ Χημείας καὶ μὲ παιγνίδια. Ἀπ' αὐτὰ ἄλλα ἔφτειασε καὶ ἄλλα

ἀγόρασε ἡ Κοινότης τοῦ Χωριοῦ. Γιατὶ
ἔνα τέτοιο κτίριο θὰ ἦταν μεγάλη ἐντροπὴ
νὰ εἶναι γυμνό, δπως εἶπε καὶ ὁ Πρόεδρος
τῆς Κοινότητος.

Στὸ πίσω μέρος τοῦ σχολείου εἶναι ὁ
σχολικὸς κῆπος, μὲ διάφορα καρποφόρα
δένδρα. Αὔτὰ τὰ ἔχουν φυτεύσει μαθηταὶ
τῶν ἀνωτέρων τάξεων, ποὺ σήμερα ἄλλοι
εἶναι στρατιῶται, ἄλλοι σπουδάζουν κι ἄλ-
λοι δουλεύουν στὰ κτήματά τους στὸ Χω-
ριό. Ἀρχισαν τώρα νὰ δίνουν καρπούς. Οἱ
πορτοκαλλιές καὶ οἱ μανδαρινιές εἶναι γε-
μάτες πορτοκάλια καὶ μανδαρίνια, πού,
ὅταν ὠριμάσουν, θὰ τὰ πουλήσουν, γιὰ νὰ
οἰκονομήσουν χρήματα γιὰ τὶς ἀνάγκες
τοῦ κήπου, καὶ θὰ φᾶνε καὶ τὰ παιδιά.

Αὔτες τὶς ἡμέρες ἄρχισαν τὰ μεγαλύ-
τερα παιδιά, μὲ τὴν ἐπίβλεψι τῶν δασκά-
λων, νὰ σκάβουν καὶ νὰ λιπαίνουν τὰ δέν-
δρα. Τὰ μικρότερα παιδιά περιποιοῦνται
τὰ λουλούδια. Γιατὶ ἔχει καὶ πολλὰ λου-
λούδια ὁ κῆπος τοῦ σχολείου: Γαρύφαλλα,
πανσέδες, βιολέττες, γεράνια, τριαντάφυλ-
λα καὶ ἄλλα. Εἶναι ὅμορφα φυτευμένα ὅλα
σὲ βραγιές. Μερικὰ τὰ ἔχουν φυτεύσει καὶ
σὲ γλάστρες, ποὺ εἶναι ἀραδιασμένες στὴν

αύλή. Μὲ τὰ λουλούδια τοῦ κήπου στολίζουν τὶς τάξεις. "Οταν χρειάζεται, δίνουν καὶ στὴν ἐκκλησία γιὰ στολισμό.

Τὸ καλοκαίρι δὲν τὸν κλείνουν τὸν κῆπο. "Ερχονται τὰ παιδιά συντροφιές-συντροφιές καὶ τὸν περιποιοῦνται. Ἐφέτος τὸ καλοκαίρι εἶχαν ἀναλάβει τὴν περιποίησι καὶ τὴν ἐπίβλεψι τοῦ κήπου οἱ μαθηταὶ τῆς ἐφετινῆς "Εκτης τάξεως.

6. ΤΟ ΜΙΚΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Μέσ' στὴν πρασινάδα,
μέσ' στὴν ὁμορφιά,
τὸ μικρὸ σχολειό μας
'μοιάζει ζωγραφιά.

Διάπλατα στὸν ἥλιο
παραθύρια, νά.
Σὰν γυρνᾷ τὸ μάτι,
φθάνει ὃς στὰ βουνά.

Πάντα μὲ τραγούδια
τοῦ μιλᾶ ἢ ψυχῆ.
Κι ἡ χαρά μας ὅλη
γύρω του ἀντηχεῖ.

Κι ὅταν τραγουδοῦμε,
πάνω ἀπ' τὴ φτελιά,
τραγουδοῦν μαζί μας
κι ὅλα τὰ πουλιά.

«Τὸ βιβλίο, ποὺ τραγουδεῖ»

Στέλιος Σπεράντσας

7. "Η ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ ΕΙΝΑΙ ΜΙΣΗ ΑΡΧΟΝΤΙΑ „

“Ολα τὰ παιδιά τοῦ Χωριοῦ πηγαίνουν στὸ σχολεῖο καθαρά. Τὰ ροῦχά τους ἡμπορεῖν νὰ εἶναι σὲ μερικὰ παιδιά παλιά, στενὰ ἢ μπαλωμένα. ”Ομως ποτὲ δὲν εἶναι λερωμένα, σχισμένα ἢ ξηλωμένα.

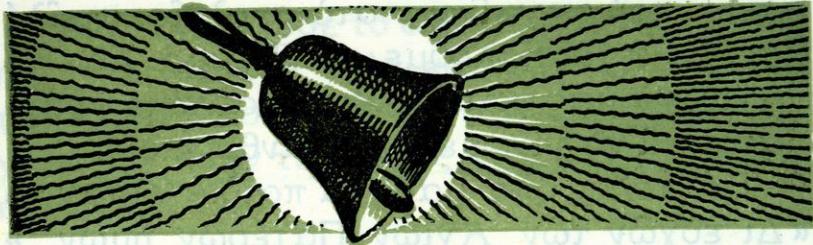
Φοροῦν πάντα τὴν ποδιὰ τοῦ σχολείου. Κι ὅταν πηγαίνουν στὸ σπίτι, τὴ βγάζουν καὶ φοροῦν τὴν ποδιὰ τοῦ σπιτιοῦ.

‘Υπάρχει καρφωμένη στὴν τάξι τους μιὰ ταινία, ποὺ λέγει : «'Η καθαριότητα εἶναι μισὴ ἀρχοντιά ». Τὴν ἔχει τοποθετήσει ἡ δυμάδα τῶν παιδιῶν, ποὺ ἔχει ἀναλάβει τὴν ἐπίβλεψι τῆς καθαριότητος τοῦ σχολείου.

Καθαρὸ τὸ σῶμα, καθαρὰ τὰ ροῦχα, τὰ παπούτσια. Πολλὰ παιδιά ἡμποροῦν καὶ τὰ φροντίζουν μόνα τους ὅλα αὐτά.

Συχνὰ μπαίνουν στὴ σκάφη καὶ σαπουνίζονται. Καθαρίζουν τὰ δόντια τους, βουρτσίζουν τὰ ροῦχα τους, κόβουν τὰ νύχια τους. Μήπως εἶναι δύσκολα ὅλα αὐτά ;

Βέβαια δὲν πλύνουν ροῦχα, γιατὶ αὔτὸς εἶναι λίγο δύσκολο γιὰ τὴν ἡλικία τους. ’Αλλὰ τὰ μανδηλάκια τους, τὶς κάλτσες καὶ τὶς ποδιές τὶς πλύνουν καὶ τὶς σιδερώνουν μόνα τους τὰ κορίτσια.

8. ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Σήμερα άρχιζουν τακτικά τὰ μαθήματα τοῦ σχολείου. Τὰ παιδιά ἔμαζεύθηκαν τὴν ὥρισμένη ὥρα στὴν αὔλη τοῦ σχολείου, ἐμπῆκαν στὴ γραμμή, μόλις ἐκτύπησε τὸ κουδουνάκι, κι ἐπέρασαν ὅλα στὶς καινούργιες τάξεις των.

‘Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἐπέρασαν στὴν τρίτη τάξι κι ἐκάθισαν στὰ θρανία των σὲ ὥρισμένη θέσι.

Χάρτες, θρανία, ἔδρα, πίνακες εἰναι ὅλα ἔτοιμα.

Σ’ αὐτὴ τὴν αἴθουσα θὰ περάσουν τὰ παιδιά σχεδὸν ἔναν ὀλόκληρο χρόνο.

Σὲ λίγο μπαίνει ὁ δάσκαλος στὴν τάξι Τὰ μάτια του ἀστράφτουν ἀπὸ εύχαρι στησι. Τὰ παιδιά ἐσηκώθηκαν κι ἔκαμαν τὴν προσευχή τους. ‘Η Ἐλενίτσα εἶπε τὴν προσευχή:

«Θεέ μας, Σὺ ποὺ ἀγαπᾶς τὰ καλὰ παι-

δάκια, ποὺ πηγαίνουν στὸ σχολεῖο, στεῖλέ μας, Σὲ παρακαλοῦμε, τὸ Πνεῦμά Σου τὸ "Αγιο, νὰ μᾶς φωτίζῃ νὰ μαθαίνωμε γράμματα καὶ νὰ γίνωμε καλοὶ ἄνθρωποι".

Στὸ τέλος ὅλα μαζὶ τὰ παιδιὰ εἶπαν τὸ «Δι' εὐχῶν τῶν Ἀγίων Πατέρων ἡμῶν...» καὶ ἐκάθισαν στὰ θρανία.

Ο δάσκαλος ζητεῖ νὰ μάθῃ ἀπὸ τὰ παιδιὰ πῶς ἐπέρασαν τὸ καλοκαίρι. "Ολα τὰ παιδιὰ μὲ τὴ σειρά τους διηγοῦνται πῶς διεσκέδασαν στὸ βουνό, πῶς ἐπέρασαν στὶς ἀκροθαλασσιές, πῶς παραθέρισαν στὰ χωριά τους καὶ ἄλλα πολλά.

Μιλοῦσαν γιὰ τὰ παιγνίδια τους, γιὰ τὴ θάλασσα, γιὰ τὸ βουνό, γιὰ τὶς ψαρόβαρκες, γιὰ τὰ κοπάδια, γιὰ τὶς δροσιές, γιὰ τὶς ἀμμουδιές, γιὰ τὶς δροσερὲς βρύσες, γιὰ τὰ μπάνια τους.

Ἐτραγούδησαν μάλιστα καὶ μερικὰ τραγούδια, ποὺ εἶχαν μάθει τὸ καλοκαίρι στὰ πανηγύρια καὶ στοὺς γάμους τῶν χωριῶν.

Στὸ διάλειμμα ἡ αὐλὴ ἐγέμισε ἀπὸ τὶς χαρούμενες φωνὲς τῶν παιδιῶν.

"Άλλα παιδιὰ παίζουν κυνηγητό, ἄλλα τὴ μέλισσα καὶ ἄλλα παίζουν στὴ μέση τῆς αὐλῆς τὸ παιγνίδι τοῦ λύκου μὲ τὸ ἀρνί.

"Οταν ἐτελείωσε τὸ διάλειμμα, ἐπέρασαν πάλι τὰ παιδιά στὶς καινούργιες τάξεις των καὶ ὁ Κωστάκης μὲ τὴν Ἐλενίτσα διηγήθηκαν στὴν τάξι, πῶς ἐτρύγησαν τὸ ἀμπέλι τους.

"Ἐτσι ἐτελείωσε τὸ πρῶτο μάθημα καὶ τὰ παιδιά ἔγυρισαν στὰ σπίτια των. Οἱ γονεῖς των ἀκουαν μὲ εὐχαρίστησι τὶς ἐντυπώσεις τῶν παιδιῶν ἀπὸ τὸ πρῶτο μάθημα τοῦ σχολείου.

9. Ο ΓΥΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Στή μητέρα της σιμά
ή Ἐλένη πλησιάζει:

— Καλησπέρα σου, μαμά!
ἀπὸ μακριὰ φωνάζει.

“Εμαθα εἰς τὸ σχολεῖο,
σήμερα πρώτη φορά,
στὸ καινούργιο μου βιβλίο
νὰ διαβάζω καθαρά.”

“Εμαθα γραμματική,
πρώτη κλίσι καὶ δευτέρα,
ἔμαθα ἀριθμητική
κι δλα αὐτὰ σὲ μιὰν ἡμέρα.

“Εμαθα τόσα καλά,
δὲν μπορεῖς νὰ τὰ μετρήσῃς,
ἔμαθα κι ἄλλα πολλὰ
μ' ἀν τ' ἀκούσῃς, θ' ἀπορήσῃς.

Κι ἡ μητέρα τῆς Ἐλένης:
— Εἰν' οἱ γνώσεις σου πολλές.
Κάλλιο λίγα νὰ μαθαίνῃς
καὶ λιγώτερα νὰ λές.”

Ιωάννης Πολέμης

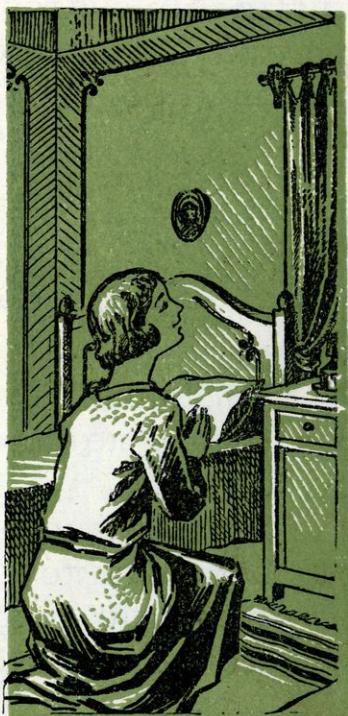
10. ΜΙΑ ΆΛΛΗ ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Στὸ σχολεῖο τὰ παιδιὰ ἔμαθαν νὰ λέγουν κάθε βράδυ, πρὶν κοιμηθοῦν, μιὰ νέα προσευχή.

« Θεέ μου, Σύ, ποὺ εἶσαι ὁ Δημιουργός τοῦ κόσμου. Σ' εὔχαριστῷ, ποὺ μ' ἔκαμες νὰ σὲ βλέπω στὸ λουλούδι, στὸν οὐρανὸ μὲ τ' ἄστρα, στὸ ψωμὶ ποὺ μὲ τρέφει, στὸν ἥλιο ποὺ μὲ ζεσταίνει, στὴ βρύση ποὺ μὲ ξεδιψᾷ, στὸ χαρούμενο κελάδημα τῶν πουλιών, στὰ λόγια τὰ καλὰ ποὺ ἀκούω.

» Θεέ μου, Σ' εὔχαριστῷ, ποὺ Σὲ βλέπω στὴν καρδιὰ τῆς μαννούλας μου, ποὺ μὲ προσέχει, δσο εἶμαι μικρὸ παιδί.

» Βοήθησέ με, Θεέ μου, νὰ γίνω ἔνα καλό, εὐγενικό, τακτικό, μελετηρὸ παιδὶ καὶ νὰ λέγω πάντα τὴν ἀλήθεια ».

11. Η ΖΩΗ ΣΤΗΝ ΕΞΟΧΗ

‘Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα διηγοῦνται στὴν τάξι τί χαρούμενη ζωὴ ἐπέρασαν τὸ καλοκαίρι.

“Ἔτος Αὔγουστος. “Ολος ὁ κόσμος εύρισκετο στὶς ἔξοχὲς καὶ στὰ κτήματα. ”Αλλοι στὰ ψηλὰ βουνὰ κι ἄλλοι στὰ δροσερὰ νησάκια.

Οἱ οἰκογένειες τοῦ Κωστάκη καὶ τῆς Ἐλενίτσας ἦσαν στὸ ἔξοχικό τους κτήμα. Μαζὶ τους ἦτο καὶ ἡ κυρὰ Γιαννούλα μὲ τὰ δυό της παιδιά, τὸ Φώτη καὶ τὴ Βασιλικούλα.

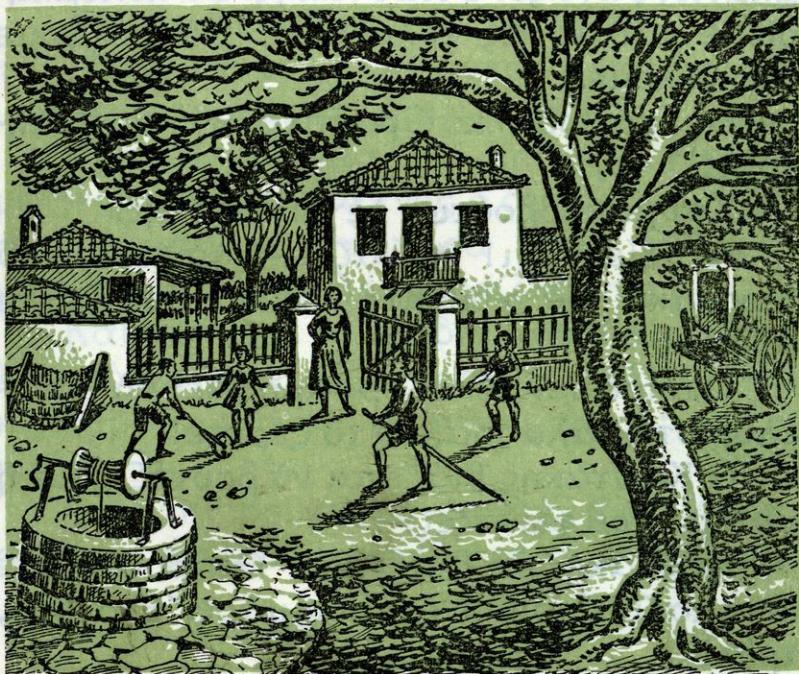
Στὸ διπλανὸ κτήμα μένει ἡ οἰκογένεια δυὸς ἄλλων παιδιῶν, τοῦ Μήτσου καὶ τῆς Ἀνθούλας.

Τὰ παιδιὰ μαζεύονται ὅλα μαζί, πότε στὸ ἔνα σπίτι, πότε στὸ ἄλλο καὶ περνοῦν εὐχάριστα τὶς ὥρες των.

‘Ο τόπος πρασινίζει ἀπὸ τ’ ἀμπέλια. Τὰ κλήματα εἶναι φορτωμένα ἀπὸ γλυκὰ σταφύλια.

Οι συκιές καὶ οἱ ἀχλαδιὲς γεμάτες μυρωδᾶτα σῦκα καὶ ἀχλάδια.

Σὲ μικρὴ ἀπόστασι εἶναι ἡ θάλασσα. Ἡ μεγαλύτερη χαρὰ τῶν παιδιῶν. Παίζουν μὲ

τὰ κύματα, μαζεύουν κοχύλια, πιάνουν καθουράκια.

Μιὰν ἡμέρα ἐπέρασσαν ὅλοι μαζὶ μὲ τοὺς γονεῖς τους ἔκει.

Ἡ θάλασσα ἥσυχη, ἀπλώνεται ὡς πέρα σὰν καθρέπτης.

Τὰ παιδιά, μόλις ἔφθασαν, ἀνέπνευσαν
βαθιὰ τὸ θαλασσινὸ ἀέρα, ποὺ ἦτο δροσε-
ρὸς καὶ ἐμοσχοβολοῦσε.

— Σήμερα θὰ κάμωμε πρώτης τάξεως
μπάνιο, φωνάζει ὁ Κωστάκης. Θὰ κολυμπή-
σωμε καὶ μὲ τίς κολοκύθες. Θὰ παίξωμε
ὅσο θέλομε.

— Θὰ κάμωμε καὶ βουτιές, λέγει ὁ Μῆ-
τσος.

— Καὶ μακροβούτια, λέγει ὁ Φώτης.

— 'Αταξίες ὅχι! φωνάζει ἡ μητέρα τοῦ
Κωστάκη. Θὰ γδυθῆτε καὶ θὰ βουτήξετε
ἀμέσως.

“Οποιος δὲν εἶναι φρόνιμος δὲν θὰ ξανα-
έλθῃ στὴ θάλασσα, νὰ τὸ ξέρετε!

‘Ο Κωστάκης βιάζεται νὰ βουτήξῃ, μὰ ἡ
μητέρα του φωνάζει:

— Κωστάκη, μὴ βιάζεσαι! Θὰ βουτήξετε
ὅλοι μαζί.“Ετοιμοι, ἐμπρός, μάρς.“Ενα, δύο,
τρία!

— Μπλάφ! μπλούφ! μέσα στὰ νερὰ ὅλοι
μαζί.

— Κρύα ποὺ εἶναι ἡ θάλασσα! φωνάζουν.

— Βουτηχθῆτε, βουτηχθῆτε ἀμέσως μέ-
σα, φωνάζει ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη.

— Ο ἔνας πετά στὸν ἄλλον νερὰ καὶ ἔτσι
ἀναγκάζονται νὰ βουτηχθοῦν ὅλοι μέσα.

‘Ο Κωστάκης καὶ ὁ Μῆτσος παίρνουν τώρα τὶς κολοκύθες των καὶ κολυμβοῦν μ’ αὐτές.

‘Ο Μῆτσος ἔρχεται ἔξω-ἔξω καὶ φωνάζει:
— Νά ἔνα μεγάλο ψάρι!

Καὶ βουτᾷ, τάχα, νὰ τὸ πιάσῃ. Πιάνει τὸν ἄμμο καὶ τὸν πετᾷ ὅστερα ψηλά.

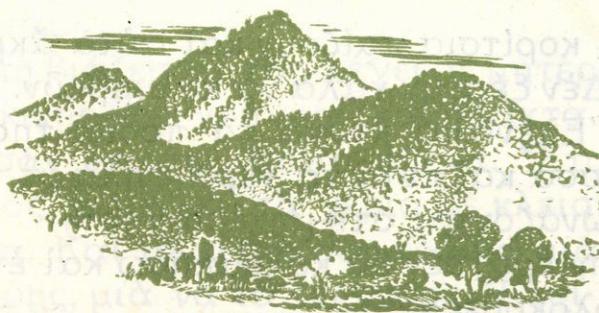
Πῶς γυαλίζουν ὅλα στὸ βυθό!

‘Ασπρα, γαλάζια καὶ πράσινα. Μεριὲς μεριὲς φαίνεται κίτρινος ὁ ἄμμος.

— Θὰ μάθωμε γρήγορα καλὸς κολύμπι μὲ τὶς κολοκύθες, λέγει ὁ Κωστάκης.

Καὶ ἀλήθεια τὰ παιδιὰ προοδεύουν πολὺ στὸ κολύμπι. Γρήγορα θὰ μάθουν νὰ κολυμβοῦν καὶ νὰ φεύγουν, χωρὶς κολοκύθες.

‘Ο Φώτης, βουτηγμένος στὴν ἄκρη ἄκρη, σηκώνει ἀφρούς, κτυπῶντας τὰ πόδια του.

12. ΜΑΘΑΙΝΟΥΝ ΚΟΛΥΜΠΙ

Τὰ κορίτσια παίζουν καὶ αύτὰ ἄκρη - ἄκρη. Δὲν ξέρουν καλὰ νὰ κολυμβοῦν.

Ἐν Ἐλενίτσα κτυπᾷ τὰ πόδια της στὴ θάλασσα καὶ πετᾶ τὰ νερὰ ψηλὰ μὲ θόρυβο, φωνάζοντας στὴ μητέρα της:

— Μητέρα, δὲν θὰ κολυμπήσω καὶ ἔγώ μὲ τὶς κολοκύθες;

— Ναί, ναί! φωνάζουν καὶ τ' ἄλλα τὰ κοριτσάκια. Θέλομε κι ἐμεῖς τὶς κολοκύθες.

— Καλά, λέγει ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας.

‘Ο Κωστάκης εὐχαρίστως δίνει τὶς κολοκύθες του καὶ ὁ Μήτσος τὶς δικές του.

‘Η μητέρα τῆς Ἐλενίτσας πέφτει σὲ λίγο καὶ αὐτὴ στὴ θάλασσα καὶ ὀδηγεῖ τὰ κοριτσάκια νὰ κολυμβοῦν μὲ τὶς κολοκύθες. Τὶς περνᾷ κάτω ἀπὸ τὶς μασχάλες των καὶ βάζει τὴν κορδέλλα πάνω ἀπὸ τὴν ράχι των.

— Προσέχετε! λέγει ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας· τώρα σᾶς κρατοῦν οἱ κολοκύθες ἐπάνω στὸ νερό. Θὰ κινήτε τὰ χέρια σας καὶ τὰ πόδια σας. Νά, ἔτσι.

Τί ὠραῖα ποὺ στέκει ἐπάνω στὸ νερὸ ἡ Ἐλενίτσα! “Ομως δὲν τὰ καταφέρνει ἀκόμη! Κινεῖ πόδια καὶ χέρια ἄτακτα καὶ κουράζεται.

— Μὴ βιάζεσαι! τῆς λέγει ἡ μητέρα της. Μὴν κινήσεις ἔτσι γρήγορα καὶ ἄτακτα τὰ χέρια σὰν γατάκι. Κοίτα ἐμένα. ”Ετσι, μιὰ ἐμπρός, μιὰ πίσω, τὰ χέρια μὲ κλειστὰ δάκτυλα. Καὶ τὰ πόδια σου τὸ ἴδιο, μιὰ νὰ τά μαζεύῃς, μιὰ νὰ τὰ τεντώνῃς. ”Ετσι σπρώ-

χνεις τὸ νερὸ καὶ φεύγεις. Χρειάζεται τέ-
χνη. Κοίτα ἔμένα.

— Σὰν ψάρι φεύγεις, μητέρα, τῆς λέγει
ἡ Ἐλενίτσα καὶ προσπαθεῖ νὰ πάῃ καὶ
αὐτὴ κοντὰ μὲ τὶς κολοκύθες.

— Καὶ σὺ θὰ μάθης γρήγορα σὰν καὶ
μένα. Τώρα δῶσε καὶ τῆς Βασιλικούλας
τὶς κολοκύθες. Ἔγὼ θὰ βγῶ καὶ σὲ λίγο
θὰ βγῆτε καὶ σεῖς. Ἐμείνατε ἀρκετὰ γιὰ
σήμερα.

Τὴν ἴδια ὕρα ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη
φωνάζει:

— Ἐλάτε ἔξω τώρα. Ἀρκετὰ ἔμείνατε
μέσα στὸ νερό.

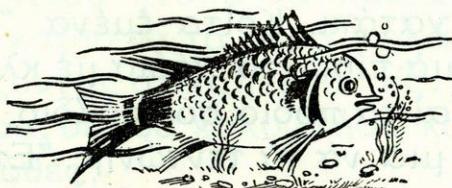
Μὰ ἐκεῖνα θέλουν νὰ μείνουν ἀκόμη.

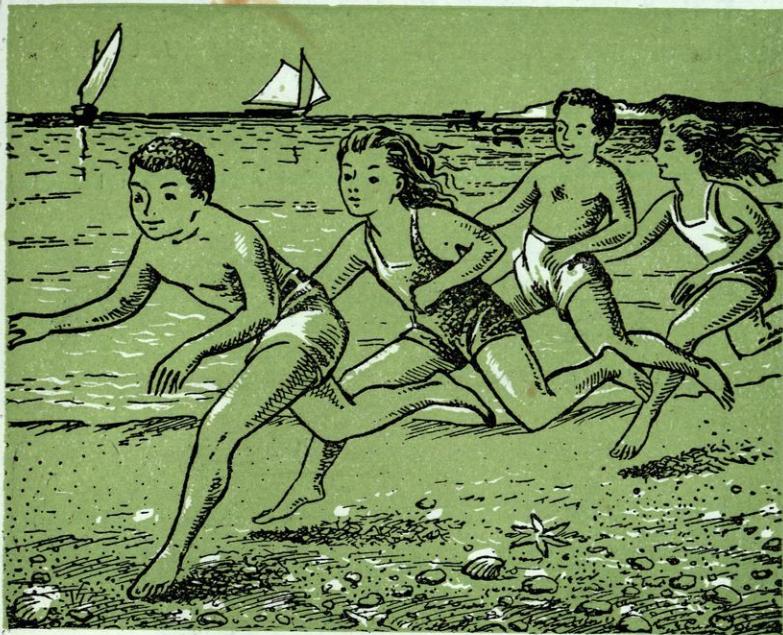
— Μητερούλα, ἀκόμη λίγο. Εἶναι τόσο
δύμορφα σήμερα, φωνάζει ὁ Κωστάκης.

Μὰ ἡ μητέρα του λέγει αὐστηρά:

— Ὁποιος δὲν εἶναι φρόνιμος δὲν θὰ κο-
λυμβήσῃ ἄλλη φορά.

Τότε ὅλα τὰ παιδιὰ ἔτρεξαν καὶ ἐβγῆ-
καν ἀμέσως.

13. ΑΛΛΑ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ

—'Εμπρός, φωνάζει ό πατέρας τοῦ Κωστάκη, στή γραμμή, ποιός θὰ φθάσῃ πρῶτος σ'έκεινο έκει τὸ σημάδι. Μὲ τὸ «τρία!» ποὺ θὰ εἰπώ, θὰ ξεκινήσετε. Λοιπόν, ξτοιμοι! "Ενα, δύο, τρία!

✗ "Α, εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ τρέχῃ κανεὶς στὴν ἀμμουδιά. Τὰ πόδια βουλιάζουν.

— Εὖγε, εὖγε! Πρῶτος ό Κωστάκης, δεύ-

τερη ἡ Ἀνθούλα, τρίτος ὁ Μῆτσος, τετάρτη
ἡ Ἐλενίτσα, πέμπτος ὁ Φώτης καὶ τελευ-
ταία ἡ Βασιλικούλα.

- Ζήτω τοῦ Κωστάκη! ἐφώναξαν ὅλοι.
- Μὰ ἡ Βασιλικούλα εἶναι ἡ πιὸ μι-

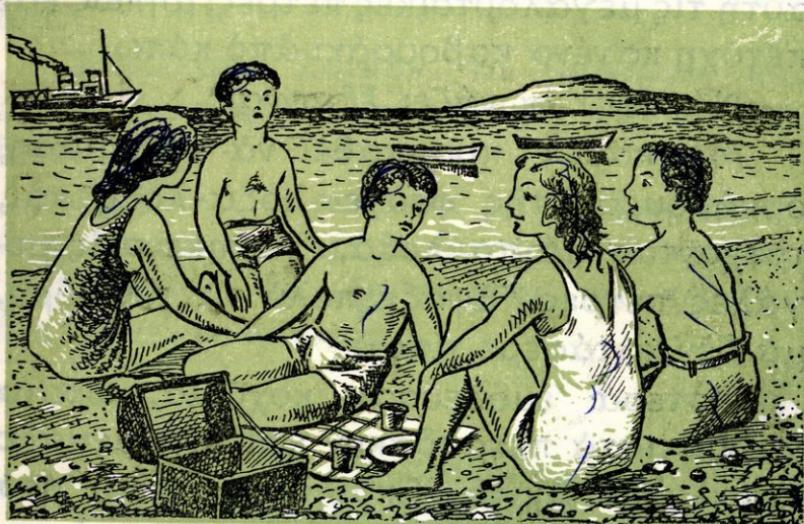
κρή, εἶπε ὁ Κωστάκης· γι' αὐτὸν ἥλθε τε-
λευταία.

— "Ελα, Ἐλενίτσα, νὰ πετάξωμε πετρα-
δάκια, λέγει ὁ Κωστάκης, νὰ ἴδούμε ποιὸς
θὰ τὰ πάη πιὸ μακριά.

— Ποιός θὰ κάμη τὴν πέτρα νὰ πηδήσῃ
πολλὲς φορές, εἶπε ὁ πατέρας τοῦ Κωστά-

κη καὶ ἐπέταξε ἔνα βότσαλο, μιὰ στρογγυλὴ πλακουδερὴ πέτρα, στὴ θάλασσα.

Μιά, δυό, τρεῖς, τέσσερες, πέντε φορὲς ἐπήδησε ἡ πέτρα καὶ βούλιαξε. Ἐπάνω στὴν ἥσυχη θάλασσα ἐσχηματίσθηκαν κύ-

κλοι μικροί, μεγάλοι, πιὸ μεγάλοι, ὃσπου ἔσβησαν.

Μιά, δυό, τρεῖς ἐπήδησε ἡ πέτρα τοῦ Κωστάκη. Ἡ Ἐλενίτσα καὶ ἡ Βασιλικούλα δὲν τὰ καταφέρνουν νὰ πηδήσουν οἱ πέτρες των. Καθὼς τὶς πετοῦν, μπλούμ! καὶ βουλιάζουν ἀμέσως.

‘Ο Μῆτσος μὲ τὴν Ἀνθούλα καὶ τὸ Φώτη
ψάχνουν γιὰ καβουράκια. Ἡ Ἐλενίτσα πη-
γαίνει κοντά των.

— ’Επιάσατε κανένα; τοὺς ἔρωτᾶς.

— “Οχι ἀκόμη, ἀπαντοῦν.

Σκύβει ἡ Ἐλενίτσα καὶ σηκώνει καὶ
αὐτὴ τὶς μεγαλούτσικες πέτρες, μήπως καὶ
πετύχῃ κανένα καβουράκι ἀπὸ κάτω.

— Νά τος! φωνάζει ἔξαφνα.

Μὰ καθὼς προσπαθεῖ νὰ τὸν πιάσῃ,
ὅ κάβουρας τῆς φεύγει λοξὰ-λοξὰ καὶ,
τρέχοντας πάντα λοξά, ἔχωθηκε στὶς με-
γάλες πέτρες. Ἔψαξε πολὺ νὰ τὸν εὕρῃ,
μὰ δὲν κατάφερε τίποτε.

Υστερα ἐμάζευσαν κοχύλια, ώραια
χρωματιστὰ πετραδάκια καὶ ἔνα μεγάλο
καυκὶ ἀπὸ ἀχινό. Ἐκάθισαν ἔπειτα στὰ
καθαρὰ πετραδάκια καὶ ἔφαγαν μὲ με-
γάλη ὅρεξι αὐγά, τυρὶ καὶ ψωμί.

Τὸ κυματάκι σπάζει μαλακὰ μπροστὰ
στὰ πόδια τους μὲ τὸ τραγουδάκι του,
φλίσβς... φλίσβς... φλίσβς.

Δυὸς βαρκοῦλες κυλοῦν ἥσυχα-ἥσυχα
στὰ γαλανὰ νερὰ καὶ πιὸ πέρα πετοῦν κα-
τάλευκοι γλάροι.

Νά καὶ ἔνα πλοῖο μακριά, ποὺ περνᾶ
ἀφήνοντας πίσω του μαῦρο καπνό.

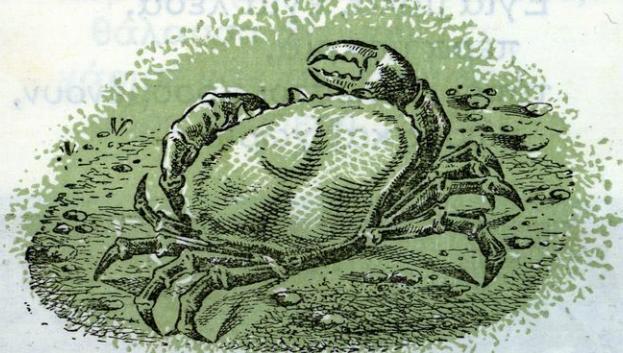
— Τί ὡραῖα νὰ ἥμαστε μέσα, νὰ ἐταξι-
δεύαμε, εἶπε ὁ Κωστάκης.

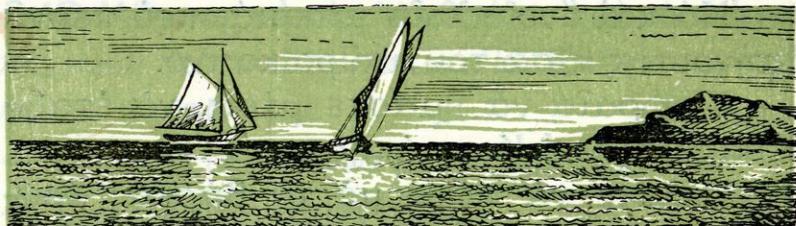
— Θέλετε νὰ πάμε μὲ τὴ βάρκα; ἔρω-
τησεν ὁ πατέρας του.

— "Αχ, ναί, ναί, ἐφώναξαν ὅλα τὰ παι-
διά.

'Εκάλεσαν λοιπὸν τὸ βαρκάρη καὶ
αὐτὸς ἐπλησίασε μαλακὰ ὡς τὴν ἀμμου-
διά.

Ἐμπῆκαν ὅλοι μέσα καὶ ὁ βαρκάρης
ἀρχισε νὰ τραβᾷ μὲ δύναμι τὰ κουπιά.
Ἡ βαρκούλα ἔσχιζε τὸ νερὸ καὶ τὰ παι-
διὰ ἐτραγουδοῦσαν:

"Εγια μόλα, έγια λέσα,
τράβα τὰ κουπιά,
φύσα, ἀέρα, τὸ πανάκι,
πᾶμε στὰ βαθιά.

Σὰν δελφίνι τρέχει ἡ βάρκα,
φεύγει στὸ φτερό,
τὸ γαλάζιο κῦμα κόβει,
σχίζει τὸ νερό.

"Εγια μόλα, έγια λέσα,
πέρα μακριά,
τόποι ἄγνωστοι προσμένουν,
χῶρες καὶ χωριά.

Φύσα, ἀέρα, τὸ πανάκι,
φύσα το μ' ὄρμή,
κράτα ἵσια τὸ τιμόνι,
κράτα το γραμμή.

"Εγια μόλα, ἔγια λέσα,
θάλασσα πλατειά,
κράτα μας στὴν ἀγκαλιά σου
ὅλα τὰ παιδιά.

Χόρτασέ μας τὴ δροσιά σου,
θάλασσα ἄλμυρή,
χάρισέ μας τὴν πνοή σου,
αὔρα δροσερή.

Στὸν τοῖχο τῆς τάξεως, ποὺ εἶναι πίσω ἀπὸ τὴν ἔδρα, κρέμεται ὁ χάρτης τῆς Εύρωπης. Ὁ δάσκαλος, δείχνοντας στὰ παιδιά τὴν Ἑλλάδα, ἀκούει τὸν Κωστάκη νὰ φωνάζῃ:

— Πόσο εἶναι μικρή, κύριε, ἐμπρὸς σὲ τόσες χῶρες καὶ τόσες θάλασσες!

— Εἶναι μικρή, ὅμως εἶναι ὅμορφη, ἀπαντᾷ ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί! εἶναι πολὺ ὅμορφη ἡ Ἑλλάδα. Μοῦ τὸ εἶπε καὶ ὁ θεῖός μου, ποὺ ἐταξίδευσε κι ἐγύρισε ὅλη σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα καὶ πολλοὺς ξένους τόπους.

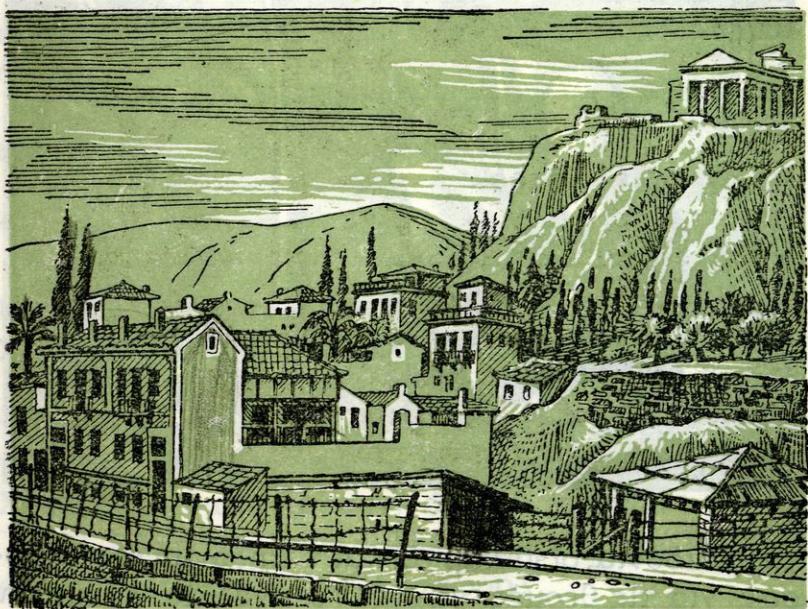
— Σωστά, λέγει ὁ δάσκαλος. Ἐμεῖς ἔχομε τὸ δῶρο ἀπὸ τὸ Θεό, νὰ ἔχωμε πατρίδα ἀπὸ τὶς πιὸ ὅμορφες. Καταπράσινοι λόφοι, ἥμερα βουνά μὲ δάση καὶ νερά, γόνιμες κοιλάδες καὶ πεδιάδες, τοπία γελαστὰ τὴν στολίζουν. Ἔπειτα μεγάλες πολιτεῖες, ὅπως ἡ Ἀθήνα μὲ τὴν Ἀκρόπολι της, ἡ Θεσσαλονίκη, ἡ Πάτρα κι ἄλλες πολλές. Καὶ ἐπάνω ἀπὸ ὅλες αὐτὲς τὶς ὅμορφιές, ἔνας φωτεινὸς καὶ γαλάζιος οὐρανός, ὁ ώραιότερος τοῦ κόσμου.

Κι ἔξακολούθησε ὁ δάσκαλος:

— Γιὰ νὰ τὴν ἀγαπήσετε πιὸ πολὺ αὐτὴ τὴν ὅμορφη χώρα, πρέπει, παιδιά, νὰ μάθετε τὴν ἱστορία της. Πρέπει νὰ μάθετε τὶς θυσίες, τοὺς ἡρωϊσμούς, ποὺ ἔχουν κάνει οἱ πρόγονοί μας, γιὰ νὰ εἰμαστε σήμερα ἔμεῖς ἑλεύθεροι. Κι ἀκόμη πρέπει νὰ μάθετε τὸν πολιτισμό της, γιὰ νὰ γεμίσῃ ἡ καρδιά σας ὑπερηφάνεια, ποὺ εἰσθε Ἑλληνες.

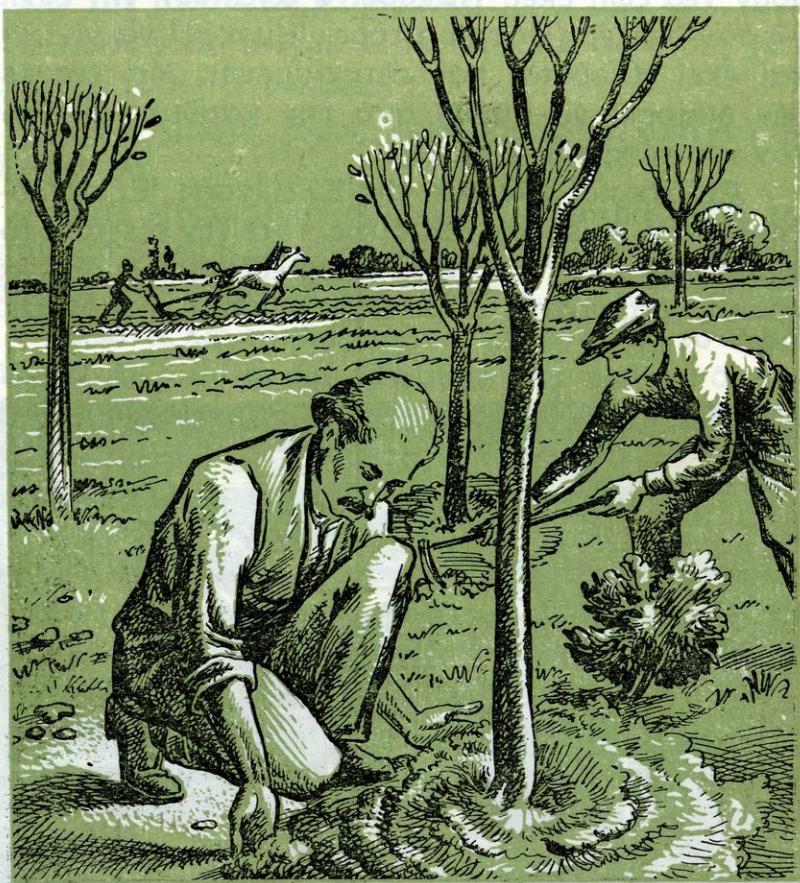
Πῶς εἶναι δυνατόν, λέγει τώρα δ δάσκαλος, δσοι ἀναγκάζονται νὰ ζενιτευθοῦν, νὰ λησμονήσουν μιὰ τέτοια πατρίδα; Ὁσοι Ἐλληνες σκορπίζονται στὰ διάφορα μέρη τῆς γῆς ἡμπορεῖ νὰ κάμουν νέα ζωὴ ἐκεῖ. Ἡμπορεῖ ν' ἀγαποῦν τὴν ξένη γῆ σὰν δεύτερη πατρίδα τους. Ἡμπορεῖ νὰ γίνωνται ἐκεῖ πλούσιοι καὶ εύτυχισμένοι. Μὰ τίποτε δὲν ἡμπορεῖ νὰ σβήσῃ ἀπὸ τὴν καρδιὰ καὶ ἀπὸ τὸν νοῦ τους τὴν Ἐλλάδα.

Εἶδατε καὶ τὸν θεῖο τῆς Ἐλενίτσας. Ἐξενιτεύθηκε στὴν Ἀμερική. Καὶ ὅμως ποτὲ δὲν ἔξεχασε τὸ χωριό του. Ξαναγύρισε νὰ ζήσῃ ἐδῶ, ποὺ ἔμαθε τὰ πρῶτα γράμματα καὶ ποὺ ποτὲ δὲν τὸ ἐλησμόνησε.

15. ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Ἐπέρασε πιὰ τὸ καλοκαίρι. Ἐτελείωσαν οἱ μαθητικὲς κατασκηνώσεις. Τὰ γοργόφτερα πουλιά,

τὰ χελιδόνια, οἱ πελαργοὶ καὶ τὸ ἀηδόνια, ἐταξίδευσαν γιὰ τὶς θερμὲς χῶρες. Τὰ σχολεῖα ἔγειμισαν

ἀπὸ τὶς χαρούμενες φωνὲς καὶ τὰ ξεφωνητὰ τῶν παιδιῶν.

Τὰ χορταράκια ἔκιτρίνισαν καὶ τὰ μαραμμένα φύλλα τῶν δένδρων ἀρχισαν νὰ πέφτουν. Οἱ ἡμέρες ἀρχίζουν νὰ μικραίνουν καὶ οἱ νύκτες νὰ μεγαλώνουν. 'Ο ούρανὸς ἀρχίζει πότε-πότε νὰ συννεφιάζῃ καὶ κάποτε-κάποτε ἡ διψασμένη γῆ δέχεται τὴ βροχούλα, σὰν εὐλογία τοῦ Θεοῦ.

Στ' ἀμπέλια συνεχίζεται ὁ τρύγος καὶ στ' ἀλωνια τὸ μάζευμα τῆς σταφίδος, ποὺ ἦτο ἀπλωμένη στὸν ἥλιο.

Δὲν ἔχει ὅμως ἀρχίσει ἀκόμη τὸ κρύο καὶ ὁ καιρὸς εἶναι εὐχάριστος. Δὲν κάμνει οὕτε μεγάλη ζέστη οὕτε πολὺ κρύο.

'Ανθίζουν τὰ χρυσάνθεμα. Τὰ σχολεῖα κάμνουν ἐκδρομές, γιὰ νὰ χαροῦν τὰ παιδιὰ τὸ φθινόπωρο στὸ ὕπαιθρο.

Στὸ σχολικὸ κῆπο ἔμαλάκωσε τώρα τὸ χῶμα καὶ τὰ παιδιὰ ἀρχισαν τὶς ἐργασίες τους.

Οἱ βοσκοὶ κατεβαίνουν μὲ τὰ κοπάδια τους ἀπὸ τὰ βουνὰ στοὺς χαμηλοὺς κάμπους.

Οἱ γεωργοὶ καταγίνονται τώρα μὲ τὸ σκάψιμο καὶ τὸ λίπασμα τῶν δένδρων καὶ μὲ τὴ σπορὰ τῶν χωραφιῶν των. Οἱ ἑλιές ὠριμάζουν.

'Απὸ τὸν Ὁκτώβριο γίνονται προετοιμασίες καὶ προμήθειες γιὰ τὸ χειμῶνα. 'Απὸ τὸν Νοέμβριο δυναμώνει τὸ κρύο καὶ φοροῦμε βαρύτερα ροῦχα. Χρειάζεται ὅμως προσοχὴ ἀπὸ τὴ γρίπη.

'Η Ἐλενίτσα ἀπήγγειλε στὴν τάξι της καὶ ἔνα ώραῖο ποίημα γιὰ τὸ Φθινόπωρο:

νῶτ ἡττηνωφεῖ τὸ καὶ οὐ ποτὲ οὐδέποτε εἶται

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Φεύγουν πιὰ τὰ χελιδόνια.

Κρύωσε δὲ καιρός.

Πέφτουν φύλλα ἀπὸ τὰ κλάνια.

Στὸ χαντάκι ἐμαζευθῆκαν

κίτρινος σωρός.

Τέλειωσε τὸν τρύγο τώρα

πιὰ κι δὲ ἀμπελουργός.

Κι ἤλθε εὔλογημένη ἡ ὥρα,

ποὺ θὰ σπείρῃ στὸ χωράφι

στάρι δὲ γεωργός.

Ο καλὸς Θεός, ποὺ βλέπει

τὴν καλὴ σπορά,

καὶ βροχοῦλες ὅσες πρέπει

θὰ τοῦ στείλῃ, νᾶβγουν τόσα

στάχυα καρπερά.

Τὸ φθινόπωρο θὰ πάγη,

θᾶρθη δὲ χειμωνιά.

Θᾶρθουν κρύα, θᾶρθουν πάγοι

κι ὅλοι μας θὰ μαζευθοῦμε

στὴ ζεστὴ γωνιά.

« Τραγουδιστὴς τῶν παιδιῶν »

Στέλιος Σπερδάντσας

16. ΤΙ ΕΜΑΘΑΝ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ TZITZIKA

Τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ, ὅλοι ἐμαζεύθηκαν κάτω
ἀπὸ τὴν μεγάλη ἀχλαδιά, γεμάτοι ὅρεξι.

~~Τί~~ ὥραιον ἡσκιο ποὺ ρίχνει ἡ ἀχλαδιά! ~~Ο~~

Ο Τὴν ἀχλαδιὰ αὐτὴ τὴν ἔχει φυτεύσει ὁ παπ-
ποὺς τῶν παιδιῶν, ὅταν ἦτο μικρός. Εἰναι λοιπὸν
γέρικη. Ὁμως, γιὰ ἵδες πόση φρεσκάδα, πόση ζωὴ
ἔχει ἀκόμη μέσα της! Τί γυνκὰ καὶ μυρωδᾶτα
ἀχλάδια κάμνει κάθε χρόνο!

Q ~~Καθὼς~~ ἔτρωγαν, τοὺς διεσκέδαζαν τὰ τζιτζί-
κια μὲ τὴ μουσική των. Θαρρεῖς καὶ τοὺς εἶχαν
προσκαλέσει τοὺς μουσικοὺς νὰ βάζουν ὅλη τὴ
δύναμί των τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ: τζ, τζ, τζ, τζ... ~~Q~~

— Μὰ δὲν κουράζονται τὰ τζιτζίκια νὰ τραγου-
δοῦν ὅλη τὴν ὥρα, πατέρα; λέγει ὁ Κωστάκης.

— Αὐτὴ εἶναι ἡ δουλειά των, ἀποκρίθηκε ὁ πα-
τέρας. Νομίζει κανεὶς πώς εἶναι τόσο ἐνθουσια-
σμένα, ποὺ δὲν ἡξεύρουν, πώς νὰ δείξουν τὴ χαρά
των. Καὶ τραγουδοῦν ἀκούραστα.

Κάπιο παλιὸ παραμύθι λέγει, πώς ὁ τζιτζί-
κας πεθαίνει ἀπὸ τὴν πεῖνα, γιατὶ δὲν τὸν ἀφή-
νει τὸ τραγούδι νὰ φροντίσῃ γιὰ τροφή. ~~—~~

~~Καὶ~~ λέγει μάλιστα τὸ παραμύθι, πώς ὁ τζιτζί-
κας στὸ τέλος κατήντησε ζητιάνος καὶ ἐγύρευε
φαγητὸ στὶς φωλιές τῶν μυρμηγκιῶν. Ὁμως ἐγὼ
δὲν τὸ πολυπιστεύω αὐτὸ τὸ παραμύθι. ~~—~~ Άλλο

παραμύθι λέγει, πώς ὁ τζίτζικας κάθεται στὰ τρυφερὰ κλαδιά τῶν δένδρων καὶ βουτᾷ τὴν σουβλερή του γλῶσσα στὴ φλούδα.

‘Απὸ ἐκεῖ ρουφᾶ τὸ χυμό, ποὺ τρέχει μέσα στὸ δένδρο, καὶ καθὼς ρουφᾶ τραγουδάει ἀπὸ τὴν εὔχαρίστησι καὶ τὴν νοστιμάδα.

~~— Πατέρα, λέγει ὁ Κωστάκης, θὰ πιάσω ἔναν νὰ τὸν ἴδω.~~

— ‘Οχι, εἶπε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη· τὰ μικρὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ δὲν τὰ βασανίζουν.

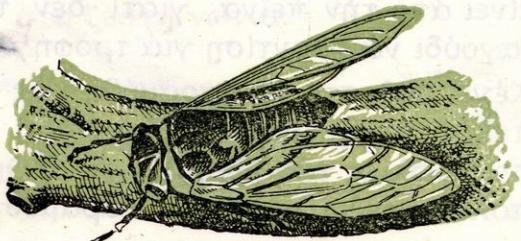
— Λίγο θὰ τὸν κρατήσω, ὅσο νὰ τὸν ἴδω, εἶπε πάλι ὁ Κωστάκης.

~~— Ο μπάρμπα-Θανάσης εἶπε:~~

— Στάσου, Κωστάκη, νὰ σοῦ πιάσω ἔγῳ ἔναν, ποὺ βλέπω στὸν κορμὸ ἑκείνης τῆς ἐλίτσας.

~~— Επλησίασε ὁ μπάρμπα-Θανάσης προσεκτικὰ στὸ δενδράκι καὶ ἀπλωσε ξαφνικὰ τὴν παλάμη του νὰ πιάσῃ τὸν τζίτζικα. Ἐκείνος ὅμως τοῦ ἔφυγε καὶ ἐπέταξε ψηλὰ τσιτσιρίζοντας.~~ Ολοι ἔγελασαν.

— ‘Υστερα ἐσηκώθηκαν ἀπὸ τὸ τραπέζι κι ἐπιασαν τὴ δουλειὰ καὶ τὰ παιδιά ξανάρχισαν τὰ παιγνίδια.

17. ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΙΔΑΝ ΦΙΔΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ

Ἐκεῖ ποὺ ἔπαιζαν, ἔξαφνα μιὰ κοπέλλα ἔβαλε μιὰ δυνατή καὶ τρομαγμένη φωνή:

— “Ἐνα φίδι, ἔνα φίδι!

“Ολοι ἔτρεξαν γρήγορα ἐκεῖ καὶ ὁ μπάρμπα-Θανάσης μ' ἔνα χονδρὸ παλούκι ἐκτύπησε δυνατὰ τὸ φίδι στὸ κεφάλι. Οἱ ἐργάτριες τὸ ἐκτυποῦσαν μὲ τὶς πέτρες.

Καθὼς ἐπλησίασαν τὰ παιδιά, εἶδαν τὸ φίδι.

Ἡτο πιὰ σκοτωμένο ἀπὸ τὰ κτυπήματα, μὰ ἐκινοῦσε ἀκόμη λίγο τὴν ἄκρη τῆς οὐρᾶς του.

— “Οχιὰ εἰναι! ἔλεγαν οἱ ἐργάτριες.

— Πῶς δὲν μᾶς ἐδάγκωσε! Καλὰ ποὺ τὸ εἶδε ἡ Ἐλενιώ! Ἡ Παναγία μᾶς ἐφύλαξε.

“Εφθασε καὶ ὁ πατέρας τῆς Ἐλενίτσας καὶ τὸ εἶδε.

— Πατέρα, εἰναι φαρμακερό; ἔρωτησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ πατέρας της. Ἐχει δόντια σουβλερὰ σὰν βελόνες καὶ ἀπ' αὐτὰ χύνει φαρμάκι. Ὁποιον δαγκώσῃ, ἀν δὲν τὸν προφθάσουν, πεθαίνειχ. Εγὼ λίγο νὰ χαθῶ, ὅταν ἥμουν μικρός.

— Σὲ εἶχε δαγκώσει όχιά, πατέρα;

— Ναί, στὸ πόδι. Δὲν τὴν εἶχα ίδει καὶ τὴν ἐπάτησα. Ἀμέσως ἔνοιωσα δυνατὸ πόνο στὸ πόδι καὶ ἔβαλα τὶς φωνές. Τρέχουν ὅλοι γῦρο μου καὶ ἔνας γέρος — Θεὸς σχωρέσ’ τον, τώρα εἰναι μακαρίτης, ὁ γέρο - Δημήτρης — ἐγονάτισε ἀμέσως, ἔπιασε τὸ πόδι μου καὶ ἄρχισε νὰ ρουφᾷ τὸ αἷμα τῆς πληγῆς

καὶ νὰ τὸ φτύνῃ. Ἔτσι ἐγίνετο τότε. Δὲν ἐπρόφθασε λοιπὸν νὰ περάσῃ τὸ φαρμάκι σ' ὅλο μου τὸ κορμὶ καὶ ἐσώθηκα.

Τὰ παιδιά κοιτοῦσαν τὸν πατέρα τῆς Ἐλενίτσας μὲ ἀπορία. Κι ὁ πατέρας ἔξακολούθησε:

Δὲν εἶναι σπάνιο νὰ δαγκωθῇ κανεὶς ἀπὸ φίδι,
ὅταν εύρισκεται στὰ χωράφια καὶ στὰ βοσκοτόπια.
Εἶναι λοιπὸν ἀπαραίτητο νὰ γνωρίζῃ ὁ καθένας
τι πρέπει νὰ κάμῃ σὲ τέτοια περίπτωσι.

Πές μας, πατέρα, είπε ό Κωστάκης.

✗ Πρώτα-πρώτα, πρέπει ἀμέσως νὰ δέσωμε τὸ μέρος, ποὺ ἐδαγκώθηκε, πιὸ ψηλὰ ἀπὸ ἐκεῖ ποὺ εἰναι τὸ δάγκωμα, μὲ σπάγγο, μὲ στριμμένο μανδήλι, μὲ σύρμα ἡ δ.τι ἄλλο ἔχομε πρόχειρο.

Τὸ δέσιμο νὰ εἰναι πάρα πολὺ σφικτό, ὥστε νὰ σταματήσῃ ἡ κυκλοφορία τοῦ αἴματος καὶ νὰ μὴν ἡμπορέσῃ νὰ προχωρήσῃ τὸ δηλητήριο πρὸς τὴν καρδια.^{χα}

✗ Ἀμέσως ὕστερα κοιτάζομε, μήπως ἔμεινε στὸ τραῦμα κανένα σπασμένο δόντι τῆς ὁχιᾶς, ποὺ πρέπει νὰ τὸ βγάλωμε. Χαράζομε μὲ τὴ μύτη ἐνὸς σουγιᾶ τὸ δέρμα στὸ μέρος, δπου εἰναι τὸ τραῦμα, καὶ πιέζομε ὀλόγυρα μὲ τὰ δάκτυλα, γιὰ νὰ τρέξῃ ὅσο τὸ δυνατὸ περισσότερο δηλητηριασμένο αἷμα. ✗

"Αν ἔχωμε τὰ μέσα, κολλᾶμε ἐκεῖ ἐπάνω μιὰ βεντοῦζα, γιὰ νὰ τραβήξῃ πολὺ αἷμα καὶ μαζὶ μ' αὐτὸ καὶ πολὺ δηλητήριο. Πλύνομε τὴν πληγὴ μὲ ἀφθονο νερό.

"Επίσης πολὺ καλὸ εἰναι τὸ καυτηρίασμα τῆς πληγῆς μὲ πολὺ καυτερὸ σίδερο.

✗ Αὔτες οἱ πρῶτες βοήθειες, δηλαδὴ τὸ σφικτὸ δέσιμο, τὸ χάραγμα, τὸ πλύσιμο, ἡ καυτηρίασις, πρέπει νὰ γίνουν ἀμέσως καὶ χωρὶς τὴν παραμικρὴ χρονοτριβή.[✗]

Μετὰ τὶς πρῶτες αὔτες βοήθειες, πρέπει γὰ καταφύγωμε στὸν Ιατρό.[✗]

✗
250 Πόσο ἐφοβήθηκε ἡ 'Ἐλενίτσα ἀπὸ τὴν Ιστορία αὐτὴ τῆς ὁχιᾶς! Κάθε λίγο ἐνόμιζε, πῶς θὰ πεταχθῆ

καμμιά όχια νὰ τὴν δαγκώσῃ. Ἐκοίταξε τὸ σκοτωμένο φίδι καὶ ἐθαύμαζε τὰ τόσα χρώματα καὶ τὰ στολίδια, ποὺ ἔστολιζαν τὸ κορμί του. Ὁλόκληρο κέντημα μὲ χρυσοπράσινο καὶ μαῦρο γαῖτάνι.

‘Ο μπάρμπα-Θανάσης τὸ ἔσπρωξε μὲ τὸ πόδι του καὶ ἐφάνηκε τὸ κάτω μέρος τῆς κοιλιᾶς του, τὸ ἄσπρο.

— “Αντε τώρα νὰ ψάξης γιὰ πουλάκια, βρωμόφιδο, εἶπε.

“Ἐπειτα ξανάρχισε ἡ δουλειά. Μὰ τὰ παιδιὰ δὲν ἤμποροῦσαν νὰ βοηθήσουν ἀπὸ τὸ φόβο τους.

‘Ηλθαν μάλιστα οἱ μητέρες των, τρομαγμένες σὰν ἄκουσαν γιὰ τὸ φίδι, καὶ ἐπήραν τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὸν τρύγο.

‘Ο πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε, γιὰ νὰ τὶς ἡσυχάσῃ :

— Τώρα πάει πιά, τὸ ἔσκότωσαν. Φίδια δὲν βγαίνουν δλη τὴν ὥρα, οὕτε ὑπάρχουν πολλὰ ἔδῶ.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἥλθε καὶ ὁ ἀγροφύλακας, ὁ κύρ-Νικόλας. Ἡτο ἔνας ύψηλός, λιγνὸς ἄνδρας, μὲ τὸ ὅπλο του κρεμασμένο στὸν ὅμο καὶ μὲ τὴ μεγάλη του ψάθα φορεμένη λίγο στραβά.

— Γειά σας καὶ χρόνια πολλά! εἶπε.

— Καλῶς τὸν κύρ-Νικόλα, ἀποκρίθηκε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη. Κόπιασε, κάθισε λίγο στὸν ἥσκιο.

‘Ο κύρ-Νικόλας ἐκάθισε καὶ ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη τοῦ ἐπρόσφερε τσιγάρο.

— Μιὰ όχια ἔσκότωσαν τώρα δὰ οἱ ἐργάτριες, τοῦ εἶπε.

— Μπά; ἔκαμε δέ κύρ - Νικόλας. Βρὲ τὴν κακομοῖρα! Ἐγλύτωσε λοιπὸν ἀπὸ τὸν σκαντζόχοιρο, γιὰ νὰ τὸ εὔρῃ ἀπὸ τὶς κοπέλλες. Ἐδῶ δίπλα, στοῦ κύρ - Γιώργη τὸ ἀμπέλι, ἔπιασαν ἔνα σκαντζόχοιρο ως μιὰ ὁκά.

— Πῶς εἶναι δέ σκαντζόχοιρος, πῶς εἶναι; ἐρώτησαν τὰ παιδιά.

— Δὲν τὸν ξέρετε; "Α! εἶναι χαριτωμένο ζωτανό. Θέλετε νὰ πᾶμε νὰ τὸν ιδῆτε; ἐρώτησεν δέ κύρ - Νικόλας.

— Ναι, ναι, δις πᾶμε, πατέρα, εἶπε δέ Κωστάκης.
— Πᾶμε, εἶπε δέ πατέρας.

18 ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΙΔΑΝ ΤΟΝ ΣΚΑΝΤΖΟΧΟΙΡΟ

Ἐπῆγαν λοιπὸν στὸ διπλανὸν ἀμπέλι.

Μόλις τοὺς εἶδε δὲ Μῆτσος καὶ ἡ Ἀνθούλα, ἔτρεξαν γεμάτοι χαρές. Ὁ πατέρας των, δὲ κύρ-Γιώργης, ἐσηκώθηκε καὶ τοὺς ἐδέχθηκε.

— Καλῶς τους, καλῶς τους! εἶπε. Χρόνια πολλά!

— Ἐδῶ τὰ παιδιά, κύρ-Γιώργη, ἀκουσαν πῶς ἐπιάσατε ἔνα σκαντζόχοιρο. Ἡλθαμε λοιπὸν νὰ τὸν ἴδοῦμε, εἶπε δὲ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

Ο κύρ-Γιώργης, χωρὶς ἄλλη κουβέντα, ἔξεκρέμασε ἀπὸ μὰ συκιὰ ἔνα καλάθι καὶ τὸ ἄνοιξε. Ἐνα πρᾶγμα στρογγυλό, δλο ἀγκάθια, ἥτο ἐκεῖ μέσα. Ο κύρ-Γιώργης ἐγύρισε τὸ καλάθι, τὸ ἄδειασε καὶ ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα ἐκύλισε στὸ χῶμα σὰν μπάλα κι ἐστάθηκε. Σὲ λίγο ἀρχισε νὰ κινήται, ν' ἀνοίγῃ σιγὰ-σιγὰ καὶ νὰ μακραίνῃ. Ἐφάνηκαν κάτι ποδαράκια πρῶτα καὶ τὸ στερα ἔνα μικρὸ μουσουδάκι σὰν τοῦ γουρουνιοῦ. ^{Χα}

— "Α, τί περίεργο ζῷο! εἶπε δὲ Κωστάκης καὶ ἐπῆγε νὰ τὸ ἴδῃ πιὸ κοντά.

Ο σκαντζόχοιρος ἀρχισε νὰ τρέχῃ, μὰ δὲ κύρ Γιώργης τὸν ἐπιασε καὶ τὸν ἐγύρισε ἀνάποδα. Η κοιλιά του δὲν εἶχε ἀγκάθια καὶ τὰ μαῦρά του

ματάκια τὰ γυαλιστερά ἡσαν τόσο φοβισμένα! Ά-
μέσως ἔκουλουριάσθηκε πάλι καὶ ἔγινε ἐνα στρογ-
γυλὸς τόπι ἀγκαθερό.

— Κοιτάζετε, λέγει ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη στὰ
παιδιά. Ό σκαντζόχοιρος πιάνει τὴν ὄχια σφικτὰ
μὲ τὸ στόμα του ἀπὸ τὴν ούρα καὶ ἀμέσως κου-
λουριάζεται. Ἡ ὄχια πολεμᾷ νὰ φύγῃ, μὰ δὲν ἡμπο-
ρεῖ. Κτυπιέται, δέρνεται μὲ ἀπελπισία ἐπάνω στὰ
ἀγκάθια τοῦ σκαντζόχοιρου, ὥσπου σκοτώνεται
καὶ ψοφᾶ. Τότε ὁ καλός σου ὁ σκαντζόχοιρος ξεδι-
πλώνεται καὶ τὴν τρώγει μὲ τὴν ἡσυχία του.

— 'Αμ' τὰ σταφύλια, πῶς τὰ κουβαλᾶ στὴ φω-
λιά του, ζέρετε; ἐρώτησε ὁ κύρ-Νικόλας.

— Πῶς, πῶς; ἐρώτησαν τὰ παιδιά περίεργα.

— Νά, τινάζει τὸ κλῆμα καὶ πέφτουν οἱ ρῶγες
καὶ . "Υστερα κυλιέται ἐπάνω στὶς ρῶγες κι αὐ-
τὲς καρφώνονται στ' ἀγκάθια του." Ετοι φορτωμέ-
νος πηγαίνει τότε στὰ παιδιά του, στὴ φωλιά.

— Αφοῦ εἰναι τόσο καλὸς ζῷος καὶ κυνηγᾶς τὶς
ὄχιες, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα, γιατὶ δὲν τὸν ἀφήνετε νὰ
πάῃ στὴ φωλιά του;

— Ἐλενίτσα, ἀποκρίθηκε ὁ κύρ-Γιώργης, τὸν
θέλω γιὰ τὸ περιβόλι μου. Θὰ τὸν διορίσω ἐκεῖ φύ-
λακα.

— Αφοῦ εἶπαν αὐτά, ὁ Μῆτσος καὶ ἡ Ἀνθούλα
ἐπῆραν τὰ παιδιά καὶ τὰ ἐφίλευσαν γλυκά, γινω-
μένα σῦκα.

— Επειτα τὰ παιδιά, μὲ τὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη
καὶ μὲ τὸν κύρ-Νικόλα, τὸν ἀγροφύλακα, ἔγυρι-
σαν πίσω στὸ ἀμπέλι των.

~~X~~ 19. Ο ΤΡΥΓΟΣ

•Όλος δέ κόσμος εύρισκεται σὲ κίνησι.

Κάρρα καὶ αὐτοκίνητα γεμάτα σταφύλια περνοῦν δόλοένα. Ἀνάμεσα στὰ κλήματα παλληκάρια καὶ κοπέλλες, μὲ τὰ καλάθια στὰ χέρια, τρυγοῦν.

•Ο Κωστάκης καὶ ή 'Ελενίτσα εύρισκονται ἀκόμη στὸ κτῆμά των, στὴν ἔξοχή. "Έχουν τὴν ἄδεια νὰ βοηθήσουν καὶ αὐτοὶ στὸν τρύγο. "Απὸ πολὺ πρωῖ μὲ τὸ γλυκοχάραμα, ἐσηκώθηκαν καὶ ἐπῆγαν καὶ αὐτοὶ στὸ ἀμπέλι μὲ τοὺς ἄλλους ἐργάτες. *xa*

Κρατοῦν δέ καθένας τὸ μικρό του καλαθάκι καὶ ἔνα μαχαιράκι. Σὲ κάθε κλῆμα σταματοῦν. Ἀφή-

νουν κάτω τὸ καλάθι καὶ κόβουν μὲ πολλὴ προσοχὴ τὸ σταφύλι ἐπάνω στὸ κοτσάνι του. Τὸ βάζουν στὸ καλάθι καὶ κόβουν ἄλλο.

"Αμα γεμίσουν τὸ καλαθάκι τους, πηγαίνουν καὶ τὸ ἀδειάζουν στὸ μεγάλο κοφίνι.

Πόσες φορὲς τὸ ἔγέμισαν καὶ τὸ ἀδειασαν οὕτε ξεύρουν!

"Εργάζονται μὲ ὅρεξι μεγάλῃ καὶ τραγουδοῦν μαζὶ μὲ ὅλους τοὺς ἄλλους ἐργάτες καὶ τὶς ἐργάτριες διάφορα τραγούδια. Νά ἔνα ἀπ' αὐτά:

ΕΝΑ ΠΟΥΛΙ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟ ΚΙ ΑΔΔΟ ΠΟΥΛΙ ΒΟΥΝΗΣΙΟ

"Ἐνα πουλὶ θαλασσινὸ^κ
κι ἔνα πουλὶ βουνήσιο,
τὰ δυὸ πουλιὰ μαλλώνανε
στοῦ σταυραῖτοῦ τὸν τόπο.

↗ Γυρίζει τὸ θαλασσινὸ^κ
καὶ λέει τοῦ βουνήσιου:
↗ Μή μὲ μαλλώνης, βρὲ πουλὶ,
καὶ μὴ μὲ παραδιώχνης
κι ἐγὼ πολὺ δὲν κάθομαι
στὸν τόπο τὸ δικό σου.

↗ Αν κάτσω Μάη καὶ Θεριστὴ^κ
κι ὅλον τὸν Ἀλωνάρη
κι ἀν πάρω κι ἀπ' τὸν Αὔγουστο,
τὸν Τρυγητὴ μισεύω.
Κι ἀφήνω γειὰ στὶς ὅμορφες
καὶ γειὰ στὶς μαυρομάτες
κι ἐγὼ πάω στὸν τόπο μου,
γυρνῶ στοὺς ίδικούς μου.

Δημοτικὸ

20. ΤΟ ΤΣΙΡΙΤΡΟ

Σὲ μιὰ ρώγα ἀπὸ σταφύλι
ἔπεσαν δχτὼ σπουργίτες
κι ἐτρωγόπιναν οἱ φίλοι.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Ἐχτυπούσανε τὶς μύτες
κι ἐκουνοῦσαν τὶς ούρές,
κι εἶχαν γέλια καὶ χαρές.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Πώπω, πώπω, σὲ μιὰ ρώγα
φαγοπότι καὶ φωνή!
τὴν ἀφῆκαν ἀδειανή.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Καὶ μεθύσαν, κι ὀλημέρα
πᾶνε δῶθε, πᾶνε πέρα,
τραγουδῶντας στὸν ἄέρα.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

« Παιδικὰ τραγούδια »

Zacharías Papazantopulos

21. ΤΟ ΠΑΤΗΜΑ ΤΩΝ ΣΤΑΦΥΛΙΩΝ

Τήν αλλη ήμέρα ἀρχισε τὸ πάτημα τῶν σταφυλιῶν στὸ πατητήρι, ποὺ ἦτο γεμάτο ὡς ἐπάνω.

Δυὸ γερὰ καὶ καλοδεμένα παλληκάρια ἔπλυναν καθαρὰ-καθαρὰ τὰ πόδια των καὶ ἀνέβηκαν ἐπάνω.

— Καλὰ κρασιά, κύρ-Δημήτρη. Καὶ τοῦ χρόνου! εἴπαν στὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη καὶ ἀρχισαν τὸ πάτημα.

Πλάτες, πλάτες, πλάτες! ἐπατοῦσαν καὶ ἔλειω-

ναν τὰ σταφύλια οἱ δύο νέοι αὐτοὶ ἐργάτες, σὰν νὰ ἔχόρευαν ἔνα παράξενο χορό.

Ἄπὸ τὸν σωλῆνα τοῦ πατητηρίου κάτω-κάτω ἔτρεχε ὁ κόκκινος μοῦστος σ' ἔνα μεγάλο κάδο. Ὁ κύρ-Δημήτρης, ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη, ἔπαιρνε μὲ τὸν τενεκὲ καὶ ἔρριχνε στὸ βαρέλι, ποὺ ἦτο δίπλα καθαρό, πλυμένο καὶ λιβανισμένο. Ἀδειαζε τοὺς τενεκέδες καὶ τοὺς ἐμετροῦσε: ἔνας, δύο, τρεῖς...

Δίπλα ἐκάθητο ὁ Κωστάκης μ' ἔνα μολύβι καὶ ἔνα τετράδιο καὶ ἐσημείωνε.

Γιὰ κάθε τενεκὲ ἑταβοῦσε καὶ μιὰ μικρὴ Ἰσια γραμμή. Στὸ τέλος ἐμέτρησε τὶς γραμμὲς καὶ τὶς εύρηκε σωστὲς διακόσιες.

— Ὁ Κωστάκης θὰ γίνη λαμπρὸς νοικοκύρης, εἶπε ὁ μπάρμπα-Θανάσης, ποὺ τὸν ἔβλεπε.

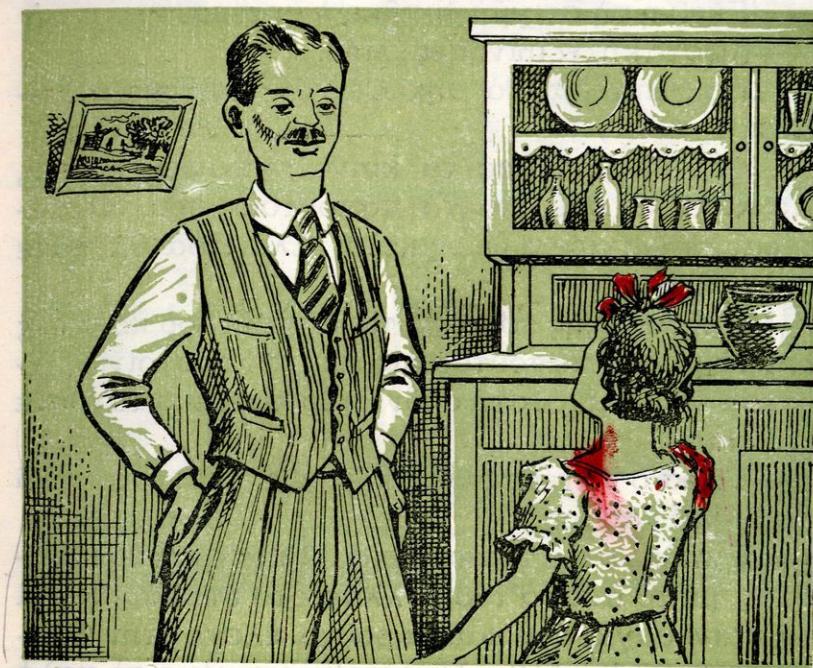
X Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη ἔφτειασε μὲ μοῦστο νόστιμη μουσταλευριὰ μὲ ἀμύγδαλα, σουσάμι καὶ ψιλὴ κανέλλα. Ἐπειτα ἔφτειασαν μαζὶ μὲ τὴ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας μουστοκούλουρα καὶ σουτζούκια γεμισμένα μὲ καρύδια. X

X Στὸ μεγάλο καζάνι βράζουν μοῦστο γιὰ νὰ φτειάσουν γλυκὸ πετιμέζι, νὰ βουτοῦν τὸ χειμῶνα τὸ ψωμί των. X

Πόσα πράγματα δίνει τὸ γλυκὸ σταφύλι!

“Οταν οἱ δουλειὲς στὸ κτῆμα εἰχαν τελειώσει καὶ ὁ καιρὸς ἄρχισε νὰ δροσίζῃ, οἱ δυὸ οἰκογένειες ἔγύρισαν στὴν πόλι.

Ἐκεῖ στὴν πόλι ἐπερίμενε τὰ παῖδιά μιὰ καινούργια χαρά, τὸ σχολεῖο.

22. Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ

Ο Κωστάκης πρωί - πρωί έξυπνησε καὶ ἀκουσε
τὸν πατέρα του, ποὺ ἔψαλλε:

«Μεγαλομάρτυς Δημήτριεεε...»

Α, ναι ! Αμέσως ἔθυμηθήκε. Ο πατέρας του
ἔχει σήμερα τὴν ἑορτή του. Η μητέρα του θὰ φο-
ρέσῃ τὸ καινούργιο της φόρεμα καὶ θὰ στέκεται
στὴ σάλα νὰ δέχεται τὶς ἐπισκέψεις. Η σάλα θὰ
είναι ώραία στολισμένη μὲ ἀγιοδημητριάτικα καὶ
τριαντάφυλλα καὶ στὸ έρμαρι θὰ είναι σωρὸ γλυ-
κά, κουραμπιέδες, σοκολάτες.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἐμπῆκε ἡ μητέρα.

— Κωστάκη, ἔξύπνησες; εἶπε.

— Ναι, μητέρα, θὰ σηκωθῶ, ἀποκρίθηκε δὲ Κωστάκης.

— Φόρεσε γρήγορα τὰ καινούργια ροῦχά σου, τὶς κάλτσες σου καὶ τὰ παπούτσια σου. Ὁ πατέρας, ἡ γιαγιά, δὲ θεῖος καὶ ἡ Ἐλενίτσα θὰ πάτε στὴν ἐκκλησία.

‘Ο Κωστάκης ἐφόρεσε τὶς ἄσπρες του κάλτσες καὶ τὰ μαῦρα παπουτσάκια του, τὰ λουστρίνια. “Υστερα ἐπῆγε μπροστά στὸν καθρέπτη, ἐκοιτάχθηκε καὶ εἶπε:

— Τώρα δὲ πατέρας θὰ εἰπῇ, πὼς εἶμαι ἔνα καλὸ παιδὶ καὶ καθαρό.

‘Εμπῆκε στὴν τραπεζαρία. Ὁ πατέρας του φρέσκος, μὲ τὸ ἄσπρο του κολλαριστὸν ὑποκάμισο καὶ τὰ καινούργια του μαῦρα ροῦχα, ἔλεγε στὴν Ἐλενίτσα, ποὺ εἶχε ἔλθει λίγο πρίν, ντυμένη τὸ καλό της φόρεμα:

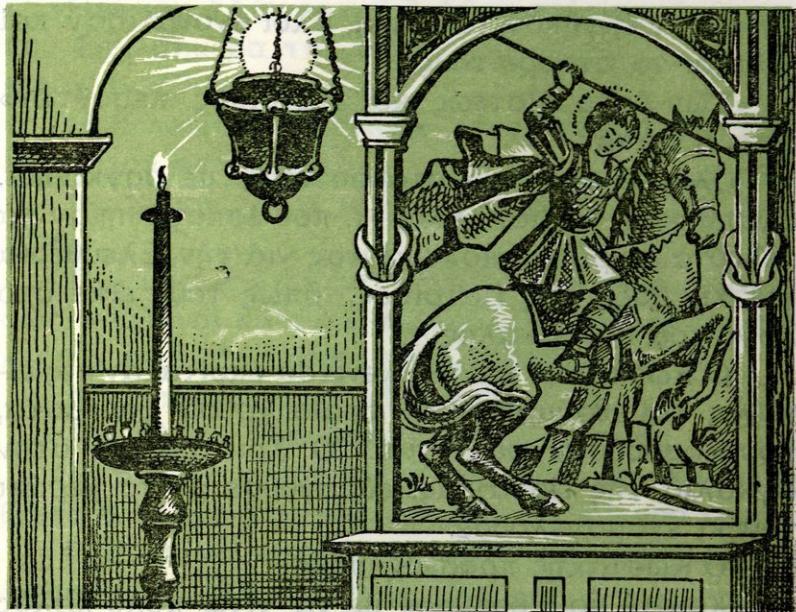
~~Ο~~Στὴν ἐκκλησία τὰ καλὰ παιδιὰ στέκουν φρόνιμα καὶ προσέχουν τί λέγει δὲ παπᾶς καὶ τί ψάλλει δὲ ψάλτης.^ο

Καθὼς εἶδε τὸν Κωστάκη, εἶπε:

— Α, Κωστάκη, θὰ εἶσαι φρόνιμος στὴν ἐκκλησία.

— Ναι, πατέρα, θὰ εἶμαι φρόνιμος, ἀποκρίθηκε δὲ Κωστάκης.

— Ἐμπρὸς λοιπόν, πᾶμε!

23. ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἐφθασαν στὴν ἐκκλησίᾳ. Ἡτο γεμάτη ἀπὸ κόσμου.

Ο πατέρας τοῦ Κωστάκη, ὁ κύρ-Δημήτρης, ἀγόρασε κεριά, τ' ἀναψε καὶ τὰ ἔβαλε μπροστὰ στὴν εἰκόνα. Τὰ κανδήλια ἥσαν ἀναμμένα καὶ φεγγοβολοῦσε ὅλη ἡ ἐκκλησία.

Ἐκαμαν τὸ σταυρό τους, ἀσπάσθηκαν τὴν εἰκόνα ὅλοι μὲ τὴ σειρὰ καὶ ὑστερα ἐστάθηκαν στὴ θέσι των.

Ο ψάλτης ἔψαλλε. Ολοι ἐστέκοντο μ' εὐλάβεια, ἀμίλητοι κι ἄκουαν προσεκτικά.

“Οταν ἔβγηκαν τὰ Ἀγια, δλοι ἔγονάτισαν κοὶ
ἔκαναν τὸ σταυρό τους.

«Τῶν ύπερ πίστεως καὶ Πατρίδος πεσόντων»
εἶπε ὁ παπᾶς.

“Ολοι ἔκαναν τὸ σταυρό τους μὲ συγκίνησι.
Θυμήθηκαν τὰ παλληκάρια, ποὺ ἐσκοτώθηκαν τὰ
τελευταῖα χρόνια, πολεμῶντας γιὰ τὴν Ἐλευθερία
καὶ τὴ Δόξα τῆς Πατρίδος, ὅπως τοὺς εἶπε στὸ
λόγο του ὁ δάσκαλος.

‘Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἔκοιταζαν τὶς εἰ-
κόνες καὶ ἔθαύμαζαν τὰ ὄφαία χρυσᾶ φορέματα,
ποὺ ἐφοροῦσαν οἱ Ἀγιοι. ‘Ο Χριστούλης, στὴν
ἀγκαλιὰ τῆς Παναγίας, εύλογούσε μὲ τὸ χεράκι
του κι ἔχαμογελούσε.

‘Ο Κωστάκης προσευχήθηκε:

«Χριστέ μου, βοήθησέ με νὰ γίνω πολὺ καλὸς
ἄνθρωπος».

Καὶ ἡ Ἐλενίτσα προσευχήθηκε ἀπὸ μέσα της
καὶ εἶπε:

«Παναγίτσα μου, βοήθησέ με νὰ γίνω μιὰ καλὴ
νοικοκυρά».

XXX Υστερα ἀπὸ λίγο ὁ Κωστάκης εἶπε σιγὰ τῆς
Ἐλενίτσας: ~~300~~

— Κοίταξε τὸ μάτι τοῦ Θεοῦ ἔκει ψηλά.

‘Η Ἐλενίτσα ἔκοιταξε. ‘Ενα μεγάλο μάτι ἦτο
ἔκει ψηλά, ἐπάνω ἀπὸ τὴν Ωραία Πύλη, καὶ τοὺς
ἔκοιταζε.

‘Ο πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε:

— Σιωπή! Κάμετε τὸ σταυρό σας.

‘Ο Κωστάκης ἔκαμε τὸ σταυρό του καὶ εἶπε
πάλι μέσα του:

«Θεέ μου, Σὲ παρακαλῶ, δῶσε στὸν πατέρα μου,
ποὺ ἔχει σήμερα τὴ γιορτή του, πολλὴ χαρὰ καὶ
εύτυχία». X 3 a

Ἡ Ἐλενίτσα ἐκοίταξε τοὺς ἀγίους καὶ εἶπε
σιγὰ στὸν Κωστάκη:

— Κωστάκη, γιατὶ οἱ ἄγιοι φοροῦν χρυσὸν στε-
φάνι;

— Ο πατέρας ἔχει εἰπεῖ, πῶς οἱ ἄγιοι ἔχουν ἄγιο
φῶς, ποὺ εἶναι κάτι σὰν φωτεινὸν στεφάνι γῦρο στὸ
κεφάλι τους, ἀπάντησε σιγὰ ὁ Κωστάκης.

Μὰ ὁ πατέρας του εἶπε πάλι:

— Μὴ μιλᾶτε. Ἀκοῦστε τί λέγει ὁ παπᾶς.

Ἡ Ἐλενίτσα ἐπρόσεχε πολύ, μὰ δὲν καταλά-
βαινε τί ἔλεγε ὁ παπᾶς καὶ εἶπε μὲ τὸν νοῦ της:

— Πρέπει νὰ σταθῶ ἀκίνητη καὶ προσεκτική,
ὅσπου νὰ σχολάσῃ ἡ ἐκκλησία.

Καθὼς ἐκοίταξε τὸ χρυσὸν κανδήλι, ποὺ ἐκρέ-
μετο ἐπάνω ἀπὸ τὴν Ὡραία Πύλη, τῆς ἥλθε στὸν
νοῦ τὸ ποίημα, ποὺ τῆς εἶχε μάθει ἡ μητέρα της: x

X
Χρυσὸν κανδήλι κρέμεται

μπροστὰ στὸ εἰκονοστάσι.

Χύνει τὸ φῶς του τὸ ἀπαλό

κι ὅλα γλυκαίνουν ἀπ' αὐτό,

μιὰ ἀκτῖνα του ᾧν τὰ φθάσῃ.

*Ἐνα κανδήλι ἀκοίμητο

κάθε καρδιὰ φωτίζει

καὶ τῆς γλυκαίνει τὸν παλμό,

σὰν εἶναι πάντα στὸ καλό,

ποὺ ὁ Θεὸς ὁρίζει.

Σὲ λίγο ἐπλησίασε κοντά της ἡ συμμαθήτριά της ἡ Γεωργία καὶ τῆς ἐψιθύρισε :

— 'Ἐλενίτσα, μὲ γειὰ τὸ καινούργιο σου φόρεμα· πιούς σου τὸ ραψε;

Μὰ ἡ 'Ἐλενίτσα δὲν ὠμίλησε καθόλου, παρὰ ἔκαμε νόημα τῆς Γεωργίας νὰ σιωπήσῃ.

‘Οταν δὲ παπᾶς εἶπε τὸ «Δι’ εὐχῶν τῶν ἀγίων...», δὲ πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε:

— Πάμε νὰ πάρωμε ἀντίδωρο.

Στὴν 'Ωραία Πύλη ἐστέκετο δὲ παπᾶς καὶ ἐμοίραζε τὸ ἀντίδωρο. 'Ο κόσμος ἔπαιρνε ἀντίδωρο, τοῦ ἐφιλούσε τὸ χέρι καὶ ἔφευγε κάμνοντας τὸ σταυρό του.

Ἐπῆραν ὅλοι ἀντίδωρο καὶ δὲ πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε στὰ παιδιά:

Ἄλιμαι πολὺ εὐχαριστημένος σήμερα ἀπὸ σᾶς, γιατὶ ἐσταθήκατε στὴν ἐκκλησία φρόνιμα.

Καθώς ἔβγαιναν ἀπὸ τὴν ἐκκλησία, οἱ γνωστοὶ ἔχαιρετούσαν τὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη καὶ τοῦ ἔλεγαν:

— Χρόνια πολλά, κύρ-Δημήτρη!

‘Ο Κωστάκης ἐθυμήθηκε τὸ ποίημα γιὰ τὴν Κυριακή, ποὺ εἶχαν μάθει στὸ σχολεῖο:

X 24. Η ΚΥΡΙΑΚΗ

Μόλις ἔλαμπαν τὰ κάλλη τῆς αύγης τερπνά,
τὰ παιδάκια ἡ μητέρα τρέχει καὶ ξυπνᾷ. X
— "Ε, παιδιά, καιρός, ξυπνάτε, είναι Κυριακή,
ἡ καμπάνα μᾶς φωνάζει, τὴν ἀκοῦτ' ἐκεῖ;
— Τώρα ἀμέσως, μητερίτσα, λέγουν μὲ χαρά
καὶ πηδοῦν ἀπ' τὸ κρεβάτι ὅλα ζωηρά.
Ἡ μητέρα μὲ δροσάτο τά πλυνε νερό,
τὰ μαλλάκια των μὲ κτένι χώρισε ἀργυρό.
Τ' ἄλλαξε σιδερωμένα ροῦχα γιορτερά,
κι ἔλαμπαν σάν ἀγγελούδια κι ἥσαν μιὰ χαρά.
Τώρα νά, στὸ πεζοδρόμι, τὰ παιδιά κι αὐτὴ
τὸ μικρό της ἀπ' τὸ χέρι τρυφερά κρατεῖ.
Φρόνιμα στὴν ἐκκλησία στέκουν τὰ παιδιά
καὶ τὴ λειτουργία ἀκοῦνε μ' ἀνοικτὴ καρδιά.
Φῶς καὶ μέσα, φῶς κι ἀπ' ἔξω. Πάλι νά, μαζί¹
στὸ σπιτάκι ἡ συνοδεία ἔρχεται πεζή.
ΧΣ' ὅλη χύθηκε τὴ στράτα μόσκος θαυμαστὸς
καὶ ἀόρατος μαζί των ἔρχεται δ Χριστός. X3

«Παῖγνια»

Ηλίας Τανταλίδης

X 25. Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΣΗΜΑΙΑΣ ΜΑΣ

Χρόνια πάσχεται την έορτά της Σημαίας.

‘Από την έκκλησία δύλα τὰ παιδιά καὶ ὅλος ὁ κόσμος ἐπῆγαν στὸ σχολεῖο.

Παρατάχθηκαν δύλα τὰ παιδιά τοῦ σχολείου στὴ γραμμή.

‘Ο Διευθυντὴς ἐκάλεσε τὸν πιὸ καλὸ μαθητὴ τῆς Ἐκτης καὶ τὸν ὥρισε σημαιοφόρο. Τοῦ παρέδωσε τὴ Σημαία. Πίσω του ἐστέκοντο τρία ἀγόρια καὶ τρία κορίτσια.

‘Ησαν ἡ τιμητικὴ φρουρὰ τῆς Σημαίας.

‘Ο δάσκαλος τῆς Πέμπτης ἔδωσε τὸ παράγγελμα «Προσοχή!» καὶ ὁ σημαιοφόρος καὶ ἡ φρουρὰ τῆς Σημαίας ἐπέρασαν καὶ ἐστάθηκαν μπροστὰ ἀπὸ τὴ γραμμὴ τῶν παιδιῶν.

‘Η ἔορτὴ ἀρχισε μὲ μιὰ ὥραία προσευχὴ.

Χρόνια πάσχεται την έορτά της Σημαίας μας. **Χαροπούλια**

Πάντα κι ὅπου σ' ἀντικρύζω
μὲ λαχτάρα σταματῶ,
καὶ περήφανα δακρύζω,
ταπεινὰ σὲ χαιρετῶ.

Δόξα ἀθάνατη στολίζει
κάθε θεία σου πτυχὴ¹
καὶ μαζί σου φτερουγίζει
τῆς Πατρίδος ἡ ψυχή.

Οταν ξάφνου σὲ χαῖδεύῃ
τ' ἀγεράκι τ' ἀλαφρό,
μοιάζεις κῦμα, ποὺ σαλεύει
μὲ χιονόλευκον ἀφρό.

Κι ὁ Σταυρός, ποὺ λαμπυρίζει
στὴν ψηλή σου κορυφή,
εἰν' ὁ φάρος, ποὺ φωτίζει
μιὰν ἔλπιδα μας κρυφή.

Σὲ θωρῷ κι ἀναθαρρεύω
καὶ τὰ χέρια μου κτυπῶ,
σὰν ὄγια σὲ λατρεύω,
σὰν μητέρα σ' ἀγαπῶ.

Κι ἀπ' τὰ στήθη μου ἀνεβαίνει
μιὰ χαρούμενη φωνή:
Νάσαι πάντα δοξασμένη,
ὦ Σημαία γαλανή! ✕

«Τὰ πρῶτα; θήματα»

Ιωάννης Πολέμης

27. ΜΙΑ ΟΜΙΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΗΜΑΙΑ ΜΑΣ

‘Ο Διευθυντής τοῦ σχολείου εἶπε περίπου τὴν παρακάτω ὁμιλία :

Κυρίες καὶ Κύριοι, ἀγαπημένα μας παιδιά,
Συγκεντρωθήκαμε σήμερα ἐδῶ γιὰ νὰ τιμήσω-
με τὸ Ἱερὸ σύμβολο τοῦ Ἐθνους μας, τὴν ἔνδοξη
Γαλανόλευκην.

Κάθε Ἐθνος ἔχει τὴ δική του Σημαία.

Τὴ Σημαία μας, τὴ Γαλανόλευκην, τὴν ὕφανε ἡ Δόξα, τὴν ἐκέντησε ἡ Ἐλευθερία καὶ ὑπερήφανη κυματίζει καὶ διαλαλεῖ στὰ πέρατα τῆς γῆς τὴν Ἑλληνικὴ τιμὴν καὶ τὸν ἡρωϊσμὸ τῆς φυλῆς μας.

Αὐτὴ στὰ χρόνια τῆς μαύρης σκλαβιᾶς ἐδυνάμωσε τοὺς γίγαντες τοῦ 21. Αὐτὴ ἐδιάβηκε τιμημένη καὶ ὑπερήφανη τὴν Ἡπειρο, τὴ Μακεδονία, τὴ Θράκη, αὐτὴ ἐκυμάτισε στὴν Κρήτη καὶ στὰ νησιά. Αὐτὴ ἀγκάλιασε κάτω ἀπὸ τὶς δοξασμένες πτυχές της τὰ μαρτυρικὰ καὶ ἡρωϊκὰ Δωδεκάνησα.

Σὰν σήμερα, κάτω ἀπὸ τὴ γαλανόλευκη Σημαία καὶ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, δὲ Ἑλληνικὸς Στρατὸς ἐλευθέρωσε στὰ 1912 τὴν ὅμορφη Θεσσαλονίκη, μὲ ἀρχηγὸν τὸν στρατηλάτη Βασιλέα Κωνσταντίνον.

Περιμένει νὰ στηθῇ στὴν Κύπρο καὶ στὴν Ἡπειρο, ποὺ εἰναι ἀκόμη σκλαβωμένες.

‘Η Σημαία μας συμβολίζει τὴν Ἑλλάδα μας. Τὸ λευκό της χρῶμα συμβολίζει τὸ χιόνι τῶν βουνῶν

μας, τὸ γαλάζιο, τὸν ξάστερο οὐρανὸν καὶ τὰ γαλάζια πέλαγα τῆς Πατρίδος μας, καὶ ὁ σταυρὸς τὴν Ὁρθόδοξη Χριστιανικὴ θρησκεία μας.

Ζήτω τὸ Ἔθνος!

Ζήτω ὁ Βασιλεύς!

Ζήτω ἡ γαλανόλευκη Σημαία μας!

“Ολοι ἐφώναξαν δυνατά «Ζήτωωωω!» καὶ ἔκλεισε ἡ ἑορτὴ μὲ τὸν Ἐθνικὸν Ὅμνο.

28. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ

Χαρ³ Η μητέρα τοῦ Κωστάκη ἔδωσε τὴν ἄδεια στὰ παιδιά νὰ καθίσουν σήμερα καὶ αὐτὰ στὴ σάλα, ὅπου θὰ ἐπερίμεναν ἐπισκέψεις. Χαρ³

Ἡλθαν κυρίες καὶ κύριοι, συγγενεῖς, φίλοι, γνωστοὶ καὶ γειτόνοι.

Ἐλεγαν «χρόνια πολλά».

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη τοὺς ἐπρόσφερε κουραμπιέ καὶ ποτό. Ἡτο πάρα πολὺ εὐχαριστημένη καὶ χαρούμενη. Κι ὁ πατέρας του τὸ ἴδιο. Μιλούσε καὶ αὐτὸς χαρούμενος καὶ γελαστὸς μὲ ὅλους.

Ἡλθαν καὶ οἱ φίλοι τοῦ Κωστάκη καὶ οἱ φίλες τῆς Ἐλενίτσας μὲ τοὺς γονεῖς των.

Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας καὶ ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη εἶπαν στὰ παιδιά:

— Ἐμπρός, Ἐλενίτσα, Κωστάκη, νὰ περιποιηθῆτε σεῖς τοὺς φίλους σας. Νὰ πάτε μέσα στὴν τραπέζαρια.

Ἐπέρασαν λοιπὸν ὅλα τὰ παιδιά μέσα στὴν τραπέζαρια καὶ ἡ Ἐλενίτσα μὲ τὸν Κωστάκη τοὺς ἔδωσαν ἀπὸ ἔναν κουραμπιέ. Ἐπῆραν καὶ αὐτοὶ ἀπὸ ἔναν καὶ ἐκάθισαν ὅλοι στὶς καρέκλες των, γῦρο στὸ στρογγυλὸ τραπέζι.

— Χρόνια πολλά, Κωστάκη, νὰ ζήσῃ ὁ πατέρας σου.

— Χρόνια πολλά, Ἐλενίτσα, νὰ ζήσῃ ὁ θεῖός σου.

Καὶ τὰ ἔξαδελφάκια ἀποκρίθηκαν:

Ἐύχαριστοῦμε πολύ. Νὰ χαίρεσθε τοὺς γονεῖς σας. Χαρ³

X

Αφοῦ ἔφαγαν τὸν κουραμπιέ των, λέγει δὲ Κωστάκης:

— Κόβομε ἀνθη νὰ κάμωμε μιὰν ἀνθοδέσμη, νὰ τὴν πάμε στὸν πατέρα μου;

— Ναι, ναι, εἶπαν ὅλα μὲ μιὰ φωνή.

χι Εκοψαν λοιπὸν ὥραία ἀσπρα καὶ κόκκινα ἀγιοδημητριάτικα κι ἔφτειασαν μιὰν ραΐα ἀνθοδέσμη. χι

Καθὼς ἐμπῆκαν στὴ σάλα, δὲ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἔχαμογέλασε εὐχαριστημένος καὶ εἶπε:

— "Ελα, Κωστάκη, πές μου ἀκόμη μιὰ φορὰ τὸ ποίημά σου.

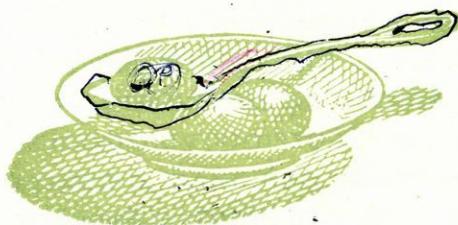
Ἡ σάλα ἥτο γεμάτη κόσμο καὶ ὁ Κωστάκης ἐντράπηκε, μὰ ἡ Ἐλενίτσα τοῦ ἔδωσε θάρρος καὶ τὸν ἔσπρωξε ἐλαφρὰ μπροστά. Ἐπῆγε λοιπὸν ὁ Κωστάκης κοντά στὸν πατέρα του, τοῦ ἔδωσε τὴν ἀνθοδέσμη καὶ τοῦ εἶπε:

Πατερούλη μου, νὰ ζήσης
πολλὰ χρόνια εύτυχισμένος,
στὸ καλὸ καὶ στὴν ἀλήθεια
νὰ μοῦ εἰσαι δόηγός,
νὰ γινῶ κι ἐγώ μιὰ μέρα
ἔνας ἄνδρας ζηλευτός.

Οἱ κυρίες καὶ οἱ κύριοι ἔχειροκρότησαν καὶ ὁ πατέρας του τὸν ἐτράβηξε κοντά του καὶ τὸν ἔφιλησε.

Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας εἶπε τότε:
— "Ἐλα, Ἐλενίτσα, πὲς καὶ ἐσὺ ἔκεινό τὸ ὡραῖο ποίημα, ποὺ ἔμαθες στὸ σχολεῖο, γιὰ τὸν πατέρα καὶ τὴ μητέρα.

Ἡ Ἐλενίτσα, μὲ ὡραία φωνή, εἶπε τὸ παρακάτω ποίημα:

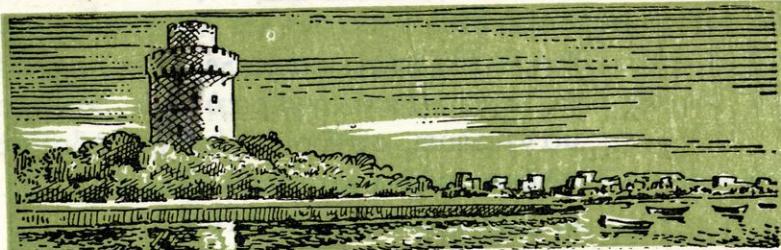

Μέσ' στὸ σπίτι ποιός γυρίζει
ἀσταμάτητα ὅλη μέρα,
μαγειρεύει, συγυρίζει,
πλένει, ράβει καὶ στολίζει;
— Ἡ χρυσῆ μου ἡ μητέρα!

Ἐξω, ποὺ ἄλλοτε χιονίζει
ἢ φυσᾶ τρελλὸς ἀέρας,
κι ἄλλοτε ἡ βροχὴ ποτίζει,
ὅλη μέρα ποιός γυρίζει;
— Ὁ χρυσός μου δὲ πατέρας!

Ποιός μαθαίνει κάθε μέρα,
τόσα ὥραία στὸ σχολειό;
Ποιός ἀκούει τὸν πατέρα,
δὲν πικραίνει τὴ μητέρα;
— Δὲν τὸ ξέρετε; εἰμὶ ἐγώ!

X
29. Η ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΗ ΕΘΝΙΚΗ ΕΟΡΤΗ
(28η Οκτωβρίου)

Προχθές ό Διευθυντής τοῦ σχολείου εἶχε μιλήσει γιὰ τὸν Ἑλληνικὸ στρατό. Ἡτο ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἀγίου Δημητρίου καὶ εἴπε, πῶς μιὰ τέτοια ἡμέρα, στὰ 1912, ὁ στρατός μας ἐλευθέρωσε τὴν Θεσσαλονίκη.

XO Σήμερα πάλι ἀλλη ἑορτή. Η μεγάλη Ἑθνικὴ Εορτὴ τῆς 28ης Οκτωβρίου. Xo

Σημαῖες στολίζουν ὅλα τὰ σπίτια καὶ μιὰ μεγάλη κυματίζει στὸν ἔξωστη τοῦ Κοινοτικοῦ γραφείου. Οἱ καμπάνες ἀπὸ τὸ πρωΐ σημαίνουν χαρμόσυνα. Ἔτσι ἐσήμαιναν καὶ μιὰν ἡμέρα στὰ 1940, ἀλλὰ γιὰ νὰ εἰδοποιήσουν τὸν κόσμο γιὰ τὸν κίνδυνο, ποὺ ἀπλωνε τὰ φτερά του ἐπάνω ἀπὸ τὴν ὅμορφη πατρίδα μας. Ἐχθροὶ τῆς Ἑλλάδος μᾶς είχαν κηρύξει τότε ἐξαφνικὰ τὸν πόλεμο.

28 Οκτωβρίου 1940. Μεγάλες ἄσπρες κόλλες, κολλημένες στοὺς τοίχους, ἔδιναν τὴν ἡμέρα ἐκείνη τὴν εἰδῆσι σ' ὅλες τὶς πόλεις καὶ στὰ χωριά κι ἐκαλούσαν ὅλους τοὺς Ἑλληνας στὰ ὅπλα. Ἔκινδύνευε ἡ ἐλευθερία μας καὶ ὅλοι ἔπρεπε νὰ ὑπερασπίσωμε τὴ γῆ τῶν πατέρων μας.

"Όλοι οι Ἑλληνες ἔτρεξαν πρόθυμα στὴ φωνὴ τῆς Πατρίδος. "Αφησαν τὰ σπίτια τους, τοὺς γονεῖς, τὴν οἰκογένειά τους, τὴ δουλειά τους. Ἐτρέξαν ἀπ' ὅλα τὰ μέρη ἐνθουσιασμένοι, ὅλοι ἀγαπημένοι, μὲ πίστι στὸ Θεὸ γιὰ τὴ νίκη. Γιατὶ ὁ πόλε-

μος, ποὺ μᾶς είχαν κηρύξει οἱ ἔχθροι, ἥτο ἄδικος.
Μὲ τὴν τίμια στολὴ τοῦ στρατιώτη, νέοι καὶ ἡλικιωμένοι, ὅρμησαν στὴ φωτιά. Μὲ τὸ τραγούδι στὰ χείλη ἑσκαρφάλωσαν στ' ἀπόκρημνα καὶ χιονισμένα βουνὰ τῆς Ἀλβανίας. Καὶ μὲ τὴ βοήθεια τῆς Παναγίας ἐνίκησαν νίκη μεγάλη καὶ ἔνδοξη.

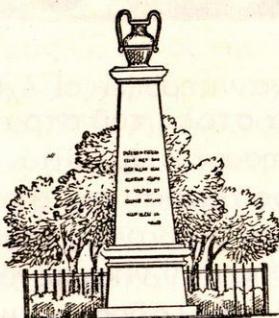
Τὸ ὄνομα τῆς Ἑλλάδος ἐγέμισε λάμψι.

Αύτὴ τὴ μεγάλη νίκη ἔορτάζουν σήμερα καὶ στὸ Χωριό.

αχ Ἀπὸ ἡμέρες τὰ παιδιὰ ἔχουν στολίσει τὸ σχολεῖο μὲ μικρές χάρτινες σημαίες καὶ μὲ διάφορες γαλανόλευκες ἐπιγραφές. *χεζ*

Μετὰ τὴ δοξολογία, ὅλος ὁ κόσμος πηγαίνει στὸ Ἡρῷο τοῦ Χωριοῦ, γιὰ νὰ καταθέσῃ στεφάνι ἀπὸ δάφνη, κι ἄλλα στεφάνια ἀπὸ λουλούδια. Τὸ Ἡρῷο εἶναι μιὰ μεγάλη μαρμάρινη στήλη. *Επάνω* στὴ στήλη αὐτὴ εἶναι γραμμένα τὰ ὀνόματα τῶν ἥρωών τοῦ Χωριοῦ, ποὺ ἔπεσαν γιὰ τὴν Πατρίδα. *Χεζ* Τὸ ἔχουν κλεισμένο τριγύρο μὲ κάγκελλα καὶ ἔχουν φυτεύσει τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου λογιών-λογιῶν ἄνθη καὶ πρασινάδες.

Ἐμπρὸς στέκονται οἱ ἀνάπηροι μὲ τὰ μετάλλια στὸ στῆθος, ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος μὲ τὸ Κοινοτικὸ Συμβούλιο, ὁ παπᾶς, ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι τοῦ Χωριοῦ. *Ἐπειτα* εἶναι τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου σὲ παράταξι. *Ο* ἀέρας γε-
μίζει ἀπὸ ἐμβατήρια καὶ πατριωτικὰ τραγούδια. *χ*

30. ΕΜΠΡΟΣ!

Ἐμπρός! Ὁλόρθοι, ἀτρόμαχτοι.
Μαυρίλα, ἀστροπελέκι.

Νά τὸ σπαθί, γοργάστραψε,
καὶ νὰ ἡ βροντή, τουφέκι.

Στὸν Πίνδο ἀπ' τὸν Ταῦγετο
καὶ στὰ Βαλκάνια ὥς πέρα
μιὰ φλόγα, μιὰ φοβέρα
κι ἔνας δ νοῦς: Ἐμπρός!

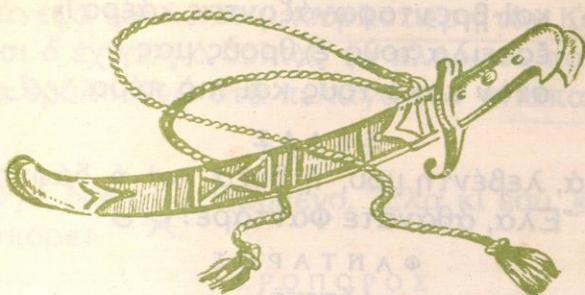
Ἐμπρός, ἀδέρφια, ἀτράνταχτοι,
κι ἄς πέφτη ἀστροπελέκι.

Νά τὸ σπαθί, γοργάστραψε,
βρόντησε τὸ τουφέκι.

Κρήτη, δ Μωριᾶς, ἡ Ρούμελη,
ἐμπρός. Η Ἑλλάδα λάμπει,
ἀχολογῶν οἱ κάμποι,
καῖνε οἱ καρδιές. Ἐμπρός! X

« Παιδικὴ Ἀνθολογία »

K. Παλαμᾶς

X 31. ΟΙ ΝΙΚΗΤΑΙ ΤΟΥ ΣΑΡΑΝΤΑ
(Πατριωτικός διάλογος)

ΠΡΟΣΩΠΑ

Η ΕΛΛΑΣ – Ο ΤΣΟΛΙΑΣ – Ο ΦΑΝΤΑΡΟΣ – Ο ΝΑΥΤΗΣ –
Ο ΑΕΡΟΠΟΡΟΣ – Η ΝΟΣΟΚΟΜΑ – Η ΕΛΛΗΝΙΔΑ – ΤΟ ΣΩΦΕΡΑΚΙ.

ΕΛΛΑΣ

28η Οκτωβρίου 1940. Ήμέρα νίκης και δόξης.
Τὴν ἡμέρα αὐτὴ ἐδώσαμε στὴν καταφοβισμένη
ἀνθρωπότητα τὴν ἴδεα, ὅτι οἱ ἔχθροὶ δὲν ἥσαν ἀνί-
κητοι. Ἐδώσαμε τὸ θάρρος καὶ τὴν ἐλπίδα στοὺς
σκλαβωμένους. Ἐσώσαμε τὸν πολιτισμό. Ἐχαρί-
σαμε στοὺς ἐλευθέρους λαοὺς τὴν νίκη. Θέλω σή-
μερα νὰ εὐχαριστήσω τοὺς ἀγαπημένους μου πρω-
τεργάτες τῆς νίκης. "Ελα, ἀθάνατε Τσολιά!

ΤΣΟΛΙΑΣ

(Χαιρετᾷ καὶ στέκεται κοντά στὴν 'Ελλάδα')

X Σὰν μ' ἐκάλεσε ἡ Πατρίδα
στὰ ὅπλα ἐκείνη τὴν φορά,
ἐπῆγ' ἀμέσως στὸ στρατό,
εἰχα στὰ πόδια μου φτερὰ
κι ἐκεῖ μὲ λόγχη
καὶ βροντοφωνάζοντας «άέρα!»
ἐστειλα τοὺς ἔχθρούς μας
στὸν κακό τους καὶ πιὸ πέρα. **X**

ΕΛΛΑΣ

X Καλά, λεβέντη μου, ἡ δόξα καὶ ἡ δάφνη σου
ἀξιζουν. "Ελα, ἀθάνατε Φαντάρε! **X**

ΦΑΝΤΑΡΟΣ

(Χαιρετᾷ)

Σὰν μ' ἐκάλεσε ἡ Πατρίδα

στὰ ὅπλα ἔκεινο τὸν καιρό,
βρέθηκα μὲ μιᾶς στὴ μάχη
μ' ἔναν ὑπουλο ἔχθρο.

Μὲ τὴν πίστι στὸ Θεό μας
καὶ τὸ ἐλληνικὸ τὸ θάρρος,
ἔγινα γιὰ τὴν Πατρίδα
ὅ ἀθάνατος Φαντάρος.

Καὶ στὴ Βόρειο Ἡπειρό μας,
μ' ἄλλα μας παιδιὰ γενναῖα,
ἔστησα τὴ δοξασμένη
τῆς Ἑλλάδος μας σημαία.

Ε Λ Λ Α Σ

Εύγέ σου καὶ σὺ λεβέντη. Δόξες, δάφνες σοῦ
ἀξίζουν ~~Χ~~ Ελα, ἀθάνατο Ναυτάκι!

Ν ΑΥ Τ Η Σ

Σὰν μᾶς πνίξανε τὴν «Ἐλλη» μας, στὴν Τήνο,
τὸ δοξασμένο τὸ καράβι μας ἔκεινο,
ώρκιστηκα πῶς πρὶν περάσουν λίγοι μόνο μῆνες
θά κανα ἔγω στὸ Ναυτικὸ καινούργιες Σαλαμίνες.
Καὶ μὲ τῆς Παναγιᾶς μας τὴ βοήθεια καὶ τὴ χάρι
ζωντάνεψα ξανὰ τὸν μπουρλοτιέρη τὸν Κανάρη.
Κι ἔτσι ὁ ἔχθρὸς ὁ δόλιος τὰ πλήρωσε πολύ,
ἔκανα θρῦλο ἔγω στὰ πέλαγα τὸν «Παπανικολῆ».

Ε Λ Λ Α Σ

Εύγε, Ναυτάκι τιμημένο. «Ελα κι ἐσύ, καλέ μου
Αεροπόρε!

Α Ε Ρ Ο Π Ο Ρ Ο Σ

«Ημουν κι ἔγω παρών, ὅπως καὶ πάντα,

μέσον στὸ μεγάλο πανηγύρι τοῦ Σαράντα.

Τὸν ἔχθρό, ποὺ ἔφευγε, ἀπὸ ψηλὰ κοιτοῦσα

καὶ μὲ τὶς βόμβες μου τὸν γλυκοχαιρετοῦσα.

Δὲν σταματοῦσα· καὶ μὲ ἥλιο καὶ μὲ τὸ ἄστρα

γκρέμιζα τοῦ ἔχθροῦ τὸ ἀτσάλινα τὰ κάστρα.

Τὸ ἀεροπλάνο μου πάντοτε πρῶτο ἐπετοῦσε
καὶ πάντα ἀνίκητο, γιατὶ ἡ Πατρίδα τὸ ζητοῦσε.

ΕΛΛΑΣ

Εὗγε σου, Σταυραετέ μου δοξασμένε. "Ελα κι
έσύ, μικρή μου Νοσοκόμα!

ΝΟΣΟΚΟΜΑ

XO Μαζὶ μὲ τὸν Τσολιά καὶ τὸ Φαντάρο
βρέθηκα πρώτη στοῦ πολέμου τὴ φωτιά,
ποτέ μου δὲν λογάριασα τὸ χάρο
γιὰ τὴν Πατρίδα, τὴν Ἐλλάδα τὴ γλυκειά.*XO*
Πόσες φορὲς στοῦ πόνου τὸ κρεβάτι
σὰν μάννα κι ἀδερφὴ πονετικιά,
πόσες νυχτιές δὲν ἔκλεισα οὕτε μάτι
σὲ κάποιο χειρουργεῖο ἡ φτωχιά.*XO*

ΕΛΛΑΣ

Εὗγε σου, Νοσοκόμα τιμημένη,*X* "Ελα κι έσύ,
καλή μου Ἐλληνίδα!

ΕΛΛΗΝΙΔΑ

XO Κι ἐγὼ στὸ πανηγύρι τοῦ Σαράντα
ἐδούλεψα, δὲν ἔμεινα στὴν μπάντα,
κουβάλαγα στὴν πλάτη ταχτικά
ἔκει στὴν Πίνδο πυρομαχικά. *XO*

Δούλεψα νύχτα-μέρα στοῦ Στρατιώτη τὴ Φανέλλα.
Πήρα τουφέκι πλάϊ στοῦ Τσολιά τῇ φουστανέλλα.
Κι ὅταν ἐλεύθερη γὰ ζῆσω δὲν μπορῶ,
χορεύω τότε τοῦ Ζαλόγγου τὸ χορό! *xa*

ΕΛΛΑΣ

Εὖγε, καλή μου 'Ελληνίδα! "Ελα, καλό μου Σωφεράκι!

ΣΩΦΕΡΑΚΙ

X Σὰν ἔπιασα στὸ χέρι τὸ τιμόνι
γιὰ τὴν 'Ελλάδα, τὴ γλυκειά μας μάννα,
ἔφόρτωνα ὅσσο μποροῦσε νὰ σηκώνῃ
μὲ πυρομαχικὰ καὶ κουραμάνα. *ta*
Κι ὅταν τὸ αὐτοκίνητο γιὰ λίγο παρατούσα,
έκει στὴν πρώτη τοῦ πολέμου τὴ γραμμή,
ἄρπαζα τάνκς καὶ τὸν ἔχθρό μας πολεμοῦσα
γιὰ οἰκογένεια, γιὰ σπίτι, γιὰ τιμή. *x*

ΕΛΛΑΣ

Εὖγε καὶ σύ, καλό μου Σωφεράκι. Εὖγε σὲ δ-
λους σας. Εὖγε καὶ στὸν ἔνδοξο 'Ελληνικὸ λαό,
ποὺ μὲ τὴν όλόψυχη συνδρομή του ἐκερδίσαμε τὴ
νίκη καὶ ἐδείξαμε στὸν κόσμο ὅτι:

ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ

(Τραγουδοῦν)

'Η 'Ελλάδα ποτὲ δὲν πεθαίνει
δὲν τὴ σκιάζει φοβέρα καμμιά κ.λ.π.

(Μὲ βῆμα καὶ μὲ τραγούδι χαιρετοῦν ὅλοι στρατιωτικὰ καὶ φεύγουν).

X

32. ΠΩΣ ΕΠΗΡΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ Η ΑΘΗΝΑ ΜΑΣ

"Αθήνα χρυσοστέφανη καὶ τιμημένη χώρα
οἱ μεγαλόχαροι θεοὶ ἐπάνω σου ἀγρυπνοῦνται.

"Η Ἀθήνα ζαφειρόπετρα στῆς γῆς τὸ δαχτυλίδι.

Παλαμᾶς

Μιὰ ἡμέρα, ποὺ ἔτυχε νὰ μιλοῦν στὸ μάθημα
γιὰ τὴν πρωτεύουσά μας, τὴν Ἀθήνα, ὁ δάσκα-
λος ἔξήγησε στὰ παιδιά, πῶς ἐπῆρε τὸ ὄνομα ἡ Ἀ-
θήνα μας.

X Καμμιὰ πολιτεία στὸν κόσμο, εἶπε, δὲν ἔχει τὴ
δόξα, τὴν ἴστορία καὶ τὴν ὅμορφιὰ τῆς Ἀθήνας μας.
Στὰ πολὺ παλιὰ ὅμως χρόνια, τότε ποὺ ἡ Ἀθήνα
ἡτο ἀκόμη ἔνα μικρὸ χωριό, δὲν εἶχε τὸ ὄνομα ποὺ
ἔχει σήμερα. Ἐλέγετο Κεκροπία, ἀπὸ τὸ ὄνομα
τοῦ πρώτου της βασιλιά Κέκροπα. Οἱ ἀρχαῖοι ὅμως
θεοὶ τοῦ Ὄλυμπου ἀπεφάσισαν νὰ γίνῃ ἡ μικρὴ
αὐτὴ πόλις μιὰ ἡμέρα μεγάλη καὶ σπουδαία πολι-
τεία, μὲ ἔξαιρετικὴ ὅμορφιά, μὲ σπάνια ἴστορία,
μὲ μεγάλη δόξα. Ἔτσι τὴν ἐπῆραν στὴν προστα-
σία τους.

"Ολοι οἱ θεοί, χωρὶς ἔξαιρεσι, ἥθελαν νὰ προστα-
τεύσουν τὸν ὅμορφο αὐτὸν τόπο, μὰ περισσότερο
ἀπ' ὅλους ἐπέμεναν ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ θεὰ τῆς σοφίας,
καὶ ὁ Ποσειδῶν, ὁ θεὸς τῆς θάλασσας.

ay "Ο Ζεὺς τότε, ὁ βασιλεὺς τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀν-
θρώπων, διέταξε νὰ διαγωνισθοῦν ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ
Ποσειδῶν καὶ ὥρισεν, ὅτι θὰ νικήσῃ ἐκεῖνος ἀπὸ
τοὺς δυὸ θεούς, ποὺ θὰ χαρίσῃ στὸν τόπο τὸ πιὸ

χρήσιμο δῶρο. Ὁ νικητὴς θὰ δώσῃ τ' ὄνομά του στὴν πόλιν καὶ θὰ τὴν πάρῃ στὴν προστασία του.~~υχα~~
~~χ~~Ο διαγωνισμὸς τῶν θεῶν ἄρχισε ἐπάνω στὴν Ἀκρόπολι, μπροστὰ στὸ βασιλιά Κέκροπα καὶ σ' ὅλους τοὺς θεούς, ποὺ γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ κατέβηκαν ἀπ' τὸν "Ολυμπο.

Πρῶτος ὁ Ποσειδῶν ἐκτύπησε τὴν τρίαινά του καὶ ἀμέσως ἐβγῆκε νερό. Δὲν ἄρεσε ὅμως τὸ δῶρο αὐτὸ στοὺς Ἀθηναίους.

Ξανακτύπησε ὁ θεὸς τῆς θάλασσας τὸ βράχο μὲ τὴν τρίαινά του καὶ ἀμέσως πετάχθηκε ἔνα ὕδατο ἄλογο, πολὺ κατάλληλο γιὰ τοὺς πολέμους. Καὶ αὐτὸ ὅμως δὲν ἐνθουσίασε τοὺς εἰρηνικοὺς Ἀθηναίους.

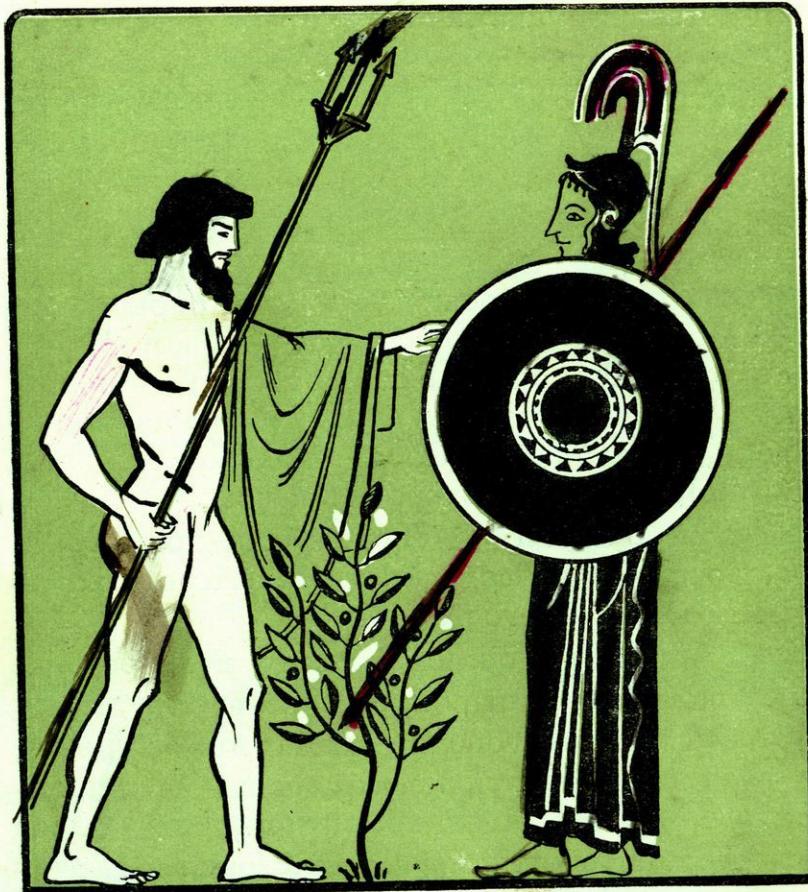
"Ἐπειτα ἀπ' τὸν Ποσειδῶνα, ἡ μεγαλόπρεπη κόρη τοῦ Διός, ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ, ἐκτύπησε μὲ τὸ κοντάρι της τὸ ἄκαρπο ἔδαφος τοῦ ἱεροῦ βράχου τῆς Ἀκροπόλεως. Ἀμέσως ἐφύτρωσε ἡ ἐλιά, τὸ δένδρο ποὺ θὰ ἔχαριζε τροφὴ καὶ ύγεια στὴν πόλιν καὶ θὰ ἔφερνε τὴν εἰρήνη ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους.

~~χ~~Τὸ δῶρο αὐτὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἐνθουσίασε τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἐθεωρήθηκε χρησιμώτερο ἀπὸ τὸ δῶρο τοῦ Ποσειδῶνος.~~χο~~

"Ετσι ἡ θεὰ τῆς σοφίας, ἡ Ἀθηνᾶ, ἀνακηρύχθηκε νικήτρια κι ἐπῆρε στὴν προστασία της τὴν πόλιν.

~~χα~~Τῆς ἔδωσε τὸ ὄνομά της, σὰν πρῶτο δεῖγμα τῆς ἀγάπης της, καὶ μὲ τὴ βοήθειά της ἡ Ἀθήνα προώδευσε πολὺ καὶ ἔγινε ἡ πρώτη πόλις τοῦ κόσμου στὰ γράμματα, στὶς τέχνες, στὶς ὁμορφιές, στὴν ἴστορία, στὴ δόξα! ~~χα~~

Τὴν ἄλλη ἡμέρα τὰ παιδιά ἀναπαρέστησαν στὴν τάξι τὴν παραπάνω σκηνή. Ὁ Κωστάκης παράστησε τὸν Ποσειδῶνα, ἢ Ἐλενίτσα τὴν Ἀθηνᾶ κι ἄλλα παιδιά τοὺς ἄλλους θεοὺς τοῦ Ὄλυμπου καὶ τὸ βασιλιά Κέκροπα. Ἡτο ἀλήθεια μιὰ ύπέροχη σκηνή, που τὴν εἶχαν κάμει μόνα των τὰ παιδιά. *X*

X

33. ΤΑ ΠΡΩΤΟΒΡΟΧΙΑ

Σήμερα τὰ παιδιά ἔξυπνησαν πολὺ πρωΐ.

Τοὺς ἐφάνηκε σὰν νὰ ἐκτυποῦσαν δυνατὰ τὴν πόρτα, σὰν νὰ ἔτρεχαν ἔξω πολλοὶ ἄνθρωποι.

Μᾶς καθώς ἔξυπνησαν, ἀκουσαν τὶς δυνατὲς βροντὲς καὶ τὴ βροχή, ποὺ ἐκτυποῦσε τὰ τζάμια, σὰν νὰ τοὺς ἐφώναζε:

— Ξυπνάτε, ξυπνάτε νὰ ἰδῆτε!

‘Ο Κωστάκης ἐσηκώθηκε πρῶτος. “Ἐτρεξε ἀμέσως στὸ παράθυρο. “Α, τί ἐγίνετο ἔξω! ’Απὸ τὴ μεγάλη βροχὴ ποτάμια ἔτρεχαν στὸ δρόμο τὰ νερά. ‘Ο οὐρανὸς ἥτο σκεπασμένος μὲ σκοτεινὰ σύννεφα. “Αστραφτε πότε-πότε καὶ ἐβροντοῦσε. ‘Ο κύρΓιαννης, δ πατέρας τοῦ Μήτσου, ἐπήγαινε στὴ δουλειά του μὲ μιὰ μεγάλη ὁμπρέλλα, ποὺ ἔσταζε γῦρο-γῦρο νερά. Τὰ παπούτσια του ἥσαν ὅλο λάσπες.

Μιὰ μεγάλη βροντὴ ἀκούσθηκε καὶ μιὰ δυνατὴ λάμψι ἔκαμε τὸν Κωστάκη νὰ κλείσῃ τὰ μάτια του.

Ἐπειτα ἐτραβήχθηκε ἀπὸ τὸ παράθυρο καὶ ἅρ-
χισε νὰ ντύνεται.

— Θὰ βρέξῃ πολὺ σήμερα, εἶπε ἡ μητέρα του.

~~Χ~~ Θὰ ποτίσῃ τὰ δένδρα καὶ τὰ λουλούδια, τὰ
χωράφια καὶ τὰ ἀμπέλια. Θὰ καθαρίσῃ τὸν ἀέρα
καὶ θὰ τὸν ξεπλύνῃ ἀπὸ τὴ σκόνη καὶ τοὺς καπνούς.
Θὰ γεμίσῃ καὶ τὰ πήγαδια καθαρὸν νερό.~~Χαρ~~

Νά, ἔκεινη τὴ στιγμὴ ἀκούεται ἡ φωνὴ τῆς Ἐλε-
νίτσας:

— Κωστάκη, Κωστάκη, καλημέρα!

— Καλημέρα, Ἐλενίτσα, καλημέρα ἔξαδελφού-
λα. Πῶς σοῦ φαίνεται σήμερα ὁ καιρός;

Ἡ Ἐλενίτσα γιὰ ἀπάντησι ἐτραγούδησε:

~~Χ~~ Βρέχει, βρέχει καὶ χιονίζει
καὶ τὸ μάρμαρο ποτίζει
καὶ ἡ γάτα μαγειρεύει
καὶ ὁ ποντικὸς χορεύει.~~Χο~~

~~Χ~~ Καὶ ὁ Κωστάκης τῆς ἀπάντησε μὲ ἔνα γνωστὸ
ποίημα:

Η ΒΡΟΧΟΥΔΑ

~~Χα~~ Ψιλή, ψιλή βροχούλα
ποτίζει τὸ χωράφι.
Ἡ κάθε μιά της στάλα
κι ἔνα ἀκριβὸ χρυσάφι.

Μέσο' στοῦ ζευγᾶ τὸ σπίτι
λαμποκοπᾶ τὸ τζάκι.

Μὲ τὴ γιαγιά, ποὺ γνέθει,
μιλεῖ τὸ ἐγγονάκι.

Χαμογελά ό πατέρας
καὶ τὴ φωτιὰ σκαλίζει.
Καὶ δός του πιὰ ἡ βροχούλα
τοῦ γλυκομουρμουρίζει.

Σὰν νὰ τοῦ λέη, κτυπῶντας
σιγὰ στὸ παραθύρι,
πώς πλούσια θὰ θερίσῃ
δσα καλὰ ἔχει σπείρει. *χα*

Στέλμος Σπεράντσας

- Εἰσαι ἔτοιμος γιὰ τὸ σχολεῖο, Κωστάκη; ἐρώ-
τησε ἡ Ἐλενίτσα.
- Ναι, ναι, εἶπε ὁ Κωστάκης, ἔσύ;
- Νά, τὴν ὀμπρέλλα μου περιμένω νὰ μοῦ δώσῃ
ἡ μητέρα μου.
- Καὶ ἔμένα, εἶπε ὁ Κωστάκης.

Ἡ μητέρα του τὸν ἐβοήθησε νὰ περάσῃ τὴ σάκ-
κα του στοὺς ὄμους καὶ τὸν ἔβγαλε στὴν πόρτα.
Ἐκεῖ τοῦ ἄνοιξε τὴν ὀμπρέλλα καὶ ὁ Κωστάκης τὴν
ἐκράτησε στὸ δεξὶ του χέρι.

χ Ἡλθε καὶ ἡ Ἐλενίτσα κάτω ἀπὸ τὴν ὀμπρέλλα
της καὶ τὰ δύο ἔξαδελφάκια, περπατῶντας προσε-
κτικὰ ὅσο ἡμποροῦσαν στὰ στεγνὰ μέρη τοῦ δρό-
μου, ἐπήγαιναν γιὰ τὸ σχολεῖο. *χ χα*

Τὸν Ὁκτώβριο, μὲ τὶς πρῶτες βροχές, ὁ γεωργὸς δργῶνει καὶ σπέρνει τὰ χωράφια του. Στοὺς κήπους καὶ στὰ περιβόλια σπέρνει τὰ λαχανικά.

"Ἔχει ἔτοιμάσει διαλεχτὸ σπόρο σιταριοῦ, σίκαλης, βρώμης, κριθαριοῦ καὶ ἄλλων δημητριακῶν, ποὺ θὰ σπείρῃ τὸ φθινόπωρο. "Ἐβαλε τὸ σπόρο μέσα σὲ φάρμακα, γιὰ νὰ καθαρισθῇ ἀπὸ τὶς ἀσθενειες.

Στὶς μεγάλες ἐκτάσεις ἀρχίζει ἡ καλλιέργεια μὲ τὰ βενζινάροτρα, δηλαδὴ μὲ ἄροτρα μὲ πολλὰ ύνια, ποὺ κινοῦνται μὲ βενζίνη καὶ μοιάζουν μὲ αὐτοκίνητα.

Μ' αὐτὰ καλλιεργοῦνται οἱ μεγάλες πεδιάδες τῆς πατρίδος μας.

~~Θ~~Κάθε πρωὶ ὁ γεωργός, ἀφοῦ κάμη τὴν προσευχή του, ἀρχίζει τὴν ἔργασία του. Μὲ τ' ἀργοκίνητα βόδια του δργῶνει καὶ σπέρνει τοὺς ἀγρούς του~~ΧΟ~~

Τὸ εύλογημένο χῶμα σκεπάζει τοὺς σπόρους, ποὺ ὁ γεωργὸς ἔχει σκορπίσει μὲ τὸ χέρι του ἢ μὲ τὴ σπαρτική του μηχανή, γιὰ νὰ βλαστήσῃ σὲ λίγο μιὰ ἀπέραντη πρασινάδα. Πίσω του μερικὲς σιταρῆθρες καὶ μερικὲς μαυρόφτερες κουροῦνες σκαλίζουν τὸ χῶμα νὰ εὔρουν κανένα σκουληκάκι ἢ κανένα σπόρο σιταριοῦ γιὰ τὸ φαγητό τους.

Τὸ βράδυ ὁ γεωργὸς θὰ γυρίσῃ χαρούμενος στὴν οἰκογένειά του καί, ἀφοῦ τακτοποιήσῃ τὰ βόδια του στὸ στάβλο καὶ τὰ ἔργαλειά του στὴν ἀποθήκη, θὰ ξεκουρασθῇ.

Τὰ παιδιά του θὰ τοῦ διηγηθοῦν κάτι ἀπὸ τὰ

μαθήματα τής ήμέρας και ή γυναίκα του θά τὸν
βοηθήσῃ στὶς ἔργασίες του καὶ θὰ τοῦ μιλήσῃ γιὰ
τὶς φροντίδες τοῦ σπιτιοῦ.

a) Χ Καὶ ὅλοι μαζί, πρὶν κοιμηθοῦν, θὰ ψιθυρίσουν

πάλι τὴν προσευχὴ των καὶ θὰ παρακαλέσουν τὸ
Θεὸν νὰ εὐλογήσῃ τοὺς κόπους τοῦ γεωργοῦ. Νὰ
ζεστάνῃ τὸ σπόρο μὲ τὶς χρυσὲς ἀκτῖνες τοῦ ἥλιου
καὶ νὰ τὸν δροσίσῃ μὲ τὴν οὐράνια δροσιά του. *X*

Τὴν Κυριακὴ τὸ ἀπόγευμα τὰ παιδιά μὲ τοὺς γονεῖς των ἐπῆγαν περίπατο στὸ μεγάλο περιβόλι τοῦ κύρ-Γιάννη. Στὸ δρόμο ἀπὸ μακριὰ ἔβλεπαν τὰ ψηλὰ δένδρα, ποὺ ἔμαύριζαν στὰ πόδια τοῦ μικροῦ λόφου.

Ἐμπῆκαν ἀπὸ τὴ μεγάλη καγκελλωτὴ¹ σιδερόπορτα καὶ ἐπροχώρησαν μέσα στὴν ὡραία δενδροστοιχία. Ὁταν ἔφθασαν στὴν πλατεῖα, ποὺ εἶναι στὴ μέση τοῦ μεγάλου περιβολιοῦ, δὲ κύρ-Γιάννης ἥλθε γελαστὸς νὰ τοὺς ὑποδεχθῇ.

— Καλῶς ὡρίσατε, καλῶς ὡρίσατε, τοὺς ἔφωναξε. Καὶ πλησιάζοντας τοὺς ἔδωσε τὸ χέρι καὶ τοὺς ἔχαιρετισε ὅλους χαρούμενος.

‘Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα δὲν ἔχόρταιναν νὰ κοιτάζουν γῦρο των. Στὶς πορτοκαλλιές ἐκρέμοντο ἀκόμη χρυσοκόκκινα πορτοκάλλια. Σ’ ἕνα μεγάλο αὐλάκι ἔτρεχε τὸ νερὸ βιαστικὰ κελαρύζοντας καὶ τὰ πράσινα χορταράκια ἔσκυβαν καὶ ἔχαϊδεύοντο ἐπάνω του.

Σὲ μιὰ πελώρια καρυδιά, ποὺ ἦτο στὴ μέση τῆς πλατείας, ἐκρέμετο μιὰ κούνια. Τὰ παιδιά ἐπῆραν τὴν ἄδεια κι ἔτρεξαν ἐκεῖ νὰ κουνηθοῦν.

‘Αφοῦ ἔκουνήθηκαν ἀρκετὰ καὶ εὔχαριστήθηκαν τὰ δυὸ ἔξαδελφάκια, ἡ θεία τοῦ Κωστάκη εἶπε:

— Ἐλάτε, ἀς πᾶμε νὰ περιπατήσωμε στὸ περιβόλι καὶ ἔπειτα ξαναγυρίζομε.

— Ορίστε, περάστε ἀπὸ δῶ, εἴπε ὁ κύρ-Γιάννης.

Καὶ ἄρχισε νὰ τοὺς δείχνη καὶ νὰ τοὺς μιλῆγιὰ τὰ δένδρα του.

X^o Οι πορτοκαλλιές μου, ἔλεγε δὲ κύρος - Γιάννης, κάνουν τὰ καλύτερα πορτοκάλλια τοῦ κόσμου. Νοστιμώτατα, μὲ λεπτὴ φλούδα καὶ γεμάτα χυμό~~χο~~

"Εκοψε ἔναν κλάδο, ποὺ εἶχε ἐπάνω του τρία πορτοκάλλια, καὶ τοὺς τὰ πρόσφερε. Πῶς ἔμοσχοβιοῦσαν τὰ γυαλιστερὰ πράσινα φύλλα καὶ τὰ μεγάλα κατακίτρινα πορτοκάλλια!

X^a Νά καὶ οἱ μανδαρινιές, γεμάτες ἀφρᾶτα μανδαρίνια. Μικρότερες, μὲ λεπτότερα φύλλα, ἐστέκοντο στὴ σειρὰ δίπλα στὶς πορτοκαλλιές σὰν καλὲς ἔξαδελφοῦλες.

Στὶς ρίζες των ἔτρεχε τὸ νεράκι μέσα στὸ αὐλάκι του κελαρύζοντας. Καὶ οἱ κλῶνοι ἀπὸ πάνω ἐκινοῦντο ἀπὸ τὸ ἀεράκι, σὰν νὰ ἔλεγαν καὶ αὐτοὶ τὰ δικὰ των λογάκια. "Ετσι, θαυμάζοντας τὰ δένδρα ἐπλησίασαν στὸ στάβλο. **X^Xa**

36. Ο ΣΤΑΒΛΟΣ

‘Ο στάβλος ήτο ξένα μεγάλο ύπόστεγο, κλεισμένο άπό τις τρείς πλευρές μὲ τοίχους καὶ στρωμένο μὲ πλακάκια.

Οἱ τοῖχοι ήταν σοβατισμένοι μὲ κάτασπρον ἀσβέστη.

“Ολος δ στάβλος ἔλαμπε ἀπὸ φῶς καὶ καθαριότητα. Τὸ ἔδαφος τοῦ στάβλου ήτο λίγο κατηφορικό, γιὰ νὰ τρέχουν τὰ νερὰ στὸ αὐλάκι καὶ ἀπὸ ἐκεῖ στὸν ύπόνομο.

Στὴν ἐπάνω πλευρὰ εἶχε τρία μεγάλα κτιστὰ παχνιά. Τὰ ζῷα ἔλειπαν.

— Ποῦ εἰναι τὰ ζῷα, κύρ - Γιάννη; ἐρώτησε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη.

~~X~~ Τώρα βόσκουν στὸ λιβάδι, ἐδῶ πάρα κάτω, εἴπε ὁ κύρ - Γιάννης. Τὸ βράδυ - βράδυ θὰ πάω νὰ τὰ φέρω. Ἐχω ξένα βόϊδι καὶ δυὸ ἀγελάδες. Λογαριάζω νὰ κάμω ξένα μεγάλο βουστάσιο ~~X~~. Ἐλπίζω τοῦ χρόνου νὰ κτίσω καὶ ἄλλον ξένα στάβλο πιὸ μεγάλο.

— Σοῦ εὐχόμαστε ὅ,τι ἐπιθυμεῖς νὰ γίνῃ, εἴπε ὁ κύρ - Δημήτρης, ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

— Εύχαριστῶ, ἀποκρίθηκε ὁ κύρ - Γιάννης.

Καὶ ἐπρόσθεσε:

~~X~~ Οἱ ἀγελάδες ἔχουν καλὸ εἰσόδημα. Μὲ τὸ νόστιμο καὶ παχὺ γάλα των φτειάνεις βούτυρο, τυρί, κρέμες καὶ γιαούρτι. ~~X~~

Ορίστε, περάσατε στὸ οὔπορο, εἴτε ὁ κύρ - Γιάννης,
καὶ δρύς νὰ τοῦς δελφύν καὶ νά τοὺς μελῆ
γιὰ τὰ δενδρά του.

37. Η ΚΟΥΝΙΑ

‘Αφοῦ εἶπαν αὐτά, ἐγύρισαν πάλι ὅλοι στὴ μέση τοῦ περιβολιοῦ, ποὺ ἦτο ἡ μεγάλη καρυδιὰ καὶ ἡ κούνια.

Τὰ παιδιά ἤθέλησαν πάλι νὰ κουνηθοῦν στὴν κούνια καὶ ἡ μητέρα τῆς ‘Ελενίτσας εἶπε:

— ‘Ελάτε νὰ σᾶς κουνήσω λίγο ἐγώ. ‘Ανεβῆτε καὶ οἱ δυὸς καὶ πιασθῆτε καλά. ‘Ετσι, κρατᾶτε σφικτὰ τὰ σχοινιά. ‘Εμπρός, τὸ νοῦ σας!

Στὴν ἀρχὴ τοὺς ἔδωσε ἐλαφρὲς σπρωξιές καὶ ύστερα δυνατώτερες.

— Τί ώραῖα ποὺ εἶναι! ἐφώναζαν τὰ παιδιά.

— ‘Ελα, μητερούλα, καὶ ἄλλη μιά, καὶ ἄλλη, καὶ ἄλλη πιὸ δυνατή, ἐφώναξε ἡ ‘Ελενίτσα.

— Κρατηθῆτε καλά, ἐφώναξε ἡ μητέρα τῆς ‘Ελενίτσας.

— “Ωπ, ὥπ! “Ως τὰ κλαδιὰ ψηλά. “Ωπ! σὰν πουλιὰ πετάμε. “Ωπ! στὰ σύννεφα, ἐφώναζαν τὰ παιδιά ἐνθουσιασμένα.

‘Ο κύρ-Γιάννης καὶ οἱ ἄλλοι τοὺς ἐκοίταζαν γελαστοί.

— Χίλια χρόνια νὰ ζῆς, μπάρμπα-Γιάννη, ἐφώναξε ὁ Κωστάκης. ‘Ολα ἔδω στὸ περιβόλι σου εἶναι ώραῖα, μὰ πιὸ πολὺ ἀπ’ ὅλα ἀξίζει ἡ κούνια σου.

— ‘Ελάτε τώρα, ἐλάτε, εἶπε ἡ μητέρα τῆς ‘Ελενίτσας. Εἶναι πιὰ ἀργά καὶ πρέπει νὰ φύγωμε. ‘Ο ἥλιος πηγαίνει νὰ βασιλεύσῃ.

Κατέβηκαν λοιπὸν τὰ παιδιά καὶ ὅλοι ἔτοιμάσθηκαν νὰ φύγουν.

Ο κύρ-Γιάννης τοὺς ἔδωσε μερικά πορτοκάλια νὰ πάρουν μαζί των. Τὸν εὔχαριστησαν ὅλοι γιὰ τὶς ὡραίες ὥρες, ποὺ ἐπέρασαν στὸ περιβόλι του, καὶ ὁ κύρ-Γιάννης τοὺς παρεκάλεσε νὰ ἔρχωνται συχνά.

"Ἐδωσαν λοιπὸν τὸ χέρι, ἀποχαιρέτησαν καὶ ξεκίνησαν νὰ γυρίσουν στὸ σπίτι.

Ολοι ἦσαν χαρούμενοι καὶ τὰ παιδιά σ' ὅλο τὸ δρόμο ἐτραγουδοῦσαν.

Πόσα εἶχαν νὰ εἰποῦν τὸ βράδυ στὴ γιαγιά καὶ στὸν παπποῦ!

38. Ο ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑΚΗ

‘Η καμπάνα κτυπά ! Έσπερινό ! Τὰ κοπάδια γυρίζουν στή στάνη. Κουρασμένοι, μά κι εύχαριστημένοι οἱ χωρικοὶ γυρίζουν στὰ σπίτια τους νὰ εύρουν τὸ δεῖπνο, τὴν ξεκούρασι.

‘Ο κύρ - Δημήτρης τριγυρνᾶ ἀκόμη στὰ χωράφια. Κάποτε σκύβει, μαζεύει κανένα χόρτο, βγάζει καμμιὰ πέτρα κι είναι σάν νὰ λυπάται ν’ ἀφήσῃ αὐτὰ τὰ μέρη.

Κάθε πρωΐ, μὲ τὸ πρῶτο κελάδημα τοῦ πουλιοῦ, σηκώνεται κι ἔρχεται στὰ χωράφια, ὅπου τὸν περιμένει ἡ δουλειά. Μαζὶ μὲ τὸν ἀδελφό του ὁργώνουν μὲ βενζινάροτρο τὰ μεγάλα τους χωράφια.

‘Ολη τὴν ἡμέρα ἐργάζονται. Τὴν αὔγη μὲ τὴ δροσιά, τὸ μεσημέρι μὲ τὸν ἥλιο καὶ τὸ βραδάκι μὲ τὸ δροσερὸ ἀεράκι.

χ Τὶς Κυριακές, ὅταν είναι καλὸς καιρός, μετὰ τὴ

λειτουργία παίρνει τὸν Κωστάκη καμμιὰ φορὰ καὶ πηγαίνουν μαζὶ στὰ χωράφια. Θέλει πάντα νὰ αἰσθάνεται τὴ μυρωδιὰ τῆς δουλεμένης γῆς. Θέλει νὰ βλέπῃ τὴ γῆ, ποὺ ὅργωσε κι ἔσπειρε, νὰ τὴ δείχνῃ καὶ στὸν Κωστάκη μὲ χαρά. Γιατὶ τὸν προορίζει γιὰ τὰ κτήματα.

α ~~X~~ — Νὰ δουλεύῃς καὶ σὺ στὸ σχολεῖό σου μὲ ὅρεξι, τοῦ λέγει. "Οταν τελειώσῃς τὸ Δημοτικό, θὰ σοῦ ἀγοράσω γεωργικὰ βιβλία. Τὰ ἔχουν γράψει ἄνθρωποι, ποὺ φροντίζουν γιὰ νὰ καλυτερεύωμε ἐμεῖς οἱ γεωργοὶ τὴ δουλειά μας. Κι ὅταν ἡ δουλειά μας καλυτερεύῃ, πλουτίζει καὶ τὸ σπίτι μας καὶ τὸ Χωριό μας καὶ ἡ πατρίδα μας." ~~X X O~~.

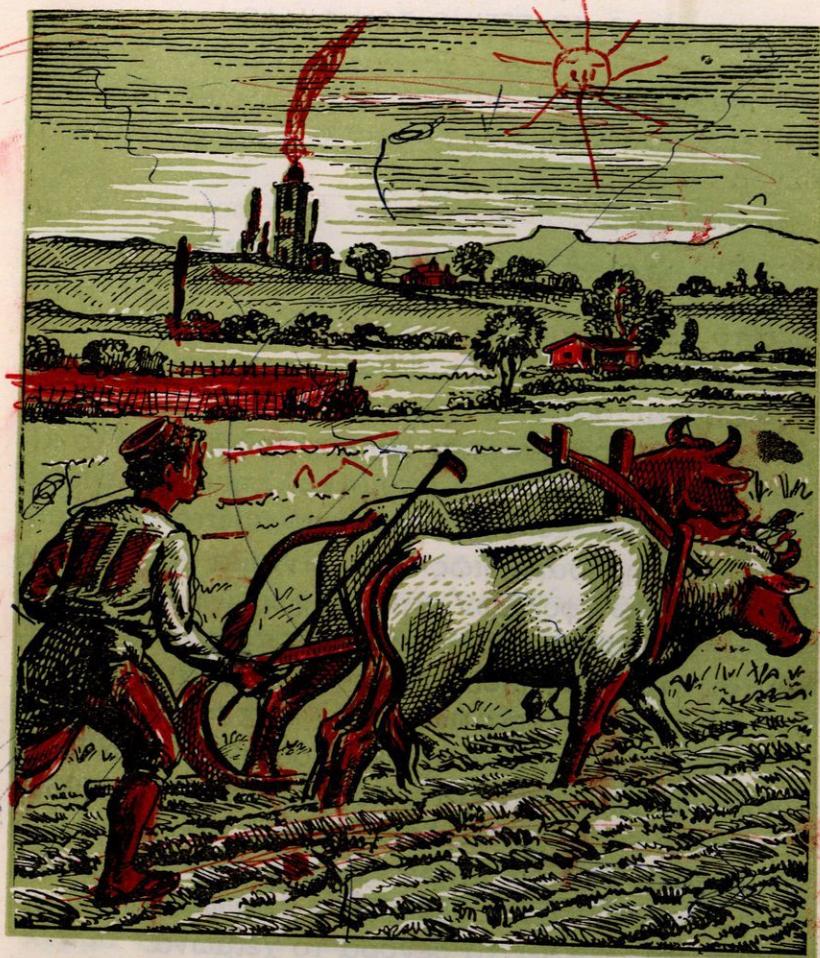

*αγε
να*

39. Η ΚΑΜΠΑΝΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Χτυπᾶς, καὶ τῶν περιστεριῶν τὸ κάτασπρο κοπάδι εξελαγιασμένο ἀψήλωσε στὸ γαλανὸ τὸ βράδυ. Ἡ σιδερένια σου φωνὴ ἀπ' τὸ καμπαναριό δλη τὴν ιστορία του τὴν εἶπε στὸ χωριό.

~~X~~ Μὲ σὲ ζευγάδες τὴν αὔγῃ τὰ βρῖδια τους κεντροῦν καὶ σὲ θὰ πρωτακούσουνε τὸ βράδυ, σὰν γυρνοῦν. Μὲ τὶς φωνές σου σταματᾷ ἡ κόρη τ' ἀργαλειὸ καὶ τὸ παιδάκι γελαστὸ γυρίζει ἀπ' τὸ σχολεῖο. ~~X~~ *α*

Ο δουλευτής τ' ἀλέτρι του στὸ χῶμα παρατὰ
καὶ τὸ σταυρό του κάνοντας ἀπάνω σου κοιτᾷ.
Ἐσύ 'σαι τοῦ μικροῦ χωριοῦ τὸ στόμα τὸ τρανό,
ποὺ τὶς μικρὲς λαχτάρες του τὶς λές στὸν οὐρανό.

«Ἀνοιχτὰ μυστικά»

Αλένος Φωτιάδης

X 40. ΤΟ ΠΕΣΙΜΟ ΤΩΝ ΦΥΛΛΩΝ

Μιὰ ἡμέρα οἱ μαθηταὶ ἄκουσαν μὲ προσοχὴ δσσα εἶχε γράψει γιὰ τὸ πέσιμο τῶν φύλλων ἀπὸ τὰ δένδρα μιὰ δμάδα παιδιῶν.

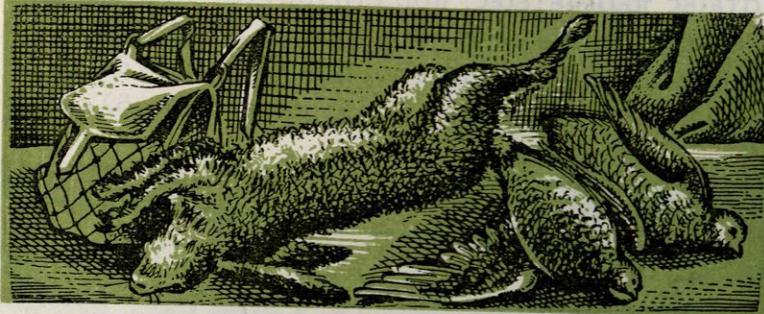
«Ἀπὸ ἡμέρες παρατηροῦμε, ἔγραφαν, τὸ πέσιμο τῶν φύλλων^χ κάθε φύσημα τοῦ ἀνέμου πολλὰ φύλλα ξεκολλοῦν, στριφογυρίζουν ἐλαφρὰ γῦρο ἀπὸ τὸ δένδρο, σὰν νὰ θέλουν νὰ τοῦ δώσουν τὸν τελευταῖο χαιρετισμό^χ Καὶ ὅστερα πέφτουν στὴ γῆ.

»Ἐδοκιμάσαμε νὰ ξεκολλήσωμε φύλλα, ποὺ ἡσαν ἀκόμη πράσινα, καὶ φύλλα, ποὺ ἡσαν ὅλο κίτρινα. Τὰ πράσινα ἡσαν ἀκόμη κολλημένα στὸ κλαδί. Τὰ κίτρινα ἔξεκόλλησαν μὲ τὸ πρῶτο ἄγγιγμα.

»Παρατηρήσαμε, πὼς τὸ κιτρίνισμα ἀρχίζει ἀπὸ τὶς ἄκρες τῶν φύλλων καὶ προχωρεῖ πρὸς τὸ κοτσάνι. Ο δάσκαλος μᾶς εἶπε, πὼς τὰ φύλλα ξεραίνονται, γιὰ ν' ἀφήσουν ὅλες τὶς ζωντανές οὐσίες στὸ δένδρο. Υστερα πέφτουν.

»Τὰ ξερὰ φύλλα, πεσμένα στὸ χῶμα, ἄλλα ἡσαν τρύπια, μαυρισμένα καὶ μισοσαπισμένα καὶ ἄλλα ἐτρίβοντο εὔκολα. Ο δάσκαλος μᾶς εἶπε, πὼς στὸ χῶμα εἰναι ἀπειρα μικρὰ ζωῦφια, ποὺ ἡ δουλειά τους εἰναι ἀπὸ τὰ πεσμένα φύλλα νὰ φτειάνουν λίπασμα, ποὺ τρέφει τὰ δένδρα τὸ χειμῶνα.

1 ^{χαρ} Εἶναι δμορφη ἡ ἱστορία τῶν φύλλων! Φυτρώνουν καὶ μεγαλώνουν, γιὰ νὰ τρέφουν τὸ δένδρο. Κι ὅταν ξεραίνωνται, γίνονται λίπασμα καὶ τρέφουν πάλι τὸ δένδρο, γιὰ νὰ μπορῇ τὴν ἄνοιξιν' ἀνθίσῃ ξανὰ καὶ νὰ πρασινίσῃ». ^{χαρ} 4

41. ΤΟ ΚΥΝΗΓΙ

Είναι ἡ ἐποχὴ τοῦ κυνηγιοῦ. Συχνὰ ἀντηχοῦν κοντινὲς ἢ μακρινὲς τουφεκιές. Ο κύρ - Δημήτρης μ' ἄλλους χωριανούς, ποὺ ἀγαποῦν τὸ κυνήγι, φεύγουν ἀπὸ τὰ ξημερώματα μὲ τὰ τουφέκια τους καὶ μὲ μιὰ καλὴ προμήθεια ἀπὸ φυσίγγια. Παίρνουν λίγο πρόγευμα καὶ τὸ σκύλλο, τὴ Σπίθα. Η Σπίθα ἔχει ὅσφρησι ἔξαιρετικὴ καὶ ξεύρει νὰ εύρισκῃ τ' ἀγρίμια, νὰ τὰ κυνηγᾶ, νὰ τὰ πιάνῃ, δίχως νὰ τοὺς κάνῃ κακό, καὶ νὰ τὰ φέρνῃ στὸ ἀφεντικό της.

Πολλὲς φορὲς οἱ κυνηγοὶ γυρίζοῦν μὲ τὸ βασιλεῦμα τοῦ ἥλιου κουρασμένοι, πεινασμένοι, λασπωμένοι, φέρνοντας στὴ σακκούλα τους κανένα λαγό, παχουλὰ ὀρτύκια ἢ καμμιὰ πέρδικα.

Κάποτε τὸ βράδυ, ὅλη ἡ συντροφιὰ ἔρχεται στὸ σπίτι τῆς Ἐλενίτσας καὶ τότε γίνεται μεγάλη συζήτησι γιὰ ἐπιτυχημένες ἢ χαμένες τουφεκιές, γιὰ δύσκολα κυνήγια. Είναι νὰ γελᾶ κανεὶς μὲ τὶς

άστείες περιπέτειες, πού διηγούνται καὶ μὲ μερικούς καυχησιάρηδες κυνηγούς.

○ Μιλούν ἐπίσης γιὰ τὴν παλληκαριὰ τῶν σκυλιών καὶ πρὸ πάντων τῆς Σπίθας, ποὺ ὅλοι τὴν

εύρισκουν τὸ πιὸ ἐπιδέξιο κυνηγετικὸ σκυλλὶ ὄλης τῆς περιοχῆς. X

‘Ο Κωστάκης ἀκούει μὲ προσοχὴ ὄλες τὶς διηγήσεις τοῦ κυνηγιοῦ. ‘Η Ἐλενίτσα ὅμως δὲν ἐνδιαφέρεται καὶ πολὺ γι’ αὐτές. Αὐτὴ χαῖδεύει τὰ δυστυχισμένα πουλιά, ποὺ τὰ βλέπει σκοτωμένα, πρὶν τὰ πάρῃ ἡ μητέρα της νὰ τὰ μαγειρέψῃ.

Μιὰ ὅμως ἴστορία τοῦ παπποῦ ἔκαμε πολὺ μεγάλη ἐντύπωση στὰ παιδιά. X

42. ΤΟ ΘΑΡΡΟΣ ΤΟΥ ΣΠΟΥΡΓΙΤΗ

“Ενα πρωτί, ένας κυνηγός ἐπήγαινε στὸ δάσος γιὰ κυνήγι, μαζὶ μὲ τὸ σκύλο του. Ὁ σκύλος ἔτρεχε ἐμπρός. Ξαφνικὰ ἀρχισε νὰ περπατῇ μὲ μεγάλη προσοχὴ, ἔχοντας τὸ λαιμό του τεντωμένο. Ἔτσι περπατοῦν οἱ σκύλοι, ὅταν μυρίζωνται κυνήγι.

‘Ο κυνηγός ἐκοίταξε πέρα κατὰ τὰ δένδρα καὶ, νομίζοντας πῶς ἡτο καμμιὰ πέρδικα, ἔβαλε τὸ χέρι του στὸ τουφέκι. Ἀλλ’ ἀμέσως ἐσταμάτησε. Τί ἡτο; “Ένας μικρούλης σπουργίτης, ποὺ εἶχε πέσει ἀπὸ τὴ φωλιά του. Τὸ ράμφος του ἡτο ἀκόμη κιτρινοκαὶ μόλις ἐστέκετο στὰ πόδια του. Ἐκουνοῦσε τὶς φτερούγες καὶ δὲν ἤμποροῦσε νὰ πετάξῃ.

‘Ο σκύλος ἡτοιμος νὰ τοῦ ριχθῇ, ὅταν ἀπὸ τὸ κοντινὸ δένδρο ἔνας μεγάλος σπουργίτης πέφτει σὰν πέτρα ἀκριβῶς μπροστὰ στὸ στόμα τοῦ σκύλου. Ἡτο δὲ πατέρας τοῦ μικροῦ σπουργίτη καὶ ἥθελε νὰ ὑπερασπίσῃ τὴ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ του. Εἶχε ἀνασηκωμένα τὰ φτερὰ κι ἔβγαζε ἀπελπισμένες φωνές.

‘Ο σκύλος εἶχε τὸ στόμα ἀνοικτὸ κι ἔδειχνε τὰ δόντια του. Δυὸ φορὲς δὲ πατέρας σπουργίτης ἐπῆδησε ἐπάνω στὸ πρόσωπο τοῦ σκύλου. Καὶ δὲ σκύλος, ξαφνιασμένος ἀπὸ τὸ θάρρος τοῦ μικροῦ πουλιοῦ, ἐσταμάτησε. Ὁπισθοχώρησε λιγάκι, ἐγαύγισε δυὸ-τρεῖς φορὲς κι ἐκοίταξε μὲ ἀπορία τὸν κυνηγό.

— Κι δὲ κυνηγός τι ἔκαμε; ἐρώτησε ἀνυπόμονα ἡ Ἐλενίτσα.

X — "Εχε λίγη ύπομονή, είπε ό παπποῦς. 'Ο κυνηγός δέν ήτο σκληρός. 'Εθαύμασε κι αύτὸς τὸ θάρρος τοῦ σπουργίτη καὶ τὴν ἀγάπη του γιὰ τὸ παιδί του κι ἀμέσως ἐφώναξε πίσω πὸ σκύλλο του. "Εσκυψε ἔπειτα, ἐπῆρε ἀπαλὰ τὸ πουλάκι στὰ χέρια του καὶ τὸ ἔκρυψε μέσα σ' ἔνα βάτο. *χα*

χε — "Αχ! είπε ἡ Ἐλενίτσα. Πόσο εύχαριστήθηκα, ποὺ αύτὸς ὁ κυνηγός είχε καλὴ καρδιά! Φαντάζομαι, πῶς ὁ πατέρας θὰ τοῦ ἔφερνε ἐκεῖ φαγητό, *χω* ὥσπου νὰ δυναμώσουν οἱ φτεροῦγές του.

— Κι ἔγὼ ἔτσι λέγω, ἐπρόσθεσε ό παπποῦς. Γιατὶ ὕστερα ἀπὸ τέτοιο θάρρος, θά πρεπε νὰ ίδῃ τὸ σπουργιτάκι του νὰ ζῇ καὶ νὰ πετᾶ στὰ δένδρα, μαζὶ μὲ τ' ἄλλα πουλιά. *Σ*

X
43. ΜΙΑ ΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

"Η Μιμὴ είναι ἡ κομψὴ καὶ χαριτωμένη γάτα τοῦ σπιτιοῦ. "Εχει μεγάλη εὐκινησία καὶ ἐπιδεξιότητα νὰ σκαρφαλώνῃ στὰ δένδρα.

Τὴ Σπίθα στὴν ἀρχὴ πολὺ τὴν ἐφοβόταν, γιατὶ τὴν ἐκυνηγοῦσε. 'Η Μιμὴ εύρισκε τὴ σωτηρία της στὰ δένδρα. Μὰ δταν δὲν ἐπρολάβαινε νὰ φύγη, ἐκαμπούριαζε τὴ ράχι της, ἀγρίευε τὰ μάτια της καὶ ἐπερίμενε τὴν κατάλληλη στιγμὴ νὰ ριχθῇ στὸ σκύλλο.

'Απὸ τὸν Αὔγουστο ἡ Μιμὴ ἔγινε μητέρα τριῶν χαριτωμένων μικρῶν. Τὰ είχε γεννήσει στὸν ἀχυρώνα, σὲ μιὰ σκοτεινὴ γωνιά, ποὺ τὴν ἀνακάλυψε ἡ Ἐλενίτσα καὶ ἐπήγαινε συχνὰ νὰ τὴν βλέπῃ. Καὶ

νὰ τί ἔγραψε ἡ Ἐλενίτσα στὶς πρῶτες σελίδες τοῦ
Ἡμερολογίου της :

«Μόλις τὰ μικρὰ χορτάσουν γάλα, πέφτουν μὲ
τὸ πλάι σὲ ὑπνο βαθύ. Ἡ Μιμή ἀγυρυπνᾷ κοντά τους
μὲ ἀγάπη. Ὁταν ξυπνοῦν τὰ μικρά, ἡ καλὴ μαν-
νούλα τὰ πλένει καὶ μὲ τὴν τραχειά της γλῶσσα
βουρτσίζει καλὰ-καλὰ τὸ τρίχωμά τους.

χ» Κάποια ἡμέρα, τὸ πιὸ ζωηρὸ δὲν ἥθελε νὰ κα-
θίσῃ νὰ τὸ πλύνῃ. Ἡ μητέρα του τὸ ἄρπαξε τότε
δυνατὰ καὶ τὸ ἐκράτησε ἀνάμεσα στὰ μπροστινά
της πόδια. Ποῦ νὰ μπορέσῃ πιὰ νὰ τῆς φύγῃ! Ἀρ-
χισε τότε τὸ πλύσιμο στὴ ράχι. Ὅστερα ἡ Μιμή
τὸ γύρισε ἀνάσκελα κι ἀρχισε τὸ πλύσιμο τῆς ἀ-
σπρης κοιλίτσας, χ Κάποια στιγμὴ τὸ κεφαλάκι
τοῦ μικροῦ ἀκούμπησε στὸ κεφάλι τῆς μαννού-
λας του. Μοῦ φάνηκε ἔτσι πῶς φιλήθηκαν».

Σ' ἄλλη σελίδα πάλι ἔγραφε :

«Τὰ μικρὰ τῆς Μιμῆς μεγαλώνουν κι ἡ Μιμή τ'
ἀφήνει μόνα γιὰ λίγο. Σήμερα ἐπῆγα νὰ τὰ ιδῶ. Καὶ
τὰ τρία, τὸ ἔνα κοντά στὸ ἄλλο, ἐκοιμῶντο. Τὰ
χάϊδεψα καὶ ἔφυγα. Σὲ λίγο ἀκουσα ἔνα παράξενο
κλάμα. Τρέχω πίσω καὶ βλέπω τὴ Μιμή νὰ κρατῇ
στὸ στόμα της ἔνα γατάκι της, που εἶχε ξεστρατί-
σει. Τὸ ἔφερε πίσω, κοντὰ στ' ἀδελφάκια του».

ο χΣὲ ἄλλες σελίδες ἡ Ἐλενίτσα ἔγραφε πῶς ἡ
Μιμή ἐμάθαινε παιγνίδια στὰ μικρά της καὶ πῶς
μ' ἔνα ποντικάκι τὰ ἐμάθαινε νὰ κυνηγοῦν, χ

Xα

Υ

44. ΤΑ ΓΑΤΑΚΙΑ

*Μὲ μιὰ ρόδινη γλωσσίτσα
ή ψιψινά μας, ή Κάκια,
καθαρίζει στή γωνίτσα
τὰ κατάσπρα της γατάκια.* *X*

Τά χει κάνει σὰν τὸ χιόνι
κι ὅπως μοιάζουν πουπουλένια,
τὰ κοιτᾷ καὶ καμαρώνει
κι είναι ή μοναχή της ἔννοια.

Κι αύτὰ παίζουνε μὲ τρέλλα
καὶ πηδοῦν όλόγυρά της.

Μιὰ τῆς λύνουν τὴν κορδέλλα,
μιὰ τραβοῦνε τὴν ούρά της. *X X O*

« Μικρές φωνές »

Στέλιος Σπεργάντσας

45. ΚΑΡΡΟ ΦΟΡΤΩΜΕΝΟ

Μὲ τὶς τελευταῖες ἡμέρες τοῦ Νοεμβρίου ἦσαν πολὺ ὥραιες οἱ λιακάδες. Ἐνα ἀπόγευμα ὁ Κωστάκης περιπατοῦσε μὲ τὸ θεῖό του στὸ δημόσιο δρόμο τοῦ Χωριού. Ἐρχόταν ἔνα κάρρο φορτωμένο.

Ξαφνικὰ τὸ ἄλογο ἐστάθηκε. Ἡτο καταῆδρωμένο. Ἰσως νὰ εἶχε κουρασθῆ μὲ τὸ τόσο βάρος, ποὺ ἔσερνε. Ὁ ἀμαξᾶς, χωρὶς νὰ δώσῃ καιρὸ στὸ ἄλογο νὰ πάρῃ ἀνάσα, ἐτράβηξε δυνατὰ τὸ χαλινάρι καὶ τοῦ ἐφώναξε γιὰ νὰ ξεκινήσῃ. Τοῦ κάκου! Τὸ ἄλογο δὲν ἐπροχωροῦσε.

Χάνει τὴν ύπομονή του ὁ ἀμαξᾶς κι ἀρχίζει νὰ κτυπᾷ τὸ ἄλογο μὲ τὸ μαστίγιο. Τὸ ἄλογο δὲν ἐκινεῖτο κι ὁ ἀμαξᾶς ἐξακολουθοῦσε νὰ τὸ κτυπᾷ καὶ νὰ φωνάζῃ.

— Τί κάνεις, φίλε μου! τοῦ λέει δὲ θεῖος. Γιατί
βασανίζεις τὸ ἄλογο; "Αφησέ το λίγο νὰ ξεκουρα-
σθῇ καὶ θὰ ιδῆς πῶς θὰ συνεχίσῃ τὸ δρόμο του.
Κρίμα στὶς χάνδρες καὶ στὰ φυλακτά, ποὺ τοῦ
ἔχεις κρεμασμένα!"

‘Ο ἀμαξᾶς ἀφησε τὸ μαστίγιο. Ἐσταύρωσε τὰ
χέρια του καὶ ἐκάθισε σιωπηλὸς καὶ λίγο σὰν πει-
ραγμένος.

“Υστερα ἀπὸ λίγο, ποὺ ξαναπήρε τὸ χαλινάρι,
τὸ ἄλογο ἔξεκίνησε.

— ‘Υπάρχουν ἀνθρωποι, ποὺ ἔχουν λίγο λογικό.
Μὰ αὐτὸς ὁ ἀμαξᾶς ἔδειξε, πῶς δὲν ἔχει καθόλου,
λέγει δὲ θεῖος στὸν Κωστάκη. ‘Υπάρχει πιὸ ώραιό,
πιὸ ἔξυπνο καὶ πιὸ ἔξυπηρετικό ζῷο ἀπὸ τὸ ἄ-
λογο; *Xa*

Πρὶν ἐφευρεθοῦν τὰ τραίνα καὶ τ' αὐτοκίνητα, δὲ
ἀνθρωπος μὲ τὸ ἄλογο ἐκέρδιζε τὴν ἀπόστασι.
Στὴν ἀρχὴ-ἀρχὴ ἀνέβαινε δὲ ίδιος ἐπάνω σ' αὐτό.
‘Αργότερα ἐσκέφθηκε καὶ τὸ ἔζεψε πρῶτα στὸ συρ-
τὸ χειραμάξι του, ύστερα στὸ κάρρο μὲ ρόδες καὶ
τέλος στὸ δύμορφο στολισμένο ἀμάξι του.

Σήμερα βέβαια τὸ πιὸ μέτριο αὐτοκίνητο μπορεῖ
νὰ εξεπεράσῃ καὶ τὸ πιὸ γρήγορο ἄλογο. “Ομως
σ' ὅλα τὰ χωριὰ καὶ σὲ πολλὲς πόλεις ἀκόμη προσ-
φέρει τὶς ύπηρεσίες του.

Εἶναι πολὺ ώραιό νὰ βλέπῃ κανεὶς νὰ τρέχουν
ἄλογα μὲ ὄρμή, μὲ τὸ κεφάλι ψηλά, μὲ ἐλαφρά τὰ
πόδια, εἴτε στὸν πόλεμο, εἴτε στὶς Ιπποδρομίες τοῦ
Φαλήρου, δπως τὰ εἶδα ἔγώ καὶ στὰ δυό. *X*

46. ΜΙΑ ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΑΟΧΩΡΙ

‘Ο ταχυδρόμος ἔφερε στὸ θεῖο τοῦ Κωστάκη ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖο τοῦ Κεφαλοχωρίου μιὰ εἰδοποίησι, νὰ πάῃ νὰ παραλάβῃ ἐνα δέμα.

Ἐπῆρε μαζὶ του καὶ τὸν Κωστάκη, ποὺ ἦτο περίεργος νὰ ίδῃ τὸ Κεφαλοχώρι. Δὲν εἶχε πάει ποτὲ ἄλλη φορὰ ἐκεῖ, ἀν καὶ ἡ ἀπόστασι ἀπὸ ἐνα μονοπάτι ἦτο σχεδὸν μιᾶς ὥρας δρόμος. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ μονοπάτι, ὑπάρχει καὶ δημόσιος δρόμος, ποὺ ἐνώνει τὰ δυὸ χωριά.

Ἐπῆραν λοιπὸν τὸ δημόσιο δρόμο, γιὰ νὰ περπατήσουν πιὸ ἄνετα, κι ἔφθασαν σιγὰ-σιγὰ συζητῶντας ὡς στὸ Γεφύρι. Τὸ Γεφύρι ἦτο βέβαια καὶ τοποθεσία. Μὰ ἦτο καὶ ἀληθινὸ γεφύρι, ποὺ ἔνωνε τις δυὸ ὅχθες ἐνὸς μικροῦ ὁρμητικοῦ ποταμοῦ.

— Αὐτὸ τὸ ποτάμι, Κωστάκη, εἶπε ὁ θεῖος, ἔκαμε νὰ κτισθοῦν τόσα χωριὰ γῦρο. Γιὰ τὸ νερό. Ἄν δὲν ἦτο αὐτὸ τὸ ποτάμι, πῶς θὰ ἔζουσαν τόσοι ἄνθρωποι, χωρὶς νερό; Εἶδες τί γίνεται, ὅταν ἀργὴ νὰ βρέξῃ; Ἄνησυχοῦμε ὅλοι μας γιὰ τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτά μας;^χ Ο ἀέρας, ὁ ἥλιος, ἡ γῆ καὶ τὸ νερὸ εἶναι τὰ πιὸ μεγάλα δῶρα, ποὺ μᾶς ἔχάρισεν ὁ Θεός γιὰ τὴ ζωὴ μας.^χ

‘Ο ἀέρας χρειάζεται γιὰ τὴν ἀναπνοή μας. Ὁ ἥλιος μᾶς ζεσταίνει καὶ μᾶς φωτίζει. Χωρὶς ἀέρα καὶ χωρὶς ἥλιο, δὲν θὰ εἶχαμε ζωὴ. Ἡ γῆ εἶναι ἡ μητέρα μας. Αὐτὴ τρέφει καὶ ἐμᾶς καὶ τὰ ζῶα, ποὺ κι αὐτὰ πάλι μᾶς τρέφουν. Χωρὶς νερὸ πάλι, πῶς θὰ ἐγλυνοντο ὅλα αὐτά; ^χ

— Καὶ ἀπὸ ποῦ κατεβαίνει αὐτὸ τὸ νερό, θεῖε;

— Ἐνα μέρος ἀπ' αὐτὸ τὸ νερὸ ỿρχεται ἀπὸ πολὺ μακριά. Ἐκαμε πρῶτα ἔνα μακρινὸ ταξίδι κάτω ἀπὸ τὴ γῆ. Ὅστερα ξαναβγῆκε στὸ φῶς ἀπὸ μιὰ σχισμὴ τοῦ βράχου ψηλὰ στὸ βουνό, ἀπ' ὅπου ỿρχεται τὸ νερὸ τῆς βρύσης τοῦ χωριοῦ μας. Ἐκεῖ τὸ νερὸ εἰναι δροσερὸ καὶ κατακάθαρο. Ἀλλὰ ὅταν μ' αὐτὸ ἐνωθοῦν τὰ νερὰ τῆς βροχῆς καὶ τοῦ ρυακιοῦ, θολώνει. Τὸ νερό, κατεβαίνοντας, δροσίζει τὰ φυτὰ στὶς ὅχθες. Προχωρεῖ ἐπειτα, πλαταίνει, πηδᾷ ἀπὸ βράχια, συναντᾷ ἄλλα ρυάκια, ποὺ τρέχουν κι αὐτὰ νὰ ἐνωθοῦν μαζί του. Ἔτσι σχηματίζεται τὸ ποτάμι αὐτό, ποὺ βλέπομε τώρα νὰ διασχίζει τὴν περιοχή.

— Ακουσα τὸν παπποῦ νὰ λέγῃ, εἶπε ὁ Κωστάκης, πῶς μιὰ φορὰ τὸ ποτάμι ἐπλημμύρισε κι ἔκαμε γῦρο μεγάλες καταστροφές στὰ ζῷα καὶ στὰ περιβόλια.

— Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ θεῖος. Ἡτο τὴ χρονιά, ποὺ ἐπεσε πολὺ χιόνι. Κι ὅταν τὸ χιόνι ἔλειωσε στὶς βουνοκορφές, ἡ κοίτη τοῦ ποταμοῦ δὲν ἐβάσταξε τόσα νερά. Ὁμως ὅλοι οἱ κάτοικοι ἀπὸ τὰ γῦρο χωριά ἐφρόντισαν ἐπειτα κι ἔφτειασαν κανάλια καὶ προχώματα. Κι ἔτσι ἐμπόδισαν τὸ ποτάμι νὰ εχειλίζῃ πιὰ καὶ νὰ πλημμυρῇ.

Μὲ τὴ συζήτησι, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουν, ἐφθασαν στὸ Κεφαλοχώρι, ἐπῆραν τὸ δέμα ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖο κι ἐγύρισαν στὸ Χωριό.

Ζ

β *ε*

~~47.~~ Η ΘΥΣΙΑ ΤΗΣ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ

— Δέν μᾶς διαβάζεις, Κωστάκη, καμμιάν ιστορία, από τὸ βιβλίο, ποὺ εἶχε γιὰ σένα τὸ δέμα;

— Ναι, παπποῦ. Νὰ σοῦ διαβάσω ἀπόψε κάτι γιὰ τὴ θυσία τῆς Ἰφιγενείας.

‘Ο Κωστάκης ἐπῆρε ἔνα σκαμνάκι καὶ ἐκάθισε κοντὰ στὸν παπποῦ κι ἄρχισε νὰ διαβάζῃ ἀργά-ἀργά, γιὰ νὰ τὸν καταλαβαίνῃ καὶ ὁ παπποῦς.

Στὰ χρόνια τὰ παλιὰ ὁ Πάρις, ὁ γυιὸς τοῦ Πριάμου, τοῦ βασιλιά τῆς Τροίας, ἄμπαξε τὴν Ἐλένη, τὴν ὅμορφη βασίλισσα τῆς Σπάρτης, καὶ τὴν ἔφερε στὴν Τροία.

Αὐτὸς ὅλοι οἱ Ἔλληνες τὸ ἔθεωρησαν προσβολὴ γιὰ τὴν πατρίδα τῶν καὶ ἀπεφάσισαν νὰ πολεμήσουν καὶ νὰ τιμωρήσουν τοὺς Τρώες.

Στὸ λιμάνι τῆς Αύλιδος, στὸ στενό, ποὺ χωρίζει τὴ Στερεὰ Ἐλλάδα ἀπὸ τὴν Εῷβοια, χίλια καράβια μὲ τοὺς πολεμιστὰς ἥσαν ἔτοιμα νὰ σηκώσουν τὴν ἄγκυρα, γιὰ νὰ ξεκινήσουν. Τὸ πρόσταγμα θὰ τὸ ἔδινε ὁ γενικὸς ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ στόλου Ἀγαμέμνων, ὁ βασιλιάς τῶν Μυκηνῶν καὶ ἀδελφὸς τοῦ Μενελάου, τοῦ ἀνδρὸς τῆς Ἐλένης.

Τρομερὸς ὅμως ἀνεμος, μεγάλη τρικυμία, γιὰ πολλὲς ἡμέρες ἐμπόδιζε τὸ ξεκίνημα τοῦ στόλου.

Οἱ στρατιῶται ἄρχισαν νὰ στενοχωροῦνται καὶ οἱ στρατηγοὶ δὲν ἤξευραν τί νὰ κάμουν. Παίρνουν τότε τὴν ἀπόφασι νὰ ἐρωτήσουν τὸν περίφημο

μάντι Κάλχαντα, γιατί ποιό λόγο οἱ θεοὶ τοὺς ἔστειλαν αὐτὴ τὴ φοβερὴ κακοκαιρία.

— Ἡ θεὰ Ἀρτεμις εἰναι θυμωμένη μαζί μας, ἀποκρίθηκε ὁ μάντις. Γιατὶ ὁ Ἀγαμέμνων ἔχει σκοτώσει στὸ κυνήγι τὸ Ιερὸν ἐλάφι της.

— Καὶ τί θέλει τώρα ἡ μεγάλη θεά;

— Ἡ θεὰ τότε μόνον θὰ προστάξῃ νὰ ἡσυχάσουν οἱ ἄνεμοι, ὅταν ὁ Ἀγαμέμνων θυσιάσῃ στὸ βωμό της τὴν κόρη του Ἰφιγένεια.

Καταλυπημένοι ἀκουσαν τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Κάλχαντος ὅλοι οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ βασιλιᾶδες.

Καὶ ὁ καθένας ἐρωτοῦσε τὸν ἄλλο, πῶς θὰ μποροῦσε ὁ Ἀγαμέμνων νὰ κάμη μιὰ τέτοια μεγάλη θυσία.

300 — Γιὰ τὴν πατρίδα, εἶπε ὁ Ἀγαμέμνων, μόλις τὸ ἔμαθε, ἀποφασίζω νὰ θυσιάσω καὶ τὴν ἀγαπημένη μου κόρη. *xx003*

‘Αμέσως ὁ Ἀγαμέμνων ἔστειλε μήνυμα στὴ γυναῖκά του, τὴν Κλυταιμήστρα, στὶς Μυκῆνες, καὶ τῆς παράγγειλε νὰ τοῦ στείλῃ τὴν Ἰφιγένεια γιὰ κάποιο μεγάλο σκοπό.

‘Ανύποπτη ἡ Κλυταιμήστρα ἐφαντάσθηκε, πῶς ὁ Ἀγαμέμνων θὰ ἥθελε, πρὶν φύγῃ γιὰ τὴν Τροία, νὰ παντρέψῃ τὴν κόρη τους. Γι’ αὐτὸ τὴν ἐπῆρε καὶ τὴν ὧδηγησε ἡ Ἱδία στὸ στρατόπεδο.

‘Ο Ἀγαμέμνων στὴν ἀρχὴ δὲν ἐτόλμησε νὰ φανερώσῃ στὴ γυναῖκά του τὴ φοβερὴ ἀλήθεια. Ἀλλά, μὴ μπορῶντας νὰ κάμη καὶ ἀλλιῶς, τὴν ἐφανέρωσε στὸ τέλος καὶ στὶς δύο.

— Πατέρα, θέλω νὰ πεθάνω, ἀν εἰναι γιὰ τὸ καλὸ τῆς πατρίδος μας, ἐφώναξε ἡ κόρη. *EI-*

ναι, ἀλήθεια, εύχάριστο νὰ ζῇ κανείς, μὰ εἰναι
ἀκόμη πιὸ εύχάριστο νὰ πεθαίνῃ γιὰ τὴν πατρίδα.

Αὐτὰ τὰ λόγια εἶπε ἡ Ἰφιγένεια καὶ ἐτράβηξε
κατὰ τὸ δάσος, γιὰ τὸ βωμὸ τῆς Θεᾶς, ὅπου ἐπερι-
μενε ὁ Κάλχας.

— Εἴμαι ἔτοιμη! τοῦ εἶπε παλληκαρίσια ἡ βασι-
λοπούλα. Σύρε τὸ ξίφος σου. Ἔσεις οἱ ἄλλοι ἀνοί-
ξετε ἀμέσως πανιὰ γιὰ τὴν Τροία. Καὶ γρήγορα νὰ
γυρίσετε νικηταί.

‘Ο μάντις ἔβαλε ἔνα στεφάνι ἐπάνω στὸ ὠραῖο
ξανθὸ κεφάλι τῆς κόρης καὶ εἶπε μὲ δάκρυα:

— Θεὰ τοῦ φεγγαριοῦ, Θεὰ τοῦ κυνηγιοῦ, δέξου
γιὰ θυσία τὴν ἱρωϊκὴ αὐτὴ κόρη καὶ χάρισε τὴν νίκη
στοὺς Ἀχαιούς. ~~χοαζ~~

Καὶ λέγοντας αὐτά, ἐσήκωσε τὸ ξίφος, γιὰ νὰ
κτυπήσῃ τὸ θῦμα.

Μὰ ἔνα θαῦμα ἔγινε ἔκείνη τὴν στιγμή! Πρὶν
προφθάσῃ τὸ ξίφος νὰ ἐγγίξῃ τὸ λαιμὸ τῆς κόρης,
στὴ θέσι της εύρεθηκε μιὰ ἀσπρη χαριτωμένη ἐλα-
φίνα, ποὺ ἥσυχα ἐπρόσμενε νὰ θυσιασθῇ. Ἡ θεὰ δὲν
ήθέλησε νὰ πεθάνῃ ἔτσι ἡ Ἰφιγένεια. Καὶ τὴν ἐπῆρε
καὶ τὴν ἔφερε σ' ἔνα μέρος μακρινό, στὴν Ταυρίδα,
ὅπου τὴν ἔκαμε λέρεια στὸ ναό της.

‘Ο Ἀγαμέμνων, ὁ Μενέλαος, ὁ Ὁδυσσεύς, ὁ
Ἀχιλλεὺς καὶ ὄλοι οἱ βασιλιάδες καὶ οἱ πολεμισταὶ
ἔχαρηκαν πολύ. Ἡ τρικυμία ἀμέσως ἔπαυσε καὶ
ἄνεμοι εύνοϊκοί ἔφούσκωσαν τὰ πανιὰ τῶν πλοίων.
Σὲ λίγο διστόλος τῶν Ἐλλήνων ἀφήνε τὸ λιμάνι
καὶ ἀπὸ τὸν πορθμὸ τοῦ Εύριπου, βγαίνοντας στ'
ἀνοικτά, ἔβαζε πλώρη γιὰ τὴν Τροία. ~~Χοαζ υσιάλ~~

✗

48. Ο ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

“Γιστερα από δυό μηνών έργασία τοῦ σχολείου, τὰ παιδιά, μπαίνοντας στὴν τάξι, ἀντικρύζουν κρεμασμένη στὸν τοῖχο μιὰ καρτέλλα μὲ καλλιγραφικὰ γράμματα.

Εἶναι τοποθετημένη σὲ πλαίσιο ξύλινο όμορφοσκάλισμένο καὶ στολισμένο.

Τὰ γράμματα καὶ τὸ σκάλισμα εἶναι τῆς Ἐλενίτσας, Ι ποὺ εἶναι πρώτη στὴν καλλιγραφία καὶ τὴ χειροτεχνία. Ἡ καρτέλλα αὕτη εἶναι ὁ δεκάλογος τοῦ σχολείου.

Τὸν συνέταξαν οἱ μαθηταὶ τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων.

Εἶναι γραμμένες δέκα συστάσεις τοῦ σχολείου, ποὺ πρέπει νὰ τὶς τηροῦν δλοι οἱ μαθηταὶ καὶ ποὺ φροντίζουν νὰ τὶς ἔκτελοῦν.

X Νά τί λέγει δι Δεκάλογος :

1. Νά κτυπᾶς τή θύρα, πρὶν μπῆς στήν τάξι τήν ὥρα τοῦ μαθήματος, καὶ νὰ τὴν κλείνῃς πάντα, χωρὶς θόρυβο.
2. Νὰ μὴν τρέχης μέσα στὸ σχολεῖο καὶ νὰ μὴ κτυπᾶς τὰ πόδια σου μέσα στήν τάξι.
3. Νὰ εἰσαι πάντα καθαρὸς στὸ σῶμα καὶ στὰ ροῦχα. Πρὶν μπῆς στὸ σχολεῖο, νὰ καθαρίζῃς καλὰ τὰ παπούτσια σου, ἀν εἰναι λασπωμένα. Νὰ διατηρῇς καθαρὰ τὰ βιβλία σου, τὸ θρανίο σου, τὴν τάξι σου, τὸ σχολεῖο σου.
4. Νὰ ἀγαπᾶς τὸ κάθε τι, ποὺ ἀνήκει στὸ σχολεῖο, καὶ νὰ τὸ προσέχῃς.
5. Νὰ μὴν ἀπουσιάζῃς ἀπὸ τὸ σχολεῖο, χωρὶς σοβαρὴ αἰτία, καὶ νὰ εἰσαι πάντα στὴ θέσι σου τὴν ὥρα τοῦ μαθήματος.
6. Νὰ ἔτοιμαζῃς κάθε ἡμέρα ὅλα τὰ μαθήματά σου. Καὶ ὅταν ἀπουσιάζῃς, νὰ τὰ συμπληρώνῃς.
7. Νὰ μιλῆς μὲ καλὸν τρόπο στοὺς συμμαθητάς σου καὶ μὲ σεβασμὸ στοὺς δασκάλους σου καὶ στοὺς μεγαλυτέρους σου.
8. Νὰ μὴ διακόπτῃς ποτὲ τὸν δάσκαλό σου, ὅταν μιλῇ. Νὰ περιμένῃς νὰ τελειώσῃ πρῶτα κι ೦ στερα νὰ ζητᾶς τὴν ὄδεια νὰ μιλήσῃς.
9. Νὰ λέγης πάντα τὴν ἀλήθεια καὶ νὰ μὴ κατηγορῇς τοὺς συμμαθητάς σου.
10. Ν' ἀκοῦς ὅ, τι σοῦ λέγει ὁ δάσκαλός σου, νὰ τὸν ἀγαπᾶς σὰν τὸν πατέρα σου καὶ νὰ μὴ κρύβῃς ποτὲ τίποτε ἀπ' αὐτόν.

X 49. ΟΙ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

α) Χ Από ήμέρες ό δάσκαλος είπε στὰ παιδιά νὰ γράψουν στὰ τετράδιά των ὅσες παροιμίες ξεύρουν ή μποροῦν νὰ μάθουν γιὰ τοὺς φθινοπωρινοὺς μῆνες.

Τὰ παιδιά ἔγραψαν στὰ τετράδιά των πολλές.
Νά οἱ σπουδαιότερες :

ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ

1. Τὸν Τρυγητὴ τ' ἀμπελουργοῦ πᾶνε χαλάλι οἱ κόποι.
2. Ἀν ἵσως βρέξῃ ὁ Τρυγητής, χαρὰ στὸν τυροκόμο.

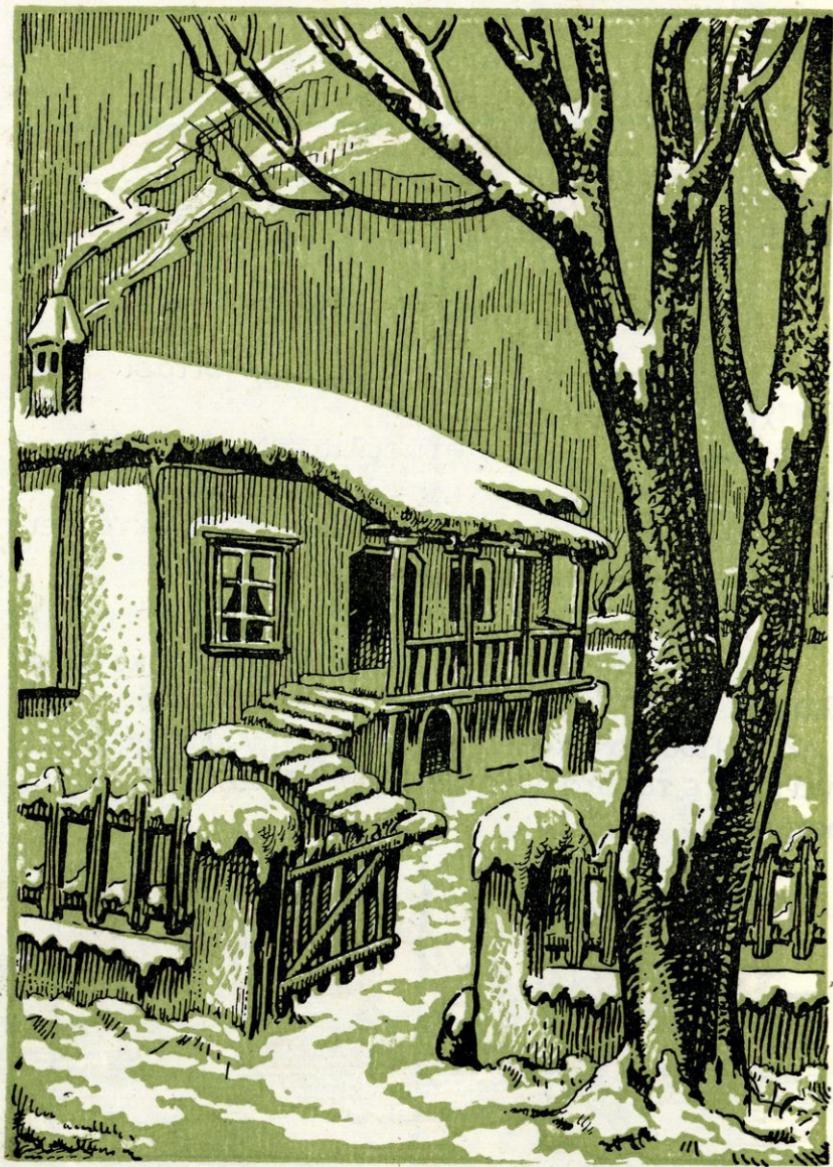
ΓΙΑ ΤΟΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟ

1. Ὁκτώβρης καὶ δὲν ἔσπειρες, σιτάρι λίγο θάχης.
2. Τὸ Σεπτέμβρη τὰ σταφύλια, τὸν Ὁκτώβρη τὰ κουδούνια.
3. Ὅποιος σπέρνει τὸν Ὁκτώβρη ἔχει δίκτῳ σειρὲς στ' ἄλωνι.

ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΕΜΒΡΙΟ

1. Τὸ Νοέμβρη καὶ Δεκέμβρη φύτευε καταβόλαδες.
2. Ἡ Πούλια βασιλεύοντας, τὸ μήνυμά της στέλνει: Οὕτε τσοπάνος στὰ βουνὰ οὕτε ζευγάς στοὺς κάμπους.

50. ΧΕΙΜΩΝΑΣ

- Στή γῆ κατάλευκο ἀπλωμένο . —
χιόνι πολύ. ,
- Στή στέγη τρέμει κουρνιασμένο . —
κάθε πουλί. , X
- Τὸ ξυλιασμένο ἀπλώνει χέρι .
σὲ μιὰ γωνιὰ .
- τὸ γεροντάκι, ποὺ ύποφέρει .
ἀπ' τὴ χιονιά. ,
- Μὰ ἐμεῖς κλειστὰ στὸ σπίτι τώρα .
καὶ στὴ φωτιά, ,
- δύνειρευόμαστε τὰ δῶρα .
μέσ' στὰ κουτιά. ,
- Αγιε Βασίλη, ποὺ θὰ φθάσῃς .
καὶ μᾶς ἀκοῦς, ,
- στὸ πέρασμά σου μὴν ξεχάσῃς .
καὶ τοὺς πτωχούς. , X

('Ανέκδοτο)

Στέλιος Σπεζάντσας

X 51. Ο ΧΕΙΜΩΝΑΣ

‘Ο χειμῶνας ἀρχίζει ἀπὸ τὸν Δεκέμβριο καὶ τελειώνει στὸ τέλος τοῦ Φεβρουαρίου.

Τὸν χειμῶνα τὰ κιτρινισμένα φύλλα τῶν δένδρων ἔχουν πέσει καὶ τὸ δυνατὸ κρύο παγώνει καὶ κοκκινίζει τ’ αὐτιὰ καὶ τὶς μύτες μας. ‘Ο ἀέρας φυσᾶ δυνατός καὶ λυγίζει τὰ δένδρα μὲ τὸ φύσημά του. Τὰ γέρικα δένδρα τοῦ δάσους δὲν ἀντέχουν στὸ πολὺ φύσημα καὶ κάπου-κάπου ξαπλώνονται στὸ χῶμα. Ἐκεῖ τὸ καλοκαίρι θὰ ξηρανθοῦν καὶ θὰ γίνουν καυσόξυλα.

‘Αλλα θὰ τὰ κάμουν κάρβουνα οἱ καρβουνιάρηδες στὰ καμίνια.

Τὰ ξύλα στὶς σόμπες ἢ στὸ τζάκι μας καὶ τὰ κάρβουνα στὸ μαγκάλι μᾶς χαρίζουν τὴ ζεστασία τὶς κρύες ἡμέρες καὶ τὶς ἀτελείωτες νύκτες τοῦ χειμῶνα.

‘Ο βοριᾶς φυσᾶ πολὺ συχνὰ καὶ πολλὲς φορὲς παγώνει τ’ ἀρνάκια. Συχνὰ οἱ λευκὲς πεταλουδίτες τοῦ χιονιοῦ σκεπάζουν ἀθόρυβα τὴ γῆ καὶ δλα γῦρό μας γίνονται κάτασπρα.

X ‘Ἄς χιονίζῃ ὅμως καὶ ἄς φυσᾶ ὁ βοριᾶς ὅσο θέλει. Οἱ ἀνθρωποι φοροῦν τὰ μάλλινα ροῦχα των. Μὲ τὸ μαλλί, ποὺ μᾶς ἔχαρισαν τὰ ἀθῷα προβατάκια, ἐκάναμε φανέλλες καὶ ἄλλα μάλλινα ροῦχα.

Τὰ πορτοκάλλια είναι τὸ χειμῶνα στὶς δόξες τους καὶ τὸ μάζεμμα τῶν ἐλιῶν συνεχίζεται.

Κατὰ τὰ μέσα τοῦ Ἱανουαρίου γίνεται μιὰ καλοκαιρία, ποὺ κρατεῖ ὀλίγες ἡμέρες. Οἱ ἡμέρες αὐτὲς λέγονται «Ἀλκυονίδες ἡμέρες». X

‘Ο δάσκαλος ἔξήγησε σήμερα στὰ παιδιά, γιατί οἱ ἡμέρες τῆς καλοκαιρίας τοῦ Ἰανουαρίου λέγονται «’Αλκυονίδες ἡμέρες».

X — Αλκυών, εἶπε, εἶναι ἐνα πουλί, ποὺ ὁ κόσμος τὸ λέγει ψαροπούλι ἢ θαλασσοπούλι. Ἔρχεται στὴν Ἑλλάδα στὶς ἀρχές τοῦ Σεπτεμβρίου καὶ φεύγει στὸ τέλος τοῦ Μαρτίου. X

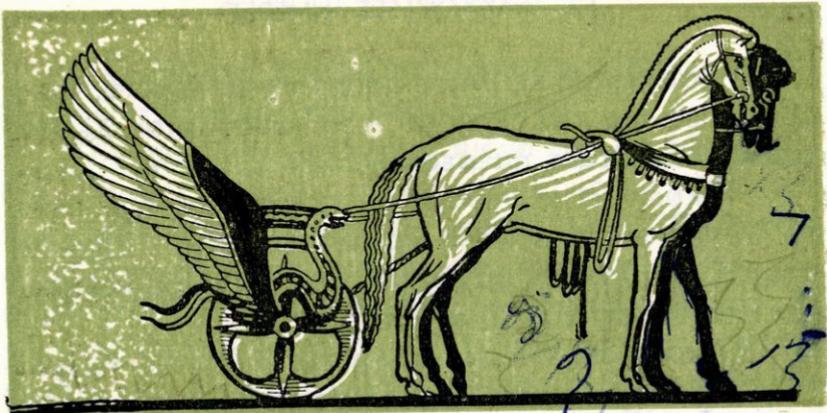
‘Αλκυονίδες ἡμέρες λέγονται οἱ ζεστὲς ἡμέρες τοῦ Ἰανουαρίου, ποὺ ὁ κόσμος τὶς λέγει «Μέρες τῶν Πουλιῶν», δηλαδὴ τὶς δίνει τὶς ζεστὲς αὐτὲς ἡμέρες ὁ καλὸς Θεός γιὰ νὰ ἔτοιμάσουν τὰ ψαροπούλια τὶς φωλιές τους.

X — Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἔξηγοῦσαν τὶς ζεστὲς αὐτὲς ἡμέρες μὲ τὸν ἀκόλουθο μῆθο :

‘Ο Αἰολος, ὁ θεός τῶν ἀνέμων, εἶχε, κατὰ τὴν μυθολογία, θυγατέρα τὴν Ἀλκυόνη.

‘Ἐπειδὴ ὅμως κάποτε ἡ Ἀλκυόνη ἔδειξε ἀσέβεια πρὸς τὸν Δία, μεταμορφώθηκε σὲ πουλὶ καὶ καταδικάσθηκε νὰ μὴν κλωσσᾶ τὴν ἄνοιξι τὰ αὔγα της, ὅπως ὅλα τὰ πουλιά, ἀλλὰ τὸν χειμῶνα. X

‘Ἐπειδὴ ὅμως γεννάει τὰ αὔγα της στὶς ὅχθες τῶν ποταμῶν καὶ στοὺς βράχους τῆς θάλασσας καὶ οἱ χειμωνιάτικες παγωνιές καὶ τὰ ἀγριεμένα κύματα ἐμπόδιζαν τὸ κλώσημα καὶ τὸ μεγάλωμα τῶν πουλιῶν της, ἔκλαιε γιὰ τὴ συμφορά της καὶ παρακαλοῦσε τὸν Δία νὰ τὴ συγχωρήσῃ. Ἐκεῖνος τὴν ἐλυπήθηκε καὶ τῆς ἔχάρισε στὰ μέσα τοῦ χειμῶνα δέκα τέσσερες καλὲς ἡμέρες, γιὰ νὰ κλωσσᾶ τὰ αὔγα της. V

53. ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΑΙ ΠΕΡΣΕΦΟΝΗ

Τὰ παιδιά ἔμαθαν στὸ σχολεῖο τὸ μῦθο τῆς Δήμητρας καὶ τῆς Περσεφόνης, μὲ τὸν ὅποιο οἱ Ἀρχαῖοι Ἑλληνες ἐξηγοῦσαν τὴ γέννησι τοῦ χειμῶνα. Νά τι ἔμαθαν τὰ παιδιά :

Στὰ ψηλὰ καὶ ἀπάτητα βουνὰ τῆς Σικελίας ἦτο, στὰ παλιὰ χρόνια, μιὰ ὅμορφη κοιλάδα, ποὺ τὴν ἔλεγαν "Ἐννα. Καμμιὰ κοιλάδα στὸν κόσμο δὲν ἔμοιαζε μ' ἐκείνην. Ἀμέτρητες ἦσαν οἱ πηγές, ποὺ ἀνέβλυζαν ἐκεῖ τὰ κρύα τους νερά. Τὰ χορτάρια τῆς ἦσαν πάντα καταπράσινα καὶ τὰ λουλούδια τῆς πάντοτε ἀνθοῦσαν.

"Ἐκεῖ, σ' αὐτὴ τὴν ὅμορφη κοιλάδα, ἔπαιζε συχνὰ ἡ μικρὴ ξανθομαλλοῦσα κόρη τῆς θεᾶς Δήμητρας, ἡ ὅμορφη Περσεφόνη, μὲ τὶς φίλες της, τὶς κόρες τοῦ Ὡκεανοῦ, τὶς ξακουσμένες Νεράϊδες. Μιὰ ἡμέρα, καθὼς ἔπαιζε ἡ Περσεφόνη, εἶδε μπροστά της ἔνα μεγάλο καὶ ώραῖο λουλούδι, ποὺ σκορποῦσε στὸν ἄέρα μιὰ γλυκειὰ μυρωδιά. Τὸ

λουλούδι ἐκεῖνο ἦτο ὁ μυρωδᾶτος νάρκισσος. Καθὼς ἐπλησίασε ἡ Περσεφόνη τὸ νάρκισσο καὶ ἡ μυρωδιά του τὴν εἶχε μισοζαλίσει, εύρηκε τὴν εὔκαιρία ὁ θεὸς τοῦ "Ἄδη, ὁ Πλούτων, τὴν ἔβαλε ἐπάνω στὸ χρυσὸ ἄρμα του καὶ τὴν κατέβασε στὸ βασίλειό του, ἐνῷ αὐτὴ ἐφώναζε ἀπελπισμένα.

✓ Χ Ἡ Δήμητρα, ἡ μητέρα της, ἀκουσε τὶς ἀπελπισμένες κραυγὲς τῆς κόρης της καὶ τρέχει στὴν κοιλάδα. Μάταια ἐκαλοῦσε μὲ τὸ ὄνομά της τὴν κορούλα της· δὲν ἐπαιρνε καμμιὰ ἀπάντησι. Ἐρώτησε τὶς Νεράϊδες, μὰ κι ἐκεῖνες δὲν ἤξευραν τίποτε. Χ

"Οταν ἐνύχτωσε, ἀναψε ἡ θεὰ δυὸ πυρσοὺς ἀπὸ τὶς φλόγες τοῦ ἡφαιστείου τῆς Αἴτνας καὶ μέσα στὰ σκοτάδια τῆς νύκτας ἀναζητοῦσε τὴν κόρη της. Μόλις ἔφεξε ἡ ἡμέρα, ἔτρεξε ἡ θεὰ στὸν "Ηλιο, ποὺ ταξιδεύει δλόκληρο τὸν κόσμο καὶ δὲν τοῦ ξεφεύγει τίποτε. "Εμαθε ἀπὸ τὸν "Ηλιο, ὅτι ὁ Πλούτων, ὁ βασιλιάς τοῦ κάτω κόσμου, εἶχε κλέψει τὴν Περσεφόνη μὲ τὴ συγκατάθεσι τοῦ Διός Χ

✓ Ο Ο πόνος τῆς μητέρας Δήμητρας είναι τώρα ἀσυγκράτητος. Θυμωμένη μὲ τὸν Δία, φεύγει ἀπὸ τὸν "Ολυμπο, μεταμορφώνεται σὲ μιὰ πτωχὴ γριούλα, τρέχει πόλεις καὶ χωριὰ ἀναζητῶντας τὴν ἀγαπημένη της κόρη. Μὲ τὴν καρδιὰ σπαραγμένη ἀπὸ τὸν πόνο φθάνει στὴν Ἐλευσίνα. Ἐκεῖ τὴ φιλοξενεῖ στὸ παλάτι του ὁ βασιλιάς Κελεός.

Μόλις ἡ γριούλα ἐμπῆκε στὸ ἀνάκτορο, ὅλο τὸ βασιλικὸ παλάτι ἐφωτίσθηκε ἀπὸ μιὰ οὐράνια

λάμψι. Ἡ βασίλισσα Μετάνειρα καταλαβαίνει τὴν θεϊκή καταγωγὴ τῆς γριᾶς.

Ομως δικαιούμενης τῆς Δήμητρας γιὰ τὴν κόρη της Περσεφόνη συνεχίζεται ἀβάστακτος. Γιὰ νὰ ἀναγκάσῃ τὸ Δία νὰ διατάξῃ τὴν ἐπιστροφὴ τῆς κόρης της, παραμέλησε τὴν γεωργία. Τὰ χωράφια ἔξηράθηκαν. Τὰ δένδρα καὶ τὰ χορτάρια ἐμαράθηκαν καὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῷα ἔχανοντο ἀπὸ τὴν πεῖνα.

~~X~~ Μπροστὰ σ' αὐτὴ τὴν καταστροφή, ὁ Ζεὺς διέταξε τὸν Ἐρμῆν νὰ πάῃ στὰ βασίλεια τοῦ Πλούτωνος καὶ νὰ φέρῃ τὴν μικρὴν Περσεφόνη στὴν μητέρα της ~~XO~~

~~210~~ Ο Πλούτων μὲ λύπη του ἔδεχθηκε τὴν ἐντολὴ τοῦ Διός καὶ πρὶν χωρισθῆ ἀπὸ τὴν ὅμορφη Περσεφόνη, τῆς ἐπρόσφερε ἀπὸ τὰ ρόδια, ποὺ ἐκρέμοντο στὶς ροδιὲς τοῦ κήπου του.

Ἡ Περσεφόνη ἔδοκιμασε τὸ φροῦτο ἑκεῖνο, παίρνοντας μόνο τέσσερα σπειριά. Ἐπειτα, ἀκολουθῶντας χαρούμενη τὸν Ἐρμῆν, ἔφθασε στὴν μητέρα της.

~~αχ~~ Τοὺς θρήνους, τὴ λύπη καὶ τὸ πένθος τῆς Δήμητρας τὰ διαδέχθηκε ἡ χαρά. Ἄλλὰ οἱ σπόροι ἀπὸ τὰ ρόδια ἦσαν μαγεμένοι. Γιὰ κάθε σπόρο ἐπρεπε νὰ περνάῃ κι ἔνα μῆνα στὸν κάτω κόσμο. Ἐτσι περνοῦσε τέσσερες μῆνες τὸ χρόνο μὲ τὸν Πλούτωνα καὶ ὀκτὼ μὲ τὴν μητέρα της. Τοὺς τέσσερες αὐτοὺς μῆνες, ποὺ ἔλειπε, ἡ γῆ δὲν ἐκαρποφοροῦσε καὶ αὐτοὶ οἱ μῆνες ἦσαν οἱ μῆνες μὲ τὶς παγωνιὲς καὶ τὰ κρύα, οἱ μῆνες τοῦ χειμῶνα. ~~X~~

~~X~~ 54. ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΑΔΕΛΦΟΥΛΕΣ

Τρεῖς ἄγριες ἐλιές είχαν φυτρώσει ἐπάνω σ' ἔνα λόφο. Γύρο τους δὲν ἦσαν ἄλλα δένδρα. "Οταν ἐφυσοῦσε δυνατὸς ἄνεμος, τὰ ἀδύνατα καὶ λεπτὰ δενδράκια ύπεφεραν πολὺ. Πολλές φορὲς ἐκινδύνευσαν νὰ ξερριζωθοῦν καὶ νὰ στρωθοῦν στὸ χῶμα.

Μιὰν ἡμέρα ἡ πιὸ μικρὴ καὶ ἡ πιὸ ἀδύνατη ἀπὸ τὶς τρεῖς εἶπε:

—'Αγαπημένες μου ἀδελφοῦλες, τὸ μέρος ποὺ φυτρώσαμε εἰναι πολὺ ἄσχημο. Καὶ καθὼς ἔγῳ εἴμαι τόσο μικρὴ κι ἀδύνατη, σήμερα ἡ αὔριο θὰ μὲ ξερριζώσῃ ὁ ἄνεμος. Γι' αὐτὸ ἃς σμείξωμε τὰ κλαδιά μας, γιὰ νὰ στηρίξῃ ἡ μιὰ τὴν ἄλλη, καὶ ἃς γίνωμε καὶ οἱ τρεῖς σὰν ἔνα δένδρο.

— Πολὺ σωστά, εἶπαν οἱ ἄλλες δυὸς ἀγριελιές.
“Ἄς γίνωμε λοιπὸν καὶ οἱ τρεῖς σὰν ἔνα δένδρο.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα περνῶντας ὁ κύρ-Δημήτρης, ποὺ εἶχε τὸ κτῆμά του ἐκεῖ κοντά, ἔσκαψε καὶ μάζεψε χῶμα γῦρο ἀπὸ τὶς ρίζες των. “Υστερα τὶς ἐμπόλιασε καὶ ἔνωσε τὰ κλαδιά τους.

“Ἀπὸ ἐκείνη τὴν ἡμέρα ἄρχισαν ν' ἀπλώνουν τὰ κλαδιά τους καὶ οἱ τρεῖς, ὥσπου σὲ λίγον καιρό, ὅποιος τὶς ἔβλεπε ἀπὸ μακριά, ἐνόμιζε πώς ἥσαν ἔνα δένδρο.

~~✗~~ Τοῦ κάκου τώρα ὁ ἄνεμος φυσᾷ δυνατά! Οἱ τρεῖς ἀδελφές δὲν φοβοῦνται πιὰ τίποτε. “Απλωσαν καὶ τὶς ρίζες τους στὴ γῆ. Καὶ σιγά-σιγά δυνάμωσε καὶ ὁ κορμός τους. Μεγάλωσαν καὶ εἶναι φορτωμένες ἀπὸ ἔλιές. ~~✗~~

~~✗~~ Εὐλογημένο δένδρο ἡ ἔλια, μὲ τὸ δυνατὸ καὶ τραχὺ κορμό της, ἔλεγε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη στὰ παιδιά τὸ βράδυ, ποὺ γύρισε στὸ σπίτι. “Ανθεῖ τὸ Μάη. Άλλὰ ποιός διακρίνει τοὺς ἀνθούς της; Οὕτε χρώματα φαντακτερὰ ἔχουν οὕτε δυνατὴ μυρωδιά, γιὰ νὰ τραβήξῃ τὸ βιαστικὸ διαβάτη. ~~✗~~

~~✗~~ Μικρούλης εἶναι κι ὁ καρπός καὶ μεγαλώνει σιγά-σιγά ~~✗~~ Εἶναι ὅμως πλούσιο δῶρο, ποὺ δίνει τὸ δένδρο στὸν καλλιεργητή, ὅταν τὸ περιποιήται. ~~✗~~

Αύτὸ τὸ δῶρο, κάτω ἀπὸ τὶς βαρειές πέτρες τῶν ἐλαιοτριβείων μας, βγάζει τὸ μυρωδάτο λάδι, τὴν τόσο ύγιεινὴ αὐτὴ τροφή. Τὸ λάδι, μάζι μὲ τὸ ψωμὶ καὶ τὶς φαγώσιμες ἔλιές, ἀποτελοῦν τὴ βάσι πῆς τροφῆς τοῦ Χωριοῦ μας. ~~✗~~

55. Η ΕΛΙΑ

Οπου κι ἀν λάχω κατοικία,
δὲν μ' ἀπολείπουν οἱ καρποί.
Μ' ἔχει δὲ Θεός εὐλογημένη
κι είμαι γεμάτη προκοπή!

Ἐδῶ στὸν ἥσκιο μου ἀπὸ κάτω
ῆρθε δὲ Χριστὸς ν' ἀναπαυθῆ!
Κι ἀκούστηκε ἡ γλυκειά λαλιά του,
λίγο προτοῦ νὰ σταυρωθῆ.

«Τραγούδια τῆς πατρίδος μου»

Κωστής Παλαμᾶς

"Ολοι οι λόφοι τής περιοχῆς καὶ πολλοὶ κάμποι εἶναι σκεπασμένοι μὲν ἐλαιῶνες, ποὺ ἔχουν χιλιάδες ἐλαιόδενδρα. Αὐτὰ εἶναι ιδιοκτησία τῶν κατοίκων τῶν γύρο χωριών. Ἀπ' αὐτὰ πολλὰ ἀνήκουν καὶ στοὺς κατοίκους τοῦ Χωριοῦ. Γιατὶ κάθε οἰκογένεια, ἄλλη λίγα, ἄλλη πολλά, ἔχει τὰ δικά της.

~~Ο κύρ-Δημήτρης~~ ἔνωσε δύος τοὺς κατοίκους τοῦ Χωριοῦ, δύος ἔχουν ἐλαιόδενδρα. Καὶ ίδρυσε ἔνα Συνεταιρισμό, ποὺ θὰ καλυτερεύσῃ τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἔργασία τῶν χωρικῶν, καθὼς καὶ τὴν περιποίησι τῶν ἐλαιοδένδρων. Οἱ χωρικοὶ ἔκαμαν Πρόεδρο τοῦ Συνεταιρισμοῦ τὸν κύρ-Δημήτρη, ἐπειδὴ ἦτο ἀνθρωπὸς πολὺ δραστήριος καὶ ἀγαπούσε τὸ χωριό καὶ τοὺς χωριανούς του.

~~Ο Συνεταιρισμὸς~~ ἔκτισε ἔνα μεγάλο ἐλαιοτριβεῖο καὶ παράγγειλε τὰ μηχανήματα, ποὺ θὰ ἀλέθουν τὸν καρπὸ μὲ τὴ δύναμι μιᾶς μεγάλης ἡλεκτρικῆς μηχανῆς.

— Άληθεια, πότε θὰ ῥθοῦν, θεῖε, τὰ μηχανήματα, ποὺ παράγγειλε ὁ Συνεταιρισμὸς τοῦ χωριοῦ μας; ἐρώτησε μιὰν ἡμέρα ἡ Ἐλενίτσα.

— Ακριβῶς σήμερα είχα μιὰ εἰδησί απὸ τὴν Ἀγροτικὴ Τράπεζα τῆς Χώρας, πώς πολὺ γρήγορα θὰ τὰ παραλάβωμε.

— Καὶ τότε θὰ ἔχῃ τὸ χωριό μας καὶ ἡλεκτρικό;

~~— Ή μηχανή, ποὺ θὰ κινήσῃ τὰ ἐλαιοτριβεῖα, θὰ εἶναι δυνατή, γιὰ νὰ δώσῃ ἡλεκτρικὸ καὶ σ' δλο τὸ Χωριό, ἀποκρίθηκε ὁ θεῖος,~~ ~~Ἐπίσης ὁ Συνεταιρι-~~

60
63
σμὸς θὰ φροντίσῃ νὰ πολεμήσῃ μιὰ πολὺ βλαβερὴ
μυιγίτσα, τὸ δάκο, ποὺ καταστρέφει τὴν ἐλιά.

"Οπως οἱ ἄνθρωποι ἀρρωσταίνουν, τὸ ἵδιο ἀρ-
ρωσταίνουν καὶ τὰ δένδρα, συνέχισε ὁ θεῖος. Καὶ
οἱ ἐλιές παθαίνουν πολλὲς ἀρρώστειες κι ἔχουν
πολλοὺς ἔχθρούς. 'Ο μεγαλύτερος ἔχθρός τους εἰ-
ναι μιὰ μυιγίτσα, ποὺ τρυπᾷ τὸν καρπὸν καὶ ἀφή-
νει μέσα ἐκεὶ τ' αὐγά της. Τὸ αὐγὸν σκάει ἐπειτα
καὶ γίνεται σκουλήκι καὶ τρώγει τὴν σάρκα τῆς
ἐλιᾶς, ἀνοίγοντας μέσα στοές. "Υστερα, κοντὰ στὴν
φλούδα, κάνει τὸ κουκούλι κι ἀπὸ τὸ κουκούλι
βγαίνει μιὰ ἄλλη μυιγίτσα, ποὺ κι αὐτὴ μὲ τὴ σει-
ρά της τρυπᾷ ἄλλον καρπὸν καὶ κάνει τὰ ἴδια.
"Ετσι, ὥσπου νὰ μαζευθῇ ὁ καρπὸς τῆς ἐλιᾶς, μπο-
ροῦν νὰ βγοῦν πέντε γενεὲς ἀπὸ αὐτὲς τὶς μυιγί-
τσες καὶ νὰ τὸν καταστρέψουν.

✗ Εύτυχῶς οἱ γεωπόνοι εύρηκαν ἔνα φάρμακο,
ποὺ τὸ ἀνακατεύουν μ' ἔνα γλυκὸ ύγρο. Γιατὶ στὴν
μυιγία ἀρέσουν τὰ γλυκά. "Οταν τὰ δένδρα ραντι-
σθοῦν μ' αὐτό, οἱ μυιγίτσες ψοφοῦν.✗

✗ Ἡ Ἐλενίτσα κάθεται συλλογισμένη κι ἀπορεῖ,
πῶς ἔνα τόσο μικρὸ ζωάκι φέρνει τόσο μεγάλη
καταστροφή. ✗ ✗

Τὰ δυὸς ἔξαδέλφια δὲν είχαν ἀπογευματινὸ μάθημα καὶ ἔτσι ἔμειναν νὰ παίξουν μὲ τοὺς νέους φίλους των. Μὰ ὁ καιρὸς ἔχαλασε τὸ ἀπόγευμα καὶ ἀναγκάσθηκαν νὰ μείνουν μέσα στὸ δωμάτιο. Ὁ Κωστάκης ἐβάλθηκε τότε νὰ μάθῃ τὸ Φώτη τῆς κυρά-Γιαννούλας τὴν ἀλφαβήτα. ~~Ως~~ τὸ βράδυ λοιπόν, ποὺ ἡ κυρά-Γιαννούλα ἐπῆρε τὰ παιδιά της νὰ φύγῃ, ὁ Φώτης ἤξευρε κάμποσα ψηφία. ~~×~~

Τὴ νύκτα ἐγύρισε βοριᾶς καὶ τὸ πρωὶ τὴν ἄλλη ἡμέρα είχε συννεφιὰ καὶ ἔκαμνε τσουχτερὸ κρύο. Τὰ παιδιά ἔβαλαν ἀπὸ ἔνα σαλάκι νὰ τοὺς κρατῇ τὸ λαιμὸ καὶ τοὺς ὅμους καὶ ἐπῆγαν στὸ σχολεῖό τους. Τὸ μεσημέρι, ποὺ ἐσχόλασαν, ἔρριχνε ψιλὸ χιονάκι.

Στὸ σπίτι είχαν ἀνάψει τὸ τζάκι. Κούτσουρα χονδρὰ ἔκαιαν ἐκεῖ καὶ ἐσπινθήριζαν. Μιὰ ἀπαλὴ ζέστα ἀπλώνετο καὶ ἐγέμιζε τὸ σπίτι.

Τὸ ἀπόγευμα τὰ παιδιά ἔμειναν πάλι στὸ σπίτι.

“Οταν ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη καὶ ὁ πατέρας τῆς Ἐλενίτσας ἐβγῆκαν νὰ τρέξουν στὶς δουλειές των, ὁ Κωστάκης ἐρώτησε τὴ μητέρα του:

— Μητέρα, γιατὶ ὁ πατέρας δὲν κάθεται στὸ σπίτι, ὅταν κάνῃ τόσο κρύο;

— Παιδί μου, εἶπε ἡ μητέρα, ὁ πατέρας πρέπει νὰ ἐργασθῇ, γιὰ νὰ κερδίσῃ χρήματα νὰ ζήσωμε. “Αν ὁ πατέρας δὲν ἐργασθῇ, ποιός θὰ μᾶς φέρῃ ψωμὶ καὶ κρέας; Ποιός θὰ μᾶς ἀγοράσῃ καὶ παπούτσια καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειαζόμεθα; ~~Ο~~ πατέρας

δ δικός σου, δπως κι δ πατέρας τής Ἐλενίτσας, κουράζονται καὶ ύποφέρουν ὅλους τοὺς κόπους, γιὰ νὰ σᾶς μεγαλώσουν, νὰ γίνετε καλοὶ ἀνθρωποι.

—"Οποιος ἔργαζεται ἔχει ἀπ' ὅλα τὰ καλά. "Οποιος δὲν ἔργαζεται καὶ εἰναι τεμπέλης γίνεται πτωχός, κουρελῆς καὶ ζητιάνος. Οὕτε τὸν ἀγαπᾷ κανεὶς.

— Μητέρα, εἶπε δ Κωστάκης, θέλω κι ἐγὼ νὰ ἔργασθῶ καὶ νὰ κερδίζω χρήματα.

— Παιδί μου, τοῦ ἀπάντησε ἡ μητέρα του, σὺ τώρα εἶσαι μικρὸς καὶ ἡ ἔργασία σου εἰναι νὰ μαθαίνῃς τὸ μάθημά σου καὶ νὰ εἶσαι φρόνιμος, καλὸς καὶ ύπακουος. "Οταν θὰ μεγαλώσῃς, τότε θὰ ἔργασθῇς, γιὰ νὰ κερδίσῃς χρήματα. Τότε καὶ ὁ πατέρας σου θὰ ξεκουρασθῇ, ποὺ θὰ εἰναι γέρος καὶ δὲν θὰ μπορῇ νὰ ἔργαζεται πιά.

— Καὶ ἐγώ, θεία, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα, θὰ κάνω ὅλες τὶς δουλειές στὸ σπίτι, ὅταν ἡ μητέρα μου θὰ εἰναι γριά.

'Η μητέρα τῆς Ἐλενίτσας ἔχαμογέλασε εὐχαριστημένη. "Υστερα ἐπῆρε τὰ στεγνωμένα ροῦχα καὶ ἀρχισε νὰ μπαλώνῃ καὶ νὰ μαντάρῃ τὶς κάλτσες. 'Η μητέρα τοῦ Κωστάκη ἐτοίμασε τὸ σίδερο γιὰ τὸ σιδέρωμα. Τὰ παιδιά ἐπῆραν τὸ βιβλίο τους καὶ ἐδιάβαζαν τὸ μάθημά των.

"Οταν ἐτελείωσαν τὸ μάθημά των, ἀρχισαν νὰ κάμνουν ζωγραφιές.

'Η Ἐλενίτσα εἶπε:

—"Αν ἥσαν ἐδῶ τὰ παιδιά τῆς κυρά-Γιαννούλας, θὰ τὰ ἐμαθαίναμε νὰ ζωγραφίζουν. Νὰ ἔχουν τάχα φωτιὰ στὸ σπίτι τους;

X 58. Ο ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ

‘Η γιαγιά, ποὺ ἐκάθητο σ’ ἔνα χαμηλὸ κάθισμα δίπλα στὸ τζάκι καὶ ἔπλεκε τὴν κάλτσα της, εἶπε:

— Έσύ, Κωστάκη, εἶπες γιὰ τὸν πατέρα σου, ποὺ δὲν ἡμπορεῖ νὰ καθίσῃ στὸ σπίτι μ’ αὐτὸν τὸν ἀσχημό καιρό. Πάλι καλά, ποὺ ἡ δουλειὰ τοῦ πατέρα σου δὲν εἶναι σὰν ἄλλες πιὸ βαρειές, ὅπως ἡ δουλειὰ ποὺ ἔκαμνε ὁ πατέρας τῆς κυρὰ - Γιαννούλας.

— Τί δουλειὰ ἔκαμνε, γιαγιά;

X ‘Ητο ταχυδρόμος. Ἀπὸ τὸ χωριὸ ἔφευγε κάθε πρωὶ μὲ τὸ μουλάρι του φορτωμένο τὸν ταχυδρομικὸ σάκκο καὶ τὶς παραγγελίες τῶν χωρικῶν καὶ ἐπήγαινε στὴν πόλι, τρεῖς ὥρες δρόμο, περνῶντας δάση, ράχες, ρευματιές. Καὶ τὸ βράδυ ἐγύριζε πάλι, φέρνοντας τὶς ἐφημερίδες καὶ τὰ νέα, τὶς παραγγελίες καὶ τὰ καινούργια γράμματα, ποὺ τὰ ἐπερίμεναν μὲ λαχτάρα ὅσοι εἶχαν ζενιτεμμένους. X

‘Εκάθητο σ’ ἔνα μικρὸ καλυβάκι στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ. Τὸν ἔλεγαν κὺρ - Δῆμο καὶ εἶχε τότε τὴ γυναῖκά του καὶ δυὸ κορίτσια, τὴ Στυλιανίτσα, ποὺ ἦτο τότε ἑπτὰ χρονῶν, καὶ τὴ Γιαννούλα, ποὺ ἦτο τότε ὀκτὼ χρονῶν. Νά, σὰν τὴν Ελενίτσα.

Λοιπόν, ὅτι καιρὸς καὶ νὰ ἔκανε, ἡ ἔβρεχε ἢ ἔχιόνιζε ἢ κατέστρεφε ὁ Θεὸς τὸν κόσμο, ὁ κύρ - Δῆμος ἔπρεπε νὰ πάῃ τὸ ταχυδρομεῖο.

Θυμᾶμαι, τέτοια ἐποχή, ἦτο βαρὺς ὁ χειμῶνας. Τὸ χωριὸ εἶχε σκεπασθῆ μὲ χιόνια τρεῖς ἡμέρες. “Ολα κάτασπρα. Σπίτια, δρόμοι, δένδρα, βουνά. “Ολα σὰν νὰ ἔκοιμωντο κάτω ἀπὸ τὸ παχὺ ἄσπρο χιόνι.

Τὰ τζάκια ἐκάπνιζαν καὶ οἱ ἄνθρωποι, καθησμένοι στὶς γωνιές, ἔλεγαν ἴστορίες καὶ παραμύθια. Ποῦ καὶ ποῦ ἄνοιγε καμμιὰ πόρτα καὶ βιαστικὰ ἐπερνοῦσε κανεὶς νὰ πάῃ στοῦ γείτονα.

✗ Ἐχιόνιζε, δλο ἔχιόνιζε. Πυκνό - πυκνό, σὰν ἀσπρὸ μπάμπακι, ἐπεφτε τὸ χιόνι. Καμμιὰ φορά ἐσταματοῦσε λίγο, μᾶς γιὰ νὰ ξαναρχίσῃ πάλι πιὸ πυκνό. ✗

‘Ο κύρ-Δῆμος, μὲ τὸ μουλάρι του φορτωμένο τὸν ταχυδρομικὸ σάκκο, εἶχε φύγει τὴν τακτική του ὥρα. Ἐτυλίχθηκε καλὰ μὲ τὴν κάπα του, ἐσκεπάσθηκε μ' ἐνα μουσαμᾶ, ποὺ ἀφηνε τὸ νερὸ καὶ τὸ χιόνι νὰ γλιστροῦν, ἐκαβάλλησε στὸ μουλάρι του καὶ ἐπῆρε τὸν τακτικὸ του δρόμο. ✗

✗ Τὸ βράδυ, τὴ συνηθισμένη ὥρα, ποὺ ἐπρεπε νὰ γυρίσῃ, ὁ κύρ-Δῆμος δὲν ἔφαίνετο.

✗ ‘Η ὥρα ἐπερνοῦσε καὶ ἡ κυρά-Δήμαινα ἅρχισε ν' ἀνήσυχη. ‘Αλλες βραδιές, ποὺ ὁ καιρὸς ἦτο καλός, ἔβγαινε ἡ μόνη της ἡ καὶ μὲ τὰ παιδιὰ μαζὶ καὶ τὸν ἐπερίμεναν λίγο ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό. Πολλὲς φορὲς ἔβγαιναν καὶ ἄλλοι χωριανοί, ποὺ ἀνυπομονοῦσαν νὰ μάθουν γιὰ τὰ γράμματά των ἢ τὶς παραγγελίες των. ✗ Καὶ ἐπειδὴ σχεδὸν πάντοτε ξεπέζευε στὸ σπίτι καὶ ὑστερα ἐπήγαινε στὸ γραφεῖο τοῦ Ταχυδρομείου, ἥρχοντο ἐκεῖ καὶ ἐρωτοῦσαν οἱ πιὸ βιαστικοί :

— Κυρά-Δήμαινα, ἥρθε ὁ κύρ-Δῆμος;

Μὰ σήμερα κανεὶς δὲν ἡμποροῦσε νὰ βγῆ. Τὸ χιόνι ἦτο ἐνα μέτρο καὶ δλο ἐπεφτε νέο.

‘Η κυρά-Δήμαινα ἦτο πάρα πολὺ ἀνήσυχη καὶ

δ νοῦς της ἐπήγαινε στὸ κακό. Κάθε λίγο καὶ λιγάκι ἄνοιγε τὴν πόρτα καὶ ἐβουτοῦσε τὰ μάτια της μέσα στὸ σκοτάδι, μήπως ἵδῃ τὸν ἄνδρα της ἐπάνω στὸ μουλάρι νὰ ἔρχεται ἀπὸ μακριά. Μὰ ἡ ὥρα ἐπερνοῦσε, ἡ νύκτα ἔπεφτε καὶ ὁ κύρ - Δῆμος δὲν ἔφαίνετο.

Ἐσηκώθηκε καὶ ἐπῆγε στὰ διπλανὰ σπίτια.

—Ο ἄνδρας μου δὲν ἔφανηκε ἀκόμα, ἔλεγε. Τί νὰ κάμω; Δὲν ἡμπορῶ νὰ ἡσυχάσω.

—Ἡσύχασε, κυρά - Δήμαινα, τῆς ἔλεγαν ὅλοι. Θὰ ἔμεινε στὴν πόλι. Ποῦ νὰ ἔλθῃ μὲ τέτοιο χιόνι;

— Θεέ μου! ἀν ἐβούλιαξε πουθενά, ἀν ξεπάγιασε; ἔλεγε ἡ κυρά - Δήμαινα ἀναστενάζοντας. "Αχ, δουλειὰ καὶ τούτη τοῦ ταχυδρόμου. Παναγία μου, ἃς μὴν ἔχῃ φύγει ἀπὸ τὴν πόλι, ἃς είναι καλὰ ὅπου εύρισκεται!

Καὶ ἐγύρισε στὸ σπίτι της.

Μὰ ἡσυχία δὲν εἶχε. Νὰ φάῃ δὲν ἡμποροῦσε. "Εδωσε στὰ παιδιὰ καὶ ἔφαγαν καὶ τὰ ἔβαλε νὰ κοιμηθοῦν. "Υστερα, ἄλλοτε ἐκάθητο στὴ φωτιά, ἄλλοτε ἄνοιγε τὴν πόρτα καὶ ἔψαχνε μὲ τὰ μάτια στὸ δρόμο, τὸ σκεπασμένο ἀπὸ τὸ χιόνι.

X "Εξαφνα ἀκούει τὸ σκυλλί των, τὸ Λαθούρη, νὰ γαυγίζῃ καὶ ἀμέσως τὰ χλιμιντρίσματα τοῦ μουλαριοῦ. Πετιέται ἔξω, μὰ τί νὰ ἵδῃ! Τὸ μουλάρι εἶχε ἔλθει μοναχό του. X

Ψάχνει ἀπὸ δῶ, ψάχνει ἀπὸ κεῖ, φωνάζει «Δῆμο! Δῆμο!», καμμιὰ ἀπάντησι. Τρέχει στοὺς γείτονες σὰν τρελλή. Τὸ χωριό σὲ λίγο ἀναστατώθηκε. Γιὰ νὰ ἔλθῃ μόνο του τὸ ζῷο, βέβαια κάτι κακὸ θὰ συνέβηκε στὸν κύρ - Δῆμο. X

59. Ο ΛΑΘΟΥΡΗΣ ΕΥΡΙΣΚΕΙ ΤΟΝ ΑΦΕΝΤΗ ΤΟΥ

‘Αμέσως έτοιμάσθηκαν καὶ ἔξεκίνησαν πέντε ἄνδρες νὰ πᾶνε νὰ ψάξουν τὸ δρόμο.

Παίρνουν μαζὶ των φτυάρια, φανάρια, ζῷα, παίρνουν καὶ τὸ σκύλλο, τὸ Λαθούρη, καὶ ξεκινοῦν.

Περπατοῦν καὶ ψάχνουν καὶ κάθε τόσο φωνάζουν «Δῆμο!, Δῆμο!» καὶ τεντώνουν τ' αὐτιὰ ν' ἀκούσουν καμμιὰ φωνὴ νὰ τοὺς ἀποκρίνεται.

Τρέχουν δεξιὰ καὶ ἀριστερά, λαχανιάζουν, ἀψηφοῦν τὸ κρύο, τὸ χιόνι, τὸν κόπο αὐτῆς τῆς ξαγρύπνιας.

“Ολοι παρακαλοῦν μέσα των καὶ προσεύχονται:

— Θεέ μου, βοήθησέ μας νὰ τὸν εὕρωμε, κάμε τὸ θαῦμά σου!

Καὶ ἡ δύστυχη ἡ κυρά-Δήμαινα στὸ φτωχικὸ της τὸ καλύβι, γονατιστὴ μπροστὰ στὸ εἰκόνισμα τῆς Παναγίας, παρακαλεῖ:

— Παναγία μου, γλύτωσέ τον, σῶσε τὸν πατέρα τῶν παιδιῶν μου!

Καὶ νά, ἐκεὶ ψηλά, στὸ στρίψιμο τοῦ δρόμου, ὁ σκύλλος, ὁ Λαθούρης, στέκει καὶ μυρίζεται χάμω τὰ χιόνια. Σὲ λίγο ἀρχίζει νὰ σκαλίζῃ καὶ νὰ χώνῃ τὴ μύτη του μέσα, μυρίζοντας καὶ ξεφυσῶντας δυνατά.

Τρέχουν ὅλοι ἐκεὶ γρήγορα, γονατίζουν καὶ ἀρχίζουν νὰ καθαρίζουν τὸ χιόνι, ἐνῷ ὁ Λαθούρης γαυγίζει ἀσταμάτητα, δείχνοντας τὴ χαρά του, ποὺ εὔρέθηκε τὸ ἀφεντικό του.

‘Ο κύρ-Δῆμος εὔρέθηκε κάτω ἀπὸ τὰ χιόνια

αναίσθητος, ξεπαγιασμένος. Τὸν ἔτριψαν, τοῦ ἔρ-
ριξαν κονιάκ στὸ στόμα, τὸν ἐσήκωσαν τέλος στὰ
χέρια καὶ τὸν ἔφεραν στὸ χωριό, στὸ σπίτι του. Ἡ
κυρά - Δήμαινα, καθώς τοὺς εἶδε, ἔβαλε τὶς φωνές:

— Δῆμο, Δῆμό μου, πωπὼ δυστυχία μου, ἡ κακο-
μοῖρα!

— Ἡσύχασε, κυρά - Δήμαινα. Δὲν ἔχει τίποτα, θὰ
τοῦ περάσῃ.

Τὸν ἔβαλαν στὸ κρεβάτι καὶ μὲ πολλὲς πε-
ριποιήσεις κατώρθωσαν νὰ τὸν σώσουν.

“Εμεινε ὅμως πολὺν καιρὸ ἄρρωστος.

“Οταν ἐσηκώθηκε καὶ ἐδυνάμωσε λίγο, εἶχαν
λειώσει πιὰ τὰ χιόνια. Ἀρχισε λοιπὸν πάλι νὰ πη-
γαινοέρχεται μὲ τὸ ταχυδρομεῖο. Μὲ τὰ χιόνια
τοῦ χειμῶνα, μὲ τὶς κάψες τοῦ καλοκαιριοῦ ὁ κύρ-
Δῆμος πάντα ἥτο τακτικὸς στὴ δουλειά του. Καὶ
ποτὲ δὲν παραπονέθηκε, ἀλλὰ χαρούμενος καὶ
καλὸς ἐφρόντιζε νὰ μὴ λείπουν ποτὲ οὕτε τὸ ψωμὶ¹
οὕτε τὰ ροῦχα ἀπὸ τὸ σπίτι. Ἐφρόντιζε νὰ κάνῃ
καὶ τὴν οἰκονομία του, ὥσπου κατάφερε νὰ παν-
τρέψῃ καὶ τὶς κόρες του.

✗ Μόνον ἡ κυρά - Γιαννούλα ἡ καημένη ἐστά-
θηκε ἄτυχη, γιατὶ ἐσκοτώθηκε ὁ ἄνδρας της στὸν
πόλεμο. Μὰ καὶ αὐτή, σὰν τὸν μακαρίτη τὸν πα-
τέρα της, τρέχει στὴ δουλειὰ ὅσο μπορεῖ καὶ πάντα
μὲ τὸν καλὸ λόγο στὸ στόμα καὶ τὴ χαρὰ στὰ μά-
τια φροντίζει γιὰ τὰ παιδιά της. *xa*

✗ Ἡ ἐργασία γιὰ τὸν ἄνδρα καὶ ἡ οἰκονομία γιὰ
τὴ γυναῖκα γεμίζουν τὸ σπίτι καὶ τὸ κάνουν χα-
ρούμενο. *xa xo*

X X

60. KONTA STO TZAKI

Έχειμωνιασε γιατί καλά. Ή βροχή πέφτει συχνά και τό κρύο κάθε πρωΐ και κάθε βράδυ είναι διαπεραστικό. Οι χωρικοί έφόρεσαν τὰ βαριά μάλλινά τους φορέματα. Και στὸ σπίτι τὸ τζάκι καίει ἀδιάκοπα τὰ ξύλα, ποὺ ἀπὸ τὸ καλοκαίρι τὰ ἔχουν ἀποθηκεύσει.

Η οἰκογένεια τοῦ κύρου - Δημήτρη μαζεύεται ἀπὸ ἐνωρὶς στὸ σπίτι, ποὺ ἔγινε τώρα πιὰ χειμωνιάτικο. Ἐστρώθηκαν ὅλα τὰ δωμάτια μὲ χαλιὰ και τὰ κρεβάτια μὲ χονδρὲς μάλλινες κουβέρτες. Τίς εἶχε ύφάνει στὸν ἀργαλειὸν ἡ γιαγιά, ὅταν ἦτο νέα.

X Τί γλυκεὶα ποὺ είναι ἡ ζεστασιά! Μὲ πόση ὅρεξι συνεχίζονται ὅλες οἱ δουλειές μέσα στὸ σπίτι! X

X Η γιαγιά πότε ξαίνει μαλλὶ και πότε γνέθει μὲ τὴ ρόκα της. Ή Έλενίτσα βοηθάει κι αὐτή, ὅταν τελειώσῃ τὰ μαθήματά της. Περνᾶ στὰ μασούρια τὸ κλωσμένο μαλλὶ μὲ τὴν ἀνέμη και τὸ

κάνει νῆμα. "Έχει άναλάβει νὰ πλέξῃ κάλτσες καὶ φανέλλες γιὰ τοὺς στρατιῶτες, ποὺ φυλάγουν ἄγρυπνοι τὰ σύνορά μας καὶ μὲ τὸ κρύο ὑποφέρουν.

'Ο Κωστάκης κάθεται κοντὰ στὸν παπποῦ, ποὺ τὸν μαθαίνει νὰ πλέκῃ καλάθια ἀπὸ ἄχυρο.

'Η μητέρα τοῦ Κωστάκη ὅλη τὴν ἡμέρα φροντίζει γιὰ τὸ σπίτι. Τὸ βράδυ κάθεται στὸν ἀργαλειό καὶ ύφαίνει πότε κουβέρτες, πότε στρώματα καὶ σεντόνια ἢ πετσέτες.

X 'Ο πατέρας κάτι κι ἐκεῖνος φτειάνει στὸ σπίτι τώρα, ποὺ δὲν ἔχει πολλὲς δουλειές ἔξω. Μὰ φροντίζει περισσότερο γιὰ τὰ ζῷα. "Οταν δὲν ἔχῃ ἐργασία στὸ Συνεταιρισμό, κάνει συντροφιὰ στὰ παιδιά. X

~~61. ΑΠΟ ΤΗ ΛΥΓΑΡΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΑΧΥΡΟ ΧΡΥΣΑΦΙ~~

— Σήμερα, παπποῦ, ἔλεγε δὲ Κωστάκης, δὲ δάσκαλος εὐχαριστήθηκε πολὺ μὲ τὸ ἀχυρένιο καλάθι, που τοῦ ἐπῆγα τελειωμένο. «Γειὰ στὰ χέρια σου!», μοῦ εἶπε. Τ' ἄλλα τὰ παιδιά ἀκόμα παιδεύονται μὲ τὸν πάτο τοῦ καλαθιοῦ.

— Είναι ἀλήθεια, Κωστάκη, πώς μοῦ μοιάζεις σ' αὐτό. "Εχεις κάποια ἐπιδεξιότητα στὰ χέρια καὶ θὰ μπορῆς γρήγορα νὰ φτειάνῃς πολὺ ὡραῖα πράγματα, ὅπως ἔφτειανα κι ἐγὼ μιὰ φορά. Τὶς ψάθινες καρέκλες, που ἔχομε στὴ σάλα, ἐγὼ τὶς ἔχω φτειάσει. Καὶ θὰ σοῦ εἰπῶ πῶς ἄρχισα.

Μιά φορά, όταν ήμουν πιὸ μικρὸς ἀπὸ σένα,
έγυρίζαμε ἔνα βράδυ ἡ μάννα μου, ὁ ἀδελφός μου
καὶ ἐγὼ ἀπὸ τὸ δάσος, ὅπου εἶχαμε κόψει κλαδιὰ
γιὰ τὴ φωτιά. Ἀνάμεσα στὰ κλαδιὰ ἦσαν καὶ
κλαδιὰ λυγαριάς.

Στὸ δρόμο ἀπάντησαμε ἔνα γέρο καὶ μᾶς
ἐρώτησε:

- Τί θὰ τὰ κάνετε αὐτὰ τὰ κλαδιά;
- Θὰ τὰ κάψωμε στὴ φωτιά, ἀπάντησε ἡ

μάννα μας.

— Ἀνάμεσα σ' αὐτὰ ἔχετε καὶ χρυσάφι. Μ' αὐτὰ
τὰ κλαδιὰ — κι ἔδειξε τὴ λυγαριὰ — καὶ μὲ ἄχυρο,
μποροῦν νὰ βγάζουν χρυσάφι τὰ παιδιά σου.

— Χρυσάφι! ἐρωτᾷ σαστισμένη ἡ μάννα μου. Καὶ
πῶς;

— Νά. Θᾶρχωνται σὲ μένα, νὰ τοὺς μάθω νὰ
φτειάνουν μ' αὐτὰ καλάθια.

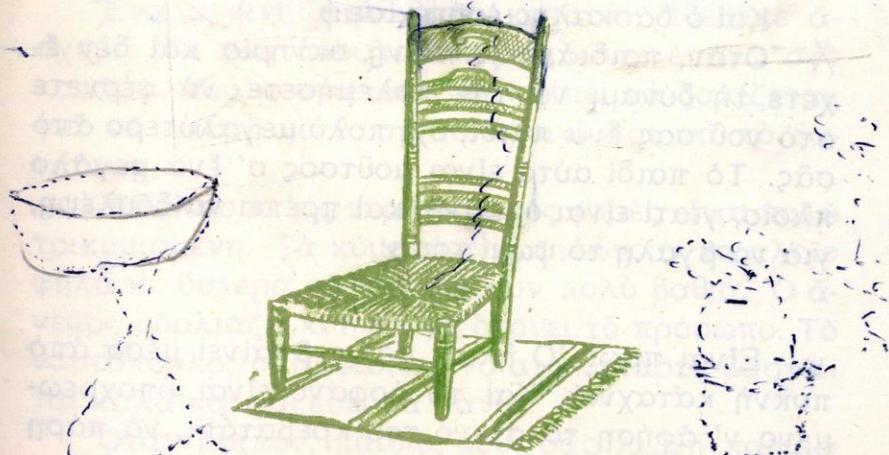
Σὰν εἶδε ἡ μάννα μου, πῶς δὲν ἀστειευόταν ὁ
γέρος, μᾶς ἐπῆγε τὴν ἄλλην ἡμέρα στὸ σπίτι του,
ποὺ ἦτο ἔνα καλυβάκι ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό. Ἀρχί-
σαμε νὰ πλέκωμε κάθε λογῆς καλάθια. Τὰ πρῶτα
τὰ ἐφτειάναμε σὰν τοῦ γέρου. Μὰ ὕστερα σιγά-σιγά
τὰ καλυτερέψαμε τόσο, πού, ὅταν τὰ παίρναμε στὰ
γῦρο χωριὰ καὶ στὸ Κεφαλοχώρι, ἔγυρίζαμε φέρ-
νοντας στὴ μάννα μας ἀληθινὸ χρυσάφι.

Ἀρρώστησε ὕστερα ὁ γέρος, τὸν περιποιηθή-
καμε ἐμεῖς, μὰ ἦτο πολὺ γέρος καὶ πέθανε.

— Πόσο δίκιο εἶχε ὁ γέρος! εἶπε ἡ μητέρα τοῦ
Κωστάκη, ποὺ ἀκουε τὴν ἱστορία. Τὸ χέρι ἐκείνου,
ποὺ δουλεύει, κάνει τὴ λυγαριὰ καὶ τ' ἄχυρο χρυ-
σάφι!

— Κι ἀλήθεια! Ἀπὸ τότε, τόσο μοῦ ἄρεσε ἡ τέχνη αὐτή, ποὺ ἀνοιξα μὲ τὶς οἰκονομίες μου ἔνα μαγαζάκι στὴ Χώρα καὶ ἔζούσαμε πολὺ καλά. Ἐπῆρα καὶ δυὸ παιδιά, δυὸ ἀδέλφια, καὶ τοὺς ἔμαθα τὴν τέχνη. Ἔγὼ ἀναγκάσθηκα, ὅστερα ἀπὸ χρόνια, νὰ πουλήσω τὸ μαγαζάκι καὶ νάρθω στὰ κτήματα. Μὲ τὰ χρήματα, ποὺ ἐκέρδισα, ἀγόρασα κι ἄλλα κι ἐμεγάλωσα τὴν πατρική μας περιουσία.

✗ Τὰ δυὸ ἔκεινα ἀδέλφια εύρισκονται σήμερα στὴν Ἀθήνα. Ἐχουν ἔνα μεγάλο κατάστημα ψαθοπλεκτικῆς. Ὁταν κάποτε ἐπήγα στὴν Ἀθήνα, ἐπέρασα νὰ τοὺς ἴδω καὶ μὲ κάθε τρόπο μοὺ ἔδειχναν τὴν εὐγνωμοσύνη τους. ~~XAVXQ~~

62. ΤΟ ΝΑΥΤΟΠΟΥΛΟ

— "Αργησες πάλι σήμερα, παιδί μου, είπε ο δάσκαλος στὸ Νίκο, ἔνα συμμαθητὴ τοῦ Κωστάκη.

'Ο Νίκος κατακοκκίνισε, ἔσκυψε τὸ κεφάλι κε ἐψιθύρισε:

— 'Εκρύωνα, κύριε, καὶ δὲν μποροῦσα νὰ σηκωθῶ πρωΐ.

'Ο Νίκος δὲν ἦτο κακὸ παιδί. 'Αλλὰ ἡ ὀκνηρία τὸν ἐκρατοῦσε στὸ κρεβάτι περισσότερες ώρες ἀπὸ ὅσες ἔπρεπε νὰ κοιμᾶται. 'Η μητέρα του ἐκουράζετο πολὺ κάθε πρωΐ, ὥσπου νὰ τὸν σηκώσῃ, γιὰ νὰ ἑτοιμασθῇ γιὰ τὸ σχολεῖο.

X— "Αν συνεχίσῃς ἔτσι, τοῦ είπε ο δάσκαλος, τί θὰ γίνης; Στὴ ζωὴ πρέπει νὰ ἔχης θάρρος, νὰ νικᾶς τὸ κρύο, τὸν ἄνεμο, τὶς δυσκολίες. X

Καὶ ο δάσκαλος ἔσυνέχισε:

X— "Οταν, παιδιά, σᾶς πιάνῃ ὀκνηρία καὶ δὲν ἔχετε τὴ δύναμι νὰ τὴν πολεμήσετε, νὰ φέρνετε στὸ νοῦ σας ἔνα παιδί, ὅχι πολὺ μεγαλύτερο ἀπὸ σᾶς. Τὸ παιδί αὐτὸ εἶναι μοῦτσος σ' ἔνα μεγάλο πλοιο, γιατὶ εἶναι ὁρφανό, καὶ πρέπει νὰ δουλέψῃ, γιὰ νὰ βγάλῃ τὸ ψωμί του. X

Εἶναι πρωΐ. 'Ο ἥλιος μόλις βγαίνει μέσα ἀπὸ πυκνὴ καταχνιά. Καὶ τὸ ὁρφανὸ εἶναι ύποχρεωμένο ν' ἀφῆσῃ τὸ στενό του κρεβατάκι, νὰ πάρῃ τὸν κουβᾶ καὶ τὴ σκούπα καὶ νὰ πλύνῃ τὸ κατάστρωμα. Τρίβει τὶς σανίδες καὶ καθαρίζει τὸ πλοιο, ὥσπου πιὰ τὰ χέρια του κουράζονται.

Τὰ χονδρά σχοινιὰ τοῦ πλοίου εἶναι πεταμένα ἔδω κι ἐκεῖ καὶ πρέπει νὰ τὰ συμμαζέψῃ τὸ μικρὸν ναυτόπουλο.

Ἐνα σχοινί, ψηλὰ στὸ κατάρτι, ἔδέθηκε ἄσχημα. Τὸ ναυτόπουλο σκαρφαλώνει ἐπάνω στὸ κατάρτι, ποὺ κουνιέται. Δὲν πρέπει νὰ ζαλίζεται, γιὰ νὰ μπορῇ νὰ λύσῃ τὸ σχοινὶ καὶ νὰ τὸ ξαναδέσῃ.

Ἡ θάλασσα τὶς περισσότερες φορὲς εἶναι πολὺ τρικυμισμένη. Τὰ κύματά της σηκώνουν τὸ πλοϊο ψηλὰ κι ὕστερα τὸ κατεβάζουν πολὺ βαθιά. Ὁ ἄνεμος οὐρλιάζει κι ἡ βροχὴ δέρνει τὸ πρόσωπο. Τὸ ναυτόπουλο, σκαρφαλωμένο στὸ κατάρτι, βαστιέται καλὰ καὶ μαζεύει τὰ πανιά.

Ὄταν λοιπόν, παιδιά μου, σᾶς λείψῃ καμμιὰ φορὰ τὸ θάρρος ἢ φοβηθῆτε τὸ κρύο, νὰ φέρνετε στὸ νοῦ σας τὸ μικρὸν ναυτόπουλο. ✗

X 63. ΤΟ ΝΑΥΤΟΠΟΥΛΟ

Μὲ καράβι στὰ ταξίδια
τὸ ναυτόπουλο γυρνᾶ.
Μὲ τῆς θάλασσας τὰ φίδια
τὸν καιρό του τὸν περνᾶ.

'Ο βοριᾶς δὲν τὸ τρομάζει,
οὔτε ἡ ἄπιστη νοτιά,
οὔτε χιόνι, οὔτε χαλάζι,
οὔτε κύματα πλατιά!

Στὴ δουλειὰ πρωὶ καὶ βράδυ
μὲ τὸ στρόμπο στὸ πλευρό.
Ξεροτρώγει παξιμάδι,
πίνει ἀκάθαρτο νερό.

Πεταχτὸ σὰν τὸ ξεφτέρι
ἀνεβαίνει στὰ πανιὰ
καὶ μὲ ρόζους μέσ' στὸ χέρι
λύνει - δένει τὰ σχοινιά.

Στοῦ κινδύνου τὴν τρομάρα
τὸ φυλάγει μοναχή
τῆς μαννούλας του ἡ λαχταρά,
τῆς μαννούλας του ἡ εὐχή.

«Παίγνια»

Ηλίας Τανταλίδης

64. ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

"Εφθασαν τὰ Χριστούγεννα.

Οἱ χριστουγεννιάτικες ἑτοιμασίες ἔκαμαν τὰ σπίτια ἄνω κάτω.

Τὰ χριστόψωμα, οἱ κουραμπιέδες καὶ τὰ κουλουράκια πηγαινοέρχονται στὸ φούρνο. "Ολη ἡ γειτονιά στὸ πόδι!"

"Ο λαχανοπώλης, δὲ κρεοπώλης, δὲ παντοπώλης, δὲ ἐμπορος, δὲ ζαχαροπλάστης, ἔχουν στολίσει τὰ καταστήματά των.

Οἱ μητέρες τῶν παιδιῶν ἔτοιμάζουν τὰ καινούργια φορέματα τῶν παιδιῶν καὶ τὰ δῶρα τῶν πτωχῶν.

Αὔριο τὴν παραμονὴν θὰ γίνη στὸ σχολεῖο ἡ Χριστουγεννιάτικη ἑορτή. Στὴ μεγάλη αἴθουσα ἔχουν τακτοποιήσει τὰ θρανία γῦρο - γῦρο καὶ στὴ μέση ἔχουν στήσει τὸ Χριστουγεννιάτικο δένδρο. "Έχουν στολίσει τὴν αἴθουσα μὲ κλάδους καὶ μὲ μιὰ ώραία μεγάλη εἰκόνα, ποὺ παρασταίνει τὴ Γέννησι.

"Οσα παιδιά ἡμποροῦν πρέπει νὰ φέρουν διάφορα πράγματα, γιὰ νὰ κρεμάσουν στοὺς κλάδους τοῦ δένδρου.

"Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἀδειασαν τοὺς κουμπαρᾶδες τῶν καὶ ἀγόρασαν δυὸ σφυρίχτρες, τρία μπαλόνια χρωματιστά, δυὸ μανδηλάκια, ἔνα ζευγάρι κάλτσες, μιὰ κουβαρίστρα κι ἔνα κτένι.

Τὸ πρωὶ τῆς παραμονῆς τὰ παιδιά ἔστολισαν τὸ δένδρο. Ἐτοποθέτησαν σὲ δλα τὰ μέρη ἄσπρα μικρὰ κεράκια. "Ἐπειτα σὲ διάφορα μέρη ἐκρέμασαν τὰ δῶρα.

χ 65. ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

Είναι παραμονή Χριστουγέννων.

Πολὺ πρωὶ σήμερα τὰ παιδιά τῆς τρίτης τάξεως ἔβγηκαν νὰ εἰποῦν τὰ κάλαντα. Είναι χωρισμένα σὲ δυὸς ὁμάδες, γιὰ νὰ τελειώσουν γρήγορα.

Στὴν δύμαδα τῶν ἀγοριών είναι ἀρχηγὸς ὁ Κωστάκης καὶ στὴν δύμαδα τῶν κοριτσιών ἡ Ἐλενίτσα.

“Οσα χρήματα μαζέψουν σήμερα θὰ τὰ δώσουν ν’ ἀγοράσουν πρωτοχρονιάτικα δώρα γιὰ τὰ σεισμόπληκτα πτωχά καὶ όρφανά παιδάκια.

Προχωροῦν τώρα τὰ παιδιά στὴ γραμμή. Μπροστὰ πηγαίνουν τὰ παιδιά, ποὺ κρατοῦν μιὰ ἐκκλησίτσα, ποὺ ἔκαμαν ἀπὸ χαρτόνι.

Άκολουθεῖ ἔνα παιδί μὲ τὸ κουτί, ποὺ βάζουν τὰ χρήματα, καὶ πίσω τὰ παιδιά μὲ τὰ σιδερένια τρίγωνα. Δυὸς παιδιά κρατοῦν φυσαρμόνικες.

Τάκ! τάκ! κτυποῦν τὶς θύρες τῶν σπιτιών καὶ

οἱ νοικοκυραῖοι ἀνοίγουν πρόθυμα, γιατὶ ξεύρουν
γιὰ ποιό σκοπὸ τὰ παιδιὰ τραγουδοῦν τὰ κάλαντα.

Τὰ παιδιὰ τραγουδοῦν, ἐνῷ οἱ φυσαρμόνικες
καὶ τὰ τρίγωνα συνοδεύουν τὸ τραγούδι τους:

οχ Καλὴν ἡμέραν, ἄρχοντες,
ηα ὃν εἰναι ὁρισμός σας,
Χριστοῦ τὴν θείαν γέννησιν
νὰ 'πῶ στ' ἄρχοντικό σας.

Χριστὸς γεννᾶται σήμερον
ἐν Βηθλεὲμ τῇ πόλει,
οἱ οὐρανοὶ ἀγάλλονται
χαίρετ' ἡ φύσις ὅλη.

'Ἐν τῷ σπηλαίῳ τίκτεται,
ἐν φάτνῃ τῶν ἀλόγων,
ὁ Βασιλεὺς τῶν οὐρανῶν,
ὁ Ποιητὴς τῶν ὅλων. χ α

Οἱ νοικοκυραῖοι ρίχνουν στὸ κουτὶ χρήματα,
ἐνῷ τὰ παιδιὰ συνεχίζουν:

οχ Σ' αὐτὸ τὸ σπίτι τὸ ψηλὸ
πέτρα νὰ μὴ ραγίσῃ
κι ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ
χίλια χρόνια νὰ ζήσῃ. χ σ

Τὰ παιδιὰ ποτὲ δὲν εἴπαν τὰ κάλαντα μὲ πε-
ρισσότερη χαρὰ καὶ ύπερηφάνεια ἀπὸ τώρα, ποὺ
ἔκαμαν τὸ χρέος των στὰ σεισμόπληκτα παιδάκια
τῶν νησιῶν μας καὶ τῆς Θεσσαλίας. ρ

Υ

66. Η ΕΟΡΤΗ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Τὸ βράδυ, τὰ παιδιά ἄρχισαν νὰ ἔρχωνται στὸ σχολεῖο μὲ τοὺς γονεῖς των. "Οταν ἐγέμισε ἡ αἰθουσα, εἶπε ὁ Διευθυντής:

—Ἐμπρός, παιδιά, τὰ κάλαντα!

Ἄμεσως ἄρχισαν ὅλα νὰ ψάλλουν μὲ μιὰ φωνὴ τὰ κάλαντα:

Καλὴν ἡμέραν, ἄρχοντες,
ἄν εἰναι ὄρισμός σας...

Τὴν ἴδια στιγμὴν ἡ δασκάλα τῆς πρώτης ἀναβε τὰ κεράκια τοῦ δένδρου.

Σὲ λίγο ὅλο τὸ δένδρο ἐφεγγοβολοῦσε.

Τὸ φῶς τῶν κεριῶν ἔπεφτε στὰ διάφορα πράγματα τοῦ δένδρου καὶ τὰ ἔκαμνε νὰ λάμπουν. Πιὸ πολὺ ἀστραφταν τὰ ζαχαρωτὰ καὶ τὰ σοκολατάκια, ποὺ ἦσαν διπλωμένα σὲ χρυσᾶ χαρτιά.

"Ολα τὰ ἄλλα δῶρα, κουκλάκια, σφυρίχτρες, εἰκονίτσες, κτένες, βουρτσάκια, βραχιολάκια, ἐφάνταζαν καὶ ἐλαμπύριζαν μὲ τὰ ὅμορφα χρώματά των! Ἐπάνω ἀπὸ τὸ δένδρο ἔνα μάτσο ἀπὸ μεγάλες χρωματιστὲς φοῦσκες ἔμοιαζε, καθὼς ἐφωτίζετο ἀπὸ κάτω, σὰν παράξενο τεράστιο λουλούδι.

οχ "Οταν ἐτελείωσαν τὰ κάλαντα, ὁ Διευθυντής

τοῦ σχολείου μὲ τὰ παιδιά τῆς ἔκτης ἔψαλταν τὸ τροπάριο τῶν Χριστουγέννων: *XO*

· Ή παρθένος σήμερον...

· "Αγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι,
μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος δόδοιποροῦσι.

— Χρόνια πολλά! ἐφώναξαν ὅλοι.

— Χρόνια πολλά! Καὶ τοῦ χρόνου!

ε *X* "Επειτα ἑνα παιδὶ ντυμένο "Αἰ-Βασίλης ἄρχισε νὰ μοιράζῃ τὰ δῶρα, ἐνῷ τὰ παιδιά ἐτραγουδοῦσαν τὸ τραγούδι τοῦ "Αἰ-Βασίλη. "Εδωσε γλυκὰ νηστήσιμα, μῆλα, πορτοκάλια. "Επειτα ἐμοίρασε τὰ διάφορα παιγνίδια. Τοῦ Κωστάκη τοῦ ἔδωσε ἑνα χρωματιστὸ τόπι καὶ τῆς Ἐλενίτσας μιὰ μεταξωτὴ κορδέλλα *X* Στὸ τέλος, ἀφήνοντας τὰ μπαλόνια νὰ πετάξουν, ἐφώναξε:

— Έμπρός, παιδιά, δροιος τὰ πιάση!

"Α, τί ἔγινε τότε! "Εσφύριζαν μὲ τὶς σφυρίχτρες, ἐφώναξαν καὶ ἐπηδοῦσαν ὅλοι κυνηγῶντας τὰ μπαλόνια. "Ολοι ἔγελοῦσαν καὶ ἔχαίροντο.

"Επειτα δ "Αἰ-Βασίλης ἐμοίρασε στὰ πιὸ πτωχὰ παιδάκια παπουτσάκια καὶ φορεσιές.

— Οταν τὰ ἔπαιρναν, δὲν λέγεται ἡ χαρά των.

"Ελεγαν εὐχαριστημένα:

— Εύχαριστῶ! Καὶ τοῦ χρόνου! Καὶ ἐφιλοῦσαν τὸ χέρι τῶν δασκάλων.

Τώρα εἶχε πιὰ νυκτώσει. Ό Διευθυντής εἶπε:

— Αὔριο, παιδιά, ὅλοι στὴν ἐκκλησία. Καληνύκτα σας καὶ χρόνια πολλά!

Καὶ σιγά - σιγά ἄρχισαν νὰ φεύγουν εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὴν ώραία Χριστουγεννιάτικη ἑορτή. *X*

Χ 67. ΤΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΤΩΝ ΜΑΓΩΝ

(Ἡ σκηνὴ πάριστα στὸ βάθος μὰ σπηλιὰ. Ἀπὸ μέσα βγαίνει μιὰ λάμψι. Ἐμπρὸς εἰναι ξαπλωμένοι στὸ Ὀπαιθρο τρεῖς βοσκοὶ καὶ συνομιλοῦν. Φοροῦν πέδιλα κι ἔνα φόρεμα μακρύ, μὲ ἔνα κορδόνι ζωσμένοι. Εἶναι νύκτα).

ΠΡΩΤΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Κοιτάζω πέρα τὴ Βηθλεέμ. Λιγοστὰ εἰναι τὰ φῶτά της ἀκόμα. Ὁ κόσμος κοιμᾶται.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Κι ὅμως τὴ φωτίζει τὸ μεγάλο αὐτὸ ἀστέρι.

Μιὰ ἀστραπὴ τοὺς κάνει νὰ σηκωθοῦν ὅρθιοι. Μιὰ φωνὴ ἀγγέλου ἀκούεται).

ΦΩΝΗ ΑΓΓΕΛΟΥ

— Μὴ φοβεῖσθε. Ἀπόψε ἐγεννήθηκε στὴ Βηθλεέμ,
τὴν πατρίδα τοῦ Δαβὶδ, ὁ Μεσσίας, ὁ Σωτῆρας τοῦ
κόσμου. Πηγαίνετε νὰ τὸν προσκυνήσετε.

(Οἱ βοσκοὶ κοιτάζονται μεταξύ των σαστισμένοι).

ΤΡΙΤΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Σὰν νὰ ἥλθε ἀπὸ τὸν οὐρανὸν ἡ φωνὴ.

ΠΡΩΤΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Ἀλήθεια! Μὰ ποῦ εἶπε νὰ πᾶμε;

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Σύντροφοι, κοιτάξετε. Τὸ μεγάλο αὐτέρι ἐ-
στάθηκε ἐπάνω ἀπὸ ἐκείνη τὴ σπηλιά. Ἐκεῖ πρέ-
πει νὰ πᾶμε, φαίνεται.

(Ἐνῷ οἱ βοσκοὶ μπαίνουν μὲν φόβο στὴ σπηλιά, ἀκούεται φωνὴ ἀγγέ-
λων νὰ ψάλλῃ).

ΦΩΝΗ ΑΓΓΕΛΩΝ

Ἡ παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίκτει
καὶ ἡ γῆ τὸ σπήλαιον τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει.

Ἄγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι.

Μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος ὁδοιποροῦσι.

Δι’ ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη παιδίον νέον,
ὅ πρὸ αἰώνων Θεός.

(Τρεῖς Μάγοι ἔρχονται μὲν δῶρα στὰ χέρια καὶ προχωροῦν σιγά, κοι-
τάζοντας πρὸς τὸν οὐρανό).

ΠΡΩΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Μήν προχωρεῖτε πιά. Τὸ ἀστέρι ἐστάθηκε. Ἐδῶ θὰ εἰναι τὸ μέρος, ποὺ θὰ ζητήσωμε τὸν ἄγνώστο βασιλιά.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Σ' αύτὸ τὸ φτωχὸ μέρος μπορεῖ νὰ γεννηθῆ ἔνας βασιλιάς;

ΤΡΙΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Θὰ ἐγεννήθηκε ταπεινός, γιὰ νὰ ὑψώσῃ τοὺς ταπεινοὺς τῆς γῆς.

('Απὸ τὸ μέρος τῆς σπηλιᾶς ἀκούεται ψαλμῳδία ἀγγέλων :)

Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ
καὶ ἐπὶ γῆς εἱρήνη,
ἐν ἀνθρώποις εὔδοκίᾳ.

ΠΡΩΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Ακοῦτε;.. Κάτι θαυμάσιο γίνεται μέσα σ' ἐκείνη τὴ σπηλιά. Ἐλάτε μαζί μου. Ἐκεὶ μᾶς ὁδηγεῖ νὰ πάμε τὸ ἀστέρι.

Μπαίνουν καὶ οἱ τρεῖς Μάγοι στὴ σπηλιά, ἐνῷ ἡ φωνὴ τῶν ἀγγέλων ἀκούεται νὰ ψάλλῃ :)

Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ
καὶ ἐπὶ γῆς εἱρήνη,
ἐν ἀνθρώποις εὔδοκίᾳ.

(Οἱ Μάγοι μὲ τοὺς βοσκούς βγαίνουν ἀπὸ τὴ σπηλιά. Εἶναι σαστισμένοι).

ΠΡΩΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Απὸ χρόνια οἱ προφητεῖες ἔλεγαν, πῶς θὰ

γεννηθῆ στὸν κόσμο ὁ Θεός, Σωτῆρας τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὸς εἶναι ὁ Θεός, ὁ Θεός τῆς Ἀγάπης.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Πόσο γλυκὰ ἔχαμογέλασε τὸ πανόμορφο Παιδί, δταν ἀφήσαμε στὰ πόδια του τὰ δῶρα, σμύρνα, χρυσάφι καὶ λιβάνι!

ΤΡΙΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

(Στοὺς βοσκούς).

— Ἐσεῖς, ποὺ τοῦ προσφέρατε δῶρο τὴν πίστιν σας, πηγαίνετε νὰ εἰπῆτε στὴ Βηθλεὲμ ὅσα εἶδατε. Ἐμεῖς θὰ πᾶμε νὰ τὰ εἰποῦμε στὸν Ἡρώδη, ποὺ μᾶς περιμένει.

ΦΩΝΗ ΑΓΓΕΛΟΥ

— Ὁχι! Ὁ Ἡρώδης ἔχει κακὸ στὸ νοῦ του γιὰ τὸ θεῖο Βρέφος. Πάρετε ἄλλο δρόμο, νὰ πᾶτε στὴν πατρίδα σας, τὴν Ἀνατολή.

(Οἱ Μάγοι κοιτάζονται μεταξύ των καὶ φεύγουν πρὸς ἄλλο δρόμο. Οἱ βοσκοὶ γονατίζουν καὶ προσεύχονται, ἐνῷ ἡ φωνὴ τῶν ἀγγέλων ἀκούεται πάλι νὰ ψάλλῃ :)

Οχ Δόξα στὸν "Αναρχὸ τὸν Πλάστη,
οχ τὸν ὑψωτὴ τῶν ταπεινῶν.
Μύριες ὄλόχρυσες καμπάνες,
σημάνατε, τῶν οὐρανῶν. Χο

Κι ὅλα τὰ χείλη ἄς ἀνοιχτοῦνε
μὲ τοὺς αὐλούς, μὲ τὰ βιολιά,
ύμνους νὰ ψάλουν στὸν Αἰώνιο
τῶν βασιλιάδων βασιλιά. ΟΥΧ

X 68. ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Ειδα χθὲς βράδυ στ' ὄνειρό μου
τὸ νεογέννητο Χριστό.
Τὰ βόδια ἐπάνω του ἐφυσοῦσαν
ὅλα τὸ χνῶτό τους ζεστό.

Τὸ μέτωπό του ἥτο σάν ἥλιος
καὶ μέσα ἡ φάτνη ἡ φτωχική
ἄστραφτε πιὸ καλὰ ἀπὸ μέρα,
μὲ κάποια λάμψι μαγική.

Ο X
Βοσκοί πολλοί καὶ βοσκοπούλες
τὸν προσκυνοῦσαν ταπεινά.
Ξανθόμαλλοι ἄγγελοι ἐστεκόνταν
κι ἔψαλλαν γῦρό του «Ωσαννά» X X
«Παιδική Ἀνθολογία» Τέλλος "Αγρας

69. ΤΙ ΕΙΠΕ Ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΑΣΙΛΟΠΙΤΤΑ

Ο δάσκαλος ἔξήγησε σήμερα γιατί κάνομε στὰ σπίτια μας βασιλόπιττα.

— Στὰ παλιά χρόνια, εἶπε στὰ παιδιά, ὅταν ἦτο ἐπίσκοπος στὴν Καισάρεια ὁ Μέγας Βασίλειος, ἔτυχε νὰ εἰναι διοικητὴς τῆς Καππαδοκίας ἵνας εἰδωλολάτρης, πολὺ κακός, σκληρὸς καὶ φιλοχρήματος ἄνθρωπος. Οἱ ἐπισκέψεις του στὰ διάφορα μέρη τῆς ἐπαρχίας του σκοπὸς εἶχαν τὴ διαρπαγὴ καὶ λεηλασία τῶν θησαυρῶν τῶν Χριστιανῶν. Κάποτε λοιπόν, ποὺ θὰ ἔκανε τὴν ἐπίσκεψί του ὁ κακὸς αὐτὸς ἄρχοντας στὴν Καισάρεια, οἱ Χριστιανοὶ ἔτρεξαν φοβισμένοι στὸν Μέγαν Βασίλειο καὶ τοῦ ἔζήτησαν τὴ συνδρομή του.

— Ἀδελφοί μου, εἶπε ὁ Βασίλειος, τὴ σωτηρία θὰ τὴ ζητήσωμε πρῶτα ἀπὸ τὸ Θεό. Ξεύρετε βέβαια γιὰ ποιὸ σκοπὸ κάνει τὴν ἐπίσκεψί του ὁ κακὸς αὐτὸς ἄνθρωπος. Σᾶς συμβουλεύω νὰ μοῦ δώσῃ ὁ καθένας σας ὅ, τι πολύτιμο ἀντικείμενο ἔχει, καὶ ὅταν θὰ τὸν ὑποδεχθοῦμε, θὰ τοῦ τὰ παραδώσω μὲ τρόπο, γιὰ νὰ σωθοῦμε.

Οἱ Χριστιανοὶ συμμορφώθηκαν μὲ τὰ λόγια τοῦ Βασιλείου καὶ ἔδωσαν πρόθυμα ὅ, τι ἡμποροῦσαν. Ἄλλοι ἔδωσαν φλουριά, ἄλλοι στολίδια, οἱ πλούσιοι ἔδωσαν καὶ γιὰ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἔτσι ἐμάζευθηκε ἀρκετὸ χρυσάφι.

Ο Μέγας Βασίλειος ὅμως ἔκαμε τὸ θαῦμά του. Ο κακὸς διοικητὴς, εἴτε γιατὶ ἔμεινε εὔχαριστημένος ἀπὸ τὴν ὑποδοχὴ καὶ τὴν προσφώνησι τοῦ ἐπισκόπου, εἴτε γιατὶ ἔφθασε Ἑλληνικὸς στρα-

11
τὸς ἀπὸ τὴν Πόλι, ἔφυγε καὶ δὲν ἐπῆρε μαζὶ του
τὸν συγκεντρωμένο θησαυρό.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησι τοῦ διοικητοῦ, συγκέν-
τρωσε ὁ Μέγας Βασίλειος τοὺς Χριστιανοὺς καὶ
τοὺς εἶπε:

X.—'Αδελφοί μου, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, τὰ δῶρά
σας ἐγλύτωσαν ἀπὸ τὸν ἄρχοντα. Τὴν Κυριακήν,
ποὺ μᾶς ἔρχεται, θὰ δώσω στὸν καθένα ὅ, τι χρυσα-
φικὰ ἢ φλουριὰ μοῦ ἔδωσε. X. ②

Y.—'Αλλὰ πῶς νὰ ἐπιστρέψῃ ὅλον ἑκεῖνον τὸ θη-
σαυρὸ στοὺς κατόχους του; Ποῦ νὰ ξεύρῃ τί προ-
σέφερε ὁ καθένας; X

Διέταξε λοιπὸν ὁ Μέγας Βασίλειος καὶ ἔφτεια-
σαν τὸ Σαββατόβραδο μικρὲς πίττες γιὰ ὅλους
τοὺς Χριστιανοὺς καὶ μέσα σὲ κάθε πίττα ἔβαλε
ἀπὸ ἔνα χρυσαφικό. "Οσα ἐπερίσσευσαν διέταξε
καὶ τὰ ἔμοιρασαν στοὺς πτωχούς.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα, δηλαδὴ τὴν Κυριακή, ἔδωσε
ὁ Μέγας Βασίλειος ἀπὸ μιὰ πίττα σὲ κάθε Χρι-
στιανὸ καὶ ἔτσι οἱ Χριστιανοί, καθὼς ἔτρωγαν τὴν
πίττα, εὕρισκαν τὸ πολύτιμο ἀντικείμενο καὶ τὸ
ἔπαιρναν δικό τους.

X.—'Απὸ τότε ἔμεινε συνήθεια νὰ κάμνουν οἱ Χρι-
στιανοί βασιλόπιττες καὶ νὰ βάζουν νομίσματα,
στὴν ἐπέτειο τῆς ἑορτῆς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου. X

Σήμερα είναι Τρίτη. Είναι ή ήμέρα, ποὺ ἐπιθεωροῦν καὶ καθαρίζουν τὸ κοττέτσι. Πρωὶ-πρωὶ ή μητέρα τῆς Ἐλενίτσας ἐβγῆκε στὸν κῆπο κι ἄρχισε νὰ ἔτοιμάζῃ.

— Μητέρα, τῆς εἶπε ή Ἐλενίτσα, δσο νὰ ἔλθῃ ή ὅρα τοῦ σχολείου, νὰ σὲ βοηθήσω καὶ ἔγώ;

— Ἐμπρός, τῆς ἀποκρίθηκε ή μητέρα της· πάρε τὸ κουβαδάκι καὶ γέμισέ το ψιλὴ ἄμμο.

Ἡ Ἐλενίτσα ἐπῆρε τὸ κουβαδάκι καὶ ἐβγῆκε στὴν ἄκρη τοῦ περιβολιοῦ, ὅπου εἶχε ἄμμο, καὶ ἄρχισε νὰ τὸ γεμίζῃ μὲ ἔνα μικρὸ φτυάρι. Στὸ μεταξὺ ἦλθε καὶ ὁ Κωστάκης καὶ τὴν ἐβοηθοῦσε.

~~Τὸ κοττέτσι ήτο σὰν ἔνα ὡραῖο μικρὸ σπιτάκι κτιστό, ἀσπρισμένο, μὲ κόκκινα κεραμίδια καὶ μὲ πόρτα καὶ παραθυράκι βαμμένα πράσινα. Γύρογύρο εἶχε τὴν ἀντίστοιχην τοῦ, εὔρυχωρη, κλεισμένη μὲ συρματόπλεγμα, ὥστε γὰ μὴ μποροῦν νὰ βγαίνουν ἔξω οἱ κόττες καὶ νὰ τρῶνε τὰ λουλούδια τοῦ κήπου.~~

Μέσα εἶχε τρία σανίδια γύρο-γύρο σὲ ραφάκια, ὅπου ἀνεβαίνουν οἱ κόττες καὶ κουρνιάζουν. Κάτω, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ στὶς δυὸ γωνίες, εἶχε δυὸ κασσόνια χαμηλά, γεμάτα ἄχυρο, ὅπου πηγαίνουν οἱ κόττες καὶ γεννοῦν.

Στὸ ἔνα ἀπ' αὐτά, είναι τώρα κοντὰ τρεῖς ἑβδομάδες, ποὺ ἔχει καθίσει ή μαύρη τους κόττα καὶ κλωσσᾶ. "Ἐχει δώδεκα αύγα καὶ τὰ ζεσταίνει μὲ τὶς πτερούγες της.

Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας εἶχε μπῆ μέσα στὸ

κοττέτσι καὶ τὸ εἶχε πιὰ σκουπίσει καὶ συγυρίσει.
Εἶχε καθαρίσει καλά τὰ σανίδια καὶ εἶχε βάλει
καθαρὸ ἄχυρο στὴ μιὰ φωλιά. Ἔπειτα ἐβούτηξε τὴ
σκούπα στὸν ἀσβέστη, ποὺ εἶχε ἀπὸ πρὸν ἔτοιμά-
σει, καὶ ἄλειψε τοὺς τοίχους του μέσα κι ἔξω, τὶς
σανίδες καὶ τὰ κασσόνια. Ἐσκόρπισε ὕστερα κάτω
στὸ πάτωμα τοῦ κοττετσιοῦ καὶ ἔξω στὴν αὐλή
του τὴν ἄμμο, ποὺ ἔφερε ἡ Ἐλενίτσα.

✗ Τώρα τὸ κοττέτσι λάμπει ἄσπρο - ἄσπρο καὶ θὰ
εἶναι πάλι καθαρὸ ὅς τὴν ἄλλη Τρίτη. Οἱ κόττες
θαρρεῖς καὶ ἔνοιωθαν, πὼς τὸ σπίτι των ἔγινε πάλι
καθαρὸ καὶ ὠραῖο, καὶ ἔκαμναν γῦρο βόλτες, καμα-
ρωτὲς καὶ εύχαριστημένες. Ὁ πετεινὸς μάλιστα,
ὑπερήφανος, στολισμένος μὲ τὰ χρυσογάλαζα
πτερά τῆς ούρᾶς του καὶ τὴν κόκκινη κορῶνα τοῦ
λειριοῦ του, ἀνέβηκε ψηλὰ στὴν κορφὴ τοῦ κοττε-
τσιοῦ καὶ ἔφώναξε: *χα*

— Κικιρίκου ου ου! σὰν νὰ ἐδιαλαλοῦσε παντοῦ
τὴ σημερινὴ καθαριότητα τοῦ σπιτιοῦ του. ✗

Τχ

21. Η ΚΛΩΣΣΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΗ ΜΗΤΕΡΑ

Τὰ παιδιά ἐμπήκαν μέσα καὶ ἐπλησίασαν τὴν κλῶσσα στὴ φωλιά της. Σὰν ἐπῆγαν ὅμως πολὺ κοντά της, ἡ κλῶσσα ἔβγαλε μιὰ δυνατὴ φωνή, σὰν νὰ ἐφοβέριζε.

— Δὲν θέλει νὰ τὴν πειράξωμε. Μᾶς λέγει νὰ φύγωμε, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ἔγὼ θέλω νὰ ιδῶ, ἀν ἔβγαλαν τὰ πουλάκια, εἶπε ὁ Κωστάκης.

“Απλωσε τὸ χέρι του, μὰ τὴν ἴδια στιγμὴ ἔβγαλε δυνατὴ φωνή:

— “Αχ! μητέρα μου!

— Τί ἐπάθατε; ἐφώναξε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας, ποὺ εἶχε πάει νὰ φέρῃ νερό, γιὰ νὰ γεμίσῃ τὰ δοχεῖα, ποὺ πίνουν οἱ κόττες, καὶ ἔγύριζε ἐκείνη τὴ στιγμή.

— Ή κλῶσσα μὲ ἑτσίμπησε, μὲ ἑδάγκωσε! εἶπε ὁ Κωστάκης, δείχνοντας τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ χεριοῦ του, ποὺ εἶχε κι ὄλας κάμει μαῦρο σημάδι.

— Δὲν σᾶς ἔχω εἶπει νὰ μὴ τὴν πειράζετε; εἶπε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη. Ή κλῶσσα ἀγαπᾷ πολὺ τὰ παιδιά της καὶ τὰ προστατεύει πολύ. Έχετε ὑπομονὴ ὥς τὸ μεσημέρι. “Οσο νὰ γυρίσετε σεῖς

ἀπὸ τὸ σχολεῖο, θὰ ἔχουν ἀρχίσει νὰ βγαίνουν τὰ πουλάκια καὶ τότε θὰ τὰ ἰδοῦμε.

“Υστερα ἐβγῆκαν ὅλοι ἔξω, ἐπέρασαν καὶ ἀπὸ τὸ συρματένιο φράκτη καὶ ἔκλεισαν τὴν συρματόπλεκτη πορτίτσα του.

X—"Ετσι, κοττούλές μου, εἶπε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας, ἂν δὲν ἐπειράζατε τὰ λουλούδια καὶ τὰ λαχανικά, θὰ σᾶς ἀφηνα νὰ κάνετε βόλτες στὸ περιβόλι. Τώρα ὅμως καλὰ περνάτε καὶ στὸ σπίτακι σας. X

Οἱ κότες ἔμαζεύθηκαν ὅλες μπροστά της, σᾶν κάτι νὰ ἐπερίμεναν.

— Νά, παιδιά, σκορπίστε τους λίγα σκύβαλα καὶ λίγο καλαμπόκι.

Τὰ παιδιά ἐπῆραν ἀπὸ μιὰ φούχτα σκύβαλα καὶ καλαμπόκι καὶ τοὺς τὸ ἐπέταξαν. “Ολες ἐρρίχθηκαν νὰ τσιμποῦν μὲ ὅρεξι μεγάλη.

— Κοιτάξετέ τις! Κάνουν σᾶν νὰ μήν ἔφαγαν πρωὶ-πρωὶ τὸ ζεστό τους φαγητὸ ἀπὸ πίτουρα. “Ετσι εἰναι αὐτές, ὅλο νὰ τρώγουν θέλουν. “Ολη μέρα δὲν κάνουν ἄλλη δουλειὰ παρὰ νὰ σκαλίζουν μὲ τὰ νύχια των καὶ νὰ τσιμπολογοῦν μὲ τὴν κοκκαλένια μύτη των. Μὰ τώρα βιασθῆτε νὰ φύγετε γιὰ τὸ σχολεῖό σας, γιατὶ ἡ ὥρα ἐπλησίασε.

Τὰ παιδιά ἔτρεξαν, ἐπῆραν τὶς σάκκες των, ἔχαιρέτησαν ὅλους καὶ ἔφυγαν.

“Εκείνη τὴν στιγμὴ ἔνας πετεινὸς ἐλαλοῦσε στὸ κοττέτσι.

‘Ο Κωστάκης ἔθυμήθηκε ἔνα ποίημα γιὰ τὸν πετεινό: X

~~X~~ 72. ΠΕΤΕΙΝΟΣ

Πετεινὸς μέσος στὴν αὐλὴ
κικιρίκοκου λαλεῖ. ~~X~~
Ἐχει ἔνα λοφίο πρώτης
καὶ σπιρούνια σὰν ἵπποτης.

~~X~~ Ἐχει μιὰν ούρα ψηλή,
φουντωτὴ καὶ παρδαλή,
καὶ στὴ μούρη του, γιὰ γένεια,
δυὸ φυλλάρια κρεατένια. ~~X~~

Τὴν αύγούλα, ποὺ λαλεῖ,
σειεὶ φτερὰ καὶ κεφαλή.
Κικιρίκοκου, γειτόνοι,
σηκωθῆτε, ξημερώνει. ~~X~~

«Διάπλασις τῶν Παΐδων»

Γεωργίος Βιζηνηρός

73. ΟΙ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΤΟΥ ΧΕΙΜΩΝΑ

Είναι πολλές ήμέρες τώρα, που διάσκαλος
είπε στά παιδιά της τάξεως να γράψουν στά τε-

X *Παροιμίες μα το Δεκέμβριον*
ΓΙΑ ΤΟ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟ

1. Δεκέμβριος, Χριστοῦ Γέννησι καὶ καλός μας
[χρόνος].
2. Τὸ τραγούδι μὲ τὸν Τρύγο, τὸ Δεκέμβρη πα-
[ραμύθι.
3. Χιόνι τοῦ Δεκεμβριοῦ, χρυσάφι τοῦ καλο-
[καιριοῦ.
4. Νά 'ναι Χριστούγεννα στεγνά, τὰ Φῶτα χιο-
[νισμένα,
χαρὰ σ' ἐκεῖνο τὸ γεωργό, ποῦχει πολλὰ σπαρ-
[μένα.
5. *Νά 'ναι Χριστούγεννα στεγνά, τὰ Φῶτα χιο-*
[νισμένα.
καὶ τὰ Λαμπρὰ βρεχούμενα, ἀμπάρια γιομι-
[σμένα. X
6. "Αγια Βαρβάρα μίλησε κι δ Σάββας ἀπεκρίθη:
→Μαζέψτε ξύλα κι ἄχυρα καὶ σύρτε καὶ στὸ
[μύλο,
γιατ' "Αϊ-Νικόλας ἔρχεται στὰ χιόνια φορ-
[τωμένος. X

τράδια τους δύσες παροιμίες ήμπορούν, για τους χειμωνιάτικους μήνες.

Τὰ παιδιά ἔγραψαν στὰ τετράδιά τους πολλές παροιμίες:

✗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ

1. Χιόνισ' ἔβρεξ· ὁ Γενάρης, ὅλ· οἱ μύλοι μας [θ' ἀλέθουν.]
2. Χιόνι πέφτει τὸ Γενάρη, χαρὲς θᾶν· τὸν Ἀλωνάρη.
3. Τοῦ Γενάρη τὸ φεγγάρι ἥλιος τῆς ἡμέρας [μοιάζει.]
4. Χαρὰ στὰ Φῶτα τὰ στεγνὰ καὶ τὴ Λαυτρή [βρεμμένη.]

✗
χα

ΓΙΑ ΤΟ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟ

1. 'Ο Φλεβάρης μὲ νερό, κουτσός μπαίνει στὸ [χορό.]
2. 'Ο Φλεβάρης κι ἀν φλεβίσῃ, καλοκαΐρι θὰ μυρίσῃ.
3. 'Ο Φλεβάρης κι ἀν χιονίσῃ, πάλι ἀνοιξι θ' ἀνθίσῃ.
4. 'Ο Φλεβάρης κι ἀν φλεβίζῃ, πάλι ἡ ἀνοιξι μυρίζει,
μὰ κι ἀν τύχῃ νὰ θυμώσῃ, μέσ' στὰ χιόνια θὰ μᾶς χώσῃ.
5. 'Παπαντὴ καλοβρεμμένη, ἡ κοφίνα γεμισμένη.

Μικρές κάτασπρες τοῦφες, σὰν ἐλαφρὲς πεταλοῦδες, στριφογυρίζουν στὸν ἀέρα ὥρες πολλὲς ἐπάνω ἀπὸ τὸ Χωριό. Πέφτουν ἀπαλὰ ἀπαλὰ καὶ στολίζουν τὰ δένδρα καὶ τοὺς θάμνους τῶν κήπων, τοὺς κάμπους καὶ τοὺς γῦρο λόφους. Δὲν ἔχουν ξεχάσει τίποτε.

Τὰ δένδρα, χιονισμένα τώρα, μοιάζουν ἄλλα σὰν ἀσπρες διπρέλλες, ἄλλα σὰν πολυέλαιοι. Τὸ κωδωνοστάσιο τοῦ Ἀγίου Γεωργίου ἐντύθηκε μὲν α χονδρὸ χιονᾶτο ἐπαναφόρι.

~~ο~~ ~~χ~~ "Ολα τὰ σπίτια φοροῦν ἀσπρες κουκοῦλες. Κι ὅλα τὰ μικρὰ φυτὰ εἰναι θαμμένα κάτω ἀπὸ τὸ κάτασπρο χιόνι. ~~χ~~ ~~ο~~

"Ως ἔκει ποὺ μπορεῖ νὰ φθάσῃ τὸ μάτι, τὸ χιόνι ὅλα τὰ σκεπάζει. Δὲν μπορεῖ νὰ ξεχωρίσῃ κανεὶς οὕτε μονοπάτια οὕτε δρόμους.

Βαθειὰ σιωπὴ βασιλεύει σ' ὅλο τὸ Χωριό. Ποὺ καὶ ποὺ φαίνεται κανένας ἀνθρωπος κουκουλωμένος. Οἱ ἀνθρωποι εἰναι μαζευμένοι στὰ σπίτια τους, κοντὰ στὴ φωτιά τους. Καὶ τὰ ζῷα εἰναι χωμένα στοὺς στάβλους καὶ στὶς φωλιές τους.

~~αχ~~ Μόνοντὰ καημένα τὰ σπουργίτια, οἱ παπαδίτσες κι ἄλλα πουλάκια πετοῦν ἀπὸ τοὺς γειτονικοὺς θάμνους μὲ παραπονιάρικες φωνοῦλες, γιατὶ δὲν εύρισκουν ἔκει νὰ φάνε κάτι. Κι ἔρχονται ὡς στὶς αὐλὲς καὶ ὡς στὰ σκαλοπάτια, νὰ τσιμπήσουν τὰ ψίχουλα καὶ τοὺς σπόρους, ποὺ τοὺς ἔχουν ρίξει τὰ παιδιά. ~~χχ~~ ~~ο~~

75. ΧΙΟΝΟΠΟΛΕΜΟΣ

1 1

Χιόνισε καὶ κάναμε
μιὰν ἄσπρη στίβα τόση! "Αν βαστᾶν τὰ κότσια σας,
πιάστε μετερίζι.

Τέτοιο χιόνι πούπουλο,
Θεέ μου, νὰ μὴ λειώσῃ. "Οπου πέση ἡ μπάλλα μας,
μύτες κοκκινίζει. X

2 2

"Ε! μὲ τὸ χιονάνθρωπο,
τραβηχθῆτε πέρα!

"Αναψεν ὁ πόλεμος,
πάρτε πρώτη σφαῖρα.

Πῶς; Γελάτε; Πάρτε την
πάνω στὸ στομάχι.

Φράπ! καὶ σκάζει ἡ δεύτερη
στοῦ ἀρχηγοῦ τὴ ράχι.

4 4

5 5

Φράπ! κι ἀπ' τὰ κεφάλια τους
πέφτουν κάτω οἱ κοῦκκοι.

Φράπ! καὶ τοῦ χιονάνθρωπου
σπάζει τὸ τσιμπούκι.

«Παιδικές ψυχές»

Στέλιος Σπερδάντσας

X 76. ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΠΗΓΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

‘Ο καινούργιος χρόνος ἔμπήκε μὲ δύμορφη λιακάδα κι ὁ κύρ-Δημήτρης ἀπεφάσισε νὰ κάμη τὸ ταξίδι μαζὶ μὲ τὰ παιδιὰ στὴν πόλι, ποὺ εἶναι ἡ πιὸ μεγάλη στὴν περιοχὴ τοῦ Χωριοῦ. Τὸ εἶχε ἀναβάλει τὶς παραμονὲς τῶν Χριστουγέννων, γιατὶ ὁ καιρὸς δὲν ἦτο καὶ τόσο καλός. Τὸ ἄλλο πρωὶ ἐξεκίνησαν. Θὰ ἔμεναν στὸ ξενοδοχεῖο δυὸς ἡμέρες.

Ἐμπῆκαν στὸ λεωφορεῖο, ποὺ ἔκανε τὴ συγκοινωνία τοῦ Χωριοῦ μὲ τὴν πόλι.

X “Υστερα ἀπὸ δυὸς ὥρες ἀντίκρυσαν τὴν πρωτεύουσα τῆς περιοχῆς των, τὸ φρούριό της, τὶς συνοικίες καὶ τὸ ψηλὸ καμπαναριὸ τῆς Μητροπόλεως. Πιὸ πέρα ἐφαίνετο ἡ θάλασσα, σὰν ἀπέραντος γαλάζιος κάμπος. Xα

X ‘Απὸ τὰ κλειστὰ τζάμια τοῦ λεωφορείου τὰ παιδιὰ κοιτάζουν μὲ θαυμασμὸ δλη αὐτὴ τὴν εἰκόνα, ὥσπου σὲ λίγο ἔχαθηκε. Xο

Καθὼς τὸ αὐτοκίνητο ἔμπαινε μέσα στὴν πόλι, τὰ παιδιὰ δὲν ἐπρόφθαναν νὰ βλέπουν. Σπίτια μεγάλα καὶ ψηλά μὲ πολλὰ πατώματα. “Αλλα χαμηλά.” Αλλα μὲ στενὰ κι ἄλλα μὲ πλατιὰ παράθυρα. Ἐπερνοῦσαν μέσα ἀπὸ μεγάλο δρόμο. Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἦσαν καταστήματα μὲ προθῆκες στολισμένες μὲ διάφορα ἔμπορεύματα. Στὰ πεζοδόμια ἐκυκλοφοροῦσαν πολλοὶ διαβάτες.

“Ἐφθασαν τέλος στὸ σταθμὸ αὐτοκινήτων. Ἐκεὶ ὁ κύρ-Δημήτρης μὲ τὰ παιδιὰ κατέβηκαν ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητο, ἐπῆραν τὰ πράγματά τους καὶ ἐπῆγαν σ’ ἔνα ξενοδοχεῖο, κοντὰ στὸ σταθμό. V

12
45

X

77. ΠΟΣΟ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΉΤΟ Η ΠΟΛΙΣ

Opθο

Τὴν πόλιν ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα μόνον ἀπὸ μερικὲς φωτογραφίες τὴν ἔγνωριζαν. Αὔτες ὅμως ἔδειχναν τὰ πιὸ ὅμορφα καὶ τὰ πιὸ κεντρικὰ μέρη. Καὶ τὰ παιδιὰ εἰχαν φαντασθῆ, πῶς ὅλα τῆς τὰ σπίτια θὰ ἦσαν ψηλὰ σὰν παλάτια καὶ πῶς ὅλοι οἱ δρόμοι τῆς θὰ εἰχαν δενδροστοιχίες. Πόσο ὅμως διαφορετικὰ εύρηκαν τὰ πράγματα!

‘Η πόλις, κτισμένη κάτω ἀπὸ τὸ φρούριό της, φθάνει ὥς τὴν παραλία. Τὴν διασχίζει ἔνα ποτάμι, φραγμένο δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ μὲ τοίχους στερεούς.
“Ἐχει ὡραίους ἀσφαλτοστρωμένους δρόμους. ‘Η πόλις εἶναι παλιά, κτισμένη ἀπὸ χρόνια πολλά, καὶ δὲν ἔχει σχέδιο. ‘Η νέα ὅμως πολιτεία, ποὺ σιγά-σιγά κτίζεται πρὸς τὴν παραλία, ἔχει ὡραιότερα κτίρια καὶ κανονικοὺς δρόμους.

Πόσο διαφορετικὴ εύρηκαν τὰ παιδιὰ τὴ ζωὴ στὴν πόλι! Οἱ νείκοκυρὲς παίρνουν τὸ γάλα ἀπὸ τὸ γαλατᾶ. Ψωνίζουν ἀπὸ τὴν ἀγορὰ ἢ ἀπὸ διαφόρους παντοπῶλες ἢ μανάβηδες, ποὺ εἶναι στὶς συνοικίες.

Δυνατὲς σφυρίκτρες ἀπὸ τὰ ἐργοστάσια καλοῦν τοὺς ἐργάτες στὴ δουλειά. Κι ἀπὸ τὶς ψηλὲς καπνοδόχες ἀνεβαίνει πολὺ ψηλὰ ὁ καπνός.

χ Μὲ τὶς φωνές τους ὁ ἐφημεριδοπώλης καὶ ὁ
κάθε μικροπωλητὴς ἀναστατώνουν τοὺς δρόμους.
“Ολη τὴν ἡμέρα οἱ δρόμοι ἔχουν πολλὴ κίνησι. Τὸ
βράδυ τοὺς φωτίζουν μεγάλες ἡλεκτρικὲς λάμ-
πες. Τὸ ἴδιο καὶ τὶς πλατεῖες. X

Τὰ παιδιὰ τὴν πρώτη ἡμέρα ἐπερπάτησαν ἀρ-
κετὰ καὶ εἶδαν πολλὰ πράγματα, ποὺ τοὺς ἔκα-
μαν ἐντύπωσι. ‘Ο πατέρας τοῦ Κωστάκη τοὺς τὰ
ἔξηγοῦσε ὅλα. X

V 78. ΩΡΑΙΟ ΦΩΣ

Ἐκεῖνο, ποὺ ἔκαμε ἐντύπωσι στὰ παιδιά, ἦτο
τὸ «τάκ», ποὺ ἐγίνετο μὲ μισὴ στροφὴ τοῦ διακό-
πτη δεξιά. Τὸ δωμάτιο τότε ἐφωτίζετο, σὰν νὰ
ἔμπαινε μέσα ξαφνικὰ ὁ ἥλιος. Κι ὕστερα ἔνα
«τάκ» καὶ τὸ δωμάτιο ἐβιθίζετο πάλι στὸ σκοτάδι.

X Αὐτὸ τὸ ὠραῖο φῶς, ποὺ εἶναι κλεισμένο μέσα
σ’ αὐτὴ τὴ μικρὴ γυάλινη λάμπα, πότε θὰ τὸ ἔχω-
με κι ἔμεῖς στὸ χωριό μας X ἐρώτησε ἡ Ἐλενίτσα
τὸν θεῖο Δημήτρη.

— Πολὺ γρήγορα! Αὔριο θὰ σᾶς πάω, νὰ μείνετε
ὅλη τὴν ἡμέρα, στὸ σπίτι μιᾶς ἐξαδέλφης μας.
“Εχει κι αὐτὴ παιδιὰ σὰν καὶ σᾶς. Θὰ μείνετε μαζί¹
τους κι ἐγὼ θὰ φροντίσω γιὰ τὸ ζήτημα τῶν μηχα-
νημάτων. Θὰ χρειασθῇ νὰ μείνωμε ἀκόμη δυὸς ἡμέ-
ρες ἐδῶ καὶ θὰ φύγωμε τὴν παραμονὴ τῶν Φώτων
γιὰ τὸ Χωριό.

— Α, λέγει ὁ Κωστάκης. Τί ωραῖα νὰ ἔχωμε καὶ

έμεις αύτὸ τὸ φῶς καὶ νὰ περπατοῦμε ἔξω στοὺς δρόμους μας. "Οχι, ποὺ μόλις σκοτεινιάση, χωνό- μαστε μέσα στὰ σπίτια μας.

— "Έχουν ἀπὸ καιρό, θειέ, αύτὸ τὸ φῶς ἐδῶ; ἐρώ- τησε ἡ Ἐλενίτσα.

~~✗~~ "Οχι, δὲν εἰναι πολλὰ χρόνια, εἶπε ὁ θεῖος Δη- μάτρης. Γιὰ νὰ γίνῃ δμως αύτὸ καὶ νὰ τὸ χαιρώμα- στε ἔμεις σήμερα, ἔχρειάσθηκαν πολλὰ χρόνια δουλειᾶς καὶ μελέτης. Πολλοὶ ἐπιστήμονες ἐπέ- ρασαν ὅλη τους τὴ ζωή, γιὰ νὰ ἐπιτύχουν τὸ ἡλεκτρικὸ ρεῦμα! 'Αλλ' αὐτὰ ὅλα θὰ τὰ μάθετε πιὸ καλὰ στὸ σχολεῖό σας, στὶς μεγαλύτερες τά- ξεις ~~✗~~ Μάλιστα, ὅταν θὰ στείλῃ ὁ θεῖος Ἀργύρης ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ καὶ τὰ ἄλλα σχολικὰ δργανα, θὰ στείλῃ μαζὶ καὶ μιὰ μικρὴ ἡλεκτρικὴ μηχανή.

X 79. ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΚΗΠΟ

Τὴν ἄλλην ἡμέρα ὁ κύρ-Δημήτρης ἐπῆγε τὰ παιδιά στοῦ κυρίου Θάνου, ποὺ εἶχε γυναῖκα τὴν κυρία "Αννα, μιὰ ἀνεψιὰ τῆς γιαγιᾶς. Ἡ κυρία "Αννα εἶχε δυὸς παιδιά, τὸ Γιώργο καὶ τὴ Μαρίκα, μὲ τὴ διαφορά, ποὺ ἦσαν λιγάκι μεγαλύτερα. Ὁ Γιώργος ἐπῆγαινε στὸ Γυμνάσιο κι ἡ Μαρίκα στὴν ΣΤ' τάξι τοῦ Δημοτικοῦ.

'Ο θείος Δημήτρης εἶχε εἰδοποιήσει, πῶς θὰ ἐπῆγαιναν ἐκεῖ καὶ τοὺς ἐπερίμεναν. Ἐχάρηκαν πολὺ τὰ παιδιά. Καθὼς ἦτο καὶ ὥραῖς καιρός, ἐβγῆκαν ὅλοι μαζὶ γιὰ περίπατο στὸ Δημόσιο κῆπο.

X Εἰδαν κτίρια πολλὰ καὶ ὥραῖα, τὸ Δικαστήριο, τὰ Σχολεῖα καὶ ἄλλα. Ἐπέρασαν ἀπὸ μιὰ δενδροστοιχία, ἐπῆγαν στὸ μητροπολιτικὸ ναὸ καὶ ἔθαύμασαν τὶς μεγάλες καὶ ὥραίες εἰκόνες του. χαρό

Μεγάλος ἦτο ὁ κῆπος, μὲ δένδρα μεγάλα καὶ μικρά, μὲ παρτέρια, ποὺ τὰ ἐστόλιζαν κάθε λογῆς λουλούδια, τὰ περισσότερα ἄγνωστα στὰ παιδιά.

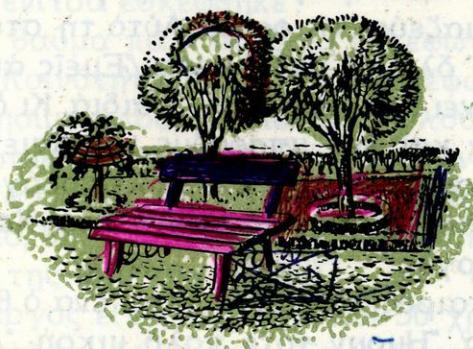
X Εἰδαν καὶ ἐπιγραφές, ποὺ ἔλεγαν: «Μὴ πειράζετε τὰ ἄνθη», «Ἄγαπᾶτε τὰ ἄνθη καὶ τὸ πράσινο». Ὁλα ἐκεῖ μέσα ἦσαν ταιριασμένα κι ἔπρεπε νὰ τὰ χαίρωνται ὅλοι, χωρὶς νὰ τὰ καταστρέφουν. Κανένας δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ κόψῃ ἔνα λουλούδι. "Ομως ὅλοι εἶχαν τὸ δικαίωμα ν' ἀπολαμβάνουν τὴν ὁμορφιὰ καὶ τὴ μυρωδιά του.

Ἐπισκέπτες ἀρκετοὶ ἐκάθοντο σὲ μπάγκους, κοντὰ στὰ δένδρα, γῦρο ἀπὸ μιὰ μεγάλη δεξαμενή.

"Ἐνας μόνον μπάγκος ἦτο ἀδειανὸς καὶ στὴν ἄκρη του ἐκάθητο ἔνας κύριος. Ὁ Γιώργος ἐζή-

τησε τὴν ἄδεια νὰ καθίσουν καὶ ἐκάθισαν καὶ τὰ
τέσσερα παιδιὰ κοντὰ καὶ συζητοῦσαν γιὰ τὰ παι-
γνίδια τους.

✗ 'Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἔβλεπαν τὸ συν-
τριβάνι τῆς δεξαμενῆς, ποὺ ἔτιναζε ψηλὰ τὸ νερό
κι ἐκεῖνο ἔπεφτε πάλι κάτω σὰν βροχή. ✗ *MKO*

✗ 80. ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Σὲ λίγο ἑσηκώθηκαν τὰ παιδιά, γιὰ νὰ πᾶνε
στὸ σπίτι. "Ἐφαγαν μὲ πολλὴ ὅρεξι. "Οταν ἔφαγαν,
ἐκάθισαν στὸ σαλόνι νὰ ζεκουρασθοῦν.

Ξαφνικά, ἀπὸ τὴν ἄλλη αἰθουσα ἀκούσθη-
καν κάτι δυνατές φωνές, ποὺ τὰ παιδιὰ ἐτρόμα-
ξαν. Ἡ Μαρίκα εἶχε πάει καὶ εἶχε ἀνοίξει τὸ ραδιό-
φωνο. Τὰ παιδιὰ ἔτρεξαν πρὸς τὰ ἐκεῖ.

✗ 'Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἔπλησίασαν καὶ
εἶδαν μιὰ πλάκα, προφυλαγμένη μὲ γυαλί, γεμάτη
ὄνόματα. Ἡσαν τὰ ὄνόματα πολλῶν πόλεων ἀπὸ
ὅλες τὶς χῶρες τῆς γῆς, ὅπως ἔξήγησε ὁ Γιώργος.
Ἡ Μαρίκα ἔβαλε τὸ δείκτη ἐπάνω στὸ ὄνομα 'Α-

θήναι» κι ἀκουσαν τραγούδια ἀπὸ τὸ Ραδιοφωνικὸ
Σταθμὸν Ἀθηνῶν. ~~X~~

— Τί θαῦμα! εἶπε ἡ Ἐλενίτσα.

— Μὰ πῶς ἔρχονται ἔτσι τὰ τραγούδια ἀπὸ τὴν
Ἀθήνα; ἔρωτησε ὁ Κωστάκης.

‘Η Μαρίκα ἔξήγησε:

~~X~~ Στὴν Ἀθήνα τραγουδοῦν ἐμπρὸς σ' ἔνα μηχά-
νημα, ποὺ μαζεύει τὴ φωνή. Αὐτὸ τὴ στέλνει σὰν
ἀστραπὴ σ' ὅλα τὰ ραδιόφωνα. ~~γέμεις~~ ἀκοῦμε τὴν
ঢৰা, ποὺ ἔχει τραγούδια γιὰ παιδιά. Κι ὅταν εἶναι
κακοκαιρία καὶ δὲν μποροῦμε νὰ πᾶμε στὴν ἐκ-
κλησία, ἀκοῦμε ἀπ' ἐδῶ καὶ τὴ λειτουργία.

— Ἐσεῖς δὲν ἔχετε ραδιόφωνο στὸ Χωριό; ἔρω-
τησε ὁ Γιώργος.

— Εἶναι καιρός, ποὺ εἶχε φέρει ἔνα ὁ θεῖος, εἶπε
ἡ Ἐλενίτσα. Ἡμουν τότε πολὺ μικρή. Ἄλλὰ τοῦ
ἔχαλασε. Ἐλειτουργοῦσε μὲ ἡλεκτρικὲς στῆλες.
Τώρα μᾶς εἶπε, πῶς, ὅταν θὰ ἔχωμε ἡλεκτρικὸ
ρεῦμα στὸ Χωριό, θὰ τὸ ἀλλάξῃ καὶ θὰ φέρῃ ἔνα
ἄλλο. Κι ἔτσι θὰ ἔχωμε καὶ ἐμεῖς ραδιόφωνο, σὰν
αὐτό. ~~X~~

~~X~~ 81. ΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ

— Ντρίν! Ντρίν! Ντρίν! ἀντίχησε τὸ κουδούνι
τοῦ τηλεφώνου. Τρέχει στὸ διάδρομο ὁ Γιώργος
καὶ παίρνει τὸ ἀκουστικό.

— Ἐμπρός! Ποιός ὁμιλεῖ, παρακαλῶ;... Ἐσὺ εἰ-
σαι, πατέρα;... Ἐδῶ εἶναι τὰ παιδιά... Νὰ ἔλθωμε

12

στὸ μεταξουργεῖο; Κι ἔπειτα στὸν κινηματογράφο;
"Α! ώραία... Θὰ ἔλθωμε ἀμέσως.

5

"Απὸ τὸ μεταξουργεῖο δὲ κύριος Θάνος εἰδοποιοῦσε τὸ Γιῶργο νὰ πάῃ μὲ τὰ παιδιὰ στὸ μεταξουργεῖο, γιὰ νὰ τὸ ίδοῦν. "Υστερα θὰ τοὺς ἔπαιρνε, νὰ τοὺς πάῃ ὅλους στὸν κινηματογράφο.

34

"Η Ἐλενίτσα ἐσκέφθηκε:

21

— "Αλλο θαῦμα πάλι αὐτὸ τὸ τηλέφωνο!

43

Στὴν Κοινότητά τους ἔχουν τηλέφωνο. Αλλὰ δὲν τὸ χρησιμοποιοῦν ὅποια ὡρα θέλουν καὶ οὕτε γιὰ μικροπράγματα. Τηλεφωνοῦν μόνο τὰ τηλεγραφήματα, ποὺ θὰ σταλοῦν στὴν πολιτεία. "Αν ἦτο εὔκολο, θὰ ἔπαιρνε στὸ τηλέφωνο καὶ τὰ ἔξαδελφάκια της ἀπὸ τὴν Ἀθήνα.

5

~~Χ~~ 'Ο Γιῶργος εἶπε, πῶς ἐδῶ καὶ 30 χρόνια δὲ μεγάλος 'Ιταλὸς ἐφευρέτης Γουλιέλμος Μαρκόνι ἐπέτυχε μὲ τὸ τηλέφωνο νὰ μιλοῦν οἱ ἀνθρώποι μὲ ὅλες τὶς χῶρες τῆς γῆς ~~χρό~~^{χρο} Ετοι ἐπικοινωνοῦν μεγάλα πλοῖα, ποὺ ταξιδεύουν στὶς μεγάλες θάλασσες, στοὺς ώκεανούς. Κι ἀν εύρεθοῦν σὲ κίνδυνο, καλοῦν ἄλλα πλοῖα σὲ βοήθεια, ποὺ τοὺς ἔρχεται βιαστικὴ καὶ σώζει ἀπὸ τὸ θάνατο χιλιάδες ἀνθρώπινες ζωές.

Τὸ ἀπόγευμα ἔκαμαν ὅλα τὰ παιδιὰ ἔνα περίπατο στὴν πόλι καὶ τὸ βραδάκι δὲ Γιῶργος τὰ ἐπῆγε στὸ ξενοδοχεῖο, δπου τὰ ἐπερίμενε δὲ κύρΔημήτρης. ~~Χ~~

X

82. ΣΤΟ ΛΙΜΑΝΙ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Τὴν ἄλλην ἡμέρα τὸ πρωῖ, ἐπῆγαν τὰ παιδιὰ μὲ τὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη νὰ ίδοῦν καὶ τὸ λιμάνι. Νά την ἡ θάλασσα, ἡ μεγάλη θάλασσα, γεμάτη μικρὰ ἀφρισμένα κύματα. Γαλαζοπράσινη ἀπλώνεται ὡς πέρα μακριά, ἔκει ποὺ φαίνεται σὰν νὰ ἔνωνεται μὲ τὸν οὐρανό. Ποτὲ τὰ παιδιὰ δὲν εἶχαν φαντασθῆ τόσο μεγάλη καὶ τόσο ὥραία τὴ θάλασσα, ποὺ τὴν ἔκανε πιὸ ὥραία καὶ ἡ λιακάδα.

”Ομορφα σπίτια στολίζουν τὴν παραλία κι ἔνας λιμενοβραχίονας προχωρεῖ μέσα στὴ θάλασσα.

Δυὸς βαπόρια φορτηγὰ ἦσαν ἀραγμένα στὸ λιμάνι καὶ ἐπερίμεναν νὰ φορτώσουν. ”Άλλο μεγάλο βαπόρι ἐφάνηκε στὴν εἰσοδο τοῦ λιμανιοῦ. ”Ήτο τὸ καράβι τῆς γραμμῆς, ποὺ ἄραζε σὲ διάφορα λιμάνια, ὃσπου νὰ φθάσῃ στὸ μεγάλο λιμάνι τοῦ Πειραιᾶ.

Τὰ παιδιὰ ὅλο κι ἐρωτοῦσαν γιὰ τὴ θάλασσα, γιὰ τὰ πλοῖα.

— Ή θάλασσα, τοὺς ἔλεγε ό κύρ-Δημήτρης, μ' ὅλες τὶς τρικυμίες της καὶ μ' ὅλη τὴν ἀπεραντοσύνη της, ἥτο πάντα ἔνας μεγάλος δρόμος, ἀνοικτὸς στοὺς ἀνθρώπους.

X Οἱ πρῶτοι θαλασσοπόροι μὲ θάρρος, μὰ καὶ μὲ περιέργεια νὰ γνωρίσουν τὸν κόσμο, ἔφευγαν μὲ μογόξυλα. Μαζὶ τους ἔπαιρναν καὶ διάφορα προϊόντα τῆς πατρίδος τους. Κι ὕστερα ἀπὸ ἔνα μακρινὸ κι ἐπικίνδυνο ταξίδι, ἀντίκρυζαν μὲ λα-

χτάρα τὴν καινούργια γῆ~~χ~~^{Στ'} ἀκρογιάλι τῆς καινούργιας γῆς τοὺς ἐπερίμεναν ἄλλοι παράξενοι ἀνθρωποι, ποὺ μιλοῦσαν μιὰ γλῶσσα διαφορετική ἀπὸ τὴ δική τους. ~~χχ~~

Οἱ θαλασσοπόροι τότε τοὺς ἔδειχναν· καὶ τοὺς ἔδιναν κάποια ὥραῖα πραγματάκια, ἀπὸ τὰ προϊόντα ποὺ εἶχαν φέρει μαζί τους. Καὶ οἱ ἄγνωστοι, μὲ σαστισμένα μάτια, ἀπλωναν δειλὰ τὰ χεριά τους καὶ τὰ ἐπαιρναν. Κι ἔδιναν δικά τους προϊόντα, ποὺ οἱ θαλασσοπόροι τὰ ἔφερναν πίσω στὴν πατρίδα τους. ~~χ~~

— Σήμερα, ἔξακολούθησε ὁ κύρ-Δημήτρης, ὅσο μεγάλες κι ἀν εἰναι οἱ θάλασσες, δὲν ἔχουν πιὰ μυστικὰ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους. Τὰ πλοῖα δὲν κάνουν πιὰ δρόμους ἀγνώστους. Πηγαίνουν γρήγορα καὶ κατ' εὐθεῖαν στὴ γῆ, ποὺ θέλουν νὰ πᾶνε. Δὲν ἔχουν πιὰ ἀνάγκη ἀπὸ τὸν ἀέρα, για νὰ φουσκώσῃ τὰ πανιά τους καὶ νὰ τὰ σπρώχνῃ. Κινοῦνται γοργὰ μὲ μεγάλες μηχανές. Καὶ σὲ λίγες ἡμέρες μποροῦν νὰ φθάσουν στὰ πιὸ μακρινὰ λιμάνια.

Ο ✓ "Οπως στὰ παλιὰ χρόνια, ἔτσι καὶ σήμερα, τὰ πλοῖα κουβαλοῦν ἔδω κι ἔκει προϊόντα τῆς γῆς, προϊόντα τῶν χεριῶν καὶ τῶν μηχανῶν. ~~χ~~ ✓

Τὸ βαπόρι εἶχε πλησιάσει πιὰ καὶ ἄρχισε μιὰ μεγάλη κίνησις στὸ λιμάνι. Βάρκες ἐπήγαιναν κοντὰ κι ἐπαιρναν ἐπιβάτες, ποὺ τοὺς ἔφερναν στὴν ἀποβάθρα.

X 83. ΚΑΡΑΒΙ ΑΝΟΙΓΕΙ ΤΑ ΦΤΕΡΑ

Καράβι άνοιγει τὰ φτερά,
τὴν ἄγκυρα σηκώνει.

Καραβοκύρης στέκεται,
κρατῶντας τὸ τιμόνι.

Καράβι, στὰ ταξίδια σου
θὰ βρῆς λιμάνια χίλια.

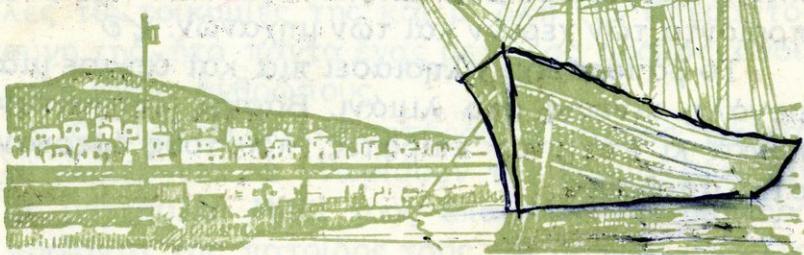
Θ' ἀκούσης «Καλῶς ὥρισες»
ἀπὸ χιλιάδες χείλια. X

Μήν τὰ πιστέψης. "Απιαστες
εύχες, ποὺ ἀγέρας παίρνει
καὶ τὶς σκορπάει στὸ δρόμο του
καὶ πίσω δὲν τὶς φέρνει.

Τὸ μόνο «Καλῶς ὥρισες»,
τὴ μόνη εὔχή, ποὺ πιάνει,
θὰ τὴν ἀκούσης στὸ μικρὸ
τοῦ τόπου σου λιμάνι. XX

«Παιδική Αιθολογία»

'Ιωάννης Πολέμης

11

Πρὶν γυρίσουν στὸ Χωριό, ὁ κύρ-Δημήτρης
ξέπρεπε νὰ περάσῃ κι ἀπὸ τὸ μηχανουργεῖο τῆς πό-
λεως, γιὰ νὰ πληρώσῃ κάποια μηχανήματα τοῦ
Συνεταιρισμοῦ. Τὸ ἔργοστάσιο αὐτὸ εἶναι κοντὰ
σὲ ἐξοχικὴ συνοικία τῆς πόλεως. Ὁλόγυρά του
ἔχει ἔνα ψηλὸ τοῖχο. Κι ἡ καπνοδόχος του λέει καὶ
θέλει ν' ἀγγίξῃ τὸν οὐρανό.

Καθὼς ἐπήγαιναν πρὸς τὸ ἔργοστάσιο, ἔβλε-
παν τὴν καπνοδόχο νὰ βγάζῃ ἔνα καπνό, που
ξέκρυψε τὸν ἥλιο. Ἐμπῆκαν ἀπὸ τὴ μεγάλη σιδερέ-
νια θύρα. Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἐπῆγε στὸ γρα-
φεῖο τοῦ Διευθυντοῦ. Ἐτακτοποίησε τοὺς λογαρια-
σμούς του καὶ παρεκάλεσε τὸ Διευθυντὴ νὰ ἐπι-
τρέψῃ στὰ παιδιά νὰ ἴδοῦν τὸ ἔργοστάσιο.

X "Ἐνας ἐπιστάτης τοὺς ὠδήγησε δλους σὲ δλο
τὸ ἔργοστάσιο. Τὰ παιδιὰ ἔμειναν μὲ τὸ στόμα
ἀνοικτὸ κοιτάζοντας τὸ μηχανουργεῖο." X

X Τὸ ἀπέραντο κτίριο ἦτο γεμάτο μηχανές. Ἐδῶ
ἐγύριζαν μεγάλες ρόδες, ἐκεὶ ἐσηκώνοντο κι ἐπε-
φταν κάποια σιδερένια χέρια. Ἄλλοῦ οἱ μηχανές
ἐτριζαν, ἐβογγοῦσαν, ἐγρύλλιζαν. Κι ἀλλοῦ κά-
ποια πλατιὰ λουριὰ ἐγύριζαν μὲ δύναμι μικρότε-
ρες ρόδες. X

a + Μηχανές περίεργες ἐπελεκοῦσαν τὸ σίδερο ἢ
τὸ ἐλύγιζαν, τὸ ἐπριόνιζαν, τὸ ἐτρυποῦσαν, τὸ
ἐπίεζαν, τὸ ἕκοβαν. Μὲ τὰ κομμάτια οἱ ἐργάτες
ζέφτειαναν διάφορα μηχανήματα, ἐργαλεῖα, κάθε
λογῆς πράγματα. X

Λέει καὶ εἶχε σταματήσει τὸ μυαλὸ τῶν παιδιῶν

μέσα στὸ θόρυβο καὶ στὴ μεγάλη κίνησι, ποὺ ἔγινετο γῦρό τους. ‘Ο πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε:

— Οἱ μηχανὲς σὲ μιὰ στιγμὴ κάνουν τὴ δουλειὰ ἐκατὸ χεριῶν.

‘Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἐκοίταζαν μὲ πολλὴ προσοχὴ τοὺς ἔργατες, ποὺ ἐπέβλεπαν τὶς μηχανές. Κι ἡ Ἐλενίτσα ἔλεγε ἀπὸ μέσα τῆς:

— Τάχα θὰ μποροῦσαν οἱ μηχανὲς νὰ κινηθοῦν χωρὶς τοὺς ἔργατες; ‘Ἐδῶ εἰν’ ὁ κόμπος, δπως λέει κι ὁ παπποῦς.

Καὶ πάλι ἀπὸ μέσα τῆς ἔδινε τὴν ἀπάντησι:

X — Δίχως τοὺς ἔργατες, οἱ μηχανὲς θὰ ἥσαν ἄχρηστες! Αὐτὸ ἐμένα κατεβάζει τὸ κεφάλι μου.

Τὸ ἀπόγευμα ἔφυγαν γιὰ τὸ Χωριό, δπου ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα δὲν ἔπαιναν νὰ διηγοῦνται σ’ ὅλους ὅσα εἶδαν στὴν πόλι. X

85. Η ΦΑΝΕΛΛΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΟΥ

— Μεθαύριο θὰ γίνῃ ὁ ἔρανος γιὰ τὴ φανέλλα τοῦ Στρατιώτου. Είσαι ἔτοιμη; ἔρωτησε τὴν Ἐλενίτσα ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

— Λίγο θέλω, θεῖε, νὰ τελειώσω τὴ μιὰ κάλτσα. Ἀπόψε λέγω νὰ τὴν τελειώσω.

— Νὰ τὴν τελειώσῃς γρήγορα, παιδί μου. Σοῦ εἶπα, οἱ στρατιώτες μας, ποὺ φυλάγουν ἄγρυπνοι τὰ σύνορά μας, κρυώνουν. Καὶ πρέπει ἐμεῖς ἀπὸ ἐδῶ κάτω νὰ τοὺς στείλωμε μάλλινα νὰ φορέσουν, νὰ ζεσταθοῦν. Γιὰ σκέψου τί κρύο εἶναι ἐκεῖ

ἐπάνω στὰ σύνορα! Γι' αὐτό, τὴν ἐποχὴν αὐτήν, κάθε μιὰ γυναικα, κάθε κορίτσι ἐργάζεται γιὰ τὸ στρατιώτη. Πλέκει, γιὰ νὰ φτειάσῃ ἢ μιὰ φανέλλα ἢ ἔνα ζευγάρι κάλτσες ἢ ἔνα ζευγάρι γάντια. "Ενας λόγος λέει: «Τὸ δῶρο, καὶ μικρό, μεγάλη χάρι ἔχει».

~~Ο~~ Πολὺ σωστά, λέγει ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη. "Ημουν κόρη, Δημήτρη, δταν σεῖς ἐπολεμούσατε στὰ βουνὰ τῆς Ἡπείρου καὶ τῆς Ἀλβανίας. Ἐσεῖς ἐπολεμούσατε κι ἐδιώχνατε τὸν ἔχθρὸν μὲ τὴ λόγχη. Κι ἐμεῖς μὲ τὴ βελόνα ἐπολεμούσαμε ἄλλον μεγάλον ἔχθρό σας, τὸ κρύο. Δική μας λόγχη ἦτο ἡ βελόνα. ~~Χ~~ Ἐλέγαμε: «Δὲν πρέπει ν' ἀφήσωμε κανένα στῆθος νὰ κρυολογήσῃ οὕτε κανένα πόδι νὰ πάθῃ». Ἐκάναμε οἰκονομία καὶ δὲν ἀγοράζαμε γιὰ μᾶς τίποτε, γιὰ νὰ μποροῦμε νὰ ἀγοράζωμε μάλλινα νήματα καὶ νὰ πλέκωμε.

'Ο κύρ-Δημήτρης μένει λίγο συλλογισμένος.
"Υστερα χαμογελᾷ καὶ λέγει:

~~Ο~~ "Ἐνα ἀπόγευμα, ἐκεὶ ἐπάνω στὰ βουνὰ τῆς Ἀλβανίας, μοῦ ἔδωκαν κι ἐμένα ἔνα ζευγάρι μάλλινα γάντια, σταλμένα ἀπὸ τὸ ἐξωτερικό~~Ο~~ Ἐπῆγα νὰ φορέσω τὸ ἔνα γάντι κι εύρηκα μέσα ἔνα χαρτάκι μὲ μιὰ διεύθυνσι. Ἡτο τὸ ὄνομα τοῦ κοριτσιοῦ, ποὺ εἶχε πλέξει τὰ γάντια. Ἀργότερα ἔγραψα στὴν Αὔστραλία κι εύχαριστησα τὸ κορίτσι, ποὺ μοῦ εἶχε στείλει τὸ πολύτιμο ἐκεῖνο δῶρο. Ἡτο αὐτὸν μιὰ σπουδαία βοήθεια, ποὺ μᾶς ἔδωκε τὴ δύναμι νὰ νικήσωμε.

‘Η Ἐλενίτσα εἶπε τότε:

— ‘Εγώ κάνω οἰκονομία. “Οταν ἡ μητέρα ἡ διάτριψης μοῦ δίνουν λεπτά γιὰ καραμέλλες, ἀγοράζω λιγάτερες καὶ ὅσα οἰκονομήσω τὰ ρίχνω στὸν κουμπαρᾶ μου.

‘Η μητέρα τοῦ Κωστάκη τὴν ἐρώτησε:

— Τί θὰ κάμης τὰ λεπτά σου, ἄμα γεμίσῃ ὁ κουμπαρᾶς σου, ‘Ελενίτσα;

— Θ’ ἀγοράσω ὅ, τι μοῦ εἰπῆ ἡ μητέρα μου, ἀπάντησε ἡ Ἐλενίτσα.

* * * Ελενίτσα μου, εἶπε ἡ θεία της, πόσα παιδάκια εἶναι πολὺ πτωχά καὶ κοιμοῦνται νηστικά τὸ βράδυ! Οἱ γονεῖς των δὲν ἔχουν χρήματα νὰ τοὺς πάρουν γάλα, ψωμί. Δὲν εύρισκουν ἐργασία καθόλου ἡ πολὺ δλίγη. “Αλλα πάλι παιδάκια εἶναι δρφανά. Νά, τὰ παιδιὰ τῆς κυρὰ - Γιαννούλας οὕτε παπούτσια οὕτε καλὰ φορέματα ἔχουν. Μὰ οὕτε καὶ τρώγουν κάθε ἡμέρα ψωμί. Εἶναι, βλέπεις, λίγη ἡ δουλειὰ τῆς καημένης τῆς μητέρας των.

— “Αν εἶχα πολλὰ λεπτά, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα, θὰ ἀγόραζα ὅ, τι χρειάζονται τὰ παιδιὰ τῆς κυρὰ - Γιαννούλας.

— Καὶ ἔγώ, καὶ ἔγώ, εἶπε ὁ Κωστάκης.

* * * Λοιπὸν τώρα, ποὺ θὰ ἔλθῃ ὁ πατέρας σου, ‘Ελενίτσα, καὶ ὁ δικός σου, Κωστάκη, θὰ τοὺς εἰποῦμε νὰ σᾶς δίνουν κάθε ἡμέρα ἀπὸ μιὰ δραχμὴ τοῦ καθενός. “Ετσι ὁ κουμπαρᾶς σας θὰ

γεμίζη γρήγορα καὶ θὰ μπορῆτε νὰ βοηθᾶτε καὶ
τοὺς πτωχοὺς τακτικά. *χα*

Τὰ παιδιὰ ἐνθουσιάσθηκαν μ' αὐτὴ τὴν ιδέα,
ἐκτύπησαν τὰ χέρια των καὶ ἐφώναξαν:

— Ναι, ναι, τί ώραῖα! *χ*

χ 87. Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

Σήμερα τὸ ἀπόγευμα, στὴ μεγάλῃ αἰθουσα τῶν
τελετῶν τοῦ σχολείου, ἔωρτάσθηκε ἀπὸ τὰ παιδιὰ
ἡ Ἑορτὴ τῆς Μητέρας. Ἡ αἰθουσα ἦτο στο-
λισμένη μὲ λουλούδια, μὲ σημαῖες, μὲ εἰκόνες καὶ
μὲ ἐπιγραφὲς γιὰ τὴ μητέρα. Οἱ μητέρες τῶν παι-
διῶν ἐκάθισαν στὰ καθίσματα, ποὺ ἦσαν στὶς πρῶ-
τες σειρές.

Μετὰ τὴν προσευχὴν διευθυντὴς τοῦ σχο-
λείου εἶπε τὴν ἀκόλουθη ὁμιλία:

«Παιδιά,

χ» "Οπως μέσα στοὺς τόννους τῆς ἄμμου ξεχωρί-
ζει ἔνας κόκκος χρυσάφι, ἔτσι καὶ μέσα στὶς ἀπει-
ρες λέξεις ξεχωρίζει μιὰ μαγικὴ λέξι, ἡ λέξι

Μητέρα. Ἡ σημερινὴ ἔορτὴ τῆς Ὑπαπαντῆς ἔχει καθιερωθῆ στὴν Ἐλλάδα, ὅπως καὶ σ' ὅλο τὸ χριστιανικὸ κόσμο, ὡς Παγκόσμια Ἡμέρα τῆς Μητέρας.^{χρ}

»Δὲν πρέπει ποτέ, παιδιά, νὰ πικραίνετε τὴ μητέρα σας. Ποτὲ νὰ μὴν τῆς δίνετε ἀφορμὴ νὰ λυπηθῇ. Γιατὶ ἡ μητέρα εἰναι γιὰ σᾶς ὁ ἄγγελος, ποὺ σᾶς φυλάγει ἀπὸ κάθε κακό. Αύτὴ σᾶς ἔδωκε τὸ πρῶτο γάλα, σᾶς ἐζέστανε τὰ χεράκια σας μέσα στὰ δικά της, τὸ σῶμά σας μέσα στὴν ἀγκαλιά της. Αύτὴ σᾶς ἔμαθε νὰ μιλᾶτε, νὰ περπατῆτε.

»Ἡ μητέρα δείχνει τὴν πιὸ μεγάλη ἀγάπη. Κάθε της σκέψι, κάθε της κούρασι εἰναι γιὰ σᾶς. Πρέπει λοιπὸν ν' ἀκοῦτε τὰ λόγια της καὶ νὰ τῆς μιλᾶτε μὲ σεβασμό.

X »Οταν τῆς λέγετε μὲ τρυφερὴ φωνή: «Μαννούλα!», ἐκείνη σᾶς ἀπαντᾷ: «Παιδί μου!» μὲ τόση γλύκα, ποὺ φθάνει ὡς μέσα βαθιὰ στὴν καρδιὰ δλων μας». X

Ἄμεσως ἀρχισαν οἱ ἀπαγγελίες ποιημάτων, ποὺ είχαν θέμα τὴ μητέρα, καὶ ἐδιαβάσθηκαν ἐκθέσεις τῶν μεγάλων παιδιῶν μὲ τὸ ἴδιο θέμα.

Ο Κωστάκης ἀπάγγειλε τὸ ποίημα «Ἀποχαρρετισμὸς τῆς Μάννας», ἡ Ἐλενίτσα τὸ ποίημα «Ἡ μαννούλα» καὶ ἄλλα παιδιὰ ἄλλα ποιήματα.

Ἐπειτα τὰ παιδιὰ κατέβηκαν ἀπὸ τὴ σκηνὴ χωρὶς θόρυβο, ἐπρόσφεραν λουλούδια καθένα στὴ μητέρα του καὶ ἐφίλησαν τὸ χέρι τους. Οἱ μητέρες τὰ ἐφίλησαν καὶ ἐκεῖνες. Τὰ παιδιὰ ξαναγύρισαν στὴ σκηνὴ, ἐτραγούδησαν μερικὰ ἄσματα καὶ ἡ ἔορτὴ ἔκλεισε μὲ τὸν Ἐθνικὸ γύμνο.

88. Η ΜΑΝΝΟΥΛΑ

Ποιός τὴν κούνια μας κουνάει,
ὅταν είμαστε μικράκια;
Ποιός χαμογελᾷ στὸ πλάι
καὶ γλυκὰ μᾶς λέει λογάκια
καὶ τὸν ύπνο προκαλεῖ;
‘Η μαμά μας ἡ καλή.

Τὰ μαλλιά μας ποιός κτενίζει;
Ποιός μᾶς καμαρώνει, ἀλήθεια;
Ποιός παιγνίδια μᾶς χαρίζει;
Ποιός μᾶς λέει παραμύθια
στὴ φωτίτσα μας σιμά;
‘Η γλυκειά μας ἡ μαμά.

Κι ὅταν κάποτε ἔνα στόμα
κάτι μὲ θυμὸν μᾶς λέη,
κι ὅταν παρακοῦμε ἀκόμα,
ποιός πονεῖ καὶ σιγοκλαίει
κι ἔχει πίκρα στὴν καρδιά;
Πάντα ἡ μάννα μας, παιδιά.

’Α νέκδοτο

Στέλιος Σπεράντσας

ΑΝΟΙΞΙΣ

X 89. ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΗ ΑΥΓΗ

Τὰ ἄστρα σβήστηκαν. Ἡ μέρα
γλυκοφέγγει ντροπαλή
καὶ στὸν ξάστερον ἀέρα
κελαδοῦν κορυδαλλοί.

X Γύρο στ' ἄνθη τὰ περίσσια
τῆς λευκῆς ἀγραμπελιᾶς
φτερουγίζουν τὰ μελίσσια
μὲ τὴν ἔννοια τῆς δουλειᾶς. X.

X Σὲ χωράφια ἀνθοστρωμένα
καὶ γεμάτα χλωρασιά,
χίλια ἀρνάκια σκορπισμένα
βόσκουν χόρτα καὶ δροσιά.

Κι ἀνασαίνουνε τὰ δάση,
μέσ' στὴ διάπλατη γιορτή,
ποὺ γιορτάζει ὅλη ἡ πλάσι
ἀνθισμένη, φτερωτή. X A1

Γ. Δροσίνης

"Ηλθε ή "Ανοιξις! Μᾶς τὸ φανερώνει τὸ γαλανὸ χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ, τὸ πράσινο χαλὶ τῆς γῆς, τὸ κελάδημα τῶν πουλιῶν. Τὴν "Ανοιξι τὰ δένδρα ἀνθίζουν, οἱ μέλισσες πετοῦν ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι. 'Ο κοῦκκος ἀκούεται «Κού - κου! Κού - κου!» καὶ διαλαλεῖ στὸ δάσος τὴν "Ανοιξι. Τὰ χελιδόνια μὲ τὶς ψαλιδωτὲς οὐρὲς πετοῦν χαρούμενα στὶς παλιές φωλιές ή κτίζουν καινούργιες, κάτω ἀπὸ τὶς στέγες ή τὰ μπαλκόνια. Τὰ πουλιὰ πετοῦν χαρούμενα καὶ καθαρίζουν τὸν ἄέρα ἀπὸ τὰ βλαβερὰ ἔντομα, ποὺ φέρνουν τὶς ἀρρώστειες. Οἱ ἡμέρες ἐμεγάλωσαν καὶ οἱ νύκτες ἐμίκραναν. Μερικὲς ἀνοιξιάτικες βροχὲς δροσίζουν τὴ γῆ. 'Ο ἀνοιξιάτικος ἥλιος εἶναι ζεστὸς καὶ στὰ βουνὰ λειώνουν τὰ χιόνια. Οἱ ἀμυγδαλιές ἐπέταξαν τὰ πέταλα τῶν λουλουδιῶν καὶ ἔδεσαν τὸν καρπό των. Οἱ λεμονιές καὶ ἄλλα καρποφόρα δένδρα ἀνθίζουν καὶ σκορποῦν εύωδιές.

Οἱ γεωργοὶ μὲ τὰ βόδια, τὰ ἄλογα, τὰ ἀλέτρια, ξεχύνονται στὸν κάμπο γιὰ τὴν ὅψιμη καλλιέργεια. Τὰ σπαρτὰ στὰ χωράφια, σὰν ἀπέραντη πράσινη θάλασσα, κυματίζουν ἀπὸ τὸ φύσημα τοῦ μυρωμένου ἀνέμου.

Τὸ λιβάδι εἶναι καταπράσινο καὶ γεμάτο πολύχρωμα ὄγριολούλουδα. Τὰ διάφορα ἔντομα ξυπνοῦν. Οἱ πεταλοῦδες πετοῦν στὰ λουλούδια. Οἱ μέλισσες βουτίζουν καὶ ροφοῦν τὸ μέλι τῶν λουλουδιῶν. 'Ανθίζουν τὰ χαμομήλια καὶ οἱ παπαρούνες. Κάπου - κάπου πηδοῦν μερικὲς μικρὲς ἀκρίδες.

Τώρα είναι άκινδυνες, όταν θυμως μεγαλώσουν καταστρέφουν τὰ σπαρτά.

Οι πελαργοί, πού κάνουν τις φωλιές τους στὰ ψηλὰ καμπαναριά, παραμονεύουν στὸ λιβάδι νὰ πιάσουν κανένα φίδι ἢ κανένα βάτραχο ἢ ποντικάκι ἢ σαύρα, νὰ ταΐσουν τὰ μικρά τους. Τὰ κοπάδια μὲ τὰ πρόβατα ξεκινοῦν γιὰ τὰ βουνά. Τ' ἀρνάκια χοροπηδοῦν χαρούμενα.

Καθὼς βόσκουν τὰ πρόβατα στὸ ἀπέραντο καταπράσινο λιβάδι, ὁ βοσκὸς παίζει χαρούμενος τὴ φλογέρα του, ἐνῷ ὁ σκύλλος τὸν συντροφεύει δίπλα του.

Τὸ ρυάκι τρέχει ἀδιάκοπα, ποτίζει τοὺς διψασμένους ἀνθρώπους, τὰ ζῷα καὶ τὰ πουλιά καὶ δροσίζει τὰ δένδρα, τὰ χόρτα καὶ τὰ ἄνθη.

Τὰ τριαντάφυλλα είναι στὶς δόξες τους. Ἡ θερμοκρασία ἀνεβαίνει καὶ ἀρχίζουν νὰ ὠριμάζουν τὰ πρῶτα κεράσια. Πόσο ὡραία είναι τὴν "Ανοιξι! Χαρὰ Θεοῦ!"

'Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα, καθὼς καὶ ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ἀγαποῦν πολὺ τὴν "Ανοιξι. Ἡ Ἐλενίτσα μάλιστα συχνὰ ἀπαγγέλλει τὸ ποίημα «Ἡ "Ανοιξι» καὶ ὁ Κωστάκης ἀποχαιρετᾷ τὸ χειμῶνα μὲ τὸ ποίημα «Στὸ καλό, γεροχειμῶνα!»

91. ΣΤΟ ΚΑΛΟ ΓΕΡΟΧΕΙΜΩΝΑ

Μ' ἀνοιξιάτικα λουλούδια,
μυρωμένα, δροσερά,
μὲ παιγνίδια, μὲ τραγούδια,
μὲ φωνὲς καὶ μὲ χαρά,
τὸ λευκόμαλλο χειμῶνα
ἄς τὸν διώξωμε καὶ πάλι
κι ὁ καθένας ἄς τοῦ ψάλλῃ:
—Στὸ καλό, γεροχειμῶνα!

Στὸ καλό!

Οἱ ἀγροὶ ὅλοι φοροῦνε
καταπράσινη στολὴ
καὶ στοὺς κήπους, ποὺ ἀνθοῦνε,
κελαδεῖ κάθε πουλί.
“Ολη ἡ φύσι λουλουδίζει
καὶ φωνάζουν τὰ παιδιά
μὲ χαρούμενη καρδιά:
—Στὸ καλό, γεροχειμῶνα!

Στὸ καλό!

Πρώτη-πρώτη ἔχει ἀνοίξει τὰ λουλούδια της: ἡ ἄμυγδαλιά. Νυφούλα σωστή στὰ ἀσπρορρόδινα: πέπλα της, στέκεται στὸν κῆπο, σὰν νὰ εἰναῑ ἔτοιμη ν' ἀρχίσῃ τὸ χορὸν τῆς ἀνοίξεως.

Τὰ ἄλλα δένδρα δὲν βιάζονται. Μὲ τὰ γυμνὰ κλαδιά των κοιτάζουν τὸν οὐρανό, σὰν νὰ λέγουν:

— "Ἄσ ζεστάνη ὁ ἥλιος καλά, ν' ἀνοίξωμε καὶ μεῖς.. Ἡ ἀχλαδιά κινεῖ λίγο τὴν κορυφή της καὶ λέγει στὴ μικρὴ κερασιά, ποὺ στέκει δίπλα της:

— Τὴ βλέπεις τὴν ἄμυαλη τὴν ἄμυγδαλιά; Ἐλη-σμόνησε τὸ τί ἔπαθε πέρυσι μὲ τὰ χιόνια, ποὺ ἐ-κάηκαν ὅλα τὰ πρώιμα λουλούδια της. Νά την τώρα πάλι. Πρώτη καὶ καλύτερη ἐστολίσθηκε.

— "Ἐγώ, εἶπε ἡ κερασιά, δὲν βιάζομαι καθόλου. Τελευταία ἀνοίγω τὰ λουλούδια μου, μὰ πρώτη κικκινίζω τὰ κεράσια μου.

— "Ετσι ώμιλοῦσαν τὰ δένδρα τότε. Μὰ ὅταν ἥλιθε ὁ Ἀπρίλιος, νὰ τα ὅλα ἄλλαγμένα. Ὁ κῆπος στὶς δόξες του.

Ἡ ἀχλαδιὰ φορεῖ κάτασπρα, ἡ μηλιὰ ἀσπρορρόδινα, ἡ βερυκοκκιὰ τριανταφυλλιά. Ἰδὲς τὴ μικρούλα τὴν κερασιά! Σὰν κουκλίτσα γεμάτη στολίδια. Κάθε κλαδάκι της θὰ ἔχῃ ἐπάνω ἀπὸ ἑκατὸ λουλούδια.

— Γιὰ νὰ ίδουμε, θὰ τὰ κρατήσῃ ὅλα, νὰ τὰ κάμη κεράσια; Εἰναι πολὺ μικρὴ ἀκόμη, λέγει ὁ παπποῦς.

Τὰ παιδιά δὲν χορταίνουν κάθε μέρα τὸ

λαμπρὸ αὐτὸ πανηγύρι τοῦ κήπου. "Ολο ἐκεῖ εύρι-
σκονται.

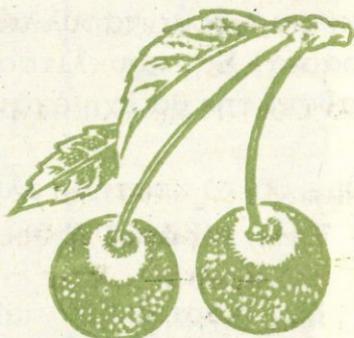
Κάθονται κάτω ἀπὸ τὴ μεγάλη τὴν κερασιὰ
καὶ ἀκούουν τὶς μέλισσες, ποὺ ζουζουνίζουν γυρί-
ζοντας ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι.

— Γιὰ θυμήσου πέρυσι πόσα κεράσια ἔμαζέψαμε,
“Ελενίτσα; εἰπε ὁ Κωστάκης.

— Ναι, Κωστάκη, ἀπαντᾷ ἡ Ἐλενίτσα. Θυμᾶσαι,
δυὸ μικρὰ καλαθάκια, τοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου
ἀνήμερα. Ἡτο ἔνα ἀπὸ τὰ δῶρα στὴν ἑορτή μας.

Τὰ παιδιὰ προτιμοῦν τὰ κεράσια ἀπὸ τὰ ἄλλα
φροῦτα. Καὶ δὲν ἔχουν ἀδικο, γιατὶ καὶ νόστιμα
πολὺ εἶναι καὶ τὰ καλύτερα στολίδια τοῦ κήπου,
ὅταν ωριμάζουν. Νὰ τὰ βλέπῃς στὴν κερασιὰ ἀνά-
μεσα στὰ φύλλα της, νὰ κρέμωνται ἀπὸ τὸ μακρὺ
πράσινο κοτσάνι των σὰν φουντίτσες, σὰν κόκκινα
κουδουνάκια!

Μὰ ἐκεῖνο, ποὺ κάνει τὰ παιδιὰ νὰ ἐνθουσιά-
ζωνται γιὰ τὴν κερασιά, εἶναι ποὺ μποροῦν μ' αὐτὰ
νὰ στολισθοῦν καὶ τὰ ἴδια. Τὰ κρεμοῦν στ' αὐτιά
των σὰν δυὸ λαμπερὰ κόκκινα σκουλαρίκια.

‘Ο Κωστάκης σήμερα ἀργεῖ νὰ ξυπνήσῃ. “Ἐχει περάσει ἡ συνηθισμένη ὥρα, ποὺ ξυπνᾷ, κι ἀκόμη κοιμᾶται.

✗ Βλέπει ἔνα γλυκὸ δῆνειρο καὶ εἶναι εὔτυχισμένος. Βλέπει τάχα πώς εἶναι μέσα σὲ μιὰ ἀνθοστολισμένη ἄμαξα μαζὶ μὲ τὴν ἐξαδελφούλα του, τὴν Ἐλενίτσα, καὶ πηγαίνουν, δλο πηγαίνουν στὸν ἔξοχικὸ δρόμο. Ἀριστερὰ μιὰ δενδροστοιχία ἀπό πελώρια πλατάνια, ποὺ δὲν τελειώνει. Ἔπανω στὰ κλαδιά των, πουλιά χρωματιστὰ πετοῦν καὶ κελαϊδοῦν. Καὶ ἔνα ἀγγελικὸ τραγούδι χαϊδεύει τ’ αὐτιά του.

Αὕτη ὅμως ἡ φωνὴ σὰν νὰ μοιάζῃ τὴ γλυκειάς φωνὴ τῆς μητέρας του. Καὶ νά, τώρα σταματᾶ τὸ ἀγγελικὸ τραγούδι καὶ ἀκούεται ἀλήθεια ἡ φωνὴ τῆς μητέρας τοῦ Κωστάκη, ποὺ λέγει :

— Κωστάκη, ἀγόρι μου! Ξύπνα, χρυσό μου ἀγγελούδι! Ξύπνα, φῶς μου!

— Καὶ ἔνα ἀπαλὸ γλυκὸ χέρι ἀκουμπᾷ στὰ μαλλιά του καὶ ἔνα ζεστὸ φιλὶ νοιώθει στὸ μάγουλό του. Ἀνοίγει τὰ μάτια του καὶ ἀντικρύζει τὰ γλυκὰ μάτια τῆς μητέρας του.

— “Ἄχ, μητέρα μου, τί ὡραῖο δῆνειρο, ποὺ ἔβλεπα, τί ὡραῖο!

— Ναί, μὰ ξέρεις πώς εἶναι ἀργά;

— Ἀλήθεια; “Ἐχει περάσει ἡ ὥρα καὶ ἐγὼ εύρισκομαι ἀκόμη στὸ κρεβάτι; εἰπε ὁ Κωστάκης καὶ πετάχθηκε ἀμέσως ὅρθιος.

— Τώρα είναι πιά ἄνοιξι, είπε ἡ μητέρα του, καὶ πρέπει νὰ σηκώνεσαι πιὸ ἐνωρίς. Ἡ Ἐλενίτσα πιὸ ἐνωρίς ἐσηκώθηκε σήμερα. Ἐμπρός, ντύσου, ἐτοιμάσου γρήγορα καὶ ἔλα κάτι νὰ σοῦ δείξω.

‘Ο Κωστάκης ἐντύθηκε, ἐπλύθηκε βιαστικά, προσευχήθηκε κι ἔτρεξε στὴν τραπεζαρία. Ἐκαλημέρισε καὶ ἐφίλησε τὸ χέρι τῆς μητέρας καὶ τῆς γιαγιᾶς, ποὺ ἥσαν ἔκει.

— Μάντεψε λοιπὸν ποιός ἥλθε σήμερα! τοῦ εἴπε ἡ μητέρα του.

— ‘Η θεία ἡ Ἀννα;

— ‘Οχι.

— ‘Ο θεῖος δὲ Πέτρος;

— ‘Οχι.

✗ Μητέρα, σὺ ἐτραγουδοῦσες πρὶν τὸ τραγούδι τῆς ἄνοιξεως καὶ ἔλεγες: « Ὡλε πάλι ἡ ἄνοιξι ». Λοιπὸν γι' αὐτὴν λές. Ἡ Ἀνοιξις ἥλθε! ✗

— Χμ! ἔκαμε ἡ μητέρα του γελῶντας. Κάπως λιγάκι πλησιάζεις νὰ τὸ εὔρης.

‘Εκείνη τὴ στιγμὴ ἀκούσθηκε ἐπάνω ἀπὸ τὸ ἄνοικτὸ παράθυρο, κατὰ τὸν κῆπο, ἔνα « τριτριλτρίλ, τιτρίλ... » καὶ εύθὺς δυὸ μαῦρα σπαθωτὰ πτερὰ ἐπέρασαν σὰν ἀστραπή.

— ‘Α, τὰ χελιδόνια! ἐφώναξε καὶ ἐκτύπησε μὲ χαρὰ τὰ χέρια του δὲ Κωστάκης. ✗

✗ — Ναι, τὰ χελιδόνια ἥλθαν, είπε ἡ μητέρα του. Εύρηκαν τὴν παλιὰ τους φωλιὰ καὶ κελαϊδοῦν γεμάτα ἀπὸ εύχαριστησι. Τώρα θὰ τὴν ἐπιθεωρήσουν, θὰ τὴν διορθώσουν ὅπου χρειάζεται καὶ σὲ λίγες ἡμέρες θὰ κάμουν τ' αύγουλάκια τους.

Ἐκείνη τὴν ὥρα ἀκούσθηκε ἡ Ἐλενίτσα :

— Κωστάκη, Κωστάκη, τὰ χελιδόνια! Ὡλθαν τὰ χελιδόνια!

— Τὰ εἰδα, Ἐλενίτσα. Ἔλα νὰ τοὺς εἰποῦμε τὸ τραγουδάκι τους, ἐφώναξε ὁ Κωστάκης, βγαίνοντας στὴν αὐλή.

Ὥλθε τρέχοντας καὶ ἡ Ἐλενίτσα καὶ τὰ παιδιά, κοιτάζοντας τὰ καλὰ πουλάκια, εἰπαν τὸ τραγουδάκι :

XΕΔΙΔΟΝΙ ΜΟΥ ΓΟΡΓΟ

Χελιδόνι μου γοργό,
πού ῥθες ἀπ' τὴν ἔρημο,
τί καλὰ μᾶς ἔφερες;
Τὴν ύγειὰ καὶ τὴ χαρὰ
καὶ τὰ κόκκινα τ' αὔγα.

Μάρτη, Μάρτη βροχερέ,
καὶ Ἀπρίλη δροσερέ,
τὰ πουλάκια κελαδοῦν,
τὰ δενδράκια φύλλα ἀνθοῦν
τὰ πουλάκια αύγα γεννοῦν
κι ἀρχινοῦν νὰ τὰ κλωσσοῦν.

Λαΐκο

Ἐπειτα ἐμπῆκαν στὸ σπίτι, ἥπιαν τὸ γάλα τους,
ἐπῆραν τὶς σάκκες των καὶ ἐπῆγαν στὸ σχολεῖο.

Ἐκεῖ τοὺς εἰπαν τὰ ἄλλα παιδιὰ ὅτι ὅλες οἱ φωλιές στὶς στέγες τῶν σπιτιῶν εἶχαν δεχθῆ πάλι
τοὺς νοικοκυραίους των, ποὺ ἐγύρισαν ἀπὸ τὴν ξενιτειά.

‘Η δασκάλα έμιλησε στὰ παιδιά γιὰ τὰ χελιδόνια. Τοὺς εἶπε πώς ἔρχονται ἀπὸ τοὺς ζεστοὺς τόπους, ἀπὸ τὴν Ἀφρική. Ἐταξίδευσαν πολλὲς ἡμέρες, ἐπέρασαν ἀπὸ θάλασσες γιὰ νὰ μᾶς ἔλθουν. Τοὺς εἶπε καὶ πόσο ωφέλιμα μᾶς εἰναι. Πώς τρώγουν χιλιάδες χιλιάδων κουνούπια καὶ μυῖγες καὶ μᾶς γλυτώνουν ἀπ’ αὐτὰ τὰ βρωμερὰ ἔντομα. ‘Υστερα τοὺς εἶπε πώς τὰ χελιδόνια φέρνουν τὴν ἄνοιξι, τὸν Εύαγγελισμὸ τῆς Παναγίας, τὴν Ἑθνικὴ ἔօρτη, τὴν Λαμπρὴ μὲ τὰ κόκκινα αύγα, τὴν ύγεια καὶ τὴν χαρά. ✓

94. ΤΟ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ

Σᾶν ξνα πελώριο πουλί, μὲ ἀνοικτὲς τὶς γυαλιστερές του φτερούγες στὸν ἥλιο, ἐπετοῦσε ξνα ἀεροπλάνο στὸν ἀέρα, ξνα μεσημέρι ἐπάνω ἀπὸ τὸ Χωριό.

‘Ο κόσμος ἐβγῆκε στὶς θύρες καὶ στὰ παράθυρα καὶ μὲ μανδήλια τὸ ἔχαιρετοῦσε.

‘Ασφαλῶς κάποιο τολμηρὸ Ἐλληνόπουλο τὸ ὡδηγοῦσε μὲ χέρι σταθερό, ποὺ μποροῦσε καὶ νὰ τὸ χαμηλώνῃ ὥς στὴν κορφὴ τοῦ πιὸ ψηλοῦ καμπαναριοῦ κι ὑστερα νὰ τὸ ἀνεβάζῃ ψηλά. Τόσο ψηλά, ποὺ μόλις νὰ φαίνεται, σᾶν ξνα σημάδι στὸν οὐρανό.

✓ ‘Τὸ ἀεροπλάνο ἔχει καταργήσει πιὰ τὴν ἀπόστασι, εἶπε ὁ κύρ-Πέτρος στὸν πατέρα του, ποὺ ἦτο καθισμένος στὸν ἥλιο. X

‘Ο κύρ-Πέτρος εἶχε ταξίδεύσει πολλὲς φορὲς

μὲ ἀεροπλάνο καὶ ἥξευρε τί ἔλεγε. Ἀπὸ ψηλὰ οἱ πεδιάδες καὶ οἱ κοιλάδες φαίνονται σὰν ἔνα πολύχρωμο χαλί, ποὺ τὸ στολίζουν ἀπ' ἐδῶ τὰ δάση μὲ βαθυπράσινο χρῶμα καὶ ἀπ' ἑκεῖ τὰ ποτάμια μ' ἀσημένια σειρήτια.

— Τὴν πιὸ μεγάλη πόλι, ἔξακολούθησε ὁ κύρ-Πέτρος, τὴν περνᾶ τὸ ἀεροπλάνο γιὰ μιὰ στιγμή. Κι ἐνῷ γιὰ νὰ πᾶς ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ στὴν Κέρκυρα θέλεις εἴκοσι δυὸς ὥρες μὲ τὸ πλοϊο, μὲ τὸ ἀεροπλάνο πᾶς γιὰ μιάμιση ὥρα ἀπὸ τὴν Ἀθήνα.^χ Ετσι γρήγορα πᾶς καὶ στὰ Ἰωάννινα, στὴ Θεσσαλονίκη, στὴν Κρήτη, στὴ Ρόδο καὶ σ' ἄλλες πόλεις τῆς πατρίδος μας. Τὸ ἀεροπλάνο ἔξυπηρετεῖ σπουδαῖα τὶς ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπου.

~~χ~~ Ἀπὸ τὰ παλιὰ χρόνια εἶχε ὁ ἀνθρωπος τὴ φλογερὴ ἐπιθυμία νὰ πετάξῃ στὸν ἀέρα, εἶπε ὁ Κωστάκης.

Καὶ διηγήθηκε τότε στὸν παπποῦ τὸ μῆθο, ποὺ ἀκουσε κάποτε στὸ σχολεῖο, γιὰ τὸ Δαίδαλο καὶ τὸν Ἰκαρο.^{χ χ}

X^Υ 95. Ο ΔΑΙΔΑΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΙΚΑΡΟΣ

“Οταν κάποτε ἐβασίλευε στὴν Κρήτη ὁ Μίνως, ἔφθασε ἑκεῖ ἀπὸ τὴν Ἀθήνα ἔνας περίφημος τεχνίτης, ὁ Δαίδαλος μὲ τὸ γυιό του Ἰκαρο.

‘Ο Δαίδαλος ἔκτισε γιὰ τὸ Μίνωα ἔνα θαυμάσιο παλάτι, μὲ ὥραιες τοιχογραφίες, ἀγάλματα, στύλους ψηλούς, ποὺ ἄλλο ὅμοιο δὲν ὑπῆρχε σ' ὅλη τὴ χώρα. ‘Ο Μίνωας εὐχαριστήκε πολὺ γι' αὐτό. Μὰ ὅταν ὁ Δαίδαλος, ὕστερα ἀπὸ πολὺν

καιρό, ἔξήτησε νὰ γυρίσῃ στὴν πατρίδα του, δὲν τὸν ἄφηνε νὰ φύγῃ. Γιατὶ ἐφοβεῖτο μήπως κτίσῃ καὶ ἀλλοῦ κανένα παλάτι ώραιότερο ἀπὸ τὸ δικό του ἥ καὶ παρόμοιο. Τὸν ἐκράτησε λοιπὸν στὴν Κρήτη καὶ τοῦ ἔκαμε βασιλικὲς τιμές. "Ἐδωκε ὅμως καὶ αὐστηρὲς διαταγές, κανένα πλοῖο νὰ μὴ δεχθῇ νὰ πάρῃ μαζί του μήτε τὸ Δαίδαλο μήτε τὸν Ἰκαρό, ποὺ ἔδειχνε πῶς θὰ γίνη μεγαλύτερος τεχνίτης ἀπὸ τὸν πατέρα του.

Ολόκληρα ἡμερόνυκτα ἐκαθόταν καὶ ἐσκέπτετο ὁ Δαίδαλος, πῶς θὰ ἐγλύτωνε ἀπὸ τὸν περιορισμὸν καὶ πῶς θὰ ξανάβλεπε τὴν ἀγαπημένη του πατρίδα.

"Ἐνα πρωὶ ἔκάλεσε χαρούμενος τὸ γυιό του καὶ τοῦ ἔδειξε δυὸς ζευγάρια μεγάλα πτερά, σὰν μεγάλου πουλιοῦ, καὶ τοῦ εἶπε:

— Ο Μίνως ἔξουσιάζει τὴ γῆ καὶ τὴ θάλασσα. Τὸν ἀέρα ὅμως δὲν τὸν ἔξουσιάζει. Θὰ φύγωμε ἀπὸ τὴν Κρήτη πετῶντας.

Τοῦ ἐφόρεσε τὰ δυὸς πτερά, τοῦ τὰ ἐστερέωσε στοὺς ὅμους καὶ τοῦ ἔξήγησε πῶς θὰ τὰ μεταχειρίζεται στὸν ἀέρα.

— Πρόσεξε καλά, τοῦ εἶπε. Τὰ πτερά, παιδί μου, είναι κολλημένα μὲ κερί. Νὰ μὴν πηγαίνῃς πολὺ ψηλὰ καὶ σοῦ λειώσῃ ὁ ἥλιος τὸ κερί. Μήτε πολὺ χαμηλά, μήπως τὰ κύματα σοῦ βρέξουν τὰ πτερά καὶ δὲν μπορέσῃς νὰ τὰ κινῆς μ' εὔκολία.

Χαρούμενος ὁ Ἰκαρός ἐπέταξε πρῶτος. Τὸν ἀκολούθησε ὁ πατέρας του.

— Πετᾶμε σὰν πουλιά, ὅπου θέλομε! ἐφώναξε ὁ Ἰκαρός.

Κι άπό τὸν ἐνθουσιασμό του ἐπετοῦσε πότε
ἐμπρός, πότε ὁπίσω. Κάποια στιγμὴ ἀνέβηκε σὰν
ἀετὸς πολὺ ψηλά κι ἔχαθηκε στὰ σύννεφα.

— "Ικαρε, παιδί μου, μήν κάνης τρέλλες! τοῦ
ἐφώναξε ὁ πατέρας του.

"Ο "Ικαρος δῆμως δὲν ἄκουε. Τώρα κατέβαινε
χαμηλά, ὡς τὰ κύματα, γιὰ νὰ ἰδῇ μὲν χαρὰ τὰ νη-
σιὰ τοῦ Αἴγαίου. "Υστέρα ἀνέβαινε πάλι ψηλά.

Κάποια στιγμὴ, ποὺ ὁ Δαίδαλος ἐγύρισε νὰ
κοιτάξῃ, δὲν εἶδε πουθενὰ τὸν "Ικαρο.

— Συμφορά μου! ἐφώναξε. Ἐχάθηκε τὸ παιδί μου!

Ἐγύρισε πίσω, ἔκανε γύρους ἐπάνω ἀπὸ τὸ μέ-
ρος ἐκεῖνο. Πουθενὰ δὲν ἦτο ὁ "Ικαρος. Στὸ τέ-
λος ἀντίκρυσε σκόρπια πτερά στὰ κύματα. Καὶ σὲ
λίγο εἶδε καὶ τὸ ἵδιο τὸ παιδί του νεκρὸ στὸ ἀκρο-
γιάλι ἐνὸς νησιοῦ.

Κατεβαίνει μὲν δάκρυα στὸ νησί. Ἄγκαλιάζει
τὸ ἄψυχο σῶμα τοῦ "Ικάρου καὶ μὲν βαθειὰ θλῖψι τὸ
θάβει ἐκεῖ κοντά. Ἀπὸ τότε τὸ νησί ἐκεῖνο ἐπῆρε
τὸ ὄνομα "Ικαρία καὶ τὸ πέλαγος ὧνομάσθηκε
"Ικάριο πέλαγος.

Τὰ πτερά του ὁ Δαίδαλος λέγουν πὼς τὰ πέ-
ταξε στὴ θάλασσα. Καὶ λέγουν ἀκόμα πὼς δὲν ξα-
ναφάνηκε πουθενά. X

96. Η ΕΘΝΙΚΗ ΕΟΡΤΗ

Τί ώραία ποὺ είναι σήμερα στολισμένο τὸ σχολεῖο!

Ἡ εἰσοδός του στεφανωμένη γῦρο - γῦρο μὲ μυρτιές καὶ δάφνες καὶ μιὰ μεγάλη γαλανόλευκη σημαία ὑπερήφανα κυματίζει στὴν κορυφή.

Μέσα ἡ μεγάλη αἴθουσα καταστόλιστη ἀπὸ πρασινάδες καὶ πολλές - πολλές σημαιούλες.

Στοὺς τοίχους κρέμονται οἱ εἰκόνες τῶν ἡρώων μας. Ὄλοι στεφανωμένοι μὲ μυρτιές καὶ δάφνες.

Στὸ βάθος τῆς αἴθουσας είναι σηκωμένο ἔνα πλατύ βάθρο. Ἀριστερὰ καὶ δεξιά του κρέμονται ἀπλωμένες στὸν τοῖχο δυὸ μεγάλες γαλανόλευκες.

Ἐπάνω σ' αὐτὸ τὸ βάθρο θ' ἀνέβουν ἔνα - ἔνα τὰ παιδιὰ νὰ ἀπαγγείλουν τὰ ποιήματά των.

Ἐκεῖ θὰ γίνῃ καὶ ἡ μικρὴ παράστασις ἀπὸ τὰ παιδιὰ καὶ ἀπὸ ἐκεῖ θὰ μιλήσῃ καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου.

Τέλος ἥλθε ἡ ὥρα ν' ἀρχίσῃ ἡ ἑορτή.

Ο κόσμος ἔχει μαζευθῆ. Τὰ παιδιὰ φοροῦν τὶς ώραιες φορεσιές των καὶ κρατοῦν ὅλα στὸ χέρι ἀπὸ μιὰ σημαιούλα.

Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα καμαρώνουν τὶς στολές των.

Οι γονεῖς των, καθισμένοι στὰ μπροστινὰ καθίσματα, περιμένουν νὰ τὰ ἰδοῦν στὴν παράστασι.

Ο Διευθυντὴς ἀνεβαίνει στὸ βάθρο καὶ λέγει:

«Ἀγαπητά μου παιδιά,

»Σήμερα ἔχει διπλῆ ἑορτὴ τὸ "Εθνος μας. Μιὰ

τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, γιατὶ σὰν σήμερα ὁ ἄγγελος εἰδοποίησε τὴν Παναγία, δτι θὰ γεννήσῃ τὸ Χριστό μας. Καὶ ἄλλη, γιατὶ σὰν σήμερα τὸ 1821 ἐσηκώθηκαν οἱ σκλαβωμένοι πρόγονοι μας καὶ ἐκτύπησαν τοὺς τυράννους. Δέκα χρόνια ἐπολέμησαν σκληρά, ἔχυσαν τὸ αἷμά των, ἔθυσιάσθηκαν, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ δώσουν στὸ "Εθνος" μας τὴν ἐλευθερία του καὶ νὰ φυλάξουν τὴν πίστι του. Δὲν πρέπει νὰ ξεχάσωμε ποτὲ τὴν θυσία των καὶ δὲν πρέπει νὰ παύσωμε ποτὲ νὰ λατρεύωμε καὶ μεῖς τὴν Ἐλευθερία καὶ γι' αὐτὴν νὰ θυσιαζώμεθα. Γιατὶ μόνον ἔτσι ή Πατρίδα μας θὰ ζῇ καὶ θὰ ὑπερηφανεύεται γιὰ τὰ παιδιά της. Τώρα λοιπὸν ἀς ἔορτάσωμε τὴν μεγάλη αὐτὴ ἡμέρα, ὅπως ἀξίζει, καὶ ἀς φωνάξωμε μὲ δῆλη μας τὴν καρδιά:

— Ζήτω ἡ Πατρίδα μας!»

— Ζήτω! ἐφώναξαν ὅλοι μὲ μιὰ φωνή.

"Ἐπειτα τὰ παιδιὰ ἄρχισαν νὰ τραγουδοῦν τὸν Ἐθνικὸν "Ύμνο. "Ολοι ἐσηκώθηκαν ὅρθιοι καὶ ἐτραγούδησαν μαζὶ τὸν συγκινητικὸν "Ύμνο τοῦ ἐθνικοῦ μας ποιητοῦ Σολωμοῦ :

Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψι
τοῦ σπαθιοῦ τὴν τρομερή,
σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν ὅψι,
ποὺ μὲ βιὰ μετράει τὴ γῆ.

·Απὸ τὰ κόκκαλα βγαλμένη
τῶν Ἐλλήνων τὰ ιερὰ
καὶ σὰν πρῶτα ἀνδρειωμένη,
χαῖρε, ω χαῖρε, Ἐλευθεριά.

Μετὰ τὸν Ἑθνικὸν Ύμνον ἀρχισαν οἱ ἀπαγγελίες. Τὰ περισσότερα παιδιά ἀνέβηκαν ἐνα - ἐνα μὲ τὴ σειρὰ στὸ βάθρο καὶ εἶπαν τὸ ποίημα, ποὺ εἶχαν μάθει. Κάθε φορὰ ποὺ ἐτελείωνε τὸ καθένα, οἱ ἄλλοι ἔχειροκροτοῦσαν καὶ ἐφώναζαν : «Εὖγε!, εὖγε!»

Τέλος ἔγινε καὶ ἡ παράστασις. Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα μὲ τὶς ώραίες στολές των ἔκαμαν σὲ ὅλους εὐχάριστη ἐντύπωσι. Καὶ τί ώραία ποὺ ἔπαιζαν τὸ μέρος των! Ολοὶ τοὺς ἔχειροκρότησαν στὸ τέλος καὶ οἱ γονεῖς των τ' ἀγκάλιασαν καὶ τὰ ἐφίλησαν.

Ἐπειτα εἶπαν καὶ ἄλλα τραγούδια καὶ στὸ τέλος ἔκλεισαν τὴν ώραία ἑօρτὴ μὲ ἐνα ώραῖο Ἑληνικὸν χορό.

Τέλος ήταν.
Ο κόσμος
ώραίες φορά
στὸ μέσον της
στολές των
τοιούτων.

Οι γονεῖς
θίσματα, τε,
φέρειν τοὺς
αρραστασίους.

Ο Διευθύνοντας
Αγαπητού τον πατέρα
Σήμεραν ἔστη τὸ Ἑλεύθερον μας. Μια

Χαρά Θεοῦ είναι τώρα τὴν ἄνοιξι ὁ κῆπος τοῦ σχολείου. Καλοδουλεμμένα ὅλα, ὅμορφα καὶ περιποιημένα ἀπὸ τὰ χέρια τῶν παιδιῶν, μεγάλων καὶ μικρῶν, καὶ ἀπὸ τὴ φύσι.

Πουλιά πετοῦν καὶ κελαδοῦν, μέλισσες βουτζουν, σκαθάρια μὲ ὡραῖα χρώματα παντοῦ περπατοῦν, ἄλλα μικρὰ-μικρούτσικα κι ἄλλα πιὸ μεγάλα, ἀμέτρητα μυρμήγκια καὶ πολλὰ ἄλλα ἔντομα.

"Ολα κινοῦνται, ὅλα ἐργάζονται.

Μερικὰ παιδιά τῆς τρίτης καὶ τῆς τετάρτης τάξεως είναι κοντὰ σὲ μιὰ τριανταφυλλιὰ γεμάτη τριαντάφυλλα, ἄλλα ἀνοικτά, ἄλλα μισανοικτά καὶ ἄλλα κλειστά ἀκόμη. Τὴν προσοχὴν παιδιῶν ἐτράβηξαν κάτι πρασινωπὰ μαμούδια, ὅχι μεγαλύτερα ἀπὸ τὸ κεφάλι καρφίτσας, μαζεμμένα σὲ κάποια φύλλα ζαρωμένα καὶ μαραμμένα τῆς τριανταφυλλιᾶς.

— Τί είναι αὐτά, κύριε; ἐρωτᾷ ὁ Γιάννης.

— Αὐτὰ είναι μελίγκρες, εἶπε ὁ δάσκαλος. Κοιτάτε πῶς ἔκαμαν τὰ φύλλα! Τοὺς ἐρρούφηξαν ὅλο τὸ χυμὸ μὲ τὴ μυτερὴ προβοσκίδα τους.

— Κι αὐτὰ ἔκει τὰ κόκκινα σκαθαράκια, μὲ τὶς ἐπτὰ μαῦρες βουλίτσες, τί κάνουν; ἐρώτησε ὁ Κωστάκης.

— "Οπου ἰδῆτε μελίγκρες, προσέξετε νὰ ἰδῆτε, πῶς ἔκει είναι καὶ τέτοια σκαθαράκια. Τὰ λένε παπαδίτσες καὶ τρώγουν τὶς μελίγκρες. Βλέπετε κι αὐτὰ τὰ μυρμήγκια, ποὺ ἀνεβαίνουν στὴν τριανταφυλλιά; "Ερχονται γιὰ τὶς μελίγκρες. Ἀλλὰ δὲν

έρχονται γιὰ νὰ τὶς φάγουν. Ἔρχονται γιὰ νὰ τὶς ἀρμέξουν.

— Νὰ τὶς ἀρμέξουν; Ἐρώτησαν μ' ἀπορία τὰ παιδιά.

✗ Ναί. Ὁπως ἔμεῖς ἀρμέγομε τὰ ζῷα καὶ τοὺς παίρνομε τὸ γάλα, ἔτσι καὶ τὰ μυρμήγκια. Ζουλοῦν ἐλαφρὰ τὴν κοιλιὰ αὐτῶν τῶν ἐντόμων καὶ ἀπὸ δυὸ τρυπίτσες τοὺς παίρνουν τὸ χυμό, ποὺ τοὺς περισσεύει✗Καὶ τὸ περίεργο εἶναι, παιδιά, ὅτι τὰ μυρμήγκια παίρνουν μαζί τους αὐτὲς τὶς μελίγκρες καὶ τὶς φέρνουν σὲ μέρος, ὅπου εἶναι ἄφθονη τροφὴ ἀπὸ τρυφερὰ φύλλα καὶ λουλούδια.

— Γιατὶ τὸ κάνουν αὐτὸ τὰ μυρμήγκια; Ἐρώτησε ὁ Δῆμος.

— Γιατὶ τοὺς ἀρέσει ὁ γλυκὸς χυμός.

— Καὶ δὲν μποροῦν μόνα τους νὰ ρουφήξουν χυμὸ ἀπὸ τὰ λουλούδια;

✗ Οχι. Τὰ μυρμήγκια δὲν ἔχουν, ὅπως οἱ μυῖγες, οἱ μέλισσες κι ἄλλα ἔντομα, προβοσκίδα νὰ ρουφοῦν τὸ χυμὸ τῶν λουλουδιῶν✗Οἱ παπαδίτσες, παιδιά, συνέχισε ὁ δάσκαλος, κυνηγοῦν πολὺ τὶς μελίγκρες κι εἶναι ὠφέλιμες στὸν κηπουρό. Λένε, πὼς τέσσερες παπαδίτσες μποροῦν νὰ καθαρίσουν σὲ μιὰ ἑβδομάδα ὀλόκληρο ἔνα καρποφόρο δενδράκι ἀπὸ τὶς μελίγκρες. Τὰ μυρμήγκια κυνηγοῦν τὶς παπαδίτσες. Προσπαθοῦν νὰ δαγκάσουν τὰ λεπτὰ ποδαράκια τους. Μὰ ἔκεΐνες χώνονται μέσα στὸ λεῖο καὶ σκληρὸ κέλυφός τους κι ἔτσι τὰ μυρμήγκια δὲν μποροῦν νὰ τοὺς κάμουν τίποτε.

Μιὰ ἄλλη συντροφιὰ παιδιῶν τρέχει χαρούμενη νὰ εἰπῇ στ' ἄλλα παιδιὰ κάτι, ποὺ ἔξακριβωσε.

— Τὰ μυρμήγκια μιλοῦν καὶ συνεννοοῦνται μεταξύ τους.

— Πῶς τὸ εἶδατε, παιδιά; ἐρώτησαν τ' ἄλλα.

— Ἐβάλαμε στὸ χορτάρι ἔνα κομμάτι ζάχαρι σὲ μέρος, ποὺ νὰ μποροῦν νὰ τὸ ίδοῦν τὰ μυρμήγκια. Ἡλθε λοιπὸν ἔνα μυρμήγκι, τὸ ἔξετασε μὲ μεγάλη προσοχὴ. Κι ὅταν ἐβεβαιώθηκε, πῶς ἦτο κάτι καλό, ἐπειδὴ δὲν μποροῦσε νὰ τὸ μεταφέρῃ μόνο του, ἔτρεξε γρήγορα νὰ εὕρῃ ἄλλα μυρμηγκάκια. Ὁταν τὰ εύρηκε, ἐκουνοῦσε τὶς κεραίες του βιαστικὰ καὶ ἀγγιζε τὶς κεραίες τῶν ἄλλων. Σὲ λίγα λεπτὰ ἥλθαν τὰ μυρμήγκια στὴ ζάχαρι. Ἄλλα τὴν ἐτραβοῦσαν, ἄλλα τὴν ἔσπρωχναν καὶ ἔτσι γρήγορα - γρήγορα τὴν ἐπῆραν στὴ φωλιά τους.

✗ “Οσοι ἀσχολήθηκαν καὶ ἀσχολοῦνται μὲ τὰ ἔντομα, λέγει ὁ δάσκαλος, ἔχουν γράψει πολὺ ὡραῖα καὶ περίεργα πράγματα, ποὺ εἶδαν ἀπὸ τὴ ζωὴ τους. ✗ Ἐξακριβώσαν καὶ ποιά εἰναι τὰ βλαβερὰ στὴ γεωργία. Πρέπει λοιπὸν νὰ τὰ μάθωμε δλα αὐτὰ τὰ βλαβερὰ ἔντομα, γιὰ νὰ τὰ πολεμοῦμε. ✗ ✗

“Αλλα παιδιά παρατηροῦν μὲ προσοχή τὸν ἀνθόκηπο, τὸ δενδρόκηπο, τὸ λαχανόκηπο, τὰ φυτώρια καὶ τὰ σπορεῖα.

Σὲ μιὰ γωνιὰ τοῦ σχολικοῦ κήπου εἶναι βαλμένα στὴ σειρά, τὸ ἔνα κοντὰ στὸ ἄλλο, καμμιὰ εἰκοσαριὰ ἔγινα μεγάλα κουτιά, σὰν σπιτάκια. “Οσο τὰ παιδιά ἐπλησίαζαν, ἔνα δυνατὸ βούισμα ἐκπούσε τ’ αὐτιά τους καὶ ὅταν ἥλθαν κοντά, εἶδαν καὶ τὶς μέλισσες, ποὺ ἐτριγύριζαν τὶς κυψέλες των. “Ἐνα πλῆθος ἀπ’ αὐτὰ τὰ ξανθὰ ἐντομα ἐπήγαιναν καὶ ἔμπαιναν καὶ ἔβγαιναν στὶς πορτίσες τῶν ξυλίνων σπιτιῶν των. “Ολη τὴν ὥρα ἐγίνετο αὐτό. Μὰ ἐκεῖνες ποὺ ἥρχοντο ἐβάραιναν ἀπὸ τὸ φόρτωμα, ἐνῷ ἐκεῖνες ποὺ ἔβγαιναν ἥσαν ἀδειες.

— Ιδέτε, Ιδέτε, εἰπε ὁ δάσκαλος πλησιάζοντας ἐκεῖ, ὅσες ἔρχονται πῶς ἔχουν τὰ πόδια των φορτωμένα μὲ κίτρινη σκόνη καὶ πῶς τὸ στόμα τους εἶναι γεμάτο μέλι. Πετοῦν ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι. Ἐκεὶ χώνονται καὶ γεμίζουν τὸ στόμα των μ’ αὐτό. Τὴν ίδια στιγμὴ μὲ τὰ πόδια των, ποὺ μοιάζουν σὰν φτυαράκια, μαζεύουν τὴ γῦρι, δηλαδὴ τὴν κίτρινη ἐκείνη σκόνη τοῦ λουλουδιοῦ. Καὶ ἅμα φορτωθοῦν καλά, πετοῦν πάλι καὶ γυρίζουν στὴν κυψέλη των. Γιὰ Ιδέτε ἐκεῖ, σ’ ἐκείνη τὴν ἀνθισμένη μηλιὰ τί γίνεται!

“Ολοι ἐκοίταξαν τὴν ἀνθισμένη μηλιά, ποὺ ἦτο λίγο πιὸ πέρα. Ἀλήθεια πλῆθος πολὺ ἀπὸ μέλισσες ἐπετοῦσαν στοὺς ἀνθούς της.

— Καὶ τί τὸ κάνουν τὸ φόρτωμά των, ποὺ φέρνουν στὴν κυψέλη; ἔρωτησε ὁ Κωστάκης.

— Θὰ σᾶς δεῖξω ἀμέσως, ἀποκρίθηκε ὁ δάσκαλος. Πλησιάστε ἐδῶ.

“Ολοι ἐπλησιάσαν γῦρο σ’ ἔνα ἀπὸ τὰ σπιτάκια.

Ο δάσκαλος ἔπιασε καὶ ἄνοιξε τὸ σκέπασμά του.

— Νά! εἶπε ὁ δάσκαλος, βλέπετε;

“Ολοι ἐκοίταξαν μὲ περιέργεια, ἐνῷ ὁ δάσκαλος ἔξακολούθησε:

— Αὐτὴ εἶναι ἡ κηρήθρα. Όλες αὐτὲς οἱ τρυπίτες, ποὺ ἔχει, θὰ γεμίσουν μέλι. Οἱ μέλισσες ξεύρουν καὶ φτειάνουν μὲ μεγάλη τέχνη αὐτὲς τὶς κηρήθρες. Βγάζουν ἀπὸ τὴν κοιλιά τους γῦρο σὰν ιδρῶτα μιὰ ούσια καὶ μ’ αὐτὴ πλάθουν καὶ κτίζουν.

Αὐτὴ ἡ ούσια εἶναι τὸ κερί. Νά, λοιπόν, παιδιά, τὸ ἔργοστάσιο, ποὺ βγάζει τὸ κερί. Τὸ μοσχομυρωδᾶτο κερί, ποὺ ἀνάβομε καὶ κρατᾶμε τὴ Λαμπρὴ καὶ χαιρόμεθα τὴν Ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ μας. Νά τὸ ἔργοστάσιο, ποὺ βγάζει τὸ μέλι, τὴν πιὸ γλυκειὰ καὶ θρεπτικὴ τροφή μας. Τὸ μέλι, ποὺ βάζομε στὶς μελόπιττες καὶ στὸν λουκουμάδες, στὰ μελομακάρουνα καὶ στὶς δίπλες καὶ στὰ διάφορα γλυκίσματα τῶν Χριστουγέννων καὶ τῆς Λαμπρῆς.

Τὶς κατημένες τὶς μελισσούλες!

Τίποτε δὲν μᾶς γυρεύουν, παρὰ μόνον μιὰ καλοφειαγμένη κυψέλη. Γιὰ νὰ βοσκήσουν, μποροῦν νὰ πάνε καὶ πολὺ μακριά. Ἀκόμη καὶ σ’ ἐκεῖνο ἐκεὶ ἀντικρὺ τὸ βουνό. “Οταν ἀνθίζῃ σ’ ἐκεῖνες τὶς πλαγιές τὸ θυμάρι, πετοῦν ἐκεῖ καὶ βόσκουν σ’ αὐτό. Τὸ μέλι, τὸ θυμαρήσιο, εἶναι τὸ πιὸ μοσχομύριστο. Γι’ αὐτὸ καὶ τὸ μέλι. Υμηττοῦ εἶναι τὸ πιὸ ξακουστό.

— Τί πολλές πού είναι! είπε ο Κωστάκης.

— Κάθε κυψέλη, άποκριθήκε ο δάσκαλος, έχει έπάνω - κάτω δέκα χιλιάδες μέλισσες. Καὶ γιὰ νὰ ξεύρετε, αύτὲς ἔχουν μιὰ μονάχα μητέρα!

— Μιὰ μητέρα δλες; έρωτησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί, άποκριθήκε ο δάσκαλος. "Οταν ἡ κηρήθρα είναι ἔτοιμη, μπαίνει ἡ μητέρα τους σὲ κάθε μιὰ ἀπ' αύτὲς τὶς τρυπίτσες καὶ γεννᾷ ἀπὸ ἕνα αὔγο. Σὲ λίγες ἡμέρες, ἀπὸ τὸ αὔγο ἀυτὸ βγαίνει μιὰ ἄσπρη κάμπια. Ἡ κάμπια αὐτὴ πάλι σὲ λίγο καιρὸ μεταμορφώνεται καὶ γίνεται μιὰ μέλισσα, καθὼς δλες. Νά, κοιτάτε αύτὲς ἐδῶ, ποὺ ἔτοιμάζονται γιὰ τὸν πρῶτο περίπατο τῆς ζωῆς των. Αύτὴ είναι ἀκόμη μουδιασμένη, μόλις ἐβγῆκε ἀπὸ τὸ κελλί της. Τώρα ίδετε την, δοκιμάζει τὰ πτερά της. "Απ! πάει, ἐπέταξε. Σὲ λίγο θὰ γυρίσῃ φορτωμένη.

"Ολες ἀγαποῦν τὴν μητέρα των πάρα πολὺ καὶ τὴν ἀκούουν ἀμέσως σὲ ὅ,τι εἰπῇ καὶ μὲ μεγάλη προθυμία. Τὴν όνομάζομε βασίλισσα, γιατὶ είναι μεγαλύτερη καὶ ὠραιότερη, καὶ αὐτὴ δίνει δλες τὶς διαταγές. Ποιές μέλισσες θὰ πᾶνε γιὰ μέλι ἔξω στὰ λουλούδια, ποιές θὰ μείνουν νὰ καθαρίσουν τὴν κυψέλη, ποιές θὰ ταΐσουν καὶ θὰ περιποιηθοῦν τὶς νεογέννητες κάμπιες καὶ ποιές θὰ φυλάξουν σκοποὶ στὴν πόρτα νὰ μὴν ἔλθῃ κανένας ἔχθρος.

— Καὶ τί θὰ κάνουν, ἀν ἔλθῃ κανένας ἔχθρος; έρωτησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Χύνονται έπάνω του καὶ τὸν κεντρώνουν μὲ τὸ φαρμακερὸ κεντρὶ των, ἀπάντησε ο δάσκαλος.

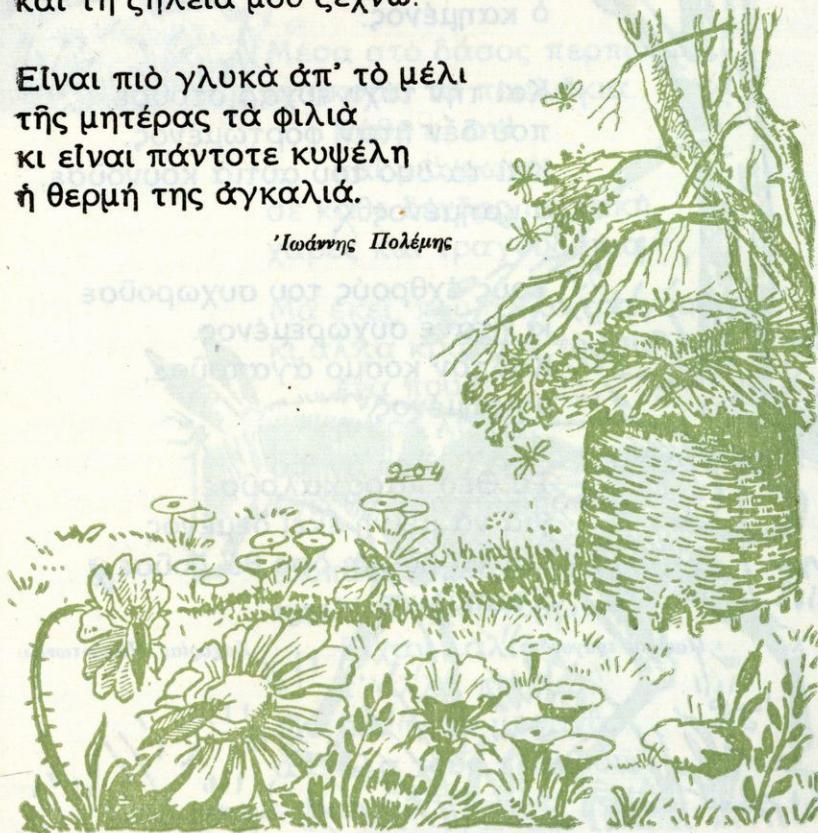
99. Η ΚΥΨΕΛΗ

Τί ζωή εύτυχισμένη
κάν' ή μέλισσα ἔκει!
μέσ' στὸ μέλι πάντα μένει
μέσ' στὸ μέλι κατοικεῖ.

Τὴν κυψέλη της κοιτάζω,
τὴ ζηλεύω καὶ πονῶ,
τὴ μητέρα μου ἀγκαλιάζω
καὶ τὴ ζήλεια μου ξεχνῶ.

Εἶναι πιὸ γλυκὰ ἀπ' τὸ μέλι
τῆς μητέρας τὰ φιλιά
κι εἶναι πάντοτε κυψέλη
ἡ θερμή της ἀγκαλιά.

'Ιωάννης Πολέμης

X 100. Ο ΚΑΗΜΕΝΟΣ

Στὸ λιβάδι ξεχασμένος
ἔνας γάιδαρος βοσκοῦσε.

Τίποτ' ἄλλο δὲ ζητοῦσε,
ό καημένος.

Τὸ χορτάρι του μασοῦσε
κι ἦταν τρισευτυχισμένος.
Καὶ τὸ ξύλο λησμονοῦσε,
ό καημένος.

Καὶ τὴν τύχη εὐχαριστοῦσε,
ποὺ δὲν ἦταν φορτωμένος.
Καὶ τὰ δυό του αύτιὰ κουνοῦσε,
ό καημένος. X

Ο. Τοὺς ἔχθρούς του συχωροῦσε
κι ἦτανε συχωρεμένος.
Καὶ τὸν κόσμο ἀγαποῦσε,
ό καημένος.

Τὸ Θεὸ παρακαλοῦσε
γιὰ νὰ μείνῃ ἔκει δεμένος.
Καὶ νὰ βόσκῃ ὅσο θὰ ζοῦσε
ό καημένος. XX

«Παιδικά τραγούδια»

Ζαχαρίας Παπαγιωνίου

(A)

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

X. 101. ΤΟ ΑΗΔΟΝΙ

Μέσα στὸ δάσος περπατῶ
κι ἀκούω τὰ πουλάκια.

Κάθε κλωνὶ¹
καὶ μιὰ φωνὴ,
σὲ κάθε δένδρο μουσική,
χαρὲς καὶ τραγουδάκια.

Μὰ ἔκει, ποὺ ἄλλα τραγουδοῦν
κι ἄλλα κρατοῦν τὸ ίσιο,
ἔνα πουλὶ²
μικρὸ λαλεῖ,
σὰ νὰ τοὺς λέη : «Σωπᾶστε σεῖς !
ἐγὼ θὰ τραγουδήσω».

Σώπασσαν ὅλα... Τὸ μικρὸ³
πουλὶ τ' ἀποστομώνει.

Εἶχαν λαλιὰ
τ' ἄλλα πουλιά.

Μὰ ἔνα ἥταν μοναχά,
ἀπ' ὅλα τους τ' ἀηδόνι!

«Παιδικὴ Ανθολογία»

*Αγγελος Βλάχος

Μεγάλο Σάββατο. 'Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα, καθαροὶ καὶ ἀλλαγμένοι, ἔπεσαν ἐνωρὶς νὰ κοιμηθοῦν, γιὰ νὰ σηκωθοῦν τὰ μεσάνυκτα νὰ πᾶνε στὴν Ἀνάστασι.

Τὰ μεσάνυκτα ἀκούσθηκαν οἱ καμπάνες. X

Τὰ παιδιὰ πετάχθηκαν ἀμέσως καὶ ἐτοιμάσθηκαν. Ἐπῆραν τὶς ἀσπρες λαμπάδες των, τὶς στολισμένες μὲ χρυσὲς κι ἀσημένιες κορδελλίτσες, καὶ μὲ τὸν παπποῦ, τὴ γιαγιὰ καὶ τοὺς γονεῖς των ἐπήγαν στὴν ἐκκλησία. Οἱ μητέρες των εἶχαν ἐτοιμητὴ μαγειρίτσα, τὰ κόκκινα αύγα καὶ στολισμένο τὸ τραπέζι. Ἐξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησία ἔχουν φτειάξει μιὰ δύλινη μικρὴ ἔξεδρα στολισμένη μὲ μυρτιές καὶ δάφνες γῦρο-γῦρο. Ἡ νύκτα ἥτο πολὺ γλυκειὰ καὶ ζεστή. "Ολοι ἐστάθηκαν ἔξω, κοντὰ στὴν ἔξεδρα.

X Δὲν ἐπέρασε πολλὴ ὥρα καὶ νά, ἀκούσθηκε ἀπὸ μέσα ἡ φωνὴ τοῦ παπᾶ: «Δεῦτε, λάβετε φῶς!» X

Οἱ λαμπάδες, ἡ μιὰ μὲ τὴν ἄλλη, ἀρχισαν ν' ἀνάβουν, ὡσπου ἔφθασε τὸ φῶς στὰ παιδιά. Ἐπῆρε λοιπὸν πρῶτος ὁ Κωστάκης ἀπὸ ἐναἄλλο παιδάκι, ποὺ ἐστέκετο δίπλα, ἐπῆρε ἀπὸ τὸν Κωστάκη ἡ Ἐλενίτσα, ἀπὸ τὴν Ἐλενίτσα ὁ πατέρας της, ἀπὸ τὸν πατέρα τῆς Ἐλενίτσας ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη καὶ ἀπ' αὐτὸν ἡ γιαγιά, ἀπὸ τὴ γιαγιὰ οἱ μητέρες καὶ τελευταῖος ὁ παπποῦς.

"Ολος ὁ τόπος ἔφεξε καὶ ὅλα τὰ πρόσωπα ἔφωτισθηκαν εύχαριστημένα καὶ γελαστά.

Σὲ λίγο ἐβγῆκε ὁ παπᾶς μὲ τὸ διάκο καὶ τοὺς ψάλτες καὶ ἀνέβηκαν στὴν ἔξεδρα. "Εψαλαν, εἴπαν

τὸ Εὐαγγέλιο καὶ ἀμέσως ὁ παπᾶς, μὲ τὴ βαρειὰ καὶ γλυκειὰ φωνή του, ἀρχισε νὰ ψάλλῃ τὸ «Χριστὸς ἀνέστη». Ὁ νεωκόρος ἐτράβηξε τὸ σχοινὶ καὶ οἱ καμπάνες κτυποῦν γρήγορα - γρήγορα καὶ χαρούμενα. Ἀναψαν τὰ λαμπρόφωτα κι ὅλος ὁ κόσμος ἀρχισε νὰ ψάλλῃ μαζὶ τὸ «Χριστὸς ἀνέστη», ἀνεβοκατεβάζοντας τὶς ἀναμμένες λαμπάδες των. Τί ὥραία ποὺ ἦτο, τί χαρμόσυνα, τί εὔτυχισμένα! Ὄλα τὰ πρόσωπα εἶχαν δόμορφύνει ἀπὸ ἀγαλλίασι καὶ καλωσύνη. Ἐπειτα τὰ παιδιὰ μὲ τοὺς γονεῖς των, τὸν παπποῦ καὶ τὴ γιαγιὰ ἐμπήκαν στὴν ἐκκλησία καὶ μετάλαβαν.

“Οταν ἐγύρισαν στὸ σπίτι, ἀναψαν μὲ τὶς ἀναμμένες λαμπάδες των τὸ κανδηλάκι, ποὺ ἦτο μπροστὰ στὰ εἰκονίσματα, λέγοντας «Χριστὸς ἀνέστη».

Τὰ παιδιὰ ἐφίλησαν τὸ χέρι τοῦ παπποῦ, τῆς γιαγιᾶς, τοῦ πατέρα καὶ τῆς μητέρας των καὶ ἐκεῖνοι ἐφίλησαν τὰ παιδιά, δίνοντάς τους τὶς καλύτερες εὐχές. Ὅστερα ἐκάθησαν ὅλοι στὸ λαμπροστολισμένο τραπέζι. Ἐτσούγκρισαν αύγα κόκκινα καὶ τὸ πιὸ γερὸ αύγδο ἐβγῆκε τοῦ παπποῦ. “Ολοι ἐφώναξαν: «Ζήτω τοῦ παπποῦ!» καὶ ὁ παπποῦς εἶπε: «Νὰ μοῦ ζήσετε, παιδιά μου, καὶ πάντα χαρούμενοι!»

“Οστερα ἔψαλαν ὅλοι μαζὶ τὸ «Χριστὸς ἀνέστη», εἶπαν χρόνια πολλὰ κάμνοντας τὸ σταυρό τους καὶ ἐφαγαν τὴ νόστιμη μαγειρίτσα.

Τὸ πρωὶ τῆς Λαμπρῆς ὁ κύρ-Δημήτρης ἐσηκώθηκε καὶ ἐτοίμασε τὸ ἄρνι. Τὸ ἔψησαν στὴν αὐλὴ καὶ ὅλοι ἐγύρισαν τὴ σουύβλα μὲ τὴ σειρά. “Ως τὸ ἀπόγευμα δὲν ἀκουες τίποτε ἄλλο ἀπὸ τραγούδια καὶ μουσικὰ ὅργανα.

X 103. Η ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΛΑΜΠΡΗΣ

Χριστός Ἀνέστη! Νέοι, γέροι καὶ κόρες,
ὅλοι, μικροί, μεγάλοι, ἐτοιμαστῆτε,
μέσα στὶς ἐκκλησίες τὶς δαφνοφόρες
μὲ τὸ φῶς τῆς χαρᾶς συμμαζωχτῆτε.

·Ανοίξετε ἀγκαλιές εἰρηνοφόρες
ἐμπροστὰ στοὺς Ἅγιους καὶ φιληθῆτε,
φιληθῆτε γλυκὰ χείλη μὲ χείλη,
πέστε: Χριστὸς ἀνέστη! ἔχθροὶ καὶ φίλοι. X

X Λάμπει τ' ἀσήμι, λάμπει τὸ χρυσάφι,
ἀπὸ τὸ φῶς ποὺ χύνουνε οἱ λαμπάδες,
κάθε πρόσωπο λάμπει ἀπ' τὸ ἄγιοκέρι,
ὅποῦ κρατοῦνε οἱ χριστιανοὶ στὸ χέρι. X

*Απ α ν τ α *

Διονύσιος Σολωμός.

Μιὰ ἀνοιξιάτικη ἡμέρα, τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου ἐβγῆκαν ἐκδρομὴ μὲ αὐτοκίνητα στὸν ἀπέραντο κάμπο.

Ἐπέρασαν ἀνάμεσα ἀπὸ περιβόλια, ἀπὸ καταπράσινα σπαρμένα χωράφια καὶ τέλος ἔφθασαν σ' ἓνα χωριό, ποὺ εύρισκετο κοντὰ στὴ θάλασσα.

‘Ο δάσκαλος καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ χωριοῦ ἐδέχθηκαν τοὺς ἐκδρομεῖς μὲ χαρὲς στὴ μεγάλη πλατεῖα τοῦ χωριοῦ, κάτω ἀπ’ τὰ μεγάλα καὶ γέρικα πλατάνια.

Οἱ ἐκδρομεῖς ἐμπῆκαν πρῶτα-πρῶτα στὴν ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ καὶ προσευχήθηκαν. ‘Ἐπειτα τὰ παιδιὰ τῶν δύο σχολείων ἄρχισαν τὶς γνωριμίες μεταξύ τους, ἐνῷ οἱ διδάσκαλοι ἐσυζητοῦσαν πιὸ πέρα γιὰ διάφορα ζητήματα.

‘Απ’ τὴν πλατεῖα ἐφαίνετο πιὸ πέρα μιὰ ἀπέραντη καταπράσινη πεδιάδα, ποὺ ἔφθανε ὅς τὴ θάλασσα.

Σὲ μιὰ στιγμὴ ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου, κοιτάζοντας τὴν καταπράσινη πεδιάδα, ἐρώτησε τὸ δάσκαλο τοῦ χωριοῦ.

— Σ’ αὐτὴ τὴν πεδιάδα γίνεται ἡ καλλιέργεια τοῦ ρυζιοῦ;

— Σ’ αὐτήν, ἀπάντησε ὁ δάσκαλος. Αὔτὴ ἡ ἐσόδειὰ ἀλλαξε τὴ ζωὴ τοῦ χωριοῦ μας.

— Γι’ αὐτὴν ἥλθαμε στὸ χωριό σας, εἶπε ὁ Διευθυντὴς, καὶ σᾶς παρακαλοῦμε πολύ, τὸ ἀπόγευμα, ποὺ θὰ ἐπισκεφθοῦμε τὴν πεδιάδα, νὰ εἰπῆτε στὰ παιδιὰ κάτι σχετικὸ μὲ τὴν όρυζοκαλλιέργεια.

~~α~~ Πολὺ ευχαρίστως, ἀπάντησε ὁ δάσκαλος τοῦ χωριοῦ. Εἶναι μιὰ εὔκαιρια νὰ μάθουν τὰ παιδιά, πῶς ὁ τόπος μας κατώρθωσε ὅχι μόνο νὰ μὴν ἀγοράζῃ ρύζι απὸ τὶς ζένες ἀγορές, ἀλλὰ νὰ ἔχῃ καὶ περίσσευμα ἀπὸ ρύζι ἐκλεκτὸ καὶ νὰ πωλῇ ἀρκετὸ μάλιστα στὸ ἔξωτερικό~~κα~~

~~X~~ Τὰ παιδιά ἔφαγαν τὸ φαγητό τους στὸν ἐλαφρὸ ἥσκιο, ποὺ ἔρριχναν τὰ πλατάνια. "Επειτα ἔχόρεψαν καὶ ἔπαιξαν διάφορα παιγνίδια.~~X~~

"Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἐλαχταροῦσαν πότε νὰ ἔλθῃ ἡ ὄρα νὰ μάθουν γιὰ τὴν καλλιέργεια τοῦ ρυζιοῦ, ποὺ ἦτο νεοφερμένη στὴν Πατρίδα μας.
~~X~~ + + + + + + + +

105. ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΠΡΑΣΙΝΗ ΠΕΔΙΑΔΑ

Τὸ ἀπόγευμα οἱ ἐκδρομεῖς μὲ τοὺς δασκάλους τῶν καὶ μὲ τὰ παιδιά καὶ τὸ δάσκαλο τοῦ χωριοῦ ἔξεχύθηκαν στὴν καταπράσινη πεδιάδα, ποὺ φθάνει ὡς τὴ θάλασσα καὶ εἶναι ὅλη σπαρμένη μὲ ρύζι.

"Ο δάσκαλος τοῦ χωριοῦ ἀνέβηκε σ' ἐνα ὑψωμα, καὶ γῦρό του ἐμαζεύθηκαν ὅλα τὰ παιδιά ἀνυπόμονα νὰ μάθουν γιὰ τὸ ρύζι. "Ο δάσκαλος ἥρχισε:

— Παιδιά,

~~X~~ "Ἐδῶ καὶ δυὸ χρόνια ἡ καταπράσινη αὐτὴ πεδιάδα, ποὺ βλέπετε μπροστά σας, ἦτο μιὰ ἄχρηστη ἀλμυρὴ ἔρημος. Τὸ χῶμά της ἦτο σκληρὸ καὶ ἀγονο. Μερικὰ βούρλα ἐφύτρωναν ἐδῶ καὶ ἔκει καὶ τίποτε ἄλλο. Οὕτε δένδρα, οὕτε ἀμπέλια. Τὰ

λίγα άρνάκια τοῦ χωριοῦ δὲν εύρισκαν τίποτε νὰ φάγουν. Οὕτε ἀγριόχορτα δὲν ἡμποροῦσαν νὰ φυτρώσουν. Χρόνια τώρα ἡ θάλασσα ἐπλημμύριζε τὴν περιοχὴν αὐτῆν. Τὸ χῶμα της ἐδηλητηριάσθηκε ἀπὸ τὸ ἀλάτι, ποὺ ἀφηνε ἡ θάλασσα, καὶ ἡ ζωὴ τῶν χωρικῶν ἦτο σκληρή.

✗ Εύρεθήκαμε σὲ τόπο ἄχρηστο, ἔλεγαν οἱ χωρικοί. Εἴμαστε πτωχοὶ ἀπὸ τὸ ἀλάτι. Ἀλλὰ ποιός μπορεῖ νὰ τὰ βάλῃ μὲ τὴ θάλασσα; ✗

Μιὰ ήμέρα ὅμως ὁ ἀγροφύλακας εἶδε νὰ ἔρχεται στὴν ἔρημη καὶ ἀλμυρὴ πεδιάδα μας ἐνα αὐτοκίνητο. Κατέβηκαν τρεῖς ἀνθρωποι. Ἐπερπατοῦσαν ἐπάνω - κάτω καὶ ὥμιλοῦσαν σὲ ξένη γλῶσσα.

✗ "Εγονάτισαν καὶ ἀρχισαν νὰ σκάβουν τὴ γῆ. "Ἐνας ἀπ' αὐτοὺς ἔτριψε τὸ χῶμα ἀνάμεσα στὰ δάκτυλά του καὶ ὤστερα τὸ ἐδοκίμασε στὸ στόμα του. "Ἐνας ἄλλος ἔβγαλε ἀπὸ τὴ σάκκα του κάτι μικρὰ κουτάκια καὶ τὰ ἔγειμισε μὲ χῶμα. ✗ Ο τρίτος ἔφαίνετο σὰν Ἑλληνας, ἔτσι ἔδειχνε τὸ σῶμά του καὶ ἡ φορεσιά του.

Τὴν ήμέρα ἑκείνη οἱ ξένοι ἔφυγαν. Γρήγορα ὅμως ξαναγύρισαν στὸ χωριό μας. Ἡσαν Ἀμερικανοὶ μὲ τὸ διερμηνέα των. "Οταν οἱ χωρικοὶ ἐμαζεύθηκαν στὴν πλατεία, οἱ ξένοι τοὺς ἔξήγησαν, πῶς ἡ ἄγονη καὶ ἀλμυρὴ πεδιάδα μας θὰ μποροῦσε νὰ μᾶς δίνῃ μεγάλη ἐσοδεία ρυζιοῦ.

Στὴν ἀρχὴ κανεὶς δὲν ἐπίστευσε σὲ ὅ,τι ἀκουσε. "Οταν ὅμως ἀρχισαν μερικοὶ τὴ δοκιμαστικὴ καλλιέργεια, ἔβεβαιωθηκαν πῶς ἦτο αὐτὸ δυνατό.

"Ἔτσι ἔγιναν ἐδῶ οἱ ὄρυζῶνες, ποὺ βλέπετε γύρο σας. ✗

Περίτη

11

11

74

209

14
14

209

X 106. Η ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ

Αύριο είναι Πρωτομαγιά. Οι άνθοκηποι είναι στις δόξες των. Οι γλάστρες είναι γεμάτες και άνθισμένες. Οι τριανταφυλλιές, οι βιολέττες, οι γαρυφαλλιές, δλα, φορτωμένα άνθούς, εύωδιάζουν.

Τὰ παιδιὰ είναι στὸν κῆπο καὶ καμαρώνούν τὰ λουλούδια τους.
X X Ή Έλενίτσα ἐτοιμάζει ἔνα στεφάνι ἀπὸ τριαντάφυλλα καὶ δ Κωστάκης ἀπὸ βιολέττες καὶ γαρύφαλλα. Πλέκουν τὰ λουλουδένια στεφάνια καὶ σιγοτραγουδοῦν τὰ τραγούδια τοῦ Μάη X X Ζ
— Καὶ τοῦ χρόνου, παιδιά! ἀκούσθηκαν δυὸς γε-

λαστὲς φωνές. Ἡσαν οἱ μαννοῦλες τῶν παιδιῶν,
ποὺ παρακολουθοῦσαν ἀπὸ τὸ παράθυρο.

Τὸ πρωὶ τῆς Πρωτομαγιᾶς τὰ παιδιὰ ἔμαζεύ-
θηκαν στὸ σχολεῖο, ἔτοιμα γιὰ νὰ πᾶνε περίπατο
στὴν ἔξοχήν. Τὰ παιδιὰ τῆς πρώτης εἶχαν μιὰ καλὴ
ἰδέα. Ἐκαμαν ἀπὸ τὴν παραμονὴν στεφάνια ἀπὸ
τριαντάφυλλα καὶ γαρύφαλλα καὶ τὰ ἐπρόσφεραν
σ' ὅλες τὶς τάξεις νὰ τὰ κρεμάσουν. Ἐπῆγαν ὅλα
μαζὶ καὶ στὴν τρίτη τάξι. Ἐπρόσφεραν ἐκεῖ ἔνα
ώραιο στεφάνι καὶ εύχήθηκαν:

— Καὶ τοῦ χρόνου μὲ ύγεια καὶ πρόοδος
“Ολα τὰ παιδιὰ τῆς τρίτης ἔχειροκρότησαν
τὰ καλὰ μικρὰ παιδάκια καὶ ὁ δάσκαλος τότε
τοὺς εἶπε:

Λουλούδια μᾶς χαρίζετε, παιδάκια,
στῶν λουλουδιῶν τὴν ὅμορφη γιορτή,
λουλούδια σεῖς, τὶ ἄλλο ἀπὸ ἀνθάκια
εἶναι γεμάτη ἡ ἀθώα σας ψυχή;

Κι ἔμεῖς εὐχὲς σᾶς δίνουμε τρανές,
νὰ βρῆτε λουλουδένια τὴ ζωή,
νὰ ζήσετε ζωὴ μέσ' τὶς χαρές,
κάτω ἀπ' τοῦ Θεοῦ μας τὴ στοργή.

Ἐπειτα ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου, κρατῶν-
τας τὰ φαγητά τους, ξεκινοῦν τραγουδῶντας τὰ
τραγούδια τοῦ Μαίου.

Γέλια καὶ τραγούδια γεμίζουν οἱ δρόμοι, οἱ
πεδιάδες καὶ οἱ πλαγιές τῆς ἔξοχῆς.

Παντοῦ ἀντικρύζουν τὴν πλούσια βλάστησι
τοῦ δάσους. Στὴν ἀναπνοή τῶν παιδιῶν φθάνει
ἔνα γλυκὸ ἄρωμα, ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὸ ἀμέτρητα
ἄγριολούλουδα.

Κρυμμένα τὰ πουλάκια μέσα στὰ φουντωτὰ
κλαδιά τῶν δένδρων τοῦ δάσους κελαῖδοῦν τὴν
“Ανοιξι”. Τὸ ρυάκι χάνεται μουρμουρίζοντας μέσα
στὰ θεόρατα πλατάνια. Ἐπάνω στὰ γέρικα πλα-
τάνια σκαρφαλώνει ὁ κισσός καὶ ἡ ἀγράμπελη. ~~X~~
Στὸ κρυσταλλένιο νερὸ τῆς πηγῆς σβήνουν τὰ
παιδιά τὴ δίψα τους.

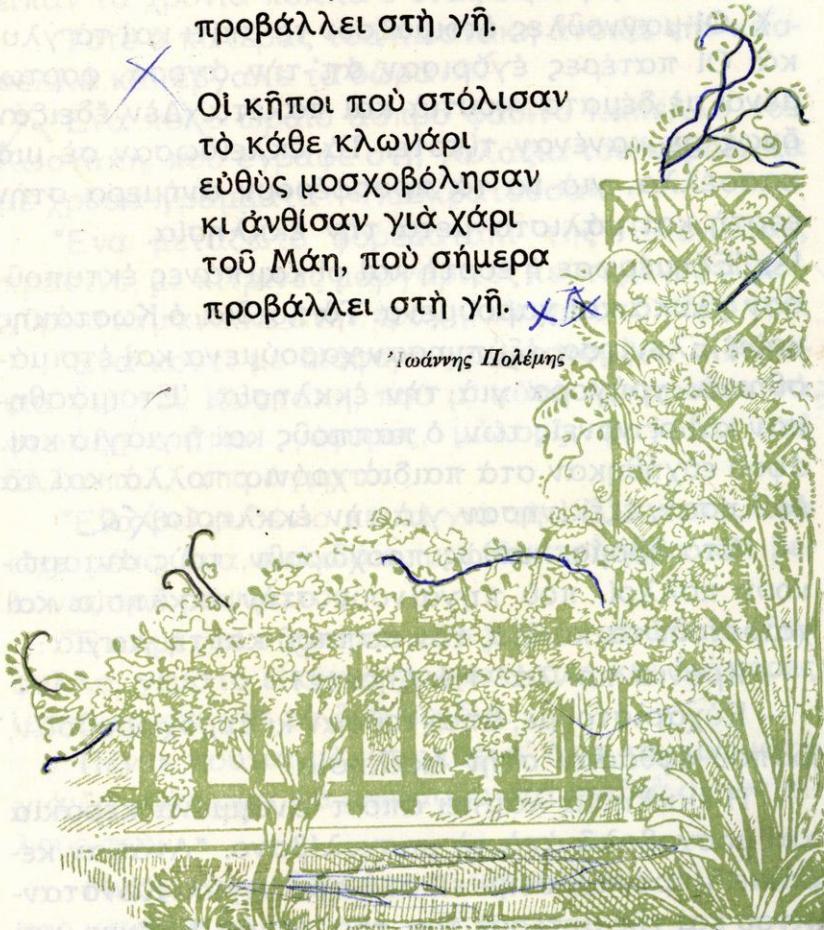
Τὰ παιδιά ἔμάζεψαν λουλούδια στὴν ἔξοχή,
ἐπλεξαν στεφάνια καὶ ἐγύρισαν τὸ βράδυ στὰ σπί-
τια τους, μὲ χαρούμενα τραγούδια καὶ φορτωμένα
ἀπὸ μυρωδάτα ἀγριολούλουδα. ~~X~~

Λουλούδια ἄς διαλέξωμε
καὶ ρόδα καὶ κρίνα
κι ἐλάτε νὰ πλέξωμε
στεφάνια μ' ἔκεινα
στὸ Μάη ποὺ σήμερα
προβάλλει στὴ γῆ.

Οἱ κῆποι ποὺ στόλισαν
τὸ κάθε κλωνάρι
εὐθὺς μοσχοβόλησαν
κι ἀνθίσαν γιὰ χάρι
τοῦ Μάη, ποὺ σήμερα
προβάλλει στὴ γῆ.

Ιωάννης Πολέμης

X 108. Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑΚΗ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΛΕΝΙΤΣΑΣ

"Ηλθε ή έορτή του 'Αγίου Κωνσταντίνου και τῆς 'Αγίας Έλένης.

'Από τὴν παραμονὴ γίνονται προετοιμασίες, γιατὶ ἔορτάζει ὁ Κωστάκης, ἡ Ἐλενίτσα, ὁ παπποῦς καὶ ἡ γιαγιά.

X Οἱ μαννοῦλες ἔτοιμάζουν τὸ σπίτι καὶ τὰ γλυκά. Οἱ πατέρες ἐγύρισαν ἀπ' τὴν ἀγορά, φορτωμένοι μὲ δέματα, κουτιά καὶ πακέτα. Δὲν ἔδειξαν δῶμας σὲ κανέναν τίποτε. Τὰ ἐκλείδωσαν σὲ μιὰ κασσέλλα, γιὰ νὰ τὰ προσφέρουν ἀνήμερα στὴν ἔορτὴ καὶ μάλιστα μετὰ τὴν ἐκκλησία.

X Ἐξημέρωσε ή ἔορτὴ καὶ οἱ καμπάνες ἔκτυπούσαν γλυκὰ καὶ χαρούμενα. Τὰ παιδιά, ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα, ἔξυπνησαν χαρούμενα καὶ ἔτοιμασθηκαν γρήγορα γιὰ τὴν ἐκκλησία. Ἐτοιμάσθηκαν καὶ οἱ γονεῖς των, ὁ παπποῦς καὶ ἡ γιαγιά καὶ, ἀφοῦ εὐχήθηκαν στὰ παιδιά χρόνια πολλὰ καὶ τὰ ἐφίλησαν, ἔξεκίνησαν γιὰ τὴν ἐκκλησία. X

Στὸ δρόμο, καθὼς προχωροῦν, τοὺς ἀνταμώνουν πολλοὶ, ποὺ πηγαίνουν στὴν ἐκκλησία καὶ χαιρετοῦν τὰ παιδιά, τὸν παπποῦ καὶ τὴ γιαγιά:

- Χρόνια πολλά! Νὰ ζήσετε!
- Εύχαριστοῦμε, ἀπαντοῦσαν κι ἐπροχωροῦσαν, ὥσπου ἔφθασαν στὴν ἐκκλησία.

Ἡ ἐκκλησία λάμπει ἀπὸ τ' ἀναμμένα κεράκια καὶ μοσχοβολᾶ ἀπὸ τὸ μοσχολίβανο. "Αναψαν κεράκια μπροστά στὴν εἰκόνα του 'Αγίου Κωνσταντίνου καὶ τῆς μητέρας του, τῆς 'Αγίας Έλένης, καὶ

ἀσπάσθηκαν τὴν εἰκόνα, κάμνοντας τὸ σταυρό τους.

Οἱ εἰκόνες ἦσαν στολισμένες μὲ τριαντάφυλλα.

‘Ο ψάλτης ἔψαλλε μὲ τὴ λυγερὴ καὶ ἀπαλὴ φωνή του καὶ ὁ παπᾶς ἐθυμιάτιζε στὴν Ωραία Πύλη.

Μετὰ τὴ λειτουργία ἐγύρισαν στὸ σπίτι, ὅπου εἶπαν τὰ χρόνια πολλὰ ὁ ἔνας στὸν ἄλλον.

Τότε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἄνοιξε τὴν κασσέλλα καὶ ἔβγαλε τὰ δῶρα: ~~X~~

~~X~~ “Ἐνα πολὺ ὡραῖο ἄσπρο ψάθινο καπέλλο τοῦ Κωστάκη, ποὺ ἔγραφε στὴ γαλάζια του κορδέλλα μὲ χρυσᾶ γράμματα: «Ναυκρατοῦσα».

“Ἐνα μεταξωτὸ φορεματάκι τῆς Ἐλενίτσας, πράσινο, μὲ κίτρινες μαργαρίτες κεντημένες γῦρο γῦρο στὰ μανίκια, στὴν τραχηλιὰ καὶ στὸ γῦρό του.

“Ἐνα κουτὶ μὲ διάφορα χρωματισμένα σιδεράκια γιὰ τὸν Κωστάκη, ποὺ μ’ αὐτὰ ἡμποροῦσε νὰ φτειάξῃ σπίτια, γέφυρες, μύλους, βαγόνια καὶ ἄλλα πολλὰ πράγματα.

“Ἐνα βελουδένιο κουτὶ γιὰ τὴν Ἐλενίτσα, ποὺ εἶχε μέσα ἔνα ψαλιδάκι, μιὰ δακτυλήθρα καὶ βελόνες τοῦ ραψίματος.

“Ἐνα μεγάλο χρωματιστὸ βιβλίο μὲ ὡραῖο ἔξωφυλλο, γεμάτο εἰκόνες χρωματιστές καὶ διάφορες ιστορίες καὶ γιὰ τὰ δυὸ παιδιά.

Πέντε κουτιὰ μὲ μπογιές-σ’ ὅλα τὰ χρώματα γιὰ ζωγράφισμα, νὰ μοιράσουν τὰ παιδιὰ στοὺς φίλους των.

Μιὰ μπάλα δερμάτινη, νὰ παίζουν ὅλοι μαζὶ στὸ μεγάλο ἀλώνι.

T

Δυὸς καραμοῦζες, πολλές ώραιές χρωματιστές
ζωγραφιές καὶ δίκτῳ μπαλόνια χρωματιστά.

"Υστερα ἔβγαλε μιὰ ώραιά κίτρινη ποδίτσα μὲ
γαλάζια φιογκάκια στοὺς ώμους καὶ στὴν ράχι, τὸ
δῶρο γιὰ τὴν Βασιλικούλα. Καὶ ἔνα ζευγάρι κόκ-
κινα πέδιλα ὀλοκαίνουργια γιὰ τὸ Φώτη.
X

"Επειτα ἔβγαλε ώραιές παντούφλες γιὰ τὸν
παπποῦ καὶ ἔνα ζευγάρι τῆς γιαγιᾶς τσόχινες,
μὲ πολύχρωμα κεντήματα.

Καθὼς ἐκοιτοῦσαν τὰ ώραιά δῶρα, ἀρχισαν νὰ
ἔρχωνται ἐπισκέψεις.

X "Ηλθαν οἱ φίλοι τῶν παιδιῶν μὲ τοὺς γονεῖς
των. Ἡ Ἀγγελικούλα, ἡ Σοφούλα, ἡ Ἀνθούλα, ὁ
Μῆτσος, ὁ Νίκος, ὁ Γιώργος, ὁ Δῆμος, ἡ Βασιλι-
κούλα καὶ ὁ Φώτης καὶ ἔφεραν μάλιστα καὶ γλυ-
κίσματα.
X

— Χρόνια πολλά, Κωστάκη!

— Χρόνια πολλά, Ελενίτσα!

— Νὰ ζήσετε!

— Νὰ ζήσῃ ὁ παπποῦς καὶ ἡ γιαγιά σας!

— Νὰ σᾶς ζήσουν!, ἔλεγαν στοὺς γονεῖς των.

Τότε τὰ παιδιά ἔφεραν καὶ ἔδειξαν τὰ δῶρά
των καὶ ἔμοιρασαν καὶ τὰ δῶρα στοὺς φίλους των.

"Όλοι ἐπῆραν κάτι. Ἄλλος μπογιές, ἄλλος ζω-
γραφιές, ἄλλος καραμοῦζα, ἄλλος μπαλόνι.

Ἡ Βασιλικούλα ἐπῆρε τὴν ώραιά της ποδιά
καὶ ὁ Φώτης τὰ κόκκινα πέδιλα.

"Ολη ἡ σάλα ἐγέμισε χαρούμενες φωνές.

Στὴν αὐλή, δίπλα στὴ βρύση, κάτω ἀπὸ τὴ με-
γάλη ἀχλαδιά, ἥτο στρωμένο ἔνα μακρὺ - μακρὺ

τραπέζι. Ἐκεῖ ἐκάθησαν καὶ οἱ προσκεκλημένοι,
ἔφαγαν ὅλοι μαζὶ καὶ διεσκέδασαν.

"Ἐπειτα τὰ παιδιὰ ἐμαζεύθηκαν κάτω ἀπὸ τὸ
δροσερὸ ὑπόστεγο καὶ ἔπαιξαν μὲ τὰ καινούργια
παιγνίδια τους καὶ ἐκαμάρωναν τὰ δῶρά των.

"Η Βασιλικούλα ἐφόρεσε τὴν καλὴ ποδιά, ποὺ
τῆς ἔχαρισε ἡ Ἐλενίτσα, καὶ ἥτο ὅλο καμάρι. Ἔ-
φίλησε πολλὲς φορὲς τὴν Ἐλενίτσα καὶ τῆς εἶπε
πάλι:

— Σ' εὐχαριστῶ, Ἐλενίτσα μου, νὰ ζήσῃς χίλια
χρόνια.

Καὶ ὁ Φώτης ἐφόρεσε τὰ πέδιλά του καὶ εἶπε:

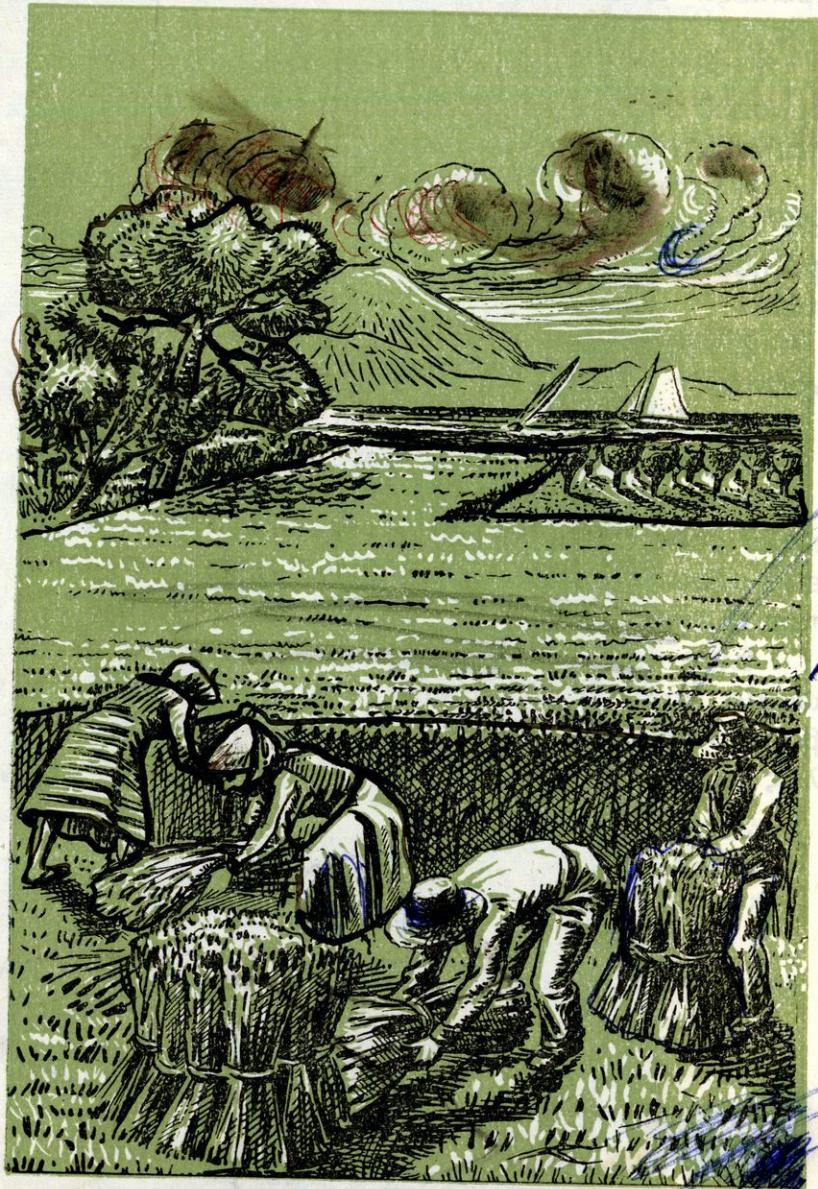
— Εὐχαριστῶ, Κωστάκη μου.

"Ἐπειτα ἐκοίταξαν τὰ δῶρα ἔνα - ἔνα. Μὰ πιὸ
πολὺ τοὺς ἄρεσε τὸ μεγάλο ἐκεῖνο βιβλίο, γιατὶ
εἶχε μέσα ἔνα σωρὸ παραμύθια, καθὼς καὶ ἐκεῖνα
ποὺ ἔλεγε ἡ γιαγιὰ στὰ δυὸ ἔξαδελφάκια.

Εἶχε καὶ τὶς εἰκόνες τῆς πεντάμορφης μὲ τὰ
ώραια γαλανά μάτια καὶ τὰ χρυσᾶ μαλλιά, τοῦ
βασιλόπουλου μὲ τὸ μακρύ του σπαθὶ καὶ πολ-
λὲς - πολλὲς ἄλλες χρωματιστὲς ζωγραφιές ~~X~~

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

Καλοκαίρι, Θεοῦ χαρά!

Τὰ δένδρα εἰναι γεμάτα μὲ ὄριμα φροῦτα. Ἡ θάλασσα ἐγαλήνεψε τώρα καὶ ἔχουν ἀρχίσει τὰ μπάνια καὶ οἱ περίπατοι μὲ τὶς βάρκες.

Oι ἔξοχὲς ἐγέμισαν ἀπὸ γέλια καὶ χαρές. Ὁ θερισμὸς εἰναι στὶς δόξες του καὶ προχωρεῖ κανονικὰ τὸ ἀλώνισμα.

O Λαφθονία ἀπὸ ντομάτες, ἀγγούρια, μελιτζάνες, βερύκοκκα, ροδάκινα, σταφύλια, σταφίδες, ἀχλάδια, σύκα, πεπόνια, καρπούζια. Τὰ φροῦτα αὐτὰ πρέπει νὰ τὰ τρώγωμε γινωμένα καὶ πολὺ καθαρά, ἀν θέλωμε νὰ ἔχωμε καλὴ ύγεια.

Οι ἀσθενικοὶ καὶ οἱ κουρασμένοι ἀνθρωποι πρέπει νὰ πηγαίνουν τὸ καλοκαίρι στὰ ψηλὰ δασωμένα καὶ δροσερὰ βουνά, γιὰ νὰ ξεκουρασθοῦν καὶ ν' ἀποκτήσουν νέες δυνάμεις.

Ο τραγουδιστὴς τοῦ καλοκαΐριοῦ, δ τζίτζικας, γεμίζει τὸν ἀέρα μὲ τὰ ἀτέλειωτα τραγούδια του.

O Οι γεωργοὶ θερίζουν καὶ ἀλωνίζουν. Σκουπίζουν τὸν τίμιο ἰδρῶτα ἀπὸ τὸ μέτωπό τους καὶ τραγουδοῦν χαρούμενα τραγούδια.

O Καὶ οἱ θερίστριες, μὲ τὰ μανδήλια τους τὰ λευκά, θερίζουν μὲ τὰ δρεπάνια των τὸ σιτάρι, τὸ κριθάρι, τὴ σίκαλη, τὴ βρώμη καὶ τραγουδοῦν χαρούμενες. "Αλλοι δένουν τὸ σιτάρι χερόβιλα καὶ ἔπειτα μεγάλα δεμάτια καὶ τὰ κουβαλοῦν δίπλα στ' ἀλώνια, ὅπου κάνουν μεγάλες θημωνιές. Κάνουν τὸ σιτάρι ἢ τὸ κριθάρι θημωνιές, γιὰ νὰ ἡμποροῦν νὰ τὸ σκεπάσουν εὔκολα, ἀν ξεσπάσῃ καμμιά

ἀπὸ τις ἔξαφνικὲς μπόρες τοῦ καλοκαιριοῦ, ποὺ
δροσίζουν καὶ φέρνουν ἀνακούφισι στὴν πλάσι.

Κατὰ τὸ καλοκαίρι εἰναι εὐχάριστες οἱ ἐκδρο-
μὲς στὰ παραθαλάσσια μέρη καὶ στὰ ψηλὰ βουνά.

Κοντὰ στὴ θάλασσα θὰ χαρῇ ὁ ἀνθρωπος τις
δύμορφιὲς τοῦ ἀπεράντου γαλάζιου νεροῦ.

~~X~~ Στὰ βουνὰ θὰ χαρῇ ἀλλοῦ τις δασωμένες καὶ
ἄλλοῦ τις γυμνὲς πλαγιές τους. Ἐλλοῦ τις σου-
βλερές βουνοκορφές τους. Ἐλλοῦ τις ψηλὲς ἢ χα-
μηλὲς ραχοῦλες μὲ τις κρύες βρυσοῦλες, ποὺ αἰώ-
νια ζοῦν ἔκει στὴ μοναξιά τους καὶ δροσίζουν
τὸν τόπο.~~X~~

Καὶ στὰ λειβάδια βασιλεύει ἡ χαρὰ τὸ καλο-
καίρι. Ἐκεῖ οἱ βοσκοὶ κουρεύουν τὰ πρόβατα, κά-
νουν τὰ τυριά, τὰ βούτυρα καὶ χαίρονται τις χάρες
τοῦ βουνοῦ.~~X~~

110. ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ ΚΑΙ ΣΤΗ ΣΤΑΝΗ

~~X~~ Μιὰ καλοκαιριάτικη ἡμέρα ὁ κύρ-Δημήτρης
ἔξυπνησε τὸν Κωστάκη καὶ τὴν Ἐλενίτσα πολὺ^{τόπος}
πρωὶ καὶ οἱ τρεῖς τους ἀνέβηκαν σιγὰ στὸ βουνό.
Ἐκεῖ τοὺς εἶχε καλέσει στὴ στάνη του νὰ τοὺς φι-
λοξενήσῃ ὁ μπάρμπα-Χρῖστος, ὁ ξακουσμένος
πρωτοτσέλιγγας.~~Ta~~

Πόσο εὐχάριστη ἦτο ἔκείνη ἡ διαδρομή!
Ἐπερνοῦσαν ἀνάμεσα ἀπὸ πανύψηλα ἔλατα καὶ
ἀπὸ καταπράσινες λαγκαδιές. Ἀπὸ τὰ τρυφερὰ
βλαστάρια τῶν θάμνων ἐστάλαζε ἡ πρωΐνη δρο-

σιά. Τὰ κουδούνια τῶν προβάτων μαζὶ μὲ τὸ κελάδημα τῶν πουλιών ἐταιριαζαν μιὰ ύπέροχη καὶ εὐχάριστη μουσική.

‘Ο τσέλιγγας, μαζὶ μὲ τὴ χαριτωμένη κόρη του, τὴ Διαμάντω, ἐπερίμεναν πιὸ πέρα ἀπὸ τὴ στάνη τοὺς καλεσμένους, γιὰ νὰ τοὺς προφυλάξουν ἀπὸ τὰ τσοπανόσκυλλα.

— Καλῶς τους, εἶπε ὁ μπάρμπα-Χρῖστος, ὅταν εἶδε τὸν κύρ-Δημήτρη καὶ τὰ παιδιὰ νὰ πλησιάζουν.

— Καλῶς σᾶς βρήκαμε, ἀπάντησε ὁ κύρ-Δημήτρης.

— Μὲ δροσιὰ ἥρθατε. Φαίνεται ἔξυπνησαν γρήγορα τὰ παιδιά, συνέχισε ὁ μπάρμπα-Χρῖστος.

— Ἐξυπνήσαμε πολὺ πρωΐ, ἀπάντησαν μὲ μιὰ φωνὴ τὰ παιδιά.

‘Ο μπάρμπα-Χρῖστος ἐπῆρε στὴν ἀγκαλιά του τὸν Κωστάκη, ἡ Διαμάντω ἐπῆρε τὴν Ἐλενίτσα καὶ δλοι μαζὶ ἐβάδιζαν γιὰ τὶς καλύβες. ~~XO~~

— Μέεεε! μέεε! μέ! ἀκούοντο τὰ βελάσματα τῶν προβάτων, ποὺ ἔβοσκαν στὰ γῦρο λειβάδια.

✓ ✗ Κάθε τσοπάνης, ἀκουμπισμένος στὴν ἀγκλίτσα του, ἐφύλαγε ἔνα κοπάδι πρόβατα. Τὸν ἔβοηθοῦσε καὶ ἔνας μεγάλος σκύλλος. ~~XO~~

— Χούμ! χούμ! χούμ! ἀντηχοῦσαν οἱ βραχνὲς φωνὲς τῶν σκύλλων ἀπὸ τὶς ραχοῦλες καὶ τὰ ψηλώματα.

Μακριὰ ἀκούεται ἡ γλυκειὰ φλογέρα κάποιου τσοπάνη, ποὺ τὴ συνώδευαν ταιριασμένα τὰ ἄρμονικὰ κουδούνια τῶν προβάτων.

Πλησιάζουν τώρα στὶς καλύβες. Σὲ μιὰ πε-

διάδα είναι μερικές πέτρινες στρούγκες. Έκει οι τσοπάνηδες άρμέγουν τὰ πρόβατα καὶ γεμίζουν κάτι μεγάλους κάδους, ποὺ τὶς λέγουν καρδάρες, μὲ τὸ παχύτατο γάλα.

Απὸ μιὰ μεγάλη καλύβα βγαίνει μιὰ καθαρο-
ντυμένη νοικοκυρά, πρόσχαρη καὶ γεμάτη καλω-
σύνη.

~~Χ~~ — Καλῶς ώρίσατε..., εἰπε ντροπαλὰ καὶ ἔχαιρέ-
τησε τὸν κύρ-Δημήτρη, ἐφίλησε τὸν Κωστάκη καὶ
τὴν Ἐλενίτσα καὶ ὅλοι μαζὶ ἐμπῆκαν σὲ μιὰ εύρύ-
χωρη καλύβα.

* Ήτο κατακάθαρη καὶ ἔλαμπε ἀπὸ νοικοκυρο-
σύνη. Μαλακές μάλινες κουβέρτες μὲ ώραία χρώ-
ματα ἡσαν στρωμένες. Έκει ἐξεκουράσθηκαν, ἔφα-
γαν καὶ ἐκοιμήθηκαν τὸ μεσημέρι. ~~XXQ~~ +

~~Ω~~ Τὸ ἀπόγευμα ἐπεσκέφθηκαν τὸ «Τυροκομεῖο». Ήτο ἔνα πολὺ μεγάλο ισόγειο σπίτι, ποὺ ἔχρησί-
μευε καὶ γιὰ ἀποθήκη τῆς στάνης. Σὲ δυὸ μεγάλα²²
καζάνια ἔβραζαν τὸ γάλα καὶ τὸ ἀνακάτευαν μὲ
μεγάλες ξύλινες κουτάλες. * Επειτα τὸ ἔπηζαν
τυρί. Τὸ ἔβραζαν σὲ μεγάλα τυρόπανα καὶ τὸ ἔκρε-
μοῦσαν γιὰ νὰ στραγγίσῃ τὸ νερό. 22

Τὸ νερὸ ποὺ ἔβγαινε ἀπὸ τὸ τυρὶ τὸ ἔβραζαν
καὶ ἔβγαζαν ἀπὸ αὐτὸ τὴ μυζήθρα. 2

* Πιὸ πέρα, μέσα σ' ἔνα κάδο στενὸ καὶ ψηλό,
ἐκτυποῦσαν μ' ἔνα ξύλο μακρὺ τὸ γάλα, ποὺ ἦτο
μέσα, καὶ ἔβγαζαν τὸ βούτυρο. Πιὸ πέρα ἔπηζαν τὸ
γιαούρτι.

Τὰ παιδιὰ ἔχόρτασαν ἀπὸ φρέσκο τυρὶ, ἀπὸ
φρέσκη μυζήθρα καὶ ἀπὸ βουνήσιο γιαούρτι.

— Εύλογία Θεοῦ είναι, παιδιά, τὰ πρόβατα, εἶπε
ὁ κύρ-Δημήτρης. Μᾶς δίδουν τὸ γάλα, τὸ τυρί, τὸ
βούτυρο, τὸ μαλλί, τὸ κρέας, τὰ δέρματα, τὸ λί-
πασμα.

Θησαυρὸς είναι, συμπλήρωσε ὁ τσέλιγγας.
Τὰ ἔχει εὐλογήσει ὁ Θεός. Δοξασμένο νὰ είναι τὸ
ὄνομά Του.

Τὸ βραδάκι ὁ κύρ-Δημήτρης καὶ τὰ παιδιά
ἀπεχαιρέτησαν τὸν φιλόξενον τσέλιγγα, τὴν καλὴν
καὶ φιλόξενη γυναικούλα του καὶ τὴ χαριτωμένη
κορούλα του, τὴ Διαμάντω, καὶ ἐγύρισαν στὰ σπί-
τια τους.

■ 111. ΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΠΕΡΝΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΦΑΛΟΧΩΡΙ

Ήτο μιὰ ἡμέρα ὅμορφη, ποὺ ἐπρομηνώῦσε τὴ
χαρὰ καὶ τὸν ἐνθουσιασμό.

Στὴν αὐλὴ τοῦ σχολείου τὰ παιδιά ἦσαν ὅλα
μαζεμμένα καὶ ντυμένα μὲ τ' ἀσπρα τους γιορτινὰ
φορέματα. Ἐκρατοῦσαν ὅλα τὶς γαλανόλευκες
σημαιούλες τους, ποὺ τὶς ἐφύλαγαν γιὰ κάθε ἔθνι-
κὴ ἑορτὴ. Μιλοῦσαν ζωῆρά.

Απὸ χθὲς ὁ Διευθυντὴς τοῦ Σχολείου τοὺς εἰχε
δώσει τὴ χαρούμενη εἰδησι, πῶς οἱ Βασιλεῖς θὰ
ἐπερνοῦσαν ἀπὸ τὸ δημόσιο δρόμο, ποὺ πηγαίνει
πρὸς τὸ Κεφαλοχώρι. Τὰ παιδιά θὰ κατέβαιναν
στὴ διασταύρωσι νὰ χαιρετήσουν τὸ Βασιλιά, τὴ
Βασίλισσα καὶ τὸν Διάδοχο.

Τὰ παιδιά χαρούμενα ἔξεκίνησαν. Ὁταν ἐφθα-
σαν στὸ ὡρισμένο μέρος, παρατάχθηκαν στὴ γραμ-
μὴ καὶ ἐπερίμεναν μὲ καρδιοκτύπι. Ἡσαν ἐκεῖ μα-

ζεμμένοι καὶ πολλοὶ χωρικοὶ μὲ τὸν Πρόεδρο τῆς Κοινότητος.

Τὸ αὐτοκίνητο ἔφθασε καὶ ἐσταμάτησε. Μεγάλη χαρὰ ἀστραψε διὰ μιᾶς στὰ πρόσωπα τῶν παιδιῶν, ποὺ ἐκοιτοῦσαν περίεργα. Μ' ἐνθουσιασμὸς καὶ συγκίνησι ἑζητωκραύγαζαν οἱ μεγάλοι.

Οἱ Βασιλεῖς κατέβηκαν ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητο μὲ τὸν Διάδοχο. Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Σχολείου προσφώνησε τοὺς Βασιλεῖς καὶ τὰ παιδιὰ ἔψαλαν τὸν Ἐθνικὸν "Υμνο.

Ἡ Ἐλενίτσα προσέφερε στὴ Βασίλισσα μιὰν ώραία ἀνθοδέσμη ἐκ μέρους τοῦ Σχολείου καὶ τοῦ Χωριοῦ καὶ τῆς ἐφίλησε τὸ χέρι. Ἡ Βασίλισσα τῆς ἔχαϊδεψε τὰ μαλλιά, τὴν ἐφίλησε καὶ ἔχαιρετησε ὅλα τὰ παιδιὰ μ' ἔνα θερμὸ χαιρετισμό. Πατρικὰ ἔχαιρετησε τὰ παιδιὰ κι ὁ Βασιλιάς μὲ τὸν Διάδοχο.

"Ητο αὐτὴ μιὰ μεγάλη στιγμή, ποὺ ἔζησαν τὰ παιδιὰ καὶ οἱ χωρικοί. Οἱ Βασιλεῖς ἐμπήκαν πάλι στὸ αὐτοκίνητο κι ἔφυγαν συνοδευόμενοι ἀπὸ τὶς χαρούμενες ζητωκραυγὲς ὅλων.

Σὲ μιὰ μικρὴ πόλι τῆς Λυδίας, στὴ Μικρὰ Ἀσία, ἔζοῦσε στὰ παλιὰ χρόνια μιὰ ὄμορφη κόρη, ποὺ τὴν ἔλεγαν Ἀράχνη. Ἀπὸ μικρὴ ἡ Ἀράχνη εἶχε μείνει ὀρφανή. Τὸ ὄνομά της ἦτο ξακουστό, ὅχι μόνο γιὰ τὴν περίφημη ὄμορφιά της, ἀλλὰ καὶ γιατὶ ξεπερνοῦσε ὅλες τὶς γυναικες, ἀκόμη καὶ τὶς Νεράϊδες, στὴν ὑφαντικὴ τέχνη.

Ἔτοι μάλιστα μιὰ διάδοσις, πῶς τῆς εἶχε διδάξει τὴν ὑφαντικὴ τέχνη καὶ τὸ κέντημα ἡ ίδια ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ, ἡ θεὰ τῆς σοφίας. Αὐτὸ διότι δὲν τὸ παρεδέχετο μὲ κανένα τρόπο ἡ Ἀράχνη. Πολὺ συχνὰ ἔλεγε θυμωμένα:

— Δὲν ἔμαθα ἐγὼ τὴν τέχνη μου ἀπὸ τὴ θεὰ Ἀθηνᾶ. Ἄν θέλῃ ἡ θεά, ἀς ἔλθῃ νὰ μετρηθῇ μαζί μου.

Ἡ Ἀθηνᾶ ἀκούσε τὰ ὑπερήφανα λόγια τῆς Ἀράχνης καὶ ἔθυμωσε. Μεταμορφώθηκε σὲ μιὰ γριούλα μὲ κάτασπρα μαλλιὰ καὶ ἔμπήκε στὸ φτωχόσπιτο τῆς Ἀράχνης.

— Κόρη μου, λέγει στὴν Ἀράχνη, ἔμαθα τὰ ὑπερήφανα λόγια σου καὶ σὲ συμβουλεύω, σὰν γριὰ ποὺ εἰμαι, νὰ εἰσαι ταπεινὴ ἀπέναντι στὴ θεά, νὰ ζητήσης μάλιστα συγχώρησι γιὰ τὰ ὑπερήφανα λόγια σου.

Τρέμοντας ἀπὸ τὸ θυμό της ἡ Ἀράχνη ἐπέταξε τὴ σαίτα της καὶ λέγει στὴ γριά:

— Τὶς συμβουλές, γερόντισσα, νὰ τὶς φυλάξῃς γιὰ τὴν κόρη σου. Ἄν θέλῃ ἡ θεά, ἀς ἔλθῃ νὰ μετρηθῇ μαζί μου!

Σὰν ἄκουσε αὐτὰ τὰ λόγια ἡ κόρη τοῦ Διός, ἡ Ἀθηνᾶ, ἔχασε τὴν ύπομονή της.

— Ἡ Ἀθηνᾶ εἰναι ἐδῶ, κοπέλλα μου! ἐφώναξε δυνατὰ καὶ ἐστάθηκε μπροστὰ στὴν Ἀράχνη μὲ τὴν ἀληθινὴ θεῖκὴ μορφή της.

Οἱ Νεράϊδες καὶ οἱ ἄλλες γυναῖκες, ποὺ ἔτυχε νὰ εύρεθοῦν μπροστά, ἔγονάτισαν ἀμέσως καὶ ἐπροσκύνησαν τὴ θεά. Μόνο ἡ Ἀράχνη δὲν ἔκουνήθηκε ἀπὸ τὴ θέσι της.

Σὲ λίγο ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ἡ Ἀράχνη ἐκάθισαν μπροστὰ στοὺς ἀργαλειούς. Ἡ Ἀθηνᾶ ὕφαινε καὶ ἐκεντοῦσε τὸ βράχο τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὸν ἀγῶνα της μὲ τὸν Ποσειδῶνα. Ο Ποσειδῶν ἐκτυποῦσε μὲ τὴ θεόρατη τρίαινά του τὸ βράχο, ἀπὸ ὅπου ἀνέβλυζε νερό. Ἡ Ἀθηνᾶ ἐκτυποῦσε μὲ τὸ κοντάρι της τὸ ἄκαρπο ἔδαφος καὶ ἐφύτρωνε ἡ ἐλιά. Ολόγυρα οἱ δώδεκα θεοί, μὲ τὸν Δία στὴ μέση, γεμάτοι ἀπὸ θεϊκὸ μεγαλεῖο, παρακολουθοῦσαν τὴ διαμάχη τῆς Ἀθηνᾶς μὲ τὸν Ποσειδῶνα.

Ἡ Ἀράχνη πάλι ὕφαινε καὶ ἐκεντοῦσε ὠραῖες εἰκόνες, στὶς ὁποίες ὅμως προσπαθοῦσε νὰ περιπαίζῃ τοὺς θεούς, καὶ μάλιστα τὸν Δία, τὸν ὁποῖον ἐκεντοῦσε ἄλλοτε μεταμορφωμένον σὲ ταῦρο, ἄλλοτε σὲ κύκνο καὶ ἄλλοτε σὲ χρυσῆ βροχή.

Ἡ Ἀθηνᾶ δὲν ἤμπορεσε νὰ εύρῃ κανένα ψεγάδι στὴν τέχνη τῆς Ἀράχνης· τὴν ἐξώργισε ὅμως ἡ ἀσέβειά της πρὸς τὸν πατέρα τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τρέμοντας ἀπὸ τὸ θυμό της ἐκτύ-

πησε στὸ μέτωπο τὴν Ἀράχνη μὲ τὴ σαΐτα τῆς.

Κάτι σὰν τρέλλα ἔπιασε τὴν Ἀράχνη ἀπὸ τὸ θεῖκὸ ἐκεῖνο κτύπημα καὶ ἀπελπισμένη ἐτύλιξε στὸ λαιμό της θηλειά μ’ ἔνα σχοινὶ καὶ ἐκρεμάσθηκε.

‘Η θεὰ τὴν ἐλυπήθηκε, τὴν κατέβασε ἀπὸ τὴ θηλειά, τὴν ἐρράντισε μ’ ἔνα μαγικὸ ὑγρὸ στὸ μέτωπο καὶ ἐξαφανίσθηκε.

‘Απὸ τότε ἡ ἀνόητη καὶ φαντασμένη Ἀράχνη μεταμορφώθηκε σ’ ἔνα μικρούτσικο καὶ ἄσχημο ἔντομο, ποὺ ἐξακολουθεῖ νὰ κρέμεται καὶ νὰ ὑφαίνῃ πάντα τὸ λεπτὸ καὶ τεχνικὸ πανί της.

113. Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΕΝΤΟΜΩΝ

Μιὰ ἡμέρα, ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἐγύρισε στὸ σπίτι ἀπὸ τὴν ἀγορὰ φορτωμένος δέματα, κουτιὰ καὶ πακέτα:

‘Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἔτρεξαν καὶ τοῦ ἐπῆραν μερικὰ κουτιά ἀπὸ τὰ χέρια. ‘Ο κύρ-Δημήτρης ἔφερε ἀπὸ τὴν ἀγορὰ δῶρα καὶ γλυκίσματα γιὰ ὅλους, καὶ τὰ ἔχαρισε στὸν καθένα.

“Υστερα ἄνοιξε ἔνα μακρὺ κουτὶ καὶ ἔβγαλε ἀπὸ μέσα ἔνα παράξενο ἐργαλεῖο, σὰν μικρὸ κανονάκι, καὶ εἶπε:

— Νά, καὶ ὁ ἔχθρὸς τῶν ἐντόμων.

“Ολοι ἐκοίταξαν μὲ μεγάλη περιέργεια αὐτὸν τὸν πράσινο τενεκεδένιο σωλῆνα, ποὺ πίσω του

είχε ξνα ξύλινο χέρι και έμπρός του μιά τρυπίτσα
μικρή και ξνα τενεκεδένιο κουτάκι κολλημένο
έπάνω.

— "Α! ή τρόμπα! έφωναξαν τὰ παιδιά.

— "Η καταστροφή τῶν ἐντόμων! εἶπε ὁ πατέρας.

Και ἀμέσως ἐγέμισε τὸ ἔργαλεῖο μὲ «Ντὶ ντὶ τί», ποὺ είχε φέρει σ' ξνα μπουκάλι. "Εξω ἀπὸ τὸ μπουκάλι ἦσαν γραμμένα κάτι ξένα γράμματα.

— Φλίτ είναι αὐτό, πατέρα; ἐρώτησε ὁ Κωστάκης μὲ περιέργεια.

— "Οχι, παιδί μου, είναι ξνα νέο ἀμερικάνικο φάρμακο, ἀνώτερο ἀπὸ τὸ φλίτ. Λέγεται «ντὶ ντὶ τί» και σκοτώνει ὅλα τὰ ἔντομα. Ακόμη και μικρὰ ζῷα, ὅπως τὰ ποντίκια.

Και ἀμέσως ἀρχισε νὰ ραντίζῃ παντοῦ. "Εβγαινε ἀπὸ τὴ μικρὴ μπροστινὴ τρυπίτσα μπουχός, σὰν μικρὸ συννεφάκι, και ὅπου ἦτο καμιά μυῆγα, ἐπεφτε εύθὺς κάτω ψόφια.

Ἐμύριζε ὅμως λιγάκι σὰν βενζίνη ή νέφτι.

— Δὲν μυρίζει ώραῖα, εἶπε ή 'Ελενίτσα.

— "Οχι και πολὺ ώραῖα, ἀποκρίθηκε ὁ κύρ-Δημήτρης, ἀλλὰ δὲν βλάπτει καθόλου σὲ μᾶς.

— Καλύτερα λίγη τέτοια μυρωδιά, εἶπε ή μητέρα της, παρὰ ή ἐνόχλησις ἀπὸ τὶς βρωμερές μυῆγες.

— Πρέπει ὅλες οἱ νοικοκυρές, εἶπε πάλι ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη, νὰ πάρουν ἀπόφασι, νὰ πολεμήσουν αὐτὸν τὸν κακὸ ἔχθρό, τὴ μυῆγα.

— Τόσο κακὸ κάνει; ἐρώτησε ὁ Κωστάκης.

— Ναι, παιδί μου. Αύτή κουβαλά στά πόδια της καὶ στὰ πτερά της ὅλες τὶς ἀρρώστειες τοῦ κόσμου. Κάθεσαι στὸ τραπέζι καὶ τρώγεις ἥσυχα τὸ φαγητό σου. "Ερχεται ἐκεῖ ἡ μυῖγα, κάθεται λίγο στὸ ψωμί σου καὶ πετᾷ πάλι. Ἐπάνω στὸ ψωμί σου, ποὺ ἔκάθησε, ἄφησε χίλια μικρόβια. Ἐσύ τρώγεις τὸ ψωμὶ καὶ τὰ μικρόβια, χωρὶς νὰ ξεύρῃς τίποτα, μπαίνουν στὸ στομάχι σου. Σὲ λίγες ἡμέρες ἀρρωσταίνεις καὶ ἡ μητέρα σου σκέπτεται στενοχωρημένη: «Ποὺ τὴν ἐκόλλησε αὐτὴ τὴν ἀρρώστεια τὸ παιδί μου;»

Καὶ ὁ γιατρὸς λέγει:

— Τὶς ἀρρώστειες τὶς μεταδίδουν οἱ μυῖγες, τὰ κουνούπια καὶ τὰ διάφορα ζωῦφια. Σκοτώνετε τοὺς φοβεροὺς ἔχθρούς, τὰ ἔντομα καὶ τὰ ζωῦφια.

— Καὶ τὰ κουνούπια; "Αλλος αὐτὸς τρομερὸς ἔχθρὸς τοῦ ἀνθρώπου, εἰπε τώρα διπάτερας τῆς Ἐλενίτσας. "Ας εἶναι μικρούτσικα· κάμνουν μεγάλο κακό, σὰν νὰ ἡσαν θηρία. Δὲν εἶναι ποὺ μᾶς πίνουν τὸ αἷμα καὶ μᾶς χαλοῦν τὸν ὕπνο, ὅταν μᾶς τσιμποῦν, ἀλλὰ μᾶς δίνουν καὶ μιὰ τρομερὴ ἀρρώστεια: τὸν ἔλωδη πυρετό. Ἀπὸ τὸν ἔλωδη πυρετὸν ἔλονοσία, ὅπως τὸν λέγουν, πόσες χιλιάδες "Ελληνες καὶ "Ελληνόπουλα ὑπέφεραν ἄλλοτε! Τώρα εὔτυχῶς ὠλιγόστευσαν τὰ κρούσματα τῆς ἔλονοσίας, γιατὶ τὰ θαυμάσια αὐτὰ ἐντομοκτόνα μᾶς ἥλθαν ἀφθονα ἀπ' τὸ ἔξωτερικό. Γι' αὐτὸν πρέπει νὰ σκοτώνωμε μὲ προθυμία τὰ κουνούπια καὶ νὰ προφυλαγώμα-

στε στὸ κρεβάτι μας μὲ κουνουπιέρες.

— Καὶ δὲν πρέπει ποτὲ νὰ ξεχνᾶμε, γιὰ τὴν καθαριότητα καὶ τὴν ύγεια μας, τοὺς δέκα μεγάλους κανόνες, εἶπε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

— Ποιούς, πατέρα; ἐρώτησε ὁ Κωστάκης.

— Ἀντὶ νὰ σᾶς τοὺς εἰπὼ ἔγω, νομίζω πὼς πρέπει νὰ τὸ συζητήσετε στὸ σχολεῖό σας καὶ νὰ τοὺς εὕρετε μὲ τὰ ἄλλα παιδιά.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἡ τάξις εἶχε συζήτησι γῦρο ἀπὸ αὐτὸ τὸ θέμα καὶ εύρηκαν δέκα ύγιεινοὺς κανόνες. Μπορεῖτε καὶ σεῖς νὰ κάμετε τὸ ἴδιο;

114. Ο ΨΑΡΑΣ

— Ψάρια! φρέσκα ψάρια! ἀκούσθηκε ὁ ψαρᾶς
ἀπὸ τὸ δρόμο.

— Τρέχα, Ἐλενίτσα, καὶ φώναξέ τον, εἶπε ἡ μη-
τέρα τῆς Ἐλενίτσας.

~~Κ~~οντός, κόκκινος, μὲ παλιὰ ροῦχα, ξυπόλυτος,
μὲ γυρισμένα τὰ πανταλόνια καὶ μ' ἔνα σκούρο
μανδήλι γῦρο στὸ λαιμό του, ὁ ψαρᾶς ἐκρατοῦσε
ἔνα πανέρι γεμάτο ψάρια.

— Θὰ πάρετε ψάρια, μικρούλα μου; ἐρώτησε μὲ
τὴ χονδρή του φωνῆ.

— Πέρασε στὴν αὐλή, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα.

— Τί ψάρια ἔχεις; ἐρώτησε ἡ μητέρα τῆς Ἐλε-
νίτσας.

— Νὰ πάρης μπαρμπούνια, κυρία, λέγει ὁ ψαρᾶς,
εἶναι πολὺ φρέσκα.

Δὲν εἶχε ἀκόμη καλὰ - καλὰ ἀκουμπήσει τὸ πα-

νέρι καὶ νά καὶ ἡ γάτα, ποὺ ἐπλησίασε νὰ τὰ ἐπιθεωρήσῃ.

— Ψίτ, ψίτ, Λουλούκα, τῆς ἔκαμε ἡ Ἐλενίτσα, καὶ τὴν ἔδιωξε.

X Στὸ πανέρι ἥσαν λογιῶν - λογιῶν ψάρια.

Εἶχε μπαρμπούνια μεγάλα κόκκινα, τσιπούρες στακτόμαυρες μὲ ἀσημένια κοιλιά, λιθρίνια τριανταφυλλένια, σαφρίδια μὲ τὸ χρυσὸν γαζὶ στὸ πλάγιον.^X Τὰ μάτια των ἐμαύριζαν, τὰ σπάραχνά των ἐκοκκίνιζαν, ἐμοσχοβιούσαν θάλασσα.

”Ἐβαλε στὴ ζυγαριά του καὶ ἐζύγισε κάμποσα μπαρμπούνια.

‘Η μητέρα τῆς Ἐλενίτσας τὰ ἐβαλε σὲ μιὰ λεκάνη, ἐπλήρωσε τὸν ψαρᾶ καὶ, ἅμα ἐφυγε ἐκεῖνος, εἶπε:

— ”Ἐλα, Ἐλενίτσα, νὰ τὰ καθαρίσωμε.

115. ΣΤΗΝ ΚΟΥΖΙΝΑ

”Ἐπῆγαν μαζὶ στὴν κουζίνα. ‘Η μητέρα τῆς Ἐλενίτσας ἐπῆρε ἔνα ψάρι στὸ χέρι, τὸ ἐκράτησε ἀπὸ τὴν οὐρὰ καὶ εἶπε:

— ”Ἐτσι θὰ τὸ δύσης μὲ τὸ μαχαίρι, νὰ βγοῦν τὰ λέπια. Μὲ προσοχή, νὰ μὴν κοπῆς.

‘Η Ἐλενίτσα ἐπῆρε τὸ ψάρι καὶ ἄρχισε νὰ τὸ ξελεπίζῃ.

— Γιατί τὰ ἔχουν τὰ λέπια, μητέρα; ἐρώτησε.

— Εἶναι τὸ φόρεμά των, ἀποκρίθηκε ἡ μητέρα της. Γλιστροῦν ἔτσι εὔκολα μέσα στὸ νερό.

— Νά το, τὸ ἐκαθάρισα! εἶπε σὲ λίγο ἡ Ἐλενίτσα, δείχνοντάς το.

— Τώρα νά κόψης τὰ πτερύγιά του, ἔτσι, ἔδειξε ἡ μητέρα της.

* Ή μητέρα τὰ ἔκοψε καὶ ἡ Ἐλενίτσα εἶπε:

* Τὸ καημένο, πῶς θὰ ἐκολυμβοῦσε γρήγορα-γρήγορα μέσα στὴ θάλασσα μὲ τὰ τέσσερα πτερύγιά του.

— Καὶ μὲ τὴν οὐρά του, ποὺ τὴν ἔχει σὰν τιμόνι, ἐπρόσθεσε ἡ μητέρα.

Καὶ σὲ λίγο εἶπε:

— Κοίταξε τώρα, θ' ἀνοίξω τὴν κοιλιά του. Κοίτα τὸ στομάχι του καὶ τὰ ἔντερά του.

— Τί τρώγουν, μητέρα; ἐρώτησε ἡ Ἐλενίτσα.

* Τὸ μπαρμπούνι τρώγει μικρὰ ζουζουνάκια, ποὺ χώνονται στὸ βυθὸ τῆς θάλασσας. Βουτᾶ λοιπὸν τὸ στόμα του μέσα στὸν ἄμμο καὶ ψάχνει. Γι' αὐτὸ ἔχει καὶ βοῦρκο πολλὲς φορὲς στὰ ἔντόσθιά του.

— Γιὰ ίδες, μητέρα, κάτω ἀπὸ τὸ σαγόνι του!

* — Α', αὐτὰ εἶναι τὰ μουστάκια του. Τώρα νά, θὰ βγάλω καὶ τὰ σπάραχνά του, βλέπεις;

Καὶ λέγοντας αὐτὰ ἐτράβηξε τὰ κόκκινα σπάραχνα, σὰν μικρὰ στρογγυλὰ κτενάκια.

— Αὐτὰ εἶναι τὰ πνεμόνια των, εἶπε. Μ' αὐτὰ ἀναπνέει ἀέρα μέσα ἀπὸ τὸ νερό.

“Γοστερα, καθὼς ἐκαθάριζε ἔνα ἄλλο, εἶπε:

* Α', γιὰ ίδες, αὐτὸ ἔχει καὶ αύγα. Ιδές! αὐτὸ τὸ ἀσπρὸ πρᾶγμα, ποὺ βλέπεις, εἶναι χιλιάδες μικρούτσικα αύγα κολλημένα μαζὶ τὸ ἔνα μὲ τὸ ἄλλο.

— Τόσο μικρούλια;

— Ναί, ἀπὸ αὐτὰ βγαίνουν ψαράκια μικρούλια σὰν τὸ κεφάλι τῆς καρφίτσας καὶ σιγὰ-σιγὰ μεγαλώνουν.

Αφοῦ τὰ ἔκαθάρισαν καλά ὅλα, τὰ ἔπλυναν
μὲ ὅφθονο νερὸν καὶ ἔρριξαν ἐπάνω ἀρκετὸν ἀλάτι.
Ὑστερα ἡ μητέρα τὰ ἔβαλε μέσα στὸ φανάρι καὶ
τὸ ἔκλεισε καλά, γιατὶ ἡ γάτα δὲν ἦτο καθόλου
ἥσυχη. Αφοῦ ἔφαγε τὰ ἐντόσθια, ποὺ τῆς ἔρριξαν,
ἔγυριζε ὀλοένα ἐκεῖ στὰ πόδια των νιασουρίζοντας
ἀδιάκοπα.

— Θὰ ἔτοιμάσωμε τώρα νὰ βράσωμε τὰ φασολά-
κια, εἶπε ἡ μητέρα, καὶ τὰ ψάρια θὰ τὰ τηγανίσωμε,
ὅταν πλησιάζῃ τὸ μεσημέρι, γιὰ νὰ εἶναι ζεστὰ στὸ
τραπέζι.

Ὑστερα ἔπλυναν καὶ οἱ δυὸ τὰ χέρια τους,
ἔβγαλαν τὶς ποδιές τῆς κουζίνας καὶ ἔπήγαν μέσα
νὰ συγυρίσουν τὸ σπίτι.

Ἡ Ἐλενίτσα γεμάτη εύχαριστησι ἔλεγε ἀπὸ
μέσα της:

— Πόσο θὰ εὐχαριστηθῇ ὁ πατέρας τὸ μεσημέρι,
ποὺ θὰ τοῦ εἰπῶ, ὅτι ἔβοήθησα τὴ μητέρα!

116. Η ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΞΟΣΚΩΛΗΚΟΣ

Ο Κωστάκης, τὸ κουτὶ μὲ τὸν κουκουλόσπορο
ποὺ τοῦ εἶχε δώσει ὁ κύρ-Θᾶνος στὴν πόλι, τὸ
ἔφερε στὸ δάσκαλό του. Κι ἐκεῖνος τὸν ἔτακτο-
ποίησε σὲ μιὰ γωνιὰ τοῦ σχολείου, σὲ ράφια, ποὺ
τὴν ὀνόμασαν «Γωνιὰ τοῦ μεταξοσκώληκος». Ἡ
γωνία αὐτὴ ἔτραβούσε κάθε μέρα τὰ παιδιά.

Κάθε ἡμέρα, ἀπὸ τότε ποὺ ἔβγήκαν τὰ σκου-
ληκάκια ἀπὸ τὰ αὐγά, τὰ παιδιά τοὺς ἔκουβαλοῦ-

σαν μουρόφυλλα κι αύτά ἔτρωγαν ἀχόρταγα καὶ ἐμεγάλωναν. Μὲ μεγάλη περιέργεια παρακολουθοῦσαν, δσα παιδιὰ δὲν εἶχαν ἵδεῖ ἄλλη φορὰ μεταξοσκώληκα, τὸ μεγάλωμά του καὶ τὶς ἄλλαγές του.

Καὶ νά τί ἔγραψαν στὴν ἔκθεσί τους :

«Ἐπλησίαζαν οἱ ἡμέρες τῆς ἄλλαγῆς. Οἱ μεταξοσκώληκες ἐσήκωναν τὸ κεφάλι καὶ ἔμεναν ἀκίνητοι 24 ὥρες. Καὶ τότε ἔσκαζε τὸ δέρμα τους κι ἔβγαιναν ἀπὸ μέσα μεγαλύτεροι. Ἀμέσως ξανάρχιζαν τὸ φαγητό. Κάθε ἡμέρα ἐμεγάλωναν καὶ πιὸ πολὺ, ὡσπου ἔγιναν σκουλήκια χονδρὰ σὰν τὸν δείκτη τοῦ χεριοῦ μας. Εἶχαν περάσει πέντε ἡλικίες μέσα σὲ 32 ἡμέρες. Κι ἔνα πρωὶ μερικὰ ἐσταμάτησαν νὰ τρῶνε.

— Θέλουν κλαδί, νὰ πλέξουν τὸ κουκούλι τους, ἔλεγαν τὰ παιδιά.

Ἐπήγαμε σὲ μιὰ πλαγιὰ τοῦ βουνοῦ καὶ ἐφέραμε ρείκια καὶ θυμάρια. "Οσα σκουλήκια εἶχαν πιὰ τελειώσει τὸ φαγητὸ καὶ τὸ μεγάλωμα ἐσκαρφάλωναν στὰ κλαδιά. Ἐπῆρε τὸ καθένα τὴ θέσι του ἀνάμεσα στὰ κλωναράκια κι ἄρχισε νὰ πλέκῃ τὸ κουκούλι, ἔνα σπιτάκι δίχως θύρα καὶ παράθυρα.

Ἐπέρασαν ὅκτω ἡμέρες κι ἔνα πρωὶ σὲ μερικὰ κουκούλια εἰδαμε ν' ἀνοίγωνται κάποιες στρογγυλὲς τρυπίτσες κι ἀπὸ τὴν κάθε μιὰ νὰ προβάλλῃ ἔνα κεφαλάκι. Σὲ λίγο ἔβγηκαν πεταλοῦδες. Τὰ σκουληκάκια δὲν ύπηρχαν πιά. Οἱ πεταλοῦδες ἐγένησαν κάτι κίτρινα μικρούλικα αύγα, τὸν κουκουλόσπορο, κι ὑστερα ἐψόφησαν».

~~117.~~ Ο ΜΕΤΑΞΟΣΚΩΛΗΚΑΣ

- Μικρέ μεταξοσκώληκα,
τί θέλεις νὰ σου στείλω ;
- Θέλω τῆς ἄσπρης τῆς μουριᾶς
νὰ φάω ἐγὼ τὸ φύλλο.
- Τώρα τί θές ; Τὸ σῶμά σου
δὲν εἶναι πιὰ μικρούλι .
- Θέλω ήσυχία καὶ κλαδί,
νὰ πλέξω τὸ κουκούλι .
- Μὲς στὸ χρυσὸ κουκούλι σου,
πές μου, τί κάνεις τώρα ;
- Μιὰ πεταλούδα γίνομαι
καὶ θά βγω κάποιαν ὥρα.

« Τραγουδιστὴς τῶν Παιδιῶν » Στέλ. Σπεράντσας

118. ΞΥΠΝΑΕΙ ΜΕ ΤΗΝ ΑΥΓΟΥΛΑ

Ξυπνάει μὲ τὴν αὔγούλα
κι ἀπάνω εύθὺς πετιέται,
πλένεται, συγυριέται
καὶ βγαίνει στὴν αὔλη.

Χρυσῆ νοικοκυρούλα
ἔχει δουλειές νὰ κάμη
καὶ πρέπει νὰ προκάμη,
νὰ μὴ σταθῇ στιγμή.

Τ' ἄνθη της νὰ ποτίσῃ,
τὶς κόττες νὰ ταΐσῃ,
τὸ σπίτι νὰ σκουπίσῃ
νὰ φτειάξῃ τὸ φαῖ.

Τὰ ροῦχα ν' ἀερίσῃ,
παντοῦ νὰ συγυρίσῃ,
νὰ ράψῃ, νὰ κεντήσῃ,
γεμάτη προκοπή.

“Ομως τόσο μικρούλα
πῶς ὅλα τὰ προφταίνει;
Σὲ τόσους κόπους μπαίνει
παιδάκι τόσο δά;

Δὲν εἶναι μοναχούλα,
βοηθάει τὴ μητέρα
κι ἔτσι τὰ βγάζουν πέρα
οἱ δυό τους μιὰ χαρά.

ΣΑΥΡΕ Γίγαντες

119. Η ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

Άπο δέ μέρες τώρα εγίνοντο έτοιμασίες στὸ σχολεῖο, γιὰ τὴν ἑορτὴν τῶν ἔξετάσεων. Ἡ μεγάλη αὐλὴ τοῦ σχολείου εἶναι δλοκάθαρη καὶ σημαιοστολισμένη. Ἐχει στηθῆ ἐκεῖ μιὰ πρόχειρη σκηνὴ καὶ μπροστά της εἶναι τὰ καθίσματα.

Στὰ πρῶτα καθίσματα κάθεται ὁ παπᾶς τῆς ἐνορίας, ὁ Δήμαρχος καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι. Οἱ διδάσκαλοι καὶ οἱ διδασκάλισσες ὑποδέχονται μὲ χαρὰ τοὺς γονεῖς τῶν παιδιῶν καὶ τοὺς τοποθετοῦν στὰ καθίσματα.

Στὴ μεγάλη αἴθουσα τοῦ σχολείου εἶχε ὀργανωθῆ ἡ Ἔκθεσις τοῦ Σχολείου. Ὁταν τελειώσῃ ἡ ἑορτή, ὅλος ὁ κόσμος θὰ περάσῃ νὰ τὴν ἐπισκεφθῇ.

“Οταν ἐγέμισε ἡ αὐλὴ ἀπὸ κόσμο, ἀρχισε ἡ ἑορτή.

✗ Μιὰ ὁμάδα παιδιῶν ἔψαλε μιὰ ώραία προσευχὴ. Ἀλλη μιὰ ὁμάδα ἀπήγγειλε ποιήματα, ἄλλη ἔπαιξε κωμῳδίες καὶ δραματάκια. Oι μικρὲς τάξεις ἔκαμαν γυμναστικὴ καὶ παιγνίδια.

Ἐνα παιδὶ τῆς Πέμπτης ἀπεχαιρέτησε μὲ ώραία λόγια τὰ παιδιὰ τῆς Ἔκτης, ποὺ ἐτελείωναν τὸ σχολεῖο, καὶ ἔνα παιδὶ τῆς Ἔκτης ἀπήντησε μὲ λόγια συγκινητικά.

✗ Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα καὶ πολλὰ ἄλλα παιδιὰ συγκινήθηκαν καὶ ἔκλαψαν. Ἐθυμήθηκαν δτὶ τὰ παιδιὰ τῆς Ἔκτης ἀγαποῦσαν πάντοτε τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς ἐβοηθοῦσαν καὶ τοὺς ἐπρόσεχαν στὶς ἐκδρομὲς καὶ ὅπου ἀλλοῦ ἔχρειάζετο.

“Ἐπειτα ἡ Ἐλενίτσα ἀπήγγειλε τὸ ποίημα:

~~Α~~ ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

Τοῦ χωρισμοῦ μας τώρα
έσήμανεν ἡ ὥρα.

Μὲ παράπονο σοῦ λέει
ἡ ψυχούλα μας καὶ κλαίει :

— Σχολειὸ ἀγαπημένο,
σχολειό μας τιμημένο,
θὰ μείνῃς στὴν ψυχή μας
ῶς τὴ στερνὴ πνοή μας.

Ποτὲ δὲν σὲ ξεχνοῦμε,
ποτὲ δὲν λησμονοῦμε,
Χριστὸς καὶ ἡ Πατρίδα
τιμόνι μας κι ἐλπίδα !

Κι ό Κωστάκης συμπλήρωσε:

οχ

Καὶ στῆς ζωῆς τὸ δρόμο τὸ γοργὸ^{ον}
έσένα θά 'χωμε, σχολειό μας, δδηγὸ^{ον}
καὶ τὸ Χριστό μας πάντα τιμονιέρη,
μέσ' στὸ λιμάνι τῆς γαλήνης νὰ μᾶς φέρῃ!

οχ
και

Τέλος ἔψαλαν τὰ παιδιὰ τὸν Ἑθνικὸν Ὅμνο,
ἐπέρασαν μὲ τὴ σειρὰ καὶ ἐφίλησαν τὸ χέρι τοῦ
δασκάλου των καὶ ἡ ἑορτὴ μαζὶ μὲ τὴ σχολικὴ πε-
ρίοδο ἐτελείωσαν.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Φ Θ Ι Ν Ο Π Ω Ρ Ο

	Σελ.
• <u>Η Αύγούλα</u>	5
• <u>Ο Κωστάκης και η Ελενίτσα</u>	7
• <u>Άνοιξε τό σχολεῖο</u>	9
• <u>Ξαναγυρίζω στό σχολείο (ποίημα)</u>	11
• <u>Τό σχολείο τοῦ Χωριοῦ</u>	12
• <u>Τό μικρό σχολείο (ποίημα)</u>	15
• <u>Η καθαριότητα είναι μισή ἀφοντιά</u>	16
• <u>Τό πρώτο μαθήμα</u>	17
• <u>Ο γυρισμός ἀπό τό σχολείο (ποίημα)</u>	20
• <u>Μιά άλλη προσευχὴ</u>	21
• <u>Η ζωὴ στὴν ἔξοχη</u>	22
• <u>Μαθαίνουν κολύμπι</u>	26
• <u>Άλλα παιγνίδια</u>	29
• <u>Η διμορφή χώρα</u>	36
• <u>Τό φθινόπωρο</u>	38
• <u>Τί ξεμαθαν τὰ παιδιά γιὰ τὸν τζίτζικα</u>	41
• <u>Τὰ παιδιά εἰδαν φίδι γιὰ πρώτη φορᾶ</u>	43
• <u>Τὰ παιδιά εἰδαν τὸν σκαντζόχοιρο</u>	48
• <u>Ο τρύγος</u>	50
• <u>Τό τσιτρό (ποίημα)</u>	52
• <u>Τό πάτημα τῶν σταφυλιῶν</u>	53
• <u>Η ἑορτὴ τοῦ πατέρα</u>	55
• <u>Στὴν ἐκκλησία</u>	57
• <u>Η Κυριακὴ (ποίημα)</u>	61
• <u>Η ἑορτὴ τῆς Σημαίας μας</u>	62
• <u>Η Σημαία (ποίημα)</u>	63
• <u>Μιά διμίλια γιὰ τὴ Σημαία μας</u>	64
• <u>Ἐπισκέψεις</u>	66
• <u>Η φθινοπωρινὴ Ἐθνικὴ Ἑορτὴ</u>	70
• <u>Ἐμπόδιος (ποίημα)</u>	73
• <u>Οι νικηταὶ τοῦ Σαράντα (πατριωτικὸς διάλογος)</u>	74
• <u>Πῶς ἐπῆρε τὸ δόνομα η Ἀθήνα μας</u>	78
• <u>Τὰ πρωτοβρόχια</u>	81
• <u>Η σπορά</u>	84
• <u>Στὸ περιβόλι τοῦ κύρ.-Γιάννη</u>	86
• <u>Ο στάβλος</u>	88

35. Ή κούνια	89
36. Ο πατέρας τοῦ Κωστάκη	91
37. Ή καμπάνα τοῦ χωριού (ποίημα)	92
38. Τὸ πέσιμο τῶν φύλλων	94
39. Τὸ κυνήγι	95
40. Τὸ θάρρος τοῦ σπουργίτη	97
41. Μιὰ χαριτωμένη οἰκογένεια	98
42. Τὰ γατάκια (ποίημα)	100
43. Κάρρο φορτωμένο	101
44. Μιὰ ἔκδρομη στὸ Κεφαλοχώρι	103
45. Η θυσία τῆς Ἱφιγενείας	105
46. Ο δεκάλογος τοῦ σχολείου	108
47. Οἱ παροιμίες γιὰ τὸ φθινόπωρο	110

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

50. Χειμώνας (ποίημα)	113
51. Ο χειμώνας	114
52. Αλκυονίδες ήμέρες	115
53. Δήμητρα καὶ Περσεφόνη	116
54. Οἱ τρεῖς ἀδελφούλες	119
55. Ή ἐλά (ποίημα)	121
56. Ο Συνεταιρισμὸς τοῦ Χωριοῦ	122
57. Ή ἔργασία	124
58. Ο ταχυδρόμος	126
59. Ο Λαθούρης εύρισκει τὸν ἀφέντη του	129
60. Κοντά στὸ τζάκι	131
61. Απὸ τῇ λυγαριά καὶ τὸ σχύρο χρυσάφι	133
62. Τὸ ναυτόπουλο	136
63. Τὸ ναυτόπουλο (ποίημα)	138
64. Χριστούγεννα	139
65. Τὰ κάλαντα τῶν Χριστουγέννων	140
66. Ή ἔορτή στὸ σχολεῖο	142
67. Τὸ προσκύνημα τῶν Μάγων	144
68. Χριστούγεννα (ποίημα)	148
69. Τί εἶπε ὁ δάσκαλος γιὰ τὴ βασιλόπιττα	149
70. Ή κλῶσσα	151
71. Ή κλῶσσα εἶναι καλὴ μητέρα	153
72. Πετενός (ποίημα)	155
73. Οἱ παροιμίες τοῦ χειμώνα	156
74. Χιόνι στὸ χωριό	158
75. Χιονοπόλεμος (ποίημα)	159

Σελ.	
160	Τὰ παιδιά πηγαίνουν στήν πολιτεία
161	Πόσσο διαφορετική ήτο ή πόλις
162	Ωραίο φῶς
164	Στὸ δημόσιο κῆπο
165	Τὸ ραδιόφωνο
166	Τὸ τηλέφωνο
168	Στὸ λιμάνι τῆς Χώρας
170	Καράβι ἀνοίγει τὰ φτερά (ποίημα)
171	Στὸ μηχανουργεῖο
172	Ἡ φανέλλα τοῦ στρατιώτου
174	Οἰκονομία
175	Ἡ ἑορτὴ τῆς Μητέρας
177	Ἡ μανιούλα (ποίημα) 30

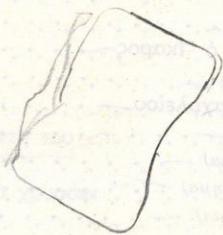
ΑΝΟΙΞΙΣ

179	Ἀνοιξιάτικη αύγη (ποίημα)
180	Ἡ Ἀνοιξις
182	Στὸ καλό, γεροχειμῶνα (ποίημα)
183	Τὰ δένδρα ἀνθίζουν
185	Τὰ χελιδόνια
188	Τὸ ἀεροπλάνο
189	Οἱ Δαίδαλος καὶ ὁ Ἰκαρος
192	Ἡ Ἐθνικὴ Ἑορτὴ
195	Στὸν κῆπο τοῦ σχολείου
198	Τὰ μελίσσια
201	Ἡ κυψέλη (ποίημα)
202	Οἱ καρημένοις (ποίημα)
203	Τὸ ὅπδονι (ποίημα)
204	Ἀνάστασι
206	Ἡ ἡμέρα τῆς Λαμπρῆς (ποίημα)
207	Μία ἀνοιξιάτικη ἐκδρομὴ
208	Στὴν καταπράσινη πεδιάδα
210	Ἡ πρωτομαγιά
213	Πρωτομαγιά (ποίημα)
214	Ἡ ἑορτὴ τοῦ Κωστάκη καὶ τῆς Ἐλενίτσας 20

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

219	Τὸ καλοκαίρι
220	Στὸ βουνό καὶ στὴ στάνη
223	Οἱ Βασιλεῖς περνοῦν ἀπὸ τὸ Κεφαλοχώρι

112.	Η Αράχνη καὶ ἡ θεά Ἀθηνᾶ .	225
113.	Η καταστροφὴ τῶν ἐντόμων .	227
114.	Ο ψαρᾶς .	231
115.	Στήν κουζίνα .	232
116.	Η γωνιά τοῦ μεταξοσκώληκος .	234
117.	Ο μεταξοσκώληκας (ποίημα) .	236
118.	Ξυπνάει μὲ τὴν αὐγούλα (ποίημα) .	237
119.	Η ἔορτὴ τῶν ἔξετάσεων .	238

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΙΣ Κ. ΘΕΤΤΑΛΟΥ

Έπιμελητής έκδόσεως Π. ΛΟΒΕΡΔΟΣ (ἀρ. Δ.Σ. ΟΕΣΒ 10100/12-11-56)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΚΑΤΑ ΣΥΛΛΟΓΑΣ

1. Ἐκ τῆς Συλλογῆς Β. Πετρούνια - Φ. Κολοβοῦ

	Σελ.
1. Η Λύγουλα	5
2. Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα	7
3. Τὸ πρῶτο μάθημα	17
4. Ο γυρισμὸς ἀπὸ τὸ σχολεῖο (ποίημα I. Πολέμη)	20
5. Η ζωὴ στὴν ἔξοχὴ	22
6. Μαθαίνουν κολύμπι	26
7. Ἀλλα παιγνίδια	29
8. Τὸ φθινόπωρο	38
9. Τὶ ἔμαθαν τὰ παιδιά γιὰ τὸν τζίτζικα	41
10. Τὰ παιδιά εἰδαν φίδι γιὰ πρώτη φορὰ	43
11. Τὰ παιδιά εἰδαν τὸν σκαντζόχοιρο	48
12. Ὁ τρύγος	50
13. Τὸ τσιριτρό (ποίημα Z. Παπανικονίου)	52
14. Τὸ πάστημα τῶν σταθυλιῶν	53
15. Ἡ ἑορτὴ τοῦ πατέρα	55
16. Στὴν ἐκκλησία	57
17. Ἡ Κυριακὴ (ποίημα H. Τανταλίδου)	61
18. Ἡ ἑορτὴ τῆς Σημαίας μας	62
19. Ἡ Σημαία (ποίημα I. Πολέμη)	63
20. Μιὰ διμήλια γιὰ τὴ Σημαία μας	64
21. Ἐπισκέψεις	66
22. Οἱ νικηταὶ τοῦ Σαράντα (πατριωτικὸς διάλογος)	74
23. Πῶς ἐπήρε τὸ ὄνομα ἡ Ἀθήνα μας	78
24. Πρωτοβρόχια	81
25. Ἡ στροφὰ	84
26. Στὸ περιβόλι τοῦ κύρ-Γιάννη	86
27. Ὁ στάβλος	88
28. Ἡ κούνια	89
29. Οἱ παροιμίες γιὰ τὸ φθινόπωρο	110
30. Ὁ χειμῶνας	114
31. Ἄλκυονίδες ἡμέρες	115
32. Δήμητρα καὶ Περσεφόνη	116
33. Ἡ ἔργασία	124
34. Ὁ ταχυδρόμος	126
35. Ὁ Λαθούρης εὑρίσκει τὸν ἀφέντη του	129
36. Χριστούγεννα	139
37. Τὰ κάλαντα τῶν Χριστουγέννων	140
38. Ἡ ἑορτὴ στὸ σχολεῖο	142
39. Τὶ εἴπε δάσκαλος γιὰ τὴ βασιλόπιττα	151

40. Ἡ κλῶσσα	151
41. Ἡ κλῶσσα εἶναι καλὴ μητέρα	153
42. Πετεινός (<i>ποίημα I. Βιένηνοῦ</i>)	155
43. Οἱ παροιμίες τοῦ χειμῶνα	156
44. Οἰκονομά	174
45. Ἡ ἑορτὴ τῆς Μητέρας	175
46. Ἡ Ἀνοιξις	180
47. Στὸ καλό, γεροχειμῶνα (<i>ποίημα</i>)	182
48. Τὰ δένδρα ἀνθίζουν	183
49. Τὰ χειλιδόνια	185
50. Ἡ Ἑθνικὴ Ἑορτὴ	192
51. Τὰ μελίσσια	198
52. Ἡ κυψέλη (<i>ποίημα I. Πολέμη</i>)	201
53. Ὁ καπημένος (<i>ποίημα Z. Παπαντωνίου</i>)	202
54. Τὸ ἄρδον (<i>Ποίημα Ἀγγ. Βλάγου</i>)	203
55. Ἀνάστασι . . .	204
56. Ἡ ἡμέρα τῆς Λαμπτῆς (<i>ποίημα Δ. Σολωμοῦ</i>)	206
57. Μιά ἀνοιξιάτικη ἐκδρομή . . .	207
58. Στὴν καταπράσινη πεδιάδα . . .	208
59. Ἡ πρωτομαγιά . . .	210
60. Πρωτομαγιά (<i>ποίημα I. Πολέμη</i>)	213
61. Ἡ Ἑορτὴ τοῦ Κωστάκη καὶ τῆς Ἐλενίτσας	214
62. Τὸ καλοκαΐρι . . .	219
63. Στὸ βουνό καὶ στὴ στάνη . . .	220
64. Ἡ Ἀράχνη καὶ ἡ θεά Ἄθηνᾶ	225
65. Ἡ καταστροφὴ τῶν ἐντόμων	227
66. Ὁ ψαρδὲς . . .	231
67. Στὴν κουζίνα . . .	232
68. Ξυπνᾶει μὲ τὴν Αύγούλα (<i>ποίημα</i>)	237
69. Ἡ ἑορτὴ τῶν ἔξετάσεων . . .	238

2. Ἐκ τῆς Συλλογῆς Σ. Σπεράντσα - Α. Μεταλλινοῦ

1. Ἀνοιξε τὸ σχολεῖο	9
2. Ξαναγυρίζω στὸ σχολεῖο (<i>ποίημα Σ. Σπεράντσα</i>)	11
3. Τὸ σχολεῖο τοῦ Χωριοῦ . . .	12
4. Τὸ μικρὸ σχολεῖο (<i>ποίημα Σ. Σπεράντσα</i>)	15
5. Ἡ καθηριάτητα εἶναι μισὴ ἀρχοντιά	16
6. Μιὰ ἀλλὴ προσευχὴ . . .	21
7. Ἡ ὅμορφη χώρα . . .	36
8. Φθιγύπτωρ (<i>ποίημα Σ. Σπεράντσα</i>)	40
9. Ἡ φθινοπωρινὴ Ἑθνικὴ Ἑορτὴ	70
10. Ἐμπρός (<i>ποίημα Κ. Παλαμᾶ</i>) . . .	73

	Σελ.
11. Ἡ βροχούλα (<i>ποίημα Σ. Σπεράντσα</i>)	82
12. Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη	91
13. Ἡ καμπάνα τοῦ χωριοῦ (<i>ποίημα Ἀλ. Φωτιάδη</i>)	92
14. Τὸ πέσιμο τῶν φύλλων	94
15. Τὸ κυνήγι	95
16. Τὸ θάρρος τοῦ σπουργίτη	97
17. Μία χαριτωμένη οίκογένεια	98
18. Τὰ γατάκια (<i>ποίημα Σ. Σπεράντσα</i>)	100
19. Κάρρο φορτωμένο	101
20. Μία ἐκδρομὴ στὸ Κεφαλοχώρι	103
21. Ἡ θυσία τῆς Ἰφιγενείας	105
22. Ὁ δεκάλογος τοῦ σχολείου	108
23. Χειμῶνας (<i>ποίημα Σ. Σπεράντσα</i>)	113
24. Οἱ τρεῖς ἀδελφοῦλες	119
25. Ἡ ἐλιά (<i>ποίημα Κ. Παλαμᾶ</i>)	121
26. Ὁ Συνεταιρισμός τοῦ Χωριοῦ	122
27. Κοντά στὸ τζάκι	131
28. Ἀπὸ τῇ λυγαριά καὶ τὸ ἄχυρο χρυσάφι	133
29. Τὸ ναυτόπουλο	136
30. Τὸ ναυτόπουλο (<i>ποίημα Η. Τανταλίδη</i>)	138
31. Τὸ προσκύνημα τῶν Μάγων	144
32. Χριστούγεννα (<i>ποίημα Τέλλου Ἀγρα</i>)	148
33. Χιόνι στὸ χωριό	158
34. Χιονοπόλεμος (<i>ποίημα Σ. Σπεράντσα</i>)	159
35. Τὰ παιδιά πηγαίνουν στὴν πολιτεία	160
36. Πόσο διαφορετικὴ ἦτο ἡ πόλις	161
37. Ὁραῖο φῶς	162
38. Στὸ δημόσιο κῆπο	164
39. Τὸ ραδίσφωνο	165
40. Τὸ τηλέφωνο	166
41. Στὸ λιμάνι τῆς χώρας	168
42. Καράβι δνοίγει τὰ φτερά (<i>ποίημα Ι. Πολέμη</i>)	170
43. Στὸ μηχανουργεῖο	171
44. Ἡ φανέλλα τοῦ στρατιώτου	172
45. Ἡ Μαννούλα (<i>ποίημα Σ. Σπεράντσα</i>)	177
46. Ἄνοιξιάτικη αὐγὴ (<i>ποίημα Γ. Δροσίνη</i>)	179
47. Τὸ δεροπλάνο	188
48. Ὁ Δαιδαλος καὶ δ "Ικαρος	189
49. Στὸν κῆπο τοῦ σχολείου	205
50. Οἱ Βασιλεῖς περνοῦν ἀπὸ τὸ Κεφαλοχώρι	223
51. Ἡ γωνιά τοῦ μεταξοσκώληκος	234
52. Ὁ μεταξοσκώληκας (<i>ποίημα Σ. Σπεράντσα</i>)	236

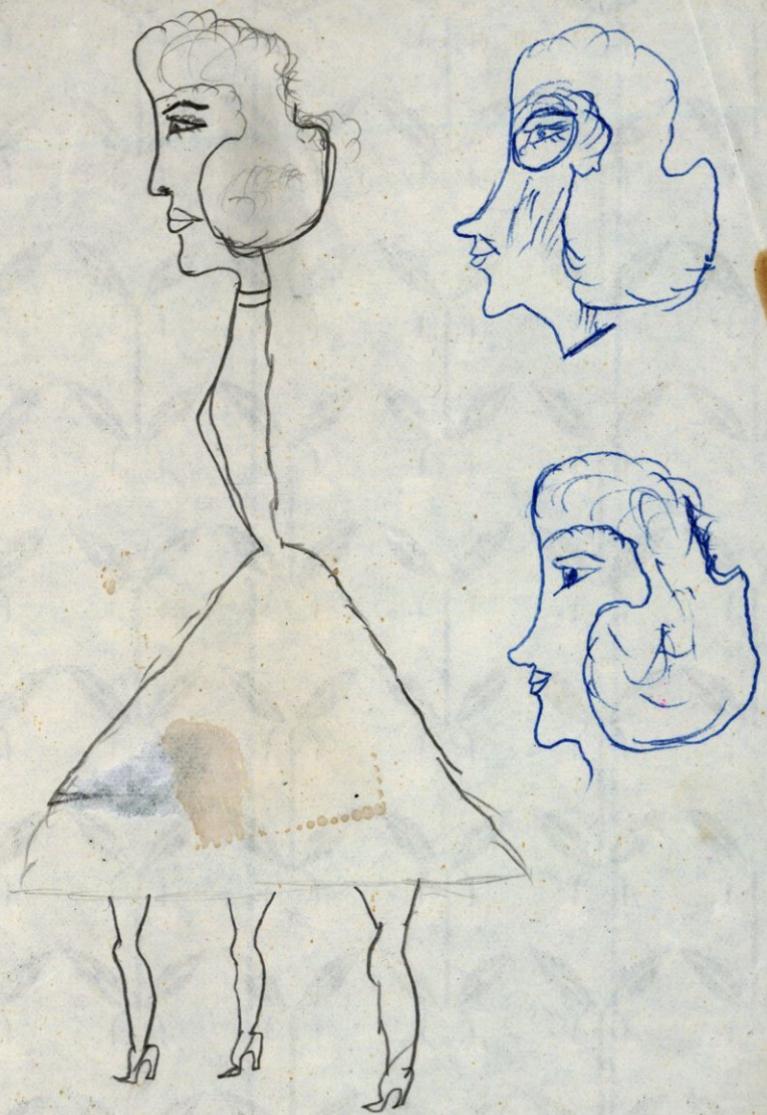
Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιόσημον, εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησότητος αὐτῶν.

*Αντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψύτυπον.
*Ο διαθέτων, πωλῶν ἢ χοησιμοποιῶν αὐτὸν διώχεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ Νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946 A 108).

ΕΚΔΟΣΙΣ Β', ΣΕΙΡΑ Α', 1957 (VII) - ΑΝΤΙΤΥΠΑ 185.000

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ Α. ΦΙΛΟΠΟΥΛΟΥ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

